

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Shakespeare, William.; Oversatte paa Dansk
efter de engelske Originaler af N. Rosenfeldt.

Titel | Title:

William Shakspear's Skuespil

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Vol. 1

Udgivet år og sted | Publication time and place:

København : trykt hos Christian Frederik Holm,
1790-92

Fysiske størrelse | Physical extent:

1-2 i 2 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.
Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

56. - 150-8° Kongl. bibl
Kbhavn

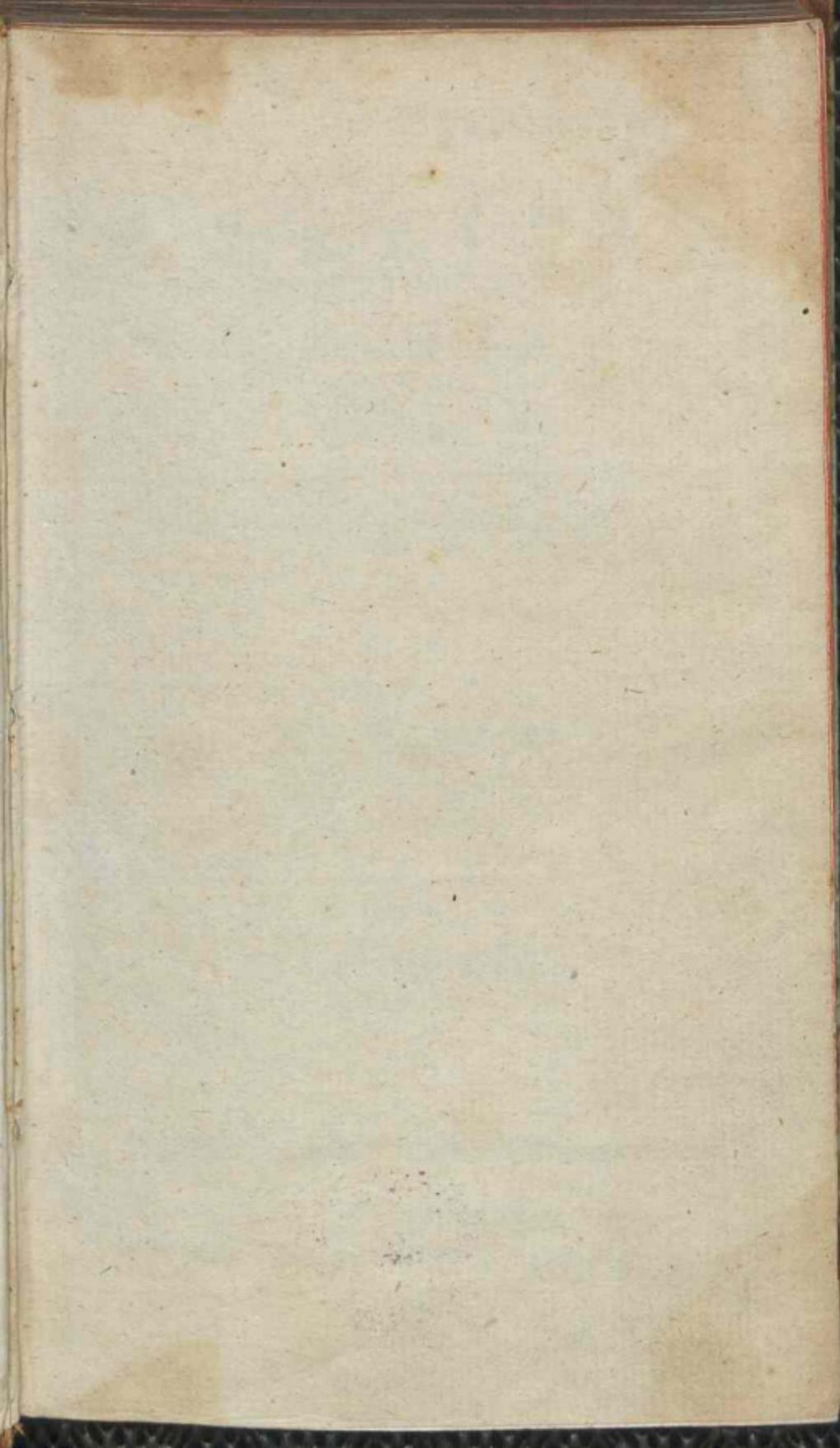
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 56 8°

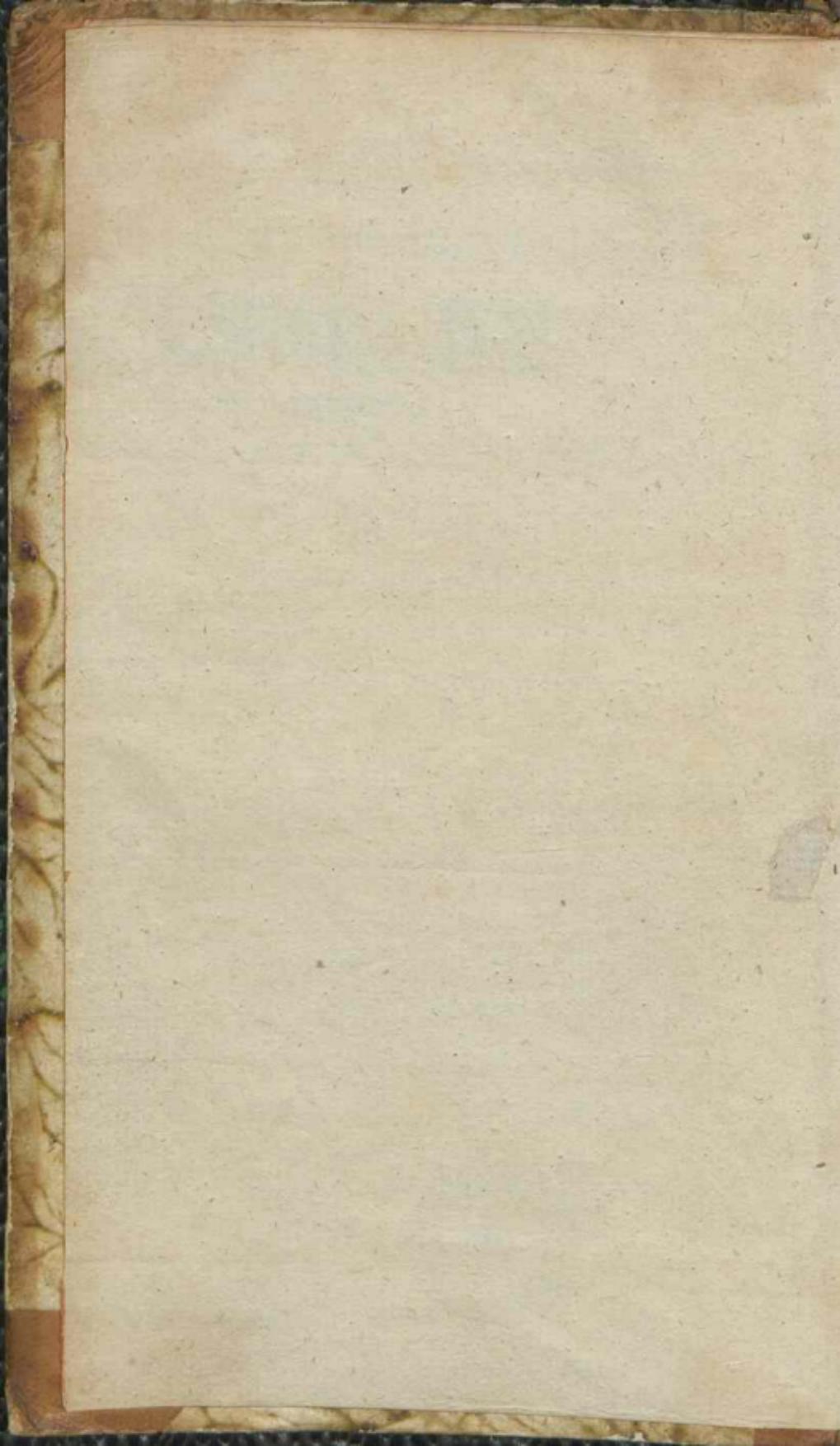

115608010274

+Rex

William Shakspear's
S k u e s p i l,

oversatte paa Danse

ester

de Engelske Originaler.

af

M. Rosenfeldt.

Første Deel.

København.

Udgivet hos Christian Frederik Holm,

1790.

Til
Herr
Christian Colbjørnsen,
Hans Kongelige Majestets Etatsraad,
General Procureur,
Deputeret i det Kongelige Danske Cancellerie,
Assessor i Høieste Ret. 26. 26.

3 1 9 0
1800
1800
1800
1800

Hsicdle og Velbaarne!

De tilgive, at jeg tager mig den Frihed at
tilegne Dem dette Værk, som jeg vilde ønske
at kunne have givet en større Fuldkommenhed,
for at blive Deres Opmærksomhed værdigere,
der daglig er anvendt paa vigtigere Gien-
stænder, end at bedomme Smagens Værker,
omendskjont vel ingen skulde dertil være be-
quemmere end De selv, som med den fineste
Følelse forbinder den meest oplyste Forstand.
Det er og allene Original-Forfatterens Genie
og overordentlige Naturgaver, af hvis hældige
Anvendelse til Menneske-Kundskabs Befor-
dring og Sædernes Forbedring hans Skrivter
indeholde saa mange Prøver, der paa nogen
Maade kunde berettige mig til at tilskrive
Dem samme, hvis ødle og lykkelige Bestræ-
belse

Belse det saa længe har været selv at opvække
Følelser for Dyd og Retskaffenhed, forsvarer
Menneskelighedens Rettigheder, og tale
Sandhedens Sag. Men da jeg faler,
at jeg herved allene har efterkommet min
Skyldighed, skulde det paaslegge mig en nye
Forbindtlighed, om De vilde have den God-
hed tillige at ansee samme, som et Beviis paa
den Hsiagtelse og Erbodighed, hvormed jeg
har den Ere at skrive mig

Deres

Underdanige Tiener,

M. Rosenfeldt.

Fortale.

Det Bisald, hvormed denne Engellands hovedede Skuespildgters Værker have været læste og forestillede hos adskillige fremmede Nationer, bestyrkede mig i den Formodning, at en Oversættelse af samme vilde ligeledes hos os blive optaget med Velbehag, saafremt den ei ved alt for mange Feil og Ufuldkommenheder gørde sig uværdig til den Danske Læzers Opmærksomhed. Hvorvidt jeg nu har været hældig til at overvinde de Vanfæligheder, som et Arbeide af denne Art medfører, og opnaaet min Hensigt, overlades til den skionsomme Læzers Bedømmelse: Og jeg tor haabe, at man ei ganske vil misliende den Flid, som er anvendt paa at give den den Grad af Fuldkommenhed, som efter mine ringe Evner var mue-

ligt. Mit Ønske skulde være opføldt, om den kunde læses med Fornsielse, og dens gunstige Optagelse vilde tillige være den kraftigste Opmuntring til, saasnart som muligt, at besørge de følgende Deles Udgivelse. — Nogle ville maaßke legge mig til last, at hvad der i Originalen er forsattet i Vers ei er blevet oversat i bunden Stiil, men da vi ikke hos os ere vandte til den selsomme Blanding af Vers og Prosa uden i vore Syngestykker, holdt jeg det for bedst og naturligst at oversætte alt i Prosa, da mange Stykker maaßke derved kunde blive tienligere til at opføres paa vort Theatre, om man hos os efter andre Nationers Exempel eengang skulde finde det for godt, hvilket med ganske faae Forandringer let kunde blive muligt. Hvad nogle andre Stykker angaaer, som Skuespillene Stormen og St. Hans Nats Drømmen, da haver jeg forsøgt at oversætte metrisk de Steder i samme, som i Originalen varer forsattede paa Vers, da de ellers vilde have tabt alt for meget af deres væsentligste Skienheder, uden derved at vinde noget i Sandsynlighed. — Adskillige Udtryk hist og her har jeg sagt

søgt ester Tidernes Smag at forandre, og
sielden udeladt noget, uden hvor den største
Nødvendighed udfordrede det, hvilket dog i
denne Deel haver været meget ubetydelig,
af Frygt for at man skulde bebreide min Uds-
gave en alt for stor Usuldständighed, og at
jeg havde tildaget mig Friheder, som i hele
Omarbeidelser allene burde være tilladelige.

— A. Popes Fortale har jeg befundet at in-
deholde en saa rigtig Bestemmelse af denne
hans værdige Landsmands Fortienester og
saa skønsom en Bedømmelse over hans
Fejl og Skønheder, uden derved alt for
meget at forringe de første eller forhsie
de sidste, at jeg ei har taget i Betenkning
her at indføre den, i Haab om at den ville
læses med Fornsielse. — Ligesaalidet vil
jeg formode at man vil ansee Professor Eschen-
burgs Anmærkninger for overslædige, hvilke jeg
meget mere har troet nødvendige til det Heles
Oplysning og bedre Forstaelse, da man derved
ligesom legges for Dine Udkastet af Grund-
tegningen, hvorefter disse herlige Bygnin-
ger ere blevne opførte. — Min Original

Forsatters Fortienester vil jeg her forbigeae ubesørte, da jeg troer de bedre lader sig føle end beskrive, og desuden ei i mindste Maade trænge til min Versammelse, ligesom at bestemme samme vilde være et Arbeide, der overgik mine Kræfter; Jeg vil deraf allene have Læseren henbiist til Hr. Popes Fortale, hvor jeg formoder, at han i denne Hensende nogenlunde skal faae sit Forlangende tilfredsstillet — Øvrigt skal jeg, hvad min Oversettelse angaaer, optage enhver Beteenkning og Grindring, som sigter til Forbedring og er understøttet af antagelige Grunde, med den Agtelse samme fortienere, uden at lade mig dove eller blende af Magtsprog og Ophævelser, som intet bevirke uden unyttige Stridigheder og en Mistilliid, som selv undertiden bliver Sandheden og den gode Sag skadelig.

Alexander Popes Fortale.

Det er ikke min Hensigt at indlade mig i nogen Kritisk Bedommelse over denne Forfatter; om end et saadant Forsæts grundige Udførelse skulde give en god Skribent den bedste Leilighed til at danne sin Nations Smag og Dommekraft. Thi man maae tilstaae, at af alle Engelske Digtere er Shakspeare den skinneste og fuldstændigste Gienstand for Kritiken, og som frembyder de fleste og klarest Exempler saavel paa Skionheder som Feil af alle Slags. Men dette vilde langt overskride en Fortales Grændser, hvis eneste Bestilling det er, at give nogle Efterretninger om hans Værkers Skiebne og den usordeelagtige Tilstand, hvori de ere komne til os. Herved vil mange Feil forringes, som han har begaaet, og vi tillige frikiende ham for mange, han ei har begaaet: et Forehavende, som vel ikke kan give tilkommende Kunstdommere nogen Anledning til at lade ham viderfares Ret i den første Henseende, men som dog i det mindste maae tiene til at forhindre Dem fra at giøre ham Uret i den anden.

Imidlertid kan jeg ikke undlade, at meddele noget om hans fornemste og karakteristiske Fortrinsligheder, i Betragtning af hvilke han, uagtet sine Fejl, almindeligen af enhver, og det med de bedste Grunde, bliver op höjet over alle andre Dramatiske Forfattere. Dette siges ei, fordi at her var et bequemt Sted til at beromme ham, men for at jeg ikke gierne vil lade mig en Leisighed forbrigaae, uden at giøre det.

Dersom nogensinde en Forfatter har fortient Navn af original, saa var det Shakspeare. Homer selv hentede ei sin Kunst saa umiddelbar af Naturens Kilde; den løb igennem Egyptiske Render og Kanaler, og kom allerede med nogen Tilsætning af Lærdom, eller med en vis Smitte af hans Forgiengeres Monstere til ham. Shakspeare's Poesie var virkelig Gegeistring. Han er ei saameget Naturens Esterlinger, som dens Redskab; og man udtrykker sig rigtigere, naar man siger, at den har talet af ham, end han ved den.

Hans Karakterer ere selv saa meget Natur, at het var en Slags Fornarmelse at kalde dem med saa langt forskelligt et Navn, som Kopier af den. Andre Digtteres Karakterer have en fuldstændig Liighed, som beviser, at den ene har borget dem af den anden, og at det er det samme Billedet blot mangfoldiggjort. Ethvert Malerie er lig en Neben-Regnbue, allene et GienSkin af et GienSkin. Men hos Shakspeare er enhver Karakteer ligesaa selvständig som i Livet; det er unueligt iblandt dem alle at finde tvende lige, og de, som formedelst deres Forbindelse og Forvandtskab i visse Maader synes ganske at være Tvillinger,

vil dog ved anstillet Sammenligning befindes at være mærkelig forskellige. Til dette Karakterernes Liv og deres Mangfoldighed maae vi endnu foie sammes beundringsværdige Bedligeholdelse, som igienem alle hans Stykker er saaledes bestassen, at, om endog alle Personers Tale var blevet trykt uden deres vedsatte Navn, jeg enda er forsikkret om, at man med Vis-hed kunde vide, hvilken Person de burde tillegges.

Aldrig har nogensinde en Forfatter besat den Magt over vore Lidenskaber i en højere Grad, eller viist det ved saa forskellige Anledninger end som han; og dog bliver man med alt det ingensteds vær noget Arbeide, nogen Hemmelighed for at opvække dem, ingen Tilberedelse for at lede vor Formodning til Udsaldet, eller som formærkes at føre derhen. Hiertet svulmer, Taarerne bryde frem paa samme Sted, hvor det skal skee; vi overraskes af dette Sieblit, og forundres over at vi græde, og dog billiger vi siden efter ved Eftertanke saa meget denne vor Følelse, at vi ligeledes maatte forundre os, om vi ikke havde grædt, og det just i selvsamme Sieblit.

Hvor hoist forunderlig bliver det paa den anden Side, at Bevægelser, der ere hinanden ganske mod-satte, som Traurighed og Latter, have ligemeget staet ham til Dieneste! at han just er ligesaas stor Meester i det hoie som det latterlige i den menneskelige Natur, ligesaavel i hvad der henhører til vore ødelste omme Følelser, som til vore daarligste Svagheder, vore hæftigste Bevægelser saavel som til vore skygtigste Fornemmelser.

Han er ikke allene fortresselig i hvad Lidenskaærne angaaer: han er ligesaa beundringsværdig i Overleggets og Betragtningens Kulde. Hans Tanke ere i Almindelighed ei blot de passeligste og meest udførne, som man kan have over en Gienstand, men ved en han ganske egen Naturgave — en Mellemting imellem Skarpsindighed og Lykkeslægts — rammer han altid den bestemte Punkt, hvorpaa en hver Fornuft-Slutnings Styrke hviler og dreier sig, eller hver Bevægegrunds Kraft beroer. Dette er noget ubegribeligt hos en Mand af slet ingen Opdragelse eller Erfaring i det menneskelige Livs store og offentlige Oprin, som i Almindelighed ere hans Tankers Gienstand; saa det synes, at han har kiendt Verden ved umiddelbar Beskuelse, med et Blik gienstuet den hele menneskelige Natur, og at han er den eneste Forsatter, som bestyrker en ganske nye Formodning, at Philosophen og den verdslig Wise selv ligesaavel maae fødes, som Digteren.

Man maae tilstaae, at han med alle disse store Fortrin besidder næsten ligesaa store Feil; og at, lige som han vist nok har skrevet bedre, han maaestee og paa den anden Side har skrevet slettere end nogen anden. Men mig synes, at jeg paa en vis Maade kan udlede Grunden til disse Feil af forstændige tilfældige Marsager, uden hvilke det var vanskeligt at begribe, hvorledes saadant kunde være en saa vidt omfattende og opklaret Forstand mulig. At alle disse Tilfældigheder skulde foreene sig til hans Skade, synes mig bestandig ligesaa besynderlig ulykkeligt, som det var overordentligt og lykkeligt at saa forstændige,

ja

ja endog stridige Talenter skulde findes samlede hos en og den samme Mand.

Man maae tilstaae, at den dramatiske Digtekunst har mere, end alle øvrige, den særdeles Hensigt at behage Almuen, og at dens Lykke beroer umiddelbarere paa den almindelige Mands Bifald. Man bor altsaa ikke forundre sig over, at Shakspeare, hvis eneste Hensigt ved sin første Indtrædelse var intet andet end at forskaffe sig Underholdning, allene gjorde sig Uimage for at trefse og rette sig efter deres Smag og Lune, som paa den Tid havde Overvægten. Hans Tilhørere bestode for storste Deel af Folk af de lavere Stænder, hvorfore og Afsbildningerne paa det menneskelige Liv maatte være tagne af Personer i de samme Klasser. Overeenstemmende hermed finde vi, at ei allene vor Forsatter, men for det meeste alle gamle Komedieskrivere bestandig satte Scenen blandt Handelsmænd og Haandværkere; ja endog i deres historiske Stykker have de paa det noeste fulgt de gamle Historiebsger og almindelige Sagne, som iblandt det Slags Folk vare antagne. I Sørgespillet funde intet bedre overraske dem og sikrere opvække Beundring, end de allersælomst, meest uventede og folgelig unaturligste Begivenheder og Forsald, De meest overspænte tanker, de ordrigeste og svulstigste Udttryk, Eslangfulde Ruum, og den meest tordnende Versification. I Lystspillet var der intet, som sikrere behagede, end pæbelagtig Skient, utugtige Indfald, Harlekiners og eensoldige Tossers uanstændige Marrestreger. Men heri opsvinger vor Forsatters Bid sig over sin Gienstand: hans Genie har i disse lave Roler

ler Liighed med en Prinds i en Ridder-Kronike, der er forklaedt i en Hyrde- eller Bonde-Dragt; en vis Hvihed, en vis Mand straaler nu og da frem, som forraader hans hsiere Stand og Fortrin.

Hertil kan man soie, at ei allene den største Hob af Tilhørere intet Begreeb havde om Reglerne for en god Skrivemaade, men endog meget saae af en bedre Sort gjorde Fordring paa en større Grad af Indsigt eller finere Smag i saadanne Ting, indtil Ben Johnson antog sig Skuepladsen, og indførte kritiske Undersøgelser. Hvor mange Vanskeligheder han derved forefandt, kan man sluttte sig til af de hyppige Forerindringer, eller snarere Afschandlinger, som han var nødt til at sette foran sine første Skuespil, deels og legge sine handlende Personer og Choret m. fl. i Mundten, for at bortrydde Tilhørernes Fordomme, og danne deres Dommekraft. Indtil den Tid vare vore Forsattere ikke faldne paa de Tanker at tage de gamles Skrivter til Monster. Deres Sørgespil vare intet uden Historier i Samtaler, og i deres Lystspil fulgte de en af deres Novellers Ledetraad, ligesom de forefandt dem, og med ikke mindre Noiagtighed end om de havde været sande historiske Begivenheder.

Dersore, at bedomme Shakspeare efter Aristoteles's Regler, er ligesom at domme en Mand efter et Lands Love, der haver handlet efter et andets. Han skrev for Folket, og skrev allerførst uden at have nogen af de bedre Klasser til Belyndere, og dersore uden Hensigt at behage dem: uden Hielp og Anvisning af de Lærde, ligesom ganske uden en saadan Opdragelses Fordele, eller mindste Bekjendtskab med dem; uden Kund-

Kundskab om de gamle bedste Mønstere, som funde
have begeistret ham til Kappelyst, med et Ord, uden
nogen Hensigt til at erhverve Noes og Gervimmelse,
eller hvad Poeterne finder for godt at kalde Udsadelig-
hed — hvilke Fordele, enten hver især eller alle til-
sammentagne, have tient til at opslamme andre Skri-
benteres Forsængelighed, eller besiele deres Vergier-
righed.

Dog alligevel maae man legge Mærke til, at da
hans Arbeide havde erhvervet ham hans Gyrtses Be-
skyttelse, og at Hoffets opmuntrende Bisald foreene-
des med Byens, han da og viensynlig vidste at hæve sin
modnere Alders Værker til en større Guldkommenhed,
end de foregaaende. Stykkernes Aarstal bære til-
strækkelig Vidnessbyrd om, at hans Arbeider forbe-
dredes i Forhold til hans Agtelse for sine Tilstkuere.
Og jeg twibler ingenlunde paa, at denne Anmærkning
vilde blive befunden rigtig i alle Dele, dersom vi
ikken havde de første Udgaver, hvoraf vi funde noi-
agtig underrettes om Tiden, hvorpaas ethvert Stykke
blev forfattet, og om det var Hoffet eller Byen
bestemt.

En anden Aarsag, ei mindre vigtig end den
foregaaende, maae udledes af vor Forfatters Stand
som Skuespiller, og hans førstie Dannelse efter et
Selskabs Domme, hvoraf han selv var Medlem.
De har bestandig fulgt deres egen Fane, og langt an-
dre Grundsetninger, end de Aristoteles har foreskrevet.
Eftersom de leve ved Mængden, fiende de ingen anden
Regel, end at tilfredsstille det nærværende Lune og
at stemme sig i den nyemodige Wittigheds Tone; en

Omfændighed, der setter deres Dommekraft meget snevre Grænder. Skuespillerne ere ligesaa gode Dommere over hvad der er ret, som Skredderne over hvad der kæder vel. I Betragtning heraf kan man gierne tilstaae, at de fleste af vor Forfatters Feil ere hans slette Dommekraft som Poet mindre at tilskrive, end hans rette Dommekraft som Skuespiller betragtet.

Disse Folke ansaae det som noget, der geraadeede Shakspeare til Berommelse, at han næsten aldrig udstræg en Linie af hvad, han havde skrevet. Dette har de omhyggelig sogt at udsprede, som tydelig kan mæres af hvad vi underrettes om hos Ben Johnson i hans Opdagelser, som og af Heminges og Condells Fortale til den første Folio-Udgave. Men i Sandhed, hvor almindelig dette Sagn end har været, saa gaves der aldrig et mere ugrundet Foregivende, ei heller fandtes Beviserne til at stødfæste det modsatte mere unægtelige. Hertil kan vi anføre som Exempler Komedien: De lystige Koner i Windsor, som han fra nye ganste omarbeidede; Henrik den Sjettes Historie, som først blev udgivet under Titel af Stridigheden imellem York og Lancaster, og Stykket: Henrik den Femte, som blev overmaade meget forbedret. Hamlet blev forøget med næsten eengang saameget til, som den fra først af bestod, og saaledes mange andre. Jeg troer tillige, at den almindelige Meening om hans Mangel paa Studeringer ei hviler paa bedre Grunde. Dette bliver endog af nogle regnet ham til Roes, og af andre igjen anset som Alrsagen til hans Feil; thi saameget er vist, at om det end saaledes forholdt sig, funde det ikun angaae en lidet Deel af samme, da de fleste ere

ere saadanne, at de egentlig ei kan faldes Feil, men vilde Udsjud, og komme ikke af Mangel paa Kundskaber og Læsning, men af Mangel paa Estertanke og Bedsmimmelser: eller snarere, for ei at være alt for ubillig imod vor Forfatter, af Høielighed mod disse Feil hos andre. Hvad derimod Materiernes urigtige Valg, adskillige Ulfældes upasselige Anbringelse, falske tanker og svulstige Udtryk m. m. angaaer; da, om disse Ting ei kan henregnes til de omtalte tilfældige Marsager, maae de skrives paa Digterens egen Regning, dette kan ei anderledes hiespes. Men jeg tænker at de tvende Ushæld, hvorom jeg allerede har mældet, nemlig: at være forbunden til at behage den nederste Hob af Mennesker, og befinde sig i det sletteste Selskab, saafremt samme betragtes saameget muligt er i sin hele Omfang, vilde synes tilstrækkelige til at forvirre og undertrykke det største Genie i Verden. Jo mere Beskedenhed en saadan Person var begavet med, jo større Kare vilde han staae for at danne sig efter andre, og underkaste sig dem imod egen bedre Skønsomhed.

Men hvad hans Mangel paa Studeringer angaaer, er det nødvendigt at sige noget mere. Der er visselig en stor Forskiel imellem grundig Lærdom og Sprækundskab. Hvor meget ukyndig han var i det sidste, kan jeg ei bestemme; men det er klart, at han i det mindste var meget belæst, om man ei vil falde ham lærd. Det ligger og lidens Magt paa, naar en Mand besidder Kundskaber, om han har hentet dem fra et Spræk eller fra et andet. Uimodsigeligt er det, at han ikke har været ukyndig i Philosophie, Mechanik, saavel den gamle som nye Historie, poetisk

Læsning og Mythologie. Vi finde ham vel underrettet om Alderdommens Sædvaner, Skifte og Sæder. I Koriolan og Julius Cæsar er ei allene den Romerske Land men endog deres Sæder usiagtigen skildrede; ja man bliver og en finere Forstiel vær imellem Romernes Sæder i den førstes og seeneres Tider. Hans Belæsenhed i den gamle Historie er ei mindre klar og siensyntlig paa mange Steder, hvor han har sigtet til besynderlige Begivenheder i samme: og de Taler i Koriolan, som findes afstrevne efter Plutark, maae, tænker jeg, ligesaavel afgive et Bevis paa hans Lærdom, som de Steder i Katilina efter Cicero, ere det paa Ben Johnsons. Andre Nationers Sæder i Almindelighed, saasom de Egypeters, Venetianers, Franskes m. f. ere skildrede med samme Livagtighed. Hvilkensomhelst Gienstand i Naturen eller Tag af Videnskaberne han omtaler eller beskriver, tilkiendegiver han alletider tilstrækkelige om ikke udstrakte Kundskaber. Hans Beskrivelser ere altid usiagtige; alle hans Metaphorer passende og kiendelig tagne af samme Gienstands sande Natur og iboende Egenskaber. Maar han bører enten moraliske eller politiske Sager, merker man bestandig en beundringsværdig Rigtighed i Bestemmelserne, saavæl som hans Hegreebs store Omsang. Ingen er større Mester i den poetiske Historie, eller har idelisere Hentydninger til adskillige Dele af den. Hr. Waller, som er blevet berømt for dette sidste i Besynderlighed, har ei heri viist større Kyndighed end Shakespeare. Vi have Oversættelser af Ovid, udgivne i hans Navn, iblandt de Poesier, som tilskrives ham, hvorom, hvad nogle angaaer, vi have tilstrækkelig Bisped, da de af ham selv ere udgivne og tilstrevne hans

hans ædle Velhunder, Greven af Southampton. Li-
geledes viser det sig aabenbare, at han har været be-
lobet i Plautus, af hvilken han har taget Stoffet til
et af sine Stykker; i andre igien følger han de Græske
Skribentere, og besynderlig Dares af Phrygien,
endstisnt jeg ei tiltroer mig at kunne sige med Wis-
hed, i hvilket Sprog han har læst dem. De myre
Italienske Novel-Skribentere har han umodsigelig og
været bekjendt med; og vi kan slutte os til, at han
ei har været mindre bevandret i sit eget Lands gamle
Forsatteres Skrivter, efter det Brug han har gjort
af Chaucer i Troilus og Cressida og i de to beslæg-
tede Adelsmænd, om samme er af ham, som Rygtet
gaaer; og virkelig bærer det saae Mærker af Fletchers
Haand, men flere af vor Forsatters, end nogle af
dem, som under hans Navn er antagne for ægte.

Jeg er tilboielig til at troe, at denne Tanke fra
Begyndelsen reiste sig af vor Forsatters og Ben John-
sons Tilhængereres Midkierhed; saasom de bestræbede
sig for at ophoie den ene paa den andens Bekostning.
Det er altid Partiers Natur, at overdrive alting.
Og intet er saa rimeligt som, fordi Ben Johnson
var meget lerdere, at man strax paa den anden Side
sagde, at Shakspear slet ingen Lærdom besad: og
fordi Shakspeare havde langt mere Vid og større Ind-
bildningskraft, dreiede man det tilbage paa Ben
Johnson og paastod, at han manglede begge Dele. Ef-
tersom Shakspearee aldrig borgede noget, sagde man
at Ben Johnson borgede alt. Fordi Johnson ei strev
hastig og uden Forhaling, bebreidede man ham, at
han sad et heelt Aar over et Stykke; og fordi Shak-
speare strev med Lethed og Hurtighed, raabte man

paa, at han aldrig udstroeg et eneste Ord. Ja Modsigelses Aalanden gik saavigt, at de Bebreidelser, som det ene Partie udsendte mod det andet, blev optagne i Løbet og forvandledes til Herommelser med ligesaa lidet Skionsomhed, som deres Modstandere tilforn havde gjort Bebreidelser deraf.

Digterne ere altid bange for Misundelsen, men de have virkelig ligesaameget at befrygte af andres Beundring. Disse ere Forfatternes Scylla og Carybdis; de som undgaae lykkelig det ene, falde gierne i det andet — Pessimum genus inimicorum laudantes — siger Tacitus: og Virgil ønsker, at man baer et Tryllemiddel mod dem, som rose en Digter uden Maade og Billighed.

— Si ultra placitum laudarit, baccare frontem cingito, ne vati noceat —

Men hvorvidt end Stridighederne maae drives af Partiegiengerne paa begge Sider, saa kan jeg dog ei andet end forestille mig, at disse to store Digtere bare gode Venner og levede i god Forstaelse og selfabelig Omgang med hverandre. Det er en bekjendt Sag, at Ben Johnson sit Adgang til Skuepladsen ved Shakspeares Hjelp, og at han gav hans første Værker sit opmuntrende Bisald. Af det, som denne Forfatter skriver i sit Digt efter Shakspeares Død: Til Grindring om hans elskede Hr. William Shakespeare, synes det, som deres Venstebab havde vedvaret deres hele Liv igennem. Jeg for min Deel finder intet misundeligt eller forbeholdende i disse Vers, men maae undres over at Dryden var af den

Mee-

Meening: Han ophsier ham et allene over alle hans Medlevende, men endog over Chauser og Spenser, som han ingenlunde vil tilstaae; fortiene at settes i Ligning med ham; og han opfordrer en Sophocles, Eriphides og Aeschylus, ja paa engang hele Grækenland og Rom for at maale sig med ham, og søger udtrykkelig at frikiende ham, hvilket især er at mærke, fra den Beskyldning, at han manglede Kunst, et fordragende at alle hans Fortrinligheder skulde tilskrives Naturen allene. Ligeledes er det mærkeligt, at den Roes, han giver ham i hans Opdagelser, synes at udspinge af en naturlig Godhed for ham; han beretter os, at han elskede Manden ligesaameget, som han ærede hans Grindring. Han bersommer hans retskasne, aabne og redelige Gemyl; og skieiner allene, som han og med Billighed bor, imellem hans virkelige Fortieneste som Skribent, og Skuespillerernes usle forringende Lovtaler. Ben Johnson maae vist nok have været sparsom paa Roes, endskjont han visselig ei er det i denne Anledning, deels af Naturen, deels og i Folge af hans gode Dommekraft. Thi Folk af Skionsomhed troe, at de giore andre storre Dienestie med at roese dem efter Billighed end som med Ødselhed. Jeg siger, jeg vil gierne troe, at de have været Venner, endskjont deres Tilhængerers og Smigrereres Hidsighed og slette Opsorrel var nok til at foranledige et modsat Rygte. Jeg vil haabe at det forholder sig med Partier saavel i Wittigheds som Politikens Rige, ligesom med de Vanckabninger, der findes beskrevne af Poeterne, at deres Hoveder i det mindste maae besidde noget menneskeligt, omendskjont Legemerne og Halerne ligne vilde Dyr og Slanger.

Ligesom jeg troer at det, jeg haver anført, maae have givet Anledning til den Meening at Shakspeare manglede Studeringer, saaledes troer jeg og, at hans Værkers første Udgiveres mange Sprogfeil og store Ukyndighed har forplantet samme Meening ned til os. Deres tykke Uvidenhed fremstiller næsten paa enhver Side af disse Udgaver; intet er mere almindeligt end: *Actus tertia, exit omnes, De tre Troldqvinder komme ind solus.* Med deres Transt er det næsten ligesaa ilde fat som med deres Latin, baade i Sammenføining og Retskrivning; endog deres Velst er uriktig. Intet er mere rimeligt end at disse grove Bommerter, som at Hector anfører Aristoteles tilligemed andre af samme Art, have sit Udspring fra samme Kilde: da det ikke i mindste Maade er troligt, at nogen kunde begaae slige Bildelser, der havde allermindste Forsmag af Skolevidenskaber, eller mindste Omgang med Personer, der havde det. Ben Johnson, som ingen mistænker for heri at være partiiſt, nægter ingenlunde, at han maae have havt nogen Kundskab i det latinske Sprog, hvilket aldeles ikke kan bestaae med slige Feiltagelser. Ja de bestandige Bildelser i Personers og Steders Navne ere af den Natur, at de maae være komne fra en Mand, der ei havde saameget som læst nogen Historie i noget Sprog, og dette var ei Tilsæltet med Shakspeare.

Jeg skal nu forelægge Læseren nogle af disse næsten utallige Feil, der komme fra en og samme Kilde, nemlig Skuespillerernes Uvidenhed, baade for saavidt de have opført hans Stykker, som og fordi de have været hans Udgivere. Maar disses Natur og Gestaffenhed ere opregnede og overbeviede, tør jeg sige, at

at ei allene Shakspeare, men endog en Aristoteles og Cicero selv, om deres Værker havde været samme Skiebne underkastede, maatte synes at have manglet baade Lærdom og sund Fornuft.

Det er uvist, om noget af hans Skuespil blev udgivet af ham selv; I den Tid, han tilbragte ved Skuepladsen, bleve adskillige af hans Stykker trykte hver for sig i Qvart. Det som fører mig paa den Tanke, at de fleste af dem ei være udgivne af ham selv, er Trykningens yderste Skiodesløshed; enhver Side er saa skammelig slet bogstaveret, og for det meste alle larde og ualmindelige Ord saa utilgivelig lemlestede, saa det er klart, at der var enten slet ingen Korrektør ved Aftrykningen, eller og at den samme har været en ganstek unstuderet Person. Dersom noget af dem havet været overseet af ham selv, skulde jeg troe det maatte være, de to Dele af Henrik den Fierde og St. Hans Nats Drom, eftersom jeg ei finder andre, der ere aftrykte med nogen Noiagtighed; og i alle de følgende Udgaver af samme — hvilket forholder sig modsat med de øvrige — bliver man vær meget faae Forandringer. Der gives to Fortaler til den første Qvart-Udgave af Troilus og Cressida fra Aar 1609 saavel som og af Othello, hvoraf kan sees, at det første var udgivet uden hans Vidende og Samtykke, ja endog før det blev opført, syv eller otte Aar førend han døde, og at det sidste ikke blev trykt førend efter hans Død. Det hele Antal af ægte Skuespil, som vi have været i Stand til at forefinde trykte i hans levende Lis, beløber sig kun til elleve, og af nogle af disse finde vi to eller flere Udgaver fra forskellige Bogtrykkere, hvoraf enhver indeholder endel Skrab, ganstek for-

selv er intet Ophold, men hvor de fandt det tienligt at afbryde, allene for Musikkens Skyld, Dands af Masker og andre besynderlige Tings Anbringelse.

Undertiden ere Scenerne omsatte og trukne enten frem eller tilbage; noget, der ei kunde hænde, uden ved at tage dem af forskellige og sammenblandede udstrevne Roller. Mange Vers ere ganske udeladte, og andre omsatte; hvoraf en uigennemtrængelig Dunkelhed havør reist sig, langt over enhver Fortolkers Forhaabning at kunne opklare, uden netop, hvor et tilfældigt Glimt af en gammel Udgave oplyser os.

Nogle Karakterer ere blandede og forvirrede i hinanden, eller vel to gjorte til en af Mangel paa et tilstrækkeligt Antal Skuespillere. Saaledes i Qvart-Udgaven af St. Hans Nats Drømmen, (5te Act,) indfører Shakspeare en Forstander for de offentlige Foranstalter ved Navn Philostrat, hvis hele Rolle er i de følgende Udgaver givet til en anden Person, nemlig Egeus: Ligeledes og i Hamlet og Kong Lear. Dette gior det og rimeligt, at Soufleurens Haandbog var det, de faldede originale Afskrivter.

Bed adskillige saadanne Friheder hændte det, at mange Taler blevé lagte de urette Personer i Munden, hvor nu Forfatteren synes at burde lastes, fordi han ei lader dem blive sin Karakteer troe. Eller undertiden maaßee hændte det af ingen gyldigere Marsca, end fordi en myndig Skuespiller, for selv at kunne

lunne fremlige et eller andet yndet Sted, hortsnappe-
de det fra en Underordnets uverdige Læber.

De kunde ei skielne imellem bunden og ubunden
Stil; og folgelig lode de det ene trykke for det andet
hele Bogen igennem.

Da jeg har været nødsaget til at sige saa meget
om Skuespillerne, tænker jeg det og maae være billigt
at erindre, at de Personers Smag samt Vilkaar,
som hører til denne Klasse, var da meget slettere end
samme er i vore Tider; ligesom de bedste Skuespil-
Huse vare Vertshuse og Viinhuse, saasom: Jord-
kuglen, Haabet, Den Røde Ore, Fortunen, m. s.
Galedes vare de fornemste af Lauget blot Komedianter-
spillere, og ei Theater-Herrer (gentlemans of the
Stage). De blevne af Huushofmesteren geleidede til
Spisekammeret, og ei anviste Plads ved de For-
nemmes Borde, og Damernes Toiletter, og folgelig
vare de gansté udelukkede fra de Fordele, som de nu nyde
ved en fortrolig Omgang med vor Adel og ved en
venstabelig, for ei at sige, fierlig Forstaelse med Per-
soner af første Stand.

I Folge det, som jeg nu haver sagt, kan man ei
kalde i Twirl, at om Shakspeare selv havde udgivet
 sine Værker, besynderlig i hans sidste Levetid, og efter
at han havde forladt Skuepladsen, vi da ei allene med
Vished skulde sige, hvilke der vare ægte, men vi
skulde endog have frifundet dem, vi have, for nogle
tusende Feil. Dersom jeg skal domme efter alle Kien-
detegn ved hans Stil, og den ham egne Maade at
tænke

tenke og skrive paa, maae jeg frit tilstaae), at de mislykkede Skuespil: Pericles, Locrinus, Sir John Oldcastle, Tragedien i Yorkshir, Lord Cromwel, Puritanerinden og den Londonste Fororder, ei bør tillegges ham. Ligeledes skulde jeg formode, hvad nogle andre Stykker angaaer, i Besynderlighed Kierlig-heds forlorne Arbeide, Winter-Eventyret og Titus Andronikus, at allene disse Karakterer, enkelte Scener, eller maaskee nogle saae Steder deri ere fra hans Haand. Det er ganske rimeligt, at hvad der foranledigede at disse Stykker tillagdes Shakspere, var allene dette, nemlig at de bare skrevne af ubekendte Forfattere, eller indrettede for Theatret, imedens det var under hans Bestyrrelse: og da ingen til-egnede sig dem, blev de ham tildomme, ligesom man overgiver Godsherren det omvankende Døeg, som man optager; en Wildfarelse, som man kan forestille sig, det ei var Selskabets Fordeel at rydde af Veien. Dog alligevel lode Skuespillerne Heminges og Condell Shakspere siden vedersares den Ret at undelade disse otte Stykker af deres Udgaver; endftiont de den Gang bare trykte i hans Navn, ja allerede i alles Hænder og opførte med nogenlunde Bisald, hvilket Ben Johnson i en Ode *) underretter os om i Henseende til Pericles. At Titus Andronikus ligeledes er en af denne Klasse forledes jeg desto snarere til at troe deraf, at jeg finder samme Forfatter udtrykkes lig tilkiendegive sin Foragt derover **), endnu i

*) Ode on the new Jan.

**) In the Induction to Bartholomew-Fair.

Aaret 1614. da Shakspeare enda levede; og man fin-
der ingen større Beviislighed for de af den sidste Klasse,
end for de forrige, som ligeledes blevne udgivne i
hans Levetid.

Antage vi nu denne Meening for gyldig, hvor-
mange lave og feilfulde Steder og Karakterer vil da
ei længere fordunkle dette store Genie, men blive an-
seede, som ham ganske usortstyd paa hvidt? Ja
endog i dem, som virkelig ere fra ham, hvor mange
Feil maae ikke ubilligen være blevet skrevne paa hans
Regning ved tilfældige Tilfælser, Udsættelser, Om-
sætninger af hele Scener og Linier, Karakterers og
Personers Forverpling, visse Stykkers urigtige Tilleg-
gelse til urette Personer, utallige Steders Forfals-
ning af Uhyndige, og paa nye igien disse sammes for-
keerte Rettelser formedelst hans første Udgiveres
Dumdriftighed? — En eller anden af disse Betragtnin-
ger bringer mig virkelig til at troe, at den største og
groveste Deel af de Feil, som tiltænkes ham, vilde
forsvinde, og hans Karakterer settes i et ganske andet
end det usordeelagtige Lys, hvori den nu sees af os.

Til Slutning vil jeg endnu tilføje dette angaa-
ende Shakspeare: at med alle hans Feil og Styk-
kers Uregelmæssighed man dog maae betragte hans
Værker, i Sammenligning med dem, der ere mere
polerede og regelmæssige, som en gammel majestetisk
Bygning af Gothisk Kunst, sammenlignet med en
net mymodig Bygning. Den sidste er zürligere og
mere skimrende, men den første standhaftigere og hot-
tideligere. Man maae tilstaae, at i en af disse ere

Materialier nok til at giøre mange af den anden Sort.
 Den har flere Afsværlinger og meget prægtigere Bæ-
 vesser at fremvise, endskont vi ofte blive indførte til
 dem igennem morke, underlige og trange Tilgange.
 Ikke destomindre slaaer det ei Feil, at det Hele vil
 bevirke større Verbrudighed hos os, endskont mange
 af dens Dele ere barnagtige, slet ordnede og usor-
 holdsmæssige med dens Størrelse.

William Shakspeare's Levnetsbeskrivelse.

Da Læseren, ved at giøre Bekjendtskab med denne overordentlige Skuespil-Digters Skrifter, uden Tvivl vil have fasset saa megen Yndest for Forfatteren selv, at han ønskede noget noiere at underrettes om hans Historie og Levnetsløb, efter som endog de mindste Træk i en Persons Karakter, vi agte og elsker, i Almindelighed blive os mærkværdige, saa havør jeg bestræbet mig for at samle, hvad jeg desangaaende hos de trosværdigste Forfattere havør forefundet, hvilket jeg her efter Ebne i mueligste Korthed vil søge at meddele. — Beklageligt er det allene, at vi ei ere tilstrækkelig forsynede med Efterretninger, som i denne Henseende ganske kan syldestgøre vort Forlangende, da adskillige af det ringe Antal, vi have, ere lidet usagttige eller tilforladelige; en Skjedeslosshed, der er saameget mere utilgivelig, som Mandens fortrinlige Egenskaber synes at inddyde til at giøre slige Undersøgelser, som virkelig skyldedes hans ærefulde Minde, og som Efterslagten viist ikke uden med Taknemmelighed vilde have modtaget. Men først i disse seenere Tider have adskillige Lærde og beramte Mænd, som kiedte hans

hele Verden, giort sig Umage for at estersøge og opblede alt, hvad som herom kunde give nogen Oplysning, hvis Bestræbelser ei heller have været ganske frugtesløse. Endog en Bisshop og Dr. Warburton troede, at vor Forfatters Skrivter fortiente en fortrinlig Opmærksomhed; thi, siger han, under alle skrivtlige Arbeider af speculative Hoveder, enten de saa have til Niemeed at stiſte Nytte eller Fornsielse i Verden, ere ingen vigtigere, ingen, som mere angaae os selv, og staae i næiere Forbindelse med vor egentlige Interesse, end de, som lede os til Kundskab om vor egen Natur. Alle andre kan vel ove Hornuften eller forlyste Indbildungskraften; disse allene kan forbedre Hiertet og danne Sielen til Viisdom. Nu holdes det for afgjort, at Shakspeare tilkommer den øverste Plads i denne Videnskab, enten vi saa tage i Betragtning den forunderlige Skarpsindighed, hvormed han har opdaget de menneskelige Handlingers forborgneste Hul og Drivefædre, eller og den lykkelige Maade, hvorpaa han meddeler os denne Videnskab i de rigtige og næsten levende Malerier, som han har givet os af alle vores Lidenſkaber, Lyster og Tilboieligheder. Disse give os en Lære, der aldrig for ofte kan blive igentaget og indskierpet. — Jeg tvivler ikke heller paa, at man og hos os vil understrike denne oplyste Kienderes Dom, og lade vor Forfatter, der vel selv er sit bedste Forsvar, vedvare den Ret, ham tilkommer — En anden ligeledes berømt Mand, Dr. Young, havør de samme fordeelagtige Tanker om vor Digter. Shakspeare, siger han *), gab os sig selv, og den meest

*) I sin Afhandling om Original Værker; hvoraf og haues en Tydste Oversættelse med Titel: Young über den Geist der original Werke.

meest beromte Skribent af Alderdommen skulde vanskelig have givet os noget mere. — Thi hyad beundrer man hos de gamle? sikkertlig ei det ringe Antal af deres Feil, men Mængden og den fulde Glands af deres Skionheder; og ved det, som vi beundre hos de gamle, er han ligesaas stor som de, da vi ei kan tilskrive hans Feil nogen Mangel paa Genie, men langt andre Alarsager. — Dog Engellænderne selv agte det overslodigt at holde Lovtaler over ham, mens troe, at enhver, der finder Smag i hvad der er stort, strækkeligt eller rørende, skal finde en fuldkommen Tilfredsstillelse i hans Værker, ligesaavel som den, der er Elster af Spøg og Munterhed. — William Shakespeare *) blev født til Verden i Stratford ved Floden Avon, i Warwickshire, den 16de **) April 1564. og var den ældste Son af en formuende Uldhandler sammesteds ved Navn John Shakspeare, hvilken skal have beklædt en Øvrigheds Bestilling i samme By, estersom man erfarer af et Document, udstedt af Herolds Archivet i London, ligeledes og i Betragtning af hans Oldefaders Fortjeneste og Giftermaal med en Robert Ardens Datter af Wellingcote være blevet bevilget Brugen af adeligt Vaaben ved et lovfærmelig udstedt Patent. Denne vor Digters Fader

c 2

havde

*) Saaledes troer man nu, at hans Navn rettest bør Prives, i Folge hans egenhændige Underskrift under sit Testamente; endskont han ei altid skrev sic Navn ligedan.

**) Hans Fødselsdag kan man dog ei med Visshed bestemme. Hr. Backer i sin Companion to the Playhouse angiver den 16de April. Hr. Steevens, der har gjort et Udtog af Kirkebogen i Stratford betreffende Shakespear's Familie, ansører den 26de April, som vor Digters Døbedag.

havde en talrig Familie af ti Born at forsørge, hvor-
sore han ikke funde anvende meget paa denne ene
Sons litterariske Opdragelse, men holdt ham allene
nogen Tid i en Fristole der paa Stedet, hvor han
blev noget bekjendt med de Romerske og Græske Skri-
bentere, og lærte det lidet af det latinske Sprog,
som han siden vidste; thi med Dished veed man ikke,
om han nogensinde havde nogen tilstrækkelig Indsigt
deri, og af disse Skolers maadelige Beskaffenhed kan
man let slutte sig til den Undervisning, man der funde
vente. Desuden varede det ikke længe, forend hans
Fader saae sig nødsaget til at tage ham tilbage fra
Skolen for at være sig behielpig i sine Forretninger
til den øvrige Families Underholdning, hvorved
han nu tillige blev berøvet al Leilighed til at gisre
videre Fortgang i sine Studeringer, og blive noiere
bekjendt med de gammels Værker, for i Tiden at
kunne have dannet sig efter deres Mynstere; der-
søre bliver man ei heller vær nogen kiendelig Ef-
terligning af dem i hans Skrivter. Men om det har
voret ham til Skade, eller meget hellere maae geraade
ham til Versmimelse, vil uden Twivl blive vanskeligt
at bestemme. — Det er mere end blot Formodning,
siger Hr. Wieland, at vi skyldte denne lille Omstæn-
dighed, nemlig Mangel paa en klassisk Opdragelse, at
vi have en Shaksppeare. Viist nok vilde en tidlig og
fortrolig Omgang med deres uforbederlige Værker,
der blomstrede i August's og Perikles's Tidsalder,
have dannet hans Forstand, syldt hans Phantasie med
Mynstere, med idealiske Skønheder, luttret hans
Smag og besæstet den, og have meddeelt hans Vær-
ker en Regelmæssighed, en Korrection og Fuldstæn-
dighed, som de nu mangle. Men med alle disse For-
dele

dele skulde han ikke have blevet den Mand, han er, ikke det original Genie, den Fantasiens Søn, som Milton kalder ham, hvis vilde Toner, liig den frie Mattergals Slag, børrer vort Hiertes gienlydende Strenge hastigere og estertrykkeligere, end den indsluttede Kanariefugls lærté og kunslede Toner — Hvem veed, siger Dr. Young, om Shakspeare ikke selv skulde have tænkt mindre, om han havde læst mere? — Maaske havde han og tilstrækkelige Kundskaber for sin Sphære; thi manglede det ham end paa anden Læsning, saa kiendte han to Boger desto bedre, Boger, som ere fremmede for mangen grundlærd Mand, og som den sidste Brand allene kan ødelegge — Naturens og Menneskets Bog — Dem vidste han udenad, og udskrev deraf mange herlige Sider i sine udodelige Skrifter; og disse allene ere de fastaliske Kilder, hvorfra de sande original Værker udflyde.

Efterat Shakspeare havde forladt Skolen, mener man da, at han har antaget sin Faders Haandværk; og allerede i sit 17de Aar giftede han sig med en Pige 25 Aar gammel, som var en Datter af en i Nærheden af Stratford boende bemidlet Landmand, ved Navn Hathaway. I dette Egteskab avlede han 2 Døtre, Susanna og Judith; og en Son, Samuel, der døde i sit tolvte Aar. Alle disse 3 Born, hvoraf de 2de sidste var Tvillinger, bleve i Stratford fødte til Verden i Aarene 1583 og 1584.

Herefter tilbragte han ei megen Tid i sin Fædrene Stad, thi han blev omsider formedesst en Udsvoevelse modt til at forlade Provinsen, og tage sin Tilflugt til London. Han var, siger Hr. Rowe, ved en Ulykke,

Ulykke, som unge Mennesker ofte er utsat for, geraadet i Selskab med nogle slette Personer, og blandt andre Skielmssykker, hvormed de formodentlig forlystede sig, begik de og en Forbrydelse, hvilken et ungt letsindigt Hoved ei agter for at være nogen saa halsbrækkende Gierning, som en over sin Wildbanes Retighed misundelig Landjunker; fort, han blev Wildsytte af det Slags, der anseer Jagtfrihed som en Deel af Naturens almindelige Retighed, og holdt for, at en Hare eller Hiort, hvor den end løber, tilhører den Person, der bemægtiger sig samme. Han blev da i Selskab med andre forledet til at jage i en Dyrehauges Genemærker i Cherlecot, som tilhørte en Sir Thomas Lucy, der optog denne Opsørelse saa ilde, at han fordrede den strengeste Elfredsstillelse for Retten, og paastod deres Afstraffelse; den unge Shakspeare, fortornet herover, forsvarede og hævnede sig paa ham som Digter i en temmelig bitter Ballade, der ei nu mere findes. Derved blev Adelsmandens Forbitrelse endnu mere opirret, saa at Digteren blev til sidst nødsaget til at forlade Huus og Hjem, og begive sig til Hovedstaden, alle Ulykkeliges Tilflugtssted, der ei kan leve med Sikkerhed i Provinsen.

Efter hans Ankomst til London har han vist nok i Forsningen havt nogen Understøttelse af sine Forældre, men da samme vel ei kunde være uden meget ubetydelig og utilstrækkelig, blev det en Nødvendighed for ham desto for at vælge en Nærings Vei. Dersore er det at formode, at hans Bekjendtskab med Thomas Green, en allerede den Gang berømt Skuespiller, der var fra samme Stad, som han selv,

maae næstefter hans eget store Genie, som vel var den største Drivesfær, have forantlediget ham til at vælge Skuepladsen, som det Sted, hvor hans Talent bedst kunde udvikle sig; hvorfør man med Rette anseer den Anecdote for en Fabel, som ellers desalnærende fortælles. Nemlig paa den Tid, siger man, vare Kareter ikke meget Brug, og endnu mindre Hyrevogne; dersore pleiede Folk, som enten vare for formuende, for svage eller for magelige til at gaae til Guds, i Almindelighed at ride. Man reed da og til Skuespilhuset: og Shakspear's første Bestilling skulde det have været at staae uden for Indgangen for at imodtage og holde, saalænge Skuespillet varede, deres Heste, som selv ingen Betiente havde, saa at de ved Stykkets Slutning strax kunde være ved Haanden. Hans Omhyggelighed og Paapassenhed gjorde ham saa yndet, at man ei gierne anbetroede nogen anden end ham sin Hest, hvorfør han saae sig ydsaget til at tage nogle Drenge i Tjeneste, som naar man kaldte paa hans Navn, komme lobende og sagde: Jeg er Shakspear's Dreng, min Herre! Endogsaa siden efter, soier man til, saalænge det var Brug at ride til Skuespilhuset, bleve de Drenge, som sammeleds holdte Folkes Heste, gemeenlig kaldede Shakspear's Drenge — Men det er endnu ikke gotgiort, at det tilforn var Sædvane at ride, men vel at fare til Vandboderhen, da det, som havde den største Sogning, laae ikke langt fra Vandet.

Tilforladelig derimod er det, at han blev antaget som Skuespiller ikke længe efter sin Ankomst til Hovedstaden, da man finder hans Navn paa Listen blandt de andre Skuespilleres; hvoraftillige kan sees, at

han i Forfæningen maatte beqvemme sig til at spille blot ubetydelige Roller. I den følgende Tid veed man, at han forestillede Duncan i Macbeth og spillede Henrik den Hierdes og Siettes Roller, m. f. Overalt holder man for, at hans Fortieneste som Skuespiller ei har været saameget stor; men omendskont det ei er fuldkommen afgjort, at han har besat nogen stor Færdighed i den udbøvende Deel af Skuespilkunsten, saa maae dog Prinds Hamlets Forberedelses-Scene med Anforenen for Skuespillerne afgive et tilstrækkeligt Bevis for, at han vel vidste, hvad der udfordres des til denne Kunst, som og i Besynderlighed hvor meget han foragtede og misbilligede hin Soulst og unaturlige Ophævelser i Foredrag og Forestillingsmaade, som dengang var brugelig.

I hvilket Aar Shakspeare begyndte at skrive for Skuepladsen bliver ei mueligt noie at bestemme, ligesaalidt som, hvilket var det første Skuespil, han forfattede. Dog har man beviist at han allerede for Aaret 1592 maae have udgivet noget, som opvakte saavel manges Beundring som og adskilliges Misunderselse imod ham, hvorfore man formoder, at han henimod Midten af Aaret 1591 — da han ei kunde være mere end 27 Aar gl. — har viist de første Prover paa sin Duelighed, som Skuespil-Digter; for hvilken Tid ei nogen Anmeldelse i mindste Maade giøres om ham. Men besynderligt er det, at efterat han havde forfattet sine udodelige Værker, han dog siden drog ingen Omsorg for at forplantte dem til Efterslægten; thi man finder intet Spor til, siger Dr. Johnson, at han holdt dem Efterkomernes Opmærksomhed værdige, eller sogte at affordre dem den ringeste idealiske Tribut, men lod sig allene noie med

med sine Medborgeres Bisald og andre Fordele, de
kunne indbringe ham. Dog derfore blevé ikke hans
store Fortienester ubemærkede af hans Tidsalder; den
offrede ham baade Bisald og Beundring. Han stod
i Bekjendtskab med sin Tids fornemste Personer og
havde Adgang til de bedste Selskaber; thi, foruden
det Fortrin, som han i Hensigt til sit Død besad frem for
alle andre, forsikres, at han tillige eiede et saa mildt,
venskabeligt og fromt Gemyt, og var en saa behagelig
Selskabsbroder, at alle de, som kiedte ham, agtede
ham høit baade som Ven og som Digter. Saavel Dron-
ning Elisabeth som hendes Eftersølger Kong Jacob
I. skal have becæret ham med adskillige Maades-
bevijssninger, ja denne sidste endog have tilskrevet
ham et egenhændigt og venskabeligt Bres. Man
veed, hvormeget Halstafs Karakter i de 2de Delse
af Kong Henrik IV. har behaget Dronningen,
saa at hun selv besalede vor Digter at giore samme
Person til Helten i et nyt Skuespil, og deri at fore-
stille ham forelæst; hvilket skal have gibet ham An-
ledning til at forfatte det moersomme Stykke: De ly-
stige Koner i Windsor. Ligeledes er det og bekjendt,
at Greven af Southampton stienkede vor Digter en
fortrinslig Undest; ja han skal engang have giort
ham en Foræring af 100ode Pund Sterl. for at sette
ham i Stand til at slutte et Kibb, hvortil han havde
hættet nogen Tilbøjelighed. Kong Jacob den 1ste
meddelede ham og hans Selskab Frihed til at
oprette et eget Skuespilhuus, endsiønt der paa hans
Tid gaves ti andre, hvoraf dog de fire vare private
Theatre, og de øvrige sex offentlige Skuespilhuuse;
to af disse vare i Besynderlighed mærkværdige, nemlig:
The Globe og Blak-Friars, hvor de fleste og maa-

Stee alle Shakspear's Stykker ere blevne forestillede. Paa disse opførtes sædvanlig Musik, forend Stykkerne toge sin Begyndelse, da man pleiede at give tre musikasse Satser, Flourishes eller Soundings, ligesaavelsom og imellem Acterne; men deres Orchester var ikke saa vel besat, thi flere end fem eller sex Musici spillede ikke, og disse sadde gemeenlig i en ophojet Balcon. De almindeligste og fornemste Instrumenter vare paa den Lid Trompeter, Horn og Hoboer.

Det var i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede at man i Engelland blev noget bekjendt med de gammels dramatiske Værker, og foretog sig at efterligne dem; men hermed gjordes ingen Fremgang forend under Dronning Elisabeths Regering, og før Aaret 1570 forsikkres, at man ei har vidst noget af ordentlige Theatre eller bestandige offentlige Skuepladse. Dryden synes derfore at have Ret, naar han siger: at Shakspeare ei har forefundet nogen Skueplads i Engelland, men selv maatte ståbe en; thi naar Mysterierne og de Moralske Skuespil undtages, har man ei treffet for flere end 34 Skuespil, som alle have været forfattede for Aaret 1592, da Shakspeare begyndte at skrive for Skuepladsen, og som alle befindes at være saa elendige, at man ei nok kan forundres over, hvorledes vor Digter har funnet er lange en saadan Fuldkommenhed, og opsvinget sig til den Høide, hvortil ingen efter ham har funnet naae.

Man har Aarsag til at troe, at han tilbragte 20 Aar som Skuespiller, i hvilken Lid han forfattede sine udsdelige Værker: hvorpaa, efterat have for-

forsikkret sig paa den roesverdigste Maade en anstaendig Underholdning, han forlod Skuepladsen, og forsøiede sig til sin Hædrenestad Stratford. Hans Omstændigheder vare nu ikke ubetydelige; han fikke sammeleds faste Eiendomme, hvilke med hans endnu staende, og i den store Ildebrand 1614 reddede Huus bleve kaldte den nye Plads. Her levede han nogle Aar i Roelighed og fortrolig Omgang med sine Beslegtede og Venner, hvis Fornsielse han udgjorde, ligesom hans redelige Sindelaug, edle Alabenhertighed og gode Karakteer, som Ben Johnson meget berommer ham for, her, som tilforn i Hovedstaden, forstakkede ham alles Undest. — Men at hans satiriske Lune, der havde tildraget ham i sin Ungdom Sir Thomas Lucies Forfolgelse, endnu ei havde forlade ham, derpaa ansøres af Hr. Rowe et Exempel, hvis Sandhed grunder sig paa en i samme Egn endnu vedblevet Tradition. Det hændte sig engang, at Shakspeare kom i Selskab med en vis Adelsmand ved Navn John Combe, som besad store Rigdomme, og var meget berygtet for sin Aager. Denne spurgte iblandt andet Shakspeare — uden Tvivl af en utidig Ergierrighed — om han ei, isald han overlevede ham, vilde forfatte hans Gravskrift; og da han ikke kunde vide, hvad Folk efter hans Dod vilde sige om ham, saa bad han Shakspeare strax paa Stedet at ville giore ham den Dieneste at forfatte den; hvorpaa denne og uden lang Betænkning strax skrev følgende fire Vers:

Ten in the hundred lies here ingrau'd,
 'Tis a hundred to ten his Soul is not sav'd.
 If any Man ask, who lies in this Tomb?
 Oh! oh! quoth the Devil, 'tis My John —
a Combe.

Eller:

Ti udaf hundrede er her nedlagt i Jordens,
 Mod hundred' settes ti, han er ei salig vorden.
 Om nogen spørger, hvem man da begravet har?
 Oh! svarer Fanden ham, det min John Combe
 var.

Selskabet løe deraf, og John Combe selv maatte
 lee med saa godt, som han kunde, men var dog ei
 i Stand til at fôrdsie eller nogensinde tilgive vor
 Digter Bitterheden i dette Indsald. Dette satyri-
 ske Bid undtagen, hvis Udbrud man kan tilskrive et
 spøgesfuldt, lattermildt Lune, forsikkres, at han var
 den redeligste, godhertigste og venstabeligste Mand i
 Levet og Omgang.

I Martii Maaned Aar 1616 giorde han sit
 Testamente, hvis Guldbyrdelse han overdrog sin
 yngste Datter Susanne Hall og hendes Mand, som
 han og indsatte til Arvinger af hans faste Ejendom-
 me; og ikke længe derefter, nemlig den 23de April
 samme Aar døde han, 52 Aar gammel.

Hans Enke levede endnu 7 Aar efter ham: hans ældste Datter Judith avlede i sit Egteskab tre Sønner, som alle igien døde uden Born; og den anden Susanne, hvilken han høist elskede, efterlod en Datter, som blev to Gange gift, men som og døde uden Livsvarvinger.

Han blev begravet i den nordre Side af Choret i Hovedkirken i Stratford, og ovenover hans Gravsted blev opreist et Monument i Muren, som forestiller ham siddende, med en Pude foran sig, en Pen i den højre Haand, og under hans venstre et oprullet Papiir. Neden under Puden staae de to latiniske Vers:

Jogenio Pyladem, Genio Socratem, arte Maronem:
Terra tegit, populus moeret, Olympus habet.

Og paa Gravstenen findes:
Good Friend, for Jesus sake forbear
To dig the dust inclosed here.
Blest be the Man, that spares these Stones,
And curst be he, that moves my Bones.

Eller:

For Jesus Skuld, o kære Ven! tilsted
Mit Stov urort at hvile her i Fred.
Welsignet han, som staarer denne Steen,
Forbandet den, som flytter mine Been.

Paa Monumentet finder man endog under huint latinste Distichon:

Stay passenger, what dost thou go so fast?
Read, if thou canst, whom envious Dead hath plac'd
Within this Monument: Shakspeare, with whom,
Qwick Nature died, whose Name doth deck
the Tomb

Far more then cost; since all, that he hath writ,
Leaves living art but Page to serve his Wit.

Eller:

Stands Vandring'smand, hvi slig Zilfærdighed?
Les, hvem misundlig Død her lagde ned
I dette Monument: Shakspeare, med hvem
Naturens Lyst forsvandt. — Nu zirrer den
Hans Ravn, langt meer end Pragt; thi hvad han strev
For slavist Kunst folgverdigt Monster blev.

Ei forend i Maret 1741 erholdt vor store Digter i Westmynster Abbedie et offentligt ham værdigt Ereminde. Omkostningerne ved samme bleve tilveiebragte ved en offentlig Subscription, som Greven af Burlington, Dr. Mead, Hr. Pope og Martin paa-toge sig at besørge. Legningen, udført med megen Smag, gjorde udført den bedste Virkning. Digtrens Billedstøtte i Legemsstørrelse blev udhugget af meget fin og hvid Marmor; Draperiet er efter hans Tids Kostume. Med den hoire Arms Aløne styrter han sig, noget til Siden hældende, paa nogle Høger,

Boger, som ligge paa et med allegoriske Attributer
i hals ophojet Arbeide udziiret trekantet Godstykke,
udover hvis forreste Spidse nedhænger et Stykke af
en Bog-Rulle, hvorpaa findes disse smukke Vers af
Skuespillet Stormen:

The cloud-capt Towers, the gorgeous Palaces,
The solemn Temples, the great Globe itself,
And all, which it inherit, shall dissolve,
And like the baseless Fabrick of a Vision
Leave not a wreck behind — —

Eller:

De skyetækte Taarne, prunkende Paladser,
Hoitidelige Templer, selv Jordkloden,
Med al dens Eiendom, skal engang oploses:
Liig Lustsyns grundlos' Bygning efterlade
Sig ei engang et Spor — —

Oven over Hovedet af Støtten er anbragt en
liden langagtig firkantet Tavle af fort Marmor,
paa hvilken staer med forgylde Bogstaver:

Guilielmo Shakspere
Anno post Mortem CXXIV.
*Amor *) publicus posuit.*

Det

*) Dr. Mead gjorde mod det i denne Linie anbragte Ord, Amor, den Indvending, at det ei forekommer i gamle Overstrivter; men Pope og de øvrige paafode, at dee fulde blive staende. Endelig gav Dr. Mead efter og sagde; Omnia vincit Amor, & nos cedamus Amori.

Det betydeligste Bidrag til dette Æremindes Oprettelse gav Theatret i Drurilane, hvilæ Besyvere allerede i April 1738 havde i denne Hensigt bestemt en Forestilling af Julius Cæsar.

Men en særdeles udmarket, og i sin Art uhosret Forherligelse, var den i September Maaned 1769 af Skuespilleren Garrick til Shakspear's Ære anstillede Jubelfest i Stratford. Den første Anledning til samme gave denne Stads Øvrigheds Personer, som meddelede Garrick Borgerrettighed til deres Stad, og overbragte ham, tillsigemed et forbindtligt Brev, det udstædte Document i en kunstig udarbeidet Kapsel, som var forserdiget af et Stykke af det samme Mørsbærtræ, hvilket Shakspeare selv skal have plantet. Garrick, rørt af Erkiendtlighed herover, besluttede at offre Digerens Minde en glimrende Fest, og tillige derved bevise hans Fodsbyne sin Læknemmelighed. Ester en offentlig Bekiendtgjørelse forsamlede sig en Mængde anseelige Personer af alle Stænder og Klost for at bevidne denne Festes Gienstand deres Høiagelse. Om Morgenen tidlig den 6te September, som var denne Jubelfestes første Dag, blev uden for de fornemstes Huse opført Serenader af de bedste Musici fra Hovedstaden, som alle vare masquerede, og adskillige Vers blev affyngede, hvori Damerne og besynderlig enhver Skønhed opfordredes til at zire denne Fest med sin Nærværelse og erlægge Digeren den skyldige Tribut. Siden efter begav man sig i Procession, hvilken blev anført af Garrick, hele Høitidens Marskalf, til Hovedkirken i Stratford, hvor et musikalst Oratorium, Judith, blev opført. Fra Kirken gif Toget hen til et i den Hensigt oprettet

Amphitheater, der var forsynet med et stort Orches-
ter, hvor alting paa det skinneste var indrettet, og
med megen Smag udziret: her spiste man, og Sels-
kabet blev henimod Aftenen underholdt med Instru-
mental-Musik, hvortil blev affynget forskellige i den
Anledning forsattede Sange. Om Aftenen var Sta-
den og Amphitheatret illumineret, og et Bal blev
aabnet i Overværelse af et meget talrigt Selskab.

Den folgende Dags Regnveir forhindrede den
høitidsfulde Optog igennem Byen, som adskillige
masquerede Personer, hvis Klædedragt var indrettet
efter forskelliges i de Shakspeariske Skuespil, skulda
foretaget, og hvorved man vilde have ledsgaget hans
Billedstøtte paa en Triumphbogn til Amphitheatret.
Men i det Sted viiste Garrick sig henimod Klokkern
elleve om Formiddagen paa Theatret, omgivet af
et Chor Sangere og Sangerinder, og fremsagde sin
til denne Høitidelighed forsattede Ode, som afvæl-
de med Sange og Chor. Da Oden var til Ende
fremforte Garrick en meget beskeden og forbindeligt
Kompliment i Prosa, hvorefter fulgte Miltons pa-
negyriske Vers til Shakspear's Bersmelle og en
Epilog til Damerne. Endelig opfordrede han en-
hver, som havde Lust, til at tale, hvilket den he-
romte Skuespiller King antog, hvis Tale var et
ironist Angreeb af Shakspear's Fortjeneste; her-
paa tog Garrick igien Ordet og vendte sig til
Damerne med Begiering, at De ville paatauge sig
Digterens Skyts imod disse Angreeb, og med Vers
af samme Indhold sluttede han sin Tale.

I blandt de ved denne Leilighed lige over for Amphitheatret anbragte Udziringer udmerkede adskillige sig paa en fordeelagtig Maade: F. Ex. Tiden som fører Shakspeare til Udvodeligheden, og paa begge Sider af samme den tragiske og komiske Muse. Ligeledes og nem i Raadhusets Binduer opstillede Malerier, hvorfra det midterste forestillede Digteren selv, og de fire øvrige Lear, Kaliban, Falstaff og Pistol. Foran Binduerne til det Værelse, hvor Shakspeare var født til Verden, saaes paa et oplyst Malerie den igennem Skyerne frembrydende Sol. Ved denne Leilighed blev og slaget en Medaille, paa hvis ene Side saaes Shakspear's Brystbillede med Overskrift:

We shal not look upon his like again.

Hans Lige faae vi aldrig meer at see.

Og paa den anden en Engelsk Paaskrift til E-
rindring om denne Fest; enhver har den i et blaat
Baand paa Brystet.

Samme Aften blev foranstaltet et meget fun-
stigt og sindrig indrettet Hyrværkerie, og Beslutnin-
gen paa denne Festdags Forlystelser gjorde et mas-
queret Bal, meget glimrende, riigt og afvæxlende;
til allersidst igentog Garrick nok engang sin Ode,
indviede derved Shakspear's Tempel og kronede
hans Stytte.

Den tredie Dag anstilleses Weddeløbe til Hest,
og Gevinsten var en til denne Jubelfest forberdiget
Solvskål, af halvhundrede Punds Værd; samme
Aften

Aften gaves atter et Gyrværkerie og derefter et mas-
queret Bal, hvormed hele Festen tog Ende.

Hvad man meest beklagede var Opsetkelsen af det allegoriske Optog af de fornemste Shakspeariske Karakterer, hvorpaa Garrick havde anvendt saa megen Msie og mange Omkostninger. Dog alligevel blev dette Skuespil den folgende Vinter ved Portrait-Maleren Wilsons Forsorg opført paa Theatret i Drurylane, og med det største Bifald igentaget mere end halvfemsindstyve Gange. Det blev kaldet The Jubelæ; Scenen var i Stratford, og Stykkets Indhold bestod i en Maengde contrasterende Oprin, som medens Jubileet varede enten virkelig havde tildræget sig, eller som det dog var muligt at kunne have gaaet for sig. Snart var Scenen i en Bondehytte, snart paa Gaden, snart paa Torvet, hvor man da saae alle de Oprin forenede, som indtrefte paa de aarlige Markedsdage: Kræmere og Joder, som fahede og anpriste deres Wahre, dandsende Hunde og Aber, Eqvilibrister til Hest ic. ic. hermed vare forbundne lunefulde og underholdende Oprin, hvilke alle til sammen tagnede dog udgjorde et Heelt. Et Anatal Driftebrodre istemmide Sange til hans Ere, og med megen Høitidelighed udtommide et Bæger, som de ansaae for en Helligdom, hvilket var giort af det samme Moerbaertræe, vor Digter selv havde plantet. Nogle gamle Kiesslinger tilkiendegave de i samme Bye værende Indbaaneres billige Bekymringer over at denne, en Komedieskriver til Ere, anstillede Høitid vist ei ville undlade at drage strænge Straffedomme og haarde Landeplager over dem. Endelig forestillede Theatret det store Torb i Stratford og i Baggrunden en stor Kirke,

Kirke, af hvis Kuppel hørtes en stark Lyd af en stor Klokk, hvormed der ringedes; herved blev Theatret opfyldt med allehaande Folk, som man lod indfølde fra Gaden, for at Afbildningen paa Markedet kunde blive desto livagtigere; og nu tog en af de prægtigste Processioner sin Begyndelse, som nogenfinde er seet paa noget Theater — den samme, som i Stratford skulde have været Festens største Biir. Optoget aabnedes af et Antal Dandere, som vare iførte rige og prægtige Klæder, og allene med en høitidelig Dands droge forbi Tilstuerne sine. Dem fulgte Nymphes, som bestroede Veien med Blomster, efter hvilke igien komme sexten Personer med Tambourins, som atter blev fulgt af tvende andre, der bare Fahner, som havde den Paaskrift: *Veluti in speculo,* og *Totus Mundus agit histrionem;* Nu kom en Troup Musikantere og endelig Hovedpersonerne i Shakspear's Lysspil, som gif i Procession bagefter Fahner, hvor paa Stykkernes Titler vare anbragte. Komediernes Tog sluttedes med en Triumphvogn, hvorpaa Thalia sad, som blev draget af Satyrer og ledsaget af adskillige groteske Figurer. Efter disse saae man de andre Muser, Venus med Gratierné, Chore af Elskovsguder, Nymphes, Dryader, Fauner &c. hvilke alle syngende ledsagede Shakspear's Billedstotte. — Nu kom Sorgespillene med deres Fahner og Herolder, og ei allene de fornemste Personer i samme, men endog andre dertil hørende Ting forekomme i denne Triumph. — Man saae Geisten i Hamlet trine frem i sin Rustning og vise sig for Prinsen, som var i den heftige Samtale med hans Moder; den fantaserende Ophelia, &c. — Fremdeles Romeo og Julie i Begravelsen: den første saaes at tage

Gift

Gist i samme Hieblik Julie opbaagnede og reiste sig i Kisten. Hvergang Personerne nærmede sig Proszenium, forestillede de ved Geberder et Hovedtræk i Stykket, hvorved det Hele fik ualmindelig meget Liv. Forestillingerne, Julies Begravelse, Feldtherren Korslans med Vaaben ziirede Telt blev ved Maskiner ganske uformært skudte fremad, saaledes at man saae Handlingen udvikle sig og fuldendes uden at Toget Derved det ringeste blev opholdt. En Mængde Komiske Matroner med Slør for Ansigtene blev man vaer at ligge for denne Seierherres Fodder. — Kong Lear imellem Kent og Kordelia viiste Legn paa sin Afsindighed. — Macbeth lod sig see med den blodige Dolk, og hans Gemahlinde i sin Rathabit med et Lys i Haanden; fremdeles Hecate og Troldqvinderne med den kaagende Kiedel. — I Julius Cæsar, Lictores og Tribuner, Cæsar selv og en Augur ledsgaget af Brutus og Cassius; Saaledes og alle de øvrige. — Dernæst kom Apollo med sin Lyre og efter ham den tragiske Muse, staaende opreist med en Dolk i Haanden i en Triumphvogn, som blev draget af Helte. Dette Skuespils sidste Scene forestillede Uddodeligheds Tempel; her saae man Digterens fornemste Stykker i transparante Malerier opstillede paa Templets Altere. I Midten stod Shakspear's Billedstøtte i samme Stilling, som den sees i Westminster. Her forsamledes nu ogsaa Muserne, Gratier og Nympfer, som kronede Digteren med Blomsterkrans: de anstillede høitidelige Dandse omkring den og isistemmede Jubellsange til dette guddommelige Genies Forherligelse, saaledes at man funde falde det en ordentlig Apotheose, ei anstillet for Overtroen, men til det overordentligste Talents Ere. Nationens

Høiagtelse, beretter man og ved denne Leilighed, var tilforn allerede meget stor, men ved dette Jubilæum steg den til en Enthusiasme, som ingen Grændser erkendte.

Saaledes beærede den Engelske Nation denne store Skuespildiger ei allene med en fortrinlig Agtelse i Livet men hædrede ham efter Døden paa den meest udmarkede Maade: og om hans Værdighed vertil give hans efterladte Skrivter det bedste Vidnesbyrd, som i deres Overgang fra en Generation til en anden, efter at have igiennemzaet saa mange Smagens Afbæklinger og Sædernes Forandringer, dog altid have vedligeholdt om ikke forsget deres Forfatters Anseelse og Ære. — Man kan desvagtet ikke nægte, at man jo i hans Skrivter forefinder mange Fejl og Urimeligheder, men som tildeels vel af andre ere ham uforkyldt paa- byrdede, deels og allene blive hans Tidsalders maa- delige Oplysning, slette Smag og Fordomme at til- strive. Jeg maae tilstaae, siger Dryden, at han er sig ei altid selv liig, thi han er ofte falsof og smag- los; hans komiske Vittighed falder ofte plat, og hans alvorlige Scener ere ofte svulstige. Men han er altid stor, saa ofte en stor Leilighed tilbyder sig, og ingen kan bebreide ham, at han nogensinde har haft en for sit Genie passende Gienstand, og da ei hævet sig saa høit over andre Digttere, quantum lenta solent inter viburna Cupressi.

Hvad nu hans Skuespils Inddeeling og adstil- liges Form og Indretning videre angaaer, troer jeg det ei overslodigt endnu at anføre folgende. — Skuespillerne Heminge og Condell, som besorgede den

den første Udgave af Shakspear's samtlige Skuespil, inddede samme i Komedier, Historiske Skuespil og Tragedier, hvilken Inddeling gemeenlig siden er blevet fulgt; dog maae man derfore ei forestille sig, at de ere forfattede efter rigtige og bestemte Begreber om disse tre forskellige Skuespilarter, eller at Grændserne for enhver nsiagtig ere blevne iagttagne, thi han har osse i Holge Tidernes Smag og Tænkemaade behandlet det ene efter det andets Maade, Sørgespillet ganske som det Historiske Skuespil, og ligeledes omvendt. Saaledes have vi endog hos Alderdommens klassiske Digttere Exempler paa, at de ei altid bleve noget Poesiens Fag angstlig troe, men toge noget af det ene og oversorte i det andet — Efter Folkets almindelige Meening i de Tider, paa hvilke Shakspeare levede, kaldte man det Skuespil en Komedie, hvis Handling havde en lykkelig Udgang for Hovedpersonerne, om endog alle andre indlobende Forsald vare nok saa sorgelige — Tragedien var efter deres Begreber intet Digt af højere Værdighed eller større Højtidelighed end Komedien, den udfordrede allene et ulykkeligt Udsvald, hvorfor gierne meget lystigt og muntern funde indløbe det hele Stykke igennem, og hermed tog denne Tidsalders almindelige Kritik til Takke — Det Historiske Skuespil var en Rekke af Tildragelser, hvilke allene ved Tidsfolgen vare forbundne, men ellers uafhængige af hinanden. Imidlertid var denne Skuespilarter lidet forskellig fra det egentlige Sørgespil, ligesom de historiske Digte ere det fra Epopeen, og Pharsalia fra Aeneiden; men en Historie lod sig fortsette igennem flere paasgældende Skuespil, da den havde ingen vis Plan, saa havde den og ingen Grændser. — Dette Slags Skuespil

synes i Engeland at skynde de gamle Religions-Skuespil eller Mysterier sit Udspring, i hvilke ogsaa en heel Rekke af historiske Begivenheder, blot efter Tidsfolgen uden Hensigt til andre dramatiske Regler, blev bragt paa Skuepladsen; og den nærmere Anledning til, at den dramatiske Poesie tog denne Vending hos Engellanderne, troer man at være følgende. Straf efter Mysteriernes Afskaffelse udkom i London en anselig Samling af poetiske Fortællinger *), hvori adskillige af de meest berømte Personer i den Engelste Historie indførtes talende og saaledes selv fortalte deres Uheld og ulykkelige Hændelser i Verden; de blev læste med Bisald og vare i alles Hænder. Denne Vogs Forfatter vare de første, som gjorde en poetisk Brug af de dengang for ikke længe siden udkomne Kronikør af Fabian, Hall og Holingshed, og der ved udbredede Kundskaber af denne Art iblandt Folket; hvorfore den Tids Skuespildigte sandt det baade tienligt og let deraf at laane Stoffet til sine Stykker, da desuden sammes hele Form var dramatisk. Med Grund troer man dersore at de fleste Sujets til Skuespil blev hentede fra denne Kilde, ligesom at man i Henseende til den øvrige Indretning lige de gamle Mysterier til Mynstere. Den samme Brug af denne Vogn have adskillige Kunstdommere og eilstrækkelig bevist at Shakspeare haer gjort, og at han har udarbeidet mange Scener i sine Skuespil derefter.

I Henseende til Ordenen, hvori hans dramatiske Værker have været forfattede eller ere udgivne,
da

*) Sammens Titel var: The Mirrour for Magistrates,

Da han samme vel ei ganste usiagtig bestemmes; men
for nogenlunde at afhjelpe Mangelen paa sikre Efter-
retninger herom, har Hr. Steevens uddraget Angivel-
serne af de Shakspeariske Skuespils første Aftryk, der
findes i Forlags-Registeret, som holdes af det saa-
kaldte Stationers Compagnie eller Papiir-Handler
Gelskab i London, til hvilket og Boghandlerne høre,
hvor enhver Bog, som skal trykkes, chronologisk bliver
indført tilsigemed Forlæggerens Navn; dette er igien
noiere blevet undersøgt af Hr. Malone og med
megen Indsigt bedømt i et eget Forsøg over de Shas-
peariske Skuespils Tidsfolge *), hvorefter Ordenen
holdes for at være denne †):

1. *Titus Andronikus.	1589
2. Kierligheds forlorne Arbeide.	1591
3. Kong Henrik VI. 1 Deel.	1591
4. K. Henrik VI. 2 Deel og	
5. K. Henrik VI. 3 Deel.	1592
6. *Perikles.	1592
7. *Locrin.	1593
8. De to Veronesiske Adelsmænd.	1593
9. Winter-Eventyret.	1594
10. St. Hans Mads Drom.	1595
11. Romeo og Julie.	1595
12. Fejltagelserne.	1596
13. Hamlet.	1596
D 5	
	14

*) An attempt to ascertain the Order, in which the Plays
attributed to Shakespeare were written.

†) De Skuespil, som ei holdes for at være ægte, og
som ikke med nogen Dished kan tillegges vor Forfatter,
ere sikkert i Tallet og findes paa efterfølgende Liste beteg-
nede med en Stjerne.

14. Kong Johan.	1596
15. Kong Richard II.	1597
16. Kong Richard III.	1597
17. Kong Henrik IV. 1 Deel.	1597
18. Købmanden af Venetig.	1598
19. Ende god, alting godt.	1598
20. *Sir John Oldcastle.	1598
21. Kong Henrik IV. 2 Deel.	1598
22. Kong Henrik V.	1599
23. *Puritanerinden.	1600
24. Stor Stoi for ingen Ting.	1600
25. Som man behager.	1600
26. De lyftige Koner i Windsor.	1601
27. Kong Henrik VIII.	1601
28. *Lord Cromwells Levnet og Død.	1602
29. Troilus og Cressida.	1602
30. Lige for Lige.	1603
31. Cymbelin.	1604
32. Den Londoniske Forøder.	1605
33. Kong Lear.	1605
34. Macbeth.	1606
35. Skiedeiestens Bestemmelse.	1606
36. Julius Cæsar.	1607
37. Sørgespillet i Yorkshire.	1608
38. Antonius og Cleopatra.	1608
39. Coriolan.	1609
40. Timon af Athenen.	1610
41. Othello.	1611
42. Stormen.	1612
43. Hellig tre Kongers Aften, eller hvad J vil.	1614.

Af disse foranførte udkom 16 i hans Levetid, hvoraf 13 allerede varre skrevne før Udgangen af Året 1600, og syv Åar efter hans Død foranstaltede Heminge og Condell en fuldstændig Udgave i Folio, som indeholdt de 36 ham tillagte og forøgte antagne Skuespil; siden besorgedes igien deraf trenede Oplag, og i de to sidste blevne tilsige indførte de øvrige syv Skuespil, hvortil man ei med Dished kan udgive ham at være Forfatter. I den følgende Tid have mange fortiente Mænd besorgeret korrekttere og meget forbedrede Udgaver af hans Skrifter, nemlig: en Rowe, Pope, Warburton, Johnson, Steevens o. m. s.; saa at denne sidste regner i det Hele, med Indbegrebet af alle Eftertryk og igentagne Oplag indtil hans egen anden Udgave, 35 Editioner og 35000 Exemplarer af hans samtlige Værker, de mange Aftryk af enkelte Skuespil uberegnede. — Boghandleren John Bell i London har og i disse senere Tider gjort sig noget fortjent af vor Digter ved sine tvende meget fortresselige Udgaver af hans Værker. Den første indeholder Shakspear's Skuespil, saaledes som de for nærværende blive opførte paa den Engelske Skueplads *). Men en større udvortes Skønhed og Hirlighed end alle de foregaaende har han givet sin anden **) Udgave af vor Digters Vær-

*) Bell's Edition of Shakspear's Works, printed complete from the Text of Samuel Johnson and George Steevens.

**) Denne Titel er: Shakspear's Plays, as they are now performed at the Theatres Royals in London: regulated from the Prompt Books of each House, by Permission. With

Wærker, som begyndte at forlade Pressen 1785.
 Johnsons og Steevens's Udgave er derved lagt
 til Grund, og ethvert Skuespil udkom i et sær-
 skilt Hæfte med smukke Kobbere fra nogle af de
 største Mesteres Haand.

With Notes criticals and illustratives. By the Authors
 of the Dramatic Censor. Lond. 1774. 2. Voll. 8vo.
 hvorefter fulgte et 9de Bind, som indehosdt hans
 Leynethæftetivelse og øvrige Digte.

Macbeth.

M a c b e t h.

Personerne.

Duncan, Konge af Skotland.
Malcolm
Donalbain } Kongens Sonner.
Macbeth }
Banquo } Generaler i Kongens Krigshær.
Lenox }
Macduf
Rosse
Menteth } Skotske Adelsmænd.
Angus
Rathnes
Gleance, Banquo's Son.
Sivard, General over de engelske Tropper.
Sivard den Yngre, hans Son.
Seyton, en Officier i Macbeths Folge.
Macduffs Son.
En Doktor.
Lady Macbeth.
Lady Macduf.
En Kammerjomfrue hos Lady Macbeth.
Hekate, og tre andre Troldkvinder.
Kavalierer, Adelsmænd, Officierer, Soldater, Opvartere.
Banquo's Geist, og forskellige andre Gestalter.

Scenen er i Slutningen af fjerde Act i Engeland,
den ovrigte Deel af Stykket i Skotland, og i Ves-
synderlighed paa Macbeths Slot.

Første Act.

Første Scene.

(Skuepladsen forestiller en aaben Plads.)

Torden og Lynild. Tre Troldqvinder komme ind.

1ste Troldqvinde.

Naar skal vi tre sees igien?
I Torden, Lynild eller Regn?

2den Troldqvinde.

Naar Stormens Bulder sig har lagt,
Naar Slaget vundet er og tabt.

3die Troldqvinde.

Det vil skee inden første Mattevagt.

1ste Troldqvinde.

Hvor, siig mig det?

2den Troldqvinde.

Paa Heedens Slet.

3die Troldqvinde.

Derhen jeg gaaer at møde Macbeth.

— — — — —

1ste Troldqvinde.

Strax jeg komme skal — Grimalkin —

2den Troldqvinde.

Tys, Paddock falder — aften, gesvind!

Alle.

Smukt er stygt, og stygt er smukt.

Gjennem Taage og Lust, hun, styr vor Flugt.

(De hæve sig i Veiret og syve bort.)

Anden Scene.

(Skuepladsen forandres til et Palais i Goris.)

Kongen, Malkolm, Donalbain, Lenox med
Folge, møde en blodende Officier.

Kongen.

Hvem er denne blodige Mand? Han kan efter
al Anseelse give os Efterretning om Urolighedernes
nærværende Forfatning.

Malkolm.

Det er den samme Kriger, der som en retskas-
fen og behiertet Soldat tilfægtede mig Frihed. Held
være dig, kiekke Ven! Giv nu vor Konge Under-
retning om, hvorledes det stod med Slaget, indtil
da du forlod det.

Officeren.

Det stod længe tvilsomt og vakkende, ligesom
tvende udmattede Svømmere, der kæmpende bry-
des, og endelig til sidst opfordre, hvad Konst og Kræf-
ter formaae. Den uforsonlige Maedonel — en
værdig Oprører, thi til dette Maal vræmler det hos
ham

ham af alle Vanartigheder i Naturen — sic Undsetning fra Vesterverne af Kerner og Gallovglasser (*); og Lykken, smilende til hans fordomme Partie, saae ud som en Rebellers Skioge. Det hialp ham dog ikke; thi den kiekke Macbeth — og vel fortiner han dette Navn — trods Lykkens Gudinde, banede sig Vey, under Tapperheds Varetægt, med ødeleggende Pallast, der rygede af blodige Bedrifter, hen til Forræderen, og lod ikke af eller agtede noget, førend han havde flovet ham fra Jøsen til Hagen; derefter fæstede han Hovedet paa vore Forstandsninger.

Kongen.

O, tappre Fetter! værdige Adelsmand! —

Officeren.

Men ligesom undertiden fra det Sted, hvor vi glimte Solens første Straaler, ødeleggende Stormvinde og skräkkende Lordenveyr udbryde, saaledes udstrømmede fra den Kilde, hvorfra vi forventede Træst, lutter Angstelser. Hør videre, Skotlands Konge! Retsfærdighed, med Styrke udrustet, havde ikke saasnart drevet de hurtige Kerneser paa Flugten, førend den nordiske Konge, der beopagtede Leyligheden, med forstærket Mandstab og blinkende Kaarder begyndte et nyt Angreb.

Kongen.

Skräkkede det ikke vore Feldtherrer, Macbeth og Banquo?

A 3

Officer-

(*) Hine varer let- og disse svær-bevæbnede Fodsfolk hos de gamle Irlands Indvaanere.

Værburton.

Officeren.

Jo, ligesom Spurrene Ornen, eller Haren
Løven. I Sandhed, de forekom mig som Kanoner,
der ere forladede med dobbelt Torden, saaledes hugs-
gede de med fordoblet Fver los paa Fienden: om
de meente, at bade sig i Blodet af deres rygende
Wunder, eller forevige et nyt Golgatha, kan jeg
ikke sige — Men jeg bliver afmægtig, mine Wun-
der raabe om Hielp —

Kongen.

Dine Ord saavel som dine Saar ere begge ta-
lende Beviser for din Ere. Skaf ham i Hast en
Bundlæge hentet.

Nosse og Angus.Kongen.

Men hvem er det der kommer?

Malcolm.

Den hæderbare Than (*) af Nosse.

Lenor.

Hvilken Forvirring straaler ud af hans Øyne!
Saaledes seer den ud, der har besynderlige Ting at
berette.

Nosse.

Gud bevare Kongen!

Kongen.

Hvorfra kommer De, værdige Than?

Nosse.

Fra Fife, store Konge! hvor de norske Fahner
prunkte mod Skyerne, og vifte vore Folk folde: Norge
selv

(*) Than var en Eretitel i Skotland udi forrige Tider,
der betydede omtrent saa meget som Baron i vore Tider.

selv, ved sit Amtal forsrækkelig, og undsat ved den høyst forræderiske Than af Cavdor, begyndte en ødesleggende Tresning; indtil Bellonas Brudgom, efter mange Mandomis Prover, fremstillede sig og gav ham sin fortiente Løn; med Kaarde mod Kaarde og Arm mod Arm, spægede han denne Forvognes overmodige Siel; fort at fortælle, Seyeren blev vores.

Kongen.

En stor Lykke for os!

Rosse.

Nu tilbyder Sveno, Norges Konge, Fredss vilkaar; men vi vil ei tillade ham at begrave sine Døde, førend han erlegger paa Den St. Colmes-fil 10000 Adlr. til det Almindeliges Bedste.

Kongen.

Efter denne Dag skal Thanen af Cavdor ei være i Stand til oftere at bringe os et saa empfindeligt Stød. Gaae hen og forknyd ham sin Død; og med hans forrige Værdigheder øns vor Macbeth til Lykke.

Rosse.

Jeg skal besørge det efterlevet.

Kongen.

Hans Tab skal blive den tappre Macbeths Gevinst.

(De gaae ud.)

Tredie Scene.

(Skuepladsen forestiller en Heede.)

Torden. De tre Troldqvinder.

Iste Troldqvinde.

Hvor har du været, Søster?

2den Troldqvinde.

Jeg dræbte Sviin.

3die Troldqvinde.

Og, Søster! hvor kommer du fra?

1ste Troldqvinde.

En Skipperkone, som med Ølodder i Skødet sad,
Hun smattede og aad. Giv mig, jeg bad.

Skam der gør, du Troldhex! — skreg den mæd-
skede Soe.

Men hendes Mand med Skib og Gods er hen-
reist til Aleppo —

Derhen i et Sold jeg seile vil,
Som en stumphaled Rotte ham komme til.
Ja jeg vil — ja jeg vil — ja jeg vil.

2den Troldqvinde.

God Bind jeg giver dig.

1ste Troldqvinde.

Dersor jeg betakker mig.

3die Troldqvinde.

En anden dig sende skal jeg.

1ste Troldqvinde.

Dersil jeg trænger eh.

De frygter alle min Billie, adlyder mit Vint,
Og stormer og blæser alt efter mit Blink
Saa mange som findes paa en Sjæmands Kort.
Og jeg vil plage ham maver og mat,
Søvn skal han hverken faae Dag eller Nat,
Eh et Øyeblikks Hvile paa hans Øyne skal boe,

Thi

Thi jeg vil en give ham Raft eller Roe.
 Lunge Nætter og Dage syv gange ni
 Skal han omtumles og pinnes udi;
 Saa, skønt hans Skib kan ei forgaae,
 Skal Storme og Belger det dog forslaae.
 See, hvad jeg har her.

2den Troldqvinde.

Lad see, lad see.

1ste Troldqvinde.

Det er en Søemands Tommelfing,
 Der strandede paa hans Reyse herind.

(Der trommes uden for.)

3die Troldqvinde.

En Tromme reres,
 Macbeth os i Møde føres.

Alle.

Trold-systrene alle Hand i Hand
 Sendebud over See, over Land,
 Dandser nu lystig i en Ring
 Tre gange rundt og tilbage swing,
 Og endnu tre gange til vi faae ni!
 Holdt! — kraftig er nu vort Tryslerie.

Fierde Scene.

Macbeth og Banquo, med Soldater og Folge.

Macbeth.

En saadan Dag, saa hæstig og tillige saa skøn
 som denne, har jeg aldrig seet.

A 5

Ban-

Banquo.

Hvor langt er det hersra til Foris? Hvem kan disse vel være, der har saa gusstent og vildt et Udsænde, og som ikke ligner denne Klodes Indbyggere, endskjont de opholde sig paa den? Ere I levende Skabninger, og noget, et Menneske kan giøre Spørgsmaale? I synes at forståae mig, da enhver især paa eengang legger sine Krumpue Fingre paa de indfaldne Læber; — Kvindespersioner skulde I vel være, men eders lange Skieg forbryder mig endog at formode dette.

Macbeth.

Tael, om I kan, hvem ere I?

1ste Troldqvinde.

Held dig, Macbeth! Held dig, du Than af Glamis!

2den Troldqvinde.

Held dig, Macbeth! Held dig, du Than af Cawdor!

3die Troldqvinde.

Held dig, Macbeth! der i Tiden skal blive Konge!

Banquo.

Hvorfor forbauses De? Bedste Ven! lad ei Ting, der klinge saa behagelig, giøre Dem bange. (til Troldqvindern.) Siger mig oprigtigen, ere I kun Lustbilleder, eller virkelig i Sandhed det, som I synes at være? Min ædle Medbroder hisser I med nærværende Fortrin og Herligheder og i eders Spaas domme give ham Haab om Kongelig Ere, der synes at bringe ham i sørste Henrykkelse; men mig tiltaler I ej. Dersom I kan kige ind i Eftertidens Forradskammer, da siger mig, hvad Kierner der vil spire,

spire, og hvilke, der ikke vil; tael dog til mig, der hverken tigger eders Gunst eller frygter eders Had.

1ste Troldqvinde.

Held!

2den Troldqvinde.

Held!

3die Troldqvinde.

Held!

1ste Troldqvinde.

Mindre end Macbeth og større.

2den Troldqvinde.

Ikke saa lykkelig, dog meget lykkeligere.

3die Troldqvinde.

Konger skal udstamme fra dig, skient du en selv
bliver Konge.

Held være med eder, Macbeth og Banquo!

1ste Troldqvinde.

Macbeth og Banquo al Held!

Macbeth.

Gliv staende, I utidige Sendebud, siger mig
endnu mere. Ved Sinels(*) Død veed jeg, at jeg
bliver Than af Glamis; men hvorledes af Cawdor?
Thanen af Cawdor, denne Lykvens Undling, lever
endnu; og til at blive Konge har jeg ei sikrere Udsigter,
end til at faae Cawdor. Siger mig, hvors fra
have I disse Kundstabber, og hvorfor I her paa
denne Heede komme os i Mod; med saa prophetiske
Tidender? — Tael, jeg besværger eder.

(Troldqvinderne forsvinde).

Bans

(*) Sinel var Macbeth's Fader.

Pope.

Banquo.

Jorden har Bobler ligesaabel som Vandet, og disse ere af det Slags; hvor foer de hen?

Macbeth.

I Luften, og hvad der syntes legemligt, forsvandt som Damp for Vinden. Jeg ønsker, de en endnu havde forladt os!

Banquo.

Vare disse Ting virkelig her, som vi staae og tale om? eller have vi spiist af den gale Rod, der bringer Fornusten i Forvirring?

Macbeth.

Dine Born skal blive Konger.

Banquo.

Du selv skal blive Konge.

Macbeth.

Og dertilmed Chan af Caudor; var det ikke saa?

Banquo.

Saa lod deres Tale Ord til andet. Hvem er det der kommer?

Hemte Scene.

Rosse og Angus.

Rosse.

Bor Konge har bekommet, Macbeth, de lykkelige Tidender om din Seyer; og naar han læser dine personlige Bedrivter i Trefningen med Oproren, geraader hans Beundring og Lovtaler i Strid om hvad der tilkommer dig og ham selv. Taus over seer han derpaa, hvad som videre forefaldt samme Dag, og finder dig iblandt de kielke Norges Kris gere, usorfærdet hvor du toeg frem, endskjont om-

vin-

ringet af Dødens skæssomme Billeder. Saa hastig
og tyk som Hagel kom Post paa Post, der medbragte
ørefulde Tidender om Rigets tappre Forsvar, og
udtæmmede dine Berommelser i Hobetal for ham.

Angus.

Vi ere udsendte fra Kongen, vores Herre, for
at fremhære hans Taksigelser: og allene, som Herols-
der, at indbyde dig til hans Throne, ey at belønne
dig —

Rosse.

Og som en Probe af større Eresbevisninger,
had han mig i sit Navn at hilse dig som Than af
England; med hvilken Værdighed jeg nu ønsker dig
til Lykke, værdigste Than! thi den tilhører dig
allerede.

Banquo.

Hvad! kan Hælvedes Aander og sige sandt?

Macbeth.

Thanen af England lever endnu; hvorledes kan
man da trænge ham ud af sine Rettigheder, for at
giøre Plads for mig?

Angus.

Den, som var Fyrste, lever vel, men under Byr-
den af en Dødsdom slæber han paa et Liv, som han
fortiener at miste. Enten han nu stod i Forbindelse
med Norge, eller han med hemmelig Hjælp og An-
slag understyttede Oprøreren, eller og om han i
begge Henseender arbeydede paa sit Lands Unders-
gang, kan jeg ikke sige. Nok, han er overbevist
om Landssorærerie, som han selv har tilstaaet, og
dette har fældet ham,

Mac-

222. EGGIE

Macbeth (for sig).

Glamis og Than af Cawdor! det vigtigste er tilbage. (Til Angus) Jeg takker eder for UImagen. (Til Banquo) Haaber du nu ikke ogsaa, at dine Børn skal blive Konger, da de, som gjorde mig til Than af Cawdor, lovede dem intet mindre?

Banquo.

Forsikringen herom maae nu opstamme dit Haab om at bestige Thronen; ey engang at tale om Cawdor. Dog alt dette forekommer mig undersligt: thi, for at lokke os til vor Fordærvelse, foresbringe Mørkhedens Nedskaber os mange gange Sandheder, og indtage os med uskyldige Smaa-ting, men i de stræksomste Folger opdage vi siden Bedrageriet. (Til Rosse og Angus) Et Ord, om De saa behage, mine Fætttere.

Macbeth (for sig).

To Sandheder ere berettede som lykkelige Fortaler til den høytidelige Act af det Kongelige Skuespil — (Til Rosse og Angus) Jeg takker eder, mine Herrer. (For sig) I denne overnaturlige Opnumming kan der ey være hverken Godt eller Ondt. Betydede den noget Ondt, hvorför har jeg da alle rede faaet det første Pant paa en lykkelig Opsyldelse, hvis Sandhed Udfaldet bekræfter? Jeg er jo og blevet Than af Cawdor. Men nu sætter jeg, deri var noget godt; hvi skulde jeg overlade mig til disse Indskydelser, hvis gyselige Billeder komme Haarene til at reise sig paa mit Hoved, og bringer mit faste Hjerte til at slae Slag i Slag paa mine Ribber imod Naturens Orden? Den nærværende Skæk

er mindre gyselig, end den forfærdede Indbildungskrafts Forestillinger. Min Tanke, som er svanger med et Mord, der kun endnu er et Hiernespind, rygger saaledes min legemlige Bygning, at Livsgæsterne staaende i deres Løb ved Betragtningen allene; og intet er den saa meget som det der ikke er.

Banquo.

See, hvor henrykt vor Medbroder der staer!

Macbeth (for sig).

Vil Skiebnen, jeg skal blive Konge, maae Skiebnen og krone mig; jeg vil være roelig.

Banquo.

De nye Verdigheder, han er ifort, passer ikke strax, ligesom fremmede Klæder, førend man har haaret dem en Tidlang.

Macbeth.

Hænde hvad hænde vil; Tiden og Timerne løbe og igjennem den fortredeligste Dag.

Banquo.

Gedste Macbeth, vi staar her og vente paa, naar det skal være Dem beleligt.

Macbeth.

Forslad mig, mine Herre. Mine Tanker stræbte at finde Sporet af nogle besynderlige Ting, der vare gangne mig i Forglemmelse — Edle Venner, De maae forlade Dem til, at Deres Fortienester ere antegnede paa et Sted, hvor jeg hver Dag vender Gladet og overlæser dem — Lad os nu give os til Kongen — (Til Banquo) Tenk paa, hvad der er hændet, og lad os imidlertid overveye det,

22. JUNI.
det, indtil Leyshed gives, og da vil vi fritaabne
vort Hiertes Meening for hverandre,

Bangvo.

Heller end gierne.

Macbeth.

Altfaa nu nok talt derom. Kom med, mine
Venner.

(De gaae.)

Siette Scene.

(Skuepladsen forandres til Palaiet i Foris.)

Trompeter. Kongen, Malfolm, Donalbain,
Lenor og Folge.

Kongen.

Er Dommen allerede fuldført paa Thanan af
Cavdor? eller ere de Besuldmægtigede endnu ikke
komne tilbage?

Malfolm.

Ney, Deres Majestæt, de ere ey endnu ans-
komne. Men jeg har talst med En, der saae ham
døe, og som berettede, at han fritud tilstod sine For-
brydelsser, anraabte Deres Kongelige Høghed om
Maade, og viiste en alvorlig Fortrydelse. I hans
heele Liv klædede ham intet bedre, end Maaden,
hvorpaa han bortgav det. Han døde som en, der
havde studeret til Doden, og henslængte det dyrebæ-
reste, han eyede, som enhver anden Ubetydelighed.

Kongen.

Ingen Konst lærer os nu af Ansigtstræk at
kiende, hvad der hoer i et Menneskes Gemyt; det
var

var en Mand, til hvilken jeg satte en vindstrænket
Tillid.

Macbeth, Banquo, Rosse og Angus.

Kongen.

O, er det dig, dyrebareste Fetter! Min Utaknemmeligheds Synd laae nu just som en tung Byrde paa mig. Du har saa langt et Forspring, at Belønningen i dens bevingede Flugt er alt for langsom til at indhente dig. Hædte dine Fortienerster været mindre, skulde jeg have haabet, at Forholdet af Tak og Vederlag var blevet iagttaget paa min Side. Jeg maae nu allene tilstaae, at jeg bliver dig mere skyldig, end meer end alt kan betale.

Macbeth.

Den Tjeneste og Troestab, jeg viser, er sin egen Belønning. Det tilkommer Deres Kongelige Høghed at imodtage, hvad vi ere Dem skyldige; og vores Pligter ere Kronens og Statens Born og Tie- nere, der gisre hvad de bor, naar de gisre alt, hvad der har deres Kierlighed og Ære til Formaal.

Kongen.

Vær velkommen her. Jeg har nu gjort Be- gyndelse med at plante dig, men jeg vil og stræbe efter at bringe dig i en blomstrende Væxt. Edle Banquo! dine Fortienester ere ikke mindre, og det skal vise sig, at vi og har skionnet derpaa. Lad mig omfavne dig, og trykke dig til mit Hjerte.

Banquo.

Den Næring, jeg dersra drager, giver Dem Rettighed til Frugterne.

Kongen.

Min grændseløse Glæde, faad af Overflod,
søger at skiuile sig selv i Sorgens Taarer. Mine
Børn, Fettere, Thans og I som ere os nærmest,
vider, at vi har bestemt vor aeldste Son Malcolm
til vor Thronfolger, og udnævner ham for Estertis-
den til Prinds af Cumberland; denne Ophøjelse
skal en ugeleydet allene tilfalte ham, men alle for-
tiente Mænd skal komme til at høre Ørestegn, lige-
saa glimrende som Stiernerne — Nu til Invernes,
og bliv ved at gisre dig os endnu mere forbunden.

Macbeth.

All Roe er Plage, der en anvendes til Nutte
for min Konge. Jeg vil selv reise som Forbud, og
bringe min Kone den glædelige Tidende om deres
Ankomst; jeg anbefaler mig i dybeste Underda-
nighed.

Kongen.

Jeg takker dig, værdige Cavdor!

Macbeth.

Prinds af Cumberland! (For sig selv, i det han
gaaer) Det er et Trin, hvorpaa jeg enten maae
falde, eller løbe over, thi det ligger just paa min Dey.
Stierner! hold eders Skin tilbage! Lad intet Lys
see mine sorte og skindige Anslag; Duet ikke see
Haanden. Ja, lad det skee, som Dynene frygte
for at skee, naar det er fuldbragt.

(Han gaaer.)

Kongen.

Troefaste, værdige Banquo; han er den sande
Helt, og jeg bliver aldrig keen af at beromme ham;
jeg

Jeg er stolt af den Skat, jeg eyer i ham. Vi vil begive os ester ham, hvis Omhu er gaaet i Forvejen, for at see os til gode og imodtage os. Det er ret en usorligelig Mand.

Syvende Scene.

(Skuepladsen forestiller et Gemak paa Macbeths Slot i Invernes.)

Lady Macbeth allene med et Brev i Haanden.

Lady Macbeth (læser).

"De kom mig i Msde samme Dag jeg seyrede, og siden er jeg bragt i sicker Erfaring om, at de besidde meer end menneskelig Kundskab. Da jeg meest brændte af Begierlighed efter at udfritte dem nohere, forvandledes de til Lust, og forsvandt. Jeg stod endnu fordybet i Forundring herover, da nogle Besuldmægtigede fra Kongen ankom, der alle ønskede mig til Lykke som Than af Cawdor, med hvilken Titel Trold-systrene tilforn og havde hilset mig; og anbefalede mig den tilkommende Tid, med disse Ord — Held dig, der i Tiden skal blive Konge! Dette har jeg fundet for godt at berette dig, min Bedste, som jeg veed saa oprigtig deltaget i min Lykke, paa det at du ikke skulde tage din Andeel af Glæden, ved Uvidenhed om den dig belovede Højhed. Leg det paa Hiertet, lev vel. —" Allerede Than af Glamis og Cawdor — og skal endnu blive, hvad der er dig lovet. Men jeg frygter dit gode Gemyt; der er alt for fuldt af menneskelig Goddædigheds Melk, til at tage den nærmeste Vey. Du vil gierne blive mægtig; er og ikke uden

Ærgierrighed, men aldeles frenmed for Træshed, der skulde være dens Haandtlanger; din Fromhed ydmiger dit stolte Ønske. Du vil gierne vinde med Uret, og dog spille redelig. Du vil have, store Glamis, hvad der raaber, "saa maae du giore, om du vil have det; og det, som du heller bør frygte for at iværkslette, end ønske skulde være ugiort." Noel ey længere, men skynd dig at komme til mig, saa at jeg kan indgyde min Geyst igienem dine Øren, og med min Tunget Wældeaabne dig igienem alle Hindringer Adgang til den gyldne Krands, hvormed Skiebnen og overnaturslige Magter synes at ville krone dig. (Et Sendebud kommer ind.) Hvad Tidender bringer du?

Sendebndet.

Kongen kommer her i Aften.

Lady Macbeth.

Jeg troer, du er ey klog. Er ikke din Herre hos ham? Han skulde vist, i det Fald, have underrettet mig derom, saa at jeg kunde belavet mig paa at imodtage ham.

Sendebudet.

Det er, med Deres Tilladelse, Sandhed, jeg figer. Vor egen Herre er underveys, og ikke langt herfra. En af mine Kammerater blev i al Hast sendt i Forveyen, der næsten død og aandelss, neppe har meer end behoves for at frembringe sit Budstab.

Lady Macbeth.

Gaae hen og see ham tilgode. Han medbringer betydeligt Nyt. (Budet gaaer.) Ravnen selv maatte

maatte blive hæs, der skreng mig Duncans Ankønst i Møde inden mine Volde. Kommer nu, I Geyste alle, der indaande mordiske Tanker, og omstæb mig her; fyld mig fra Hovedets Isse til Taaen topfuld af Grusomheder; storkne mit Blod, og tilstop alle Adgange for Fortrydelsen, paa det intet angerfuldt Besøg af Naturen maae rokke mit føle Forset, og megle Fred imellem Guldbyrdelsen og samme. Kommer hid til mit quindelige Gryst, og tag min Melk for Galde, I mordiske Haandtlangere, hvorsomhelst I, som usynlige Gestalter, staae og lure paa Naturens Fordærvelse. Kom, skumle Rat! og indhyl dig i Helvedes mørkeste Dunster, saa at min starpe Dolk en seer de Wunder, den gisr, og at ey heller Himlen kan kige igienem Mørkhedens Dekke og raabe, holdt! holdt! (Macbeth kommer ind.) Storre Glamis! værdige Cawdor! (Comsavner ham) større end begge ved den Lykke, dig i Tiden skal vederfares! Dit Grev har henrykt mig paa hiin Side af denne uvidende Tid, og jeg soler allerede det Til-kommende i det Nærværende.

Macbeth.

Duncan, min Bedste, kommer her i Aften.

Lady Macbeth.

Og naar tager han igien hersfra?

Macbeth.

I Morgen har han foresat sig.

Lady Macbeth.

O, aldrig skal Solen see den Morgen! Dit Næsyn, min Fyrste, er ligesom en Bøg, hvori man kan læse sig til underlige Ting — for at bedrage Tiden,

hold gode Miner med den; bær Velkomst i dit Dye, i din Haand, og paa din Lunge; see ud som et ustylsigt Blomster, men vær som Slangen, der ligger skult derunder. Nu maae vi giøre de behorige Anretninger for vor ankomende Giest: men til min Bestyrelse maae du overlade denne Mattes vigtige Foretagender, der skal krone alle vores tilkommende Nætter og Dage med vindskrænket Magt og Herredomme.

Macbeth.

Vi vil tale videre derom.

Lady Macbeth.

Paaatag dig allene en munter Mine; dens Foranderlighed er Tegn til Frygt — lad mig kun sørge for det øvrige.

(De gaar.)

Ottende Scene.

(Indgangen til Macbeths Slot.)

Hoboeer og Takler. Kongen, Malcolm, Donalbain, Banquo, Lenox, Macdus, Rosse, Angus, og Folge.

Kongen.

Dette Slot har en angenem Beliggenhed; den reene og friske Luft anpriser sig selv vores wilde Sandser.

Banquo.

Sommerens Giest, den Kirkesogende Svale, beviser ved sin hndede Boelig, at den himmelste Luft aander Velbehag paa dette Sted. Der er ingen udstaende Bielke, forragende Pille, eller besvær

hvem Krog, hvor jo denne Fugl har anbragt sit
Neede og Foster-vugge; der, hvor de helst bygge og
holde til, har jeg anmærket, at Lusten altid er for-
træffelig.

Lady Macbeth.

Kongen.

See, see! vor ærede Bertinde! Den Kier-
lighed, der folger vor Person, foraarsager os ofte
Uroe, hvorför vi dog skyldigst takker, da den fødes
af Kierlighed. Jeg lærer Dem herved, hvorvidt
De bør ønske os velkommen, da det er paa Deres
Roeligheds Bekostning, og takke os for den Ulei-
lighed, vi foraarsage Dem.

Lady Macbeth.

Alle vore Tjenester, enhver for sig to gange
giort, og siden fordobblet, være ikun fattige og
uformuende til at erklaende de store og anseelige Eres-
beviisninger, hvormed Deres Kongelige Høyhed
har udmærket vort Huus. For disse sidste Værdig-
heder, som frone de forrige, maae taus Undseelse
forklare vor Taknemmelighed.

Kongen.

Hvor er Thanen af Eavdor? Vi hastede i
Hælene efter ham, og havde foresat os, at være
hans Forlobere, men dertil rider han for vel, og
hans store Kierlighed — ey mindre slov end hans
Spore — bragte ham hjem før os; vi agte at
være Deres Giester i Nat.

Lady Macbeth.

Deres Tjenere ønske intet hellere, end at De
selv, med alt hvad Dem tilhører, som De har De-

res Maade at takke for, maatte have den Lykke at finde Deres Majestæts Velbehag.

Kongen.

Giv mig Deres Haand, og føer mig til vor Vert; han er mig meget fier, og jeg skal ikke lade det blive ved de Beviser paa min Maade, som han allerede har imodtaget. Med Deres Tilladelse, Vertinde.

(De gaae.)

Niende Scene.

(Skuepladsen forandres til et Gemak paa Macbeths Slot.)
Hobover. Fakler. Adskillige Tjenere gaae over Skuepladsen med Tallerkener og Retter. Derefter kommer Macbeth.

Macbeth.

Dersom alt var afgjort, naar det er gjort, da vilde jeg ønske, det nu snart var gjort; kunde Drabet allene vinke Folgerne til sig, og indhente Fordelene; kun at dette Dosfestik maatte her være alt, og ende alt, kun her, saa vilde jeg paa dette Tidens Skær modig springe det tilkommende Liv forbi. — Men i slige Tilfælde have vi allerede her vor Dom, saasnart vi ikkun give andre blodige Anslag, vende de usortsovet tilbage, for at plage Opfinderen. Den strenge Retfærdighed tvinger os til at uddrikke Bærmen af vort eget Giftbæger. Her burde han have dobbelt Beskyttelse: først, da jeg baade er hans Beslegtede og Undersaat; tvende stærke Grunde imod denne Handling. Saa og som hans Vert, burde jeg holde Morderne ude, og ikke selv

selv griben Dolken. Duncan har desuden udbviist saa megen Mildhed, forholdt sig saa himmelreen paa sin vigtige Post, at hans Dyder, liig Engle, vil udbasunere dyb Fordommeelse over hans Ombringelse. Ja, Medynk selv, i Skikkelse af et nyefodt noget Barn vil bestige Stormen, eller og Himmelens Cheruber ride paa Lustens usynlige Lobere, for at blæse denne afstuelige Gierning i enhvers Dyne, indtil Winden selv skal drukne i Taarer. Jeg har ingen Braad, hvormed jeg kan anspore mit Anslag, uden den toylelseste Ergierrighed, der forspringer sig selv, og falder ind paa en anden — Nu, hvad Nyt!

(Lady Macbeth kommer ind.)

Lady Macbeth.

Lady Macbeth.

Han har næsten affpiist; hvorfor forlod du Værelset?

Macbeth.

Spurgte han efter mig?

Lady Macbeth.

Ja, er det ikke bleven dig sagt?

Macbeth.

Vi vil en gaae videre i den Sag; nu nylig har jeg modtaget Eresbevisninger, og indklaabt kostbare Agtelsses Tegn af alle Slags Folk, som nu maae bæres i deres nyeste Glands og ikke fastes bort saa hastig.

Lady Macbeth.

Var da Haabet drukken, som den gang beslede dig? Er det siden faldet i Sovn, og vaagner nu, for at blegne og forsærdes over, hvad det gjorde

saa frimodigen? Fra dette Øyeblik af havør jeg samme Tanker om din Kierlighed. Frygter du for i Gierningen at vise den samme Behiertighed, som i dine Øyster? Vil du erholde det, som du agter for Livets største Klenodie, og dog i dine egne Tanker leve som en Kujon, ladende — jeg tor ikke vente paa — jeg vilde, ligesom Katten i Ordsproget (*).

Machbeth.

Kiere, tael ej meer derom. Jeg tor giore alt, hvad som tilkommer en Mand; den er ingen, der bover at gisre mere.

Lady Macbeth.

Hvad var det da for et Dyr, der kom dig til ataabenhære mig et saadant Foretagende? Torde du iverksette det, da var du en Mand; og blev du noget endnu mere, end hvad du var, skulde du saa meget mere være Mand. Den gang var hverken Tiden eller Stedet beleyligt, men du vilde selv forskaffe dig begge Deele: de har heldigen foreenet sig af sig selv, og deres Bequemhed gior dig det nu ubeleyligt. Jeg har selv givet Die, og veed, hvor om den Kierlighed er, vi bær til det Barn, der ligger ved vort Bryst; men om det endog laae og ventigen smilende for mine Øyne, skulde jeg have revet Vorten ud af dens tandlose Gummer, og slaget det Hiernen af. Hovedet, ifald jeg tilforn havde sværget derpaa, som du har giort.

Mac-

(*) Catus amat pisces, sed non vult tingere plantas.

Katten er Elster af Fisk; men vil ikke gierne væde sine Kabber.

Mæbeth.

Men om det mislingede os?

Lady Macbeth.

Mislingede? Nej, opstrukne ikkun dit Mod til den beharige Høyde, og det vil ikke mislinge. Naar Duncan er faldet i Sovn — hvortil denne Dags besværlige Reyse kraftigen vil bidrage — skal jeg saaledes overlade hans Kammerherrer med Viin og stærke Drifte, at Hukommelsen, Hiers nens Skildvagt, skal blive vaabenløs, og Fornufsten drukne i Dampe; naar da deres berusede Natur i en beestisk Sovn ligger som i Dødens Dvale, hvad kan du og jeg ikke foretage med den ubevogtede Duncan? Hvad skal vi ikke kunde påa hyrde hans bestienede Betiente, som vi vil give Skylden for denne vor Misgierning?

Mæbeth.

Hvilken Kone! Bring mig aldrig uden Dren geborn til Verden: thi af dit hærdede Metal maae intet kunne dannes uden hvad mandigt er. Ja, skulde enhver ikke troe, naar vi har besmurt de to; som sove i hans Kammer, med Blod, og brugt deres egne Dolke, at de maae være Giernings mændene?

Lady Macbeth.

Hvem vilde vel tænke andet, saaledes som vi skal hyle og klage over hans Død?

Mæbeth.

Macheth.

Nu er jeg opsat, og enhver legemlig Drive-
fier er anspændt til denne gyselige Forretning.
Kom, og lad os bedrage Tiden under en smuk
Maske. Et falskt Nasyn maae være Skulet for
et falskt Hierge.

(De gaae.)

An den Act.

Første Scene.

(Skuepladsen forestiller Macbeths Slot.)
Banquo og Fleance, der bær en Fakkelfor ved ham.

Banquo.

Hvor langt er vi vel ude paa Natten, Dreng?

Fleance.

Maanen er gaaet ned; jeg har ikke hørt Klokk'en slæae.

Banquo.

Den er vist henimod Tolv.

Fleance.

Jeg troer, det er sildigere.

Banquo.

See der, tag min Kaarde. De ere gode Huusholdere deroppe i Himmelten, deres Lys ere allerede slukke—tag det med. En tung Dosighed ligger som Blye paa mig, og dog vilde jeg ikke gierne sove. Barnhertige Magter! for jag langt bort fra mig alle gyselige Billeder, som den indslunrede Natur saa ofte indlader! (Macbeth og en Tiener, bærende en Fakkel.) Giv mig min Kaarde. Hvem er der?

Macbeth.

En Ven.

Bans

Banquo.

Hvad! endnu har De ikke forsøyet Dem til Hvile, min Herre? Kongen er allerede i sin Seng. Han har i Aften været ualmindelig munter, og deres Folk har han sendt store Forærlinger. Denne Diamant lader han tilde Deres Frue, haabende at hans smukke Vertinde ikke vil forsmaae den, sagde han, og forlod os overordentlig glad og fornøjet.

Macbeth.

Da vi ikke har havt Tid til at berede os, maatte vor gode Villie underkaste sig Nodvendighedens strenge Bydende, der ellers vilde have handlet frit og efter Ønske.

Banquo.

Alt er jo meget vel. Jeg drømte forgangen Nat om Troldqvinderne. Dem har de temmelig vel holdt sit Lovte.

Macbeth.

Jeg tænker ey meer derpaa; dog, funde vi faae en Times Frist, vil vi forslaae den med at tale et Par Ord desangaaende. Om De har Tid, at sige.

Banquo.

To, naar De selv behager.

Macbeth.

Dersom De vil antage mit Anslag, saa troer jeg, Deres Ere skulde vinde derved.

Banquo.

Saa snart jeg ey mistet noget af den i det jeg søger at forøge samme, men kan beholde min

Sam-

Samsiktighed og Pligt fri og ubesmittet, skal jeg
ey være vanskelig at overtale.

Macbeth.

Jeg ønsker, De imidlertid maae sove vel.

Banquo.

Tak, min Herre! jeg ønsker Dem ligeledes
en god roelig Nat.

(Banquo og Fleance gaae.)

Macbeth.

Gaae til min Kone, og beed hun vil ringe paa
Klokkens, naar min Drik er færdig; og gaae du saa
siden i Seng. (Tieneren gaaer.) Er det en Dolk,
jeg der seer for mig, med Skastet mod min Haand?
vel, lad mig gribe dig. Hvordan, jeg har dig
ikke, og seer dig dog. Kan Følelsen da ey for-
nemme dig, du gyselige Billedede, ligesaavel som
Synet? eller er du kun en Sindets Dolk, en febrise
ophidset Hiernes bedragende Fosster? Jeg seer dig
i legemlig Skikkelse saa tydelig, som den, jeg nu
drager. — Du viser mig just den Vey, jeg vilde gaae,
og et saadant Redskab behovede jeg. Mine Dyn
ere enten blevne de andre Sanders Giek, eller og ere
de saa meget værd som alle de øvrige. — Jeg seer
dig alt; og paa dit Blad og Haandgreb Bloddraaber,
som ey vare der tilforn — Det er dog intet virke-
ligt — ikun mit blodige Fosster foreholder mine
Dyn det. Over den halve Klødde synes Naturen
at ligge død, og skrækkende Dremme liste sig ufor-
merkt bag Søvnens Teppe. Nu helligholder Trol-
dene Hecates gyselige Offerfest. Og det gruelige
Mord — opvækket af dens Vægter, Ulven — sieler

sig

sig som en Mand med vaersomme Skridt; saa uformerkt som den stierdige Larquin, hen til sit Foretagende. — Du, grundfæstede Jord, hør ey mine Trin, hvorhen de gaae, paa det at ikke Stenene selv skal udsladdre mine Hensigter, og frataage Tiden dens Gyselighed, der nu forenet folger den. — Men imedens jeg staær her og truer, lever han — (Klokkens ringes.) Ord af Lust ere for folde i Handlings Heede. Afted! det er besluttet. Klokk'en opfordrer mig. Hør den ey, Duncan! dens Ringen Falder dig enten til Himmel'en eller Helvede.

(Han gaaer.)

Tredie Scene.

Lady Macbeth.

Lady Macbeth.

Hvad der gjorde dem rusende, har gjort mig forbøven. Det, som opflammede min Ild, har undslukt deres. Tys! hør! det var en tudende Ugle, denne hæslige Mattevægter, der udhyler sin Godnat — Nu er han i Ferde dermed — Dørene ereaabne, og de bestienkede Bevaagtere spotte snorfende deres Pligter. Jeg har saaledes frydret deres Drif, at Doden og Naturen twistes om de ere levende eller dode.

Macbeth.

Macbeth.

Hvem er her? — Ah! —

Lady Macbeth.

O! jeg er bange for de ere oppaagnede, og at det ey endnu er fuldført. Forsøget, ey Gierningen,

er

er det, som bringer os i Fordervelse — Eys —
Dolkene lagde jeg paa reede Haand, dem kunde
han en gaae feyl af — havde han ikke lignet min
Fader, da han sov, skulde jeg selv have giort det
— Min Mand!

Macbeth.

Gierningen er da fuldfort — hørte du ey
et Bulder?

Lady Macbeth.

Intet, uden en Ugle, som tudede, og Faa-
reflyllingens Viben. Mig synes, jeg hørte dig
tale.

Macbeth.

Naar?

Lady Macbeth.

Just nu.

Macbeth.

I det jeg gif ned?

Lady Macbeth.

Sa.

Macbeth.

Hør! — Hvem ligger i det andet Kammer?

Lady Macbeth.

Donalbain.

Macbeth

(stende paa sin Haand).

Det er et traurigt Syn.

Lady Macbeth.

Hvilket tosset Snak, at falde det et tra-
urigt Syn.

C

Mac-

Macbeth.

Der var en, som soe i Sovne, og en anden
raabte: Mord! Mord! de vækkede hinanden, og
jeg stod og hørte paa dem; de læste derefter deres
Aftenbøn, og lagde sig igien til Hvile.

Lady Macbeth.

Der ere to i det Værelse, som ligge sammen.

Macbeth.

Den eene raabte, Himlen bevare os! og den
anden, Amen! som om de havde seet mig med disse
Guddelhænder, lyttende efter hvad de i deres Angest
talte, og jeg var ey i Stand til at sige Amen, da
de sagde, Himlen bevare os.

Lady Macbeth.

Saadant maae man ey betragte saa noye.

Macbeth.

Men hvorfor kunde jeg ey faae det Ord, Amen,
fremført? Jeg trængte selv meest til Belsignelse;
men det Ord Amen standsede midt i min Hals.

Lady Macbeth.

Slige Ting maae man ey gruble for meget
over; de vil ellers giore os forrykt i Hovedet.

Macbeth.

Det forekom mig som jeg hørte en Stemme,
der raabte: sov ey mere! Macbeth myrder Sovnen,
den uskyldige Sovn; Sovnen, som letter Bekym-
ringernes Byrde, og er Doden af enhver Dags
Liv, stønnende Mensommeligheders Forfriskning,
saarede Hierters Balsom, den store Naturs andet
Bliv, ypperste Fostermoder i Livets Fest.

Lady

Lady Macbeth.

Hvad tænker du paa?

Macbeth.

Det raabte lydelig: "sov ey mere! Glamis
har myrdet Sovnen." — Og derfor skal Candor ey
sove mere; Macbeth ey sove mere!

Lady Macbeth.

Hvem var det, som saaledes raabte? Hvor-
for, min værdigste Fyrste, svækker du din ædle Tæn-
kraft, med at gruble over slige underlige Ting?
Gaae ud, saae noget Vand, og toe dette hæslige
Bidne bort af din Haand. Hvorfor tog du og disse
Dolke med dig? De skulde blevet liggende der. Gaae
tilbage, og leg dem paa deres Sted, og overstenk
de sovende Bevaagtere med Blod.

Macbeth.

Ney, der kommer jeg ikke mere. Jeg skræk-
kes over at tænke paa, hvad jeg har gjort. Jeg er
ikke i Stand til at see det igien.

Lady Macbeth.

Skrøbelige Mand i alle dine Forsetter! gib
mig Dolkene; de Sovende og de Døde ere kun at
ansee som Skilderier; Born' allene lade sig skremme
af en asmalet Dievel. Bloder han endnu, vil jeg
bestanke Bevaagternes Ansigtter dermed, thi det
maae hede, at de har gjort det.

(Hun gaaer. Man banker uden for.)

Macbeth.

Hvad er det for en Banken? (springende i Veiret)
Det er hedsynderligt med mig, at den mindste Bes-
vægelse indjager mig Skræk — Hvad for Hænder
ere

— Scenen —

ere disse? — Ha! de saarer mine Hyne. Kan vel Neptuns det heele Hav vase denne Plet af min Haand? Ney, den vil før giøre alle dine Vande blodrøde.

Lady Macbeth.

Lady Macbeth.

Mine Hænder har nu samme Farve som dine; men jeg skammer mig ved at bære et Herte saa blegt. Jeg hører nogen banke paa den sondre Port. Lad os begive os til vort Kammer; nogle Draaber Vand renser os fra den heele Gierning: hvor let er det ikke bestilt? Din Standhaftighed har forladt dig — Hor, man banker igien (Det banker) — Gaae hen og ifor dig din Slaaprof, at vi ikke, om Leyligsheden falder, skulde robe at vi have været vaagne. Vær ey slig en Stympel, og staae saa fordybet i Griller.

Macbeth.

Jeg vilde ønske, jeg funde glemme mig selv, for tillige at glemme, hvad jeg har gjort — vaagn op, Duncan, ved denne Banken — ingen skal see det hellere end jeg.

(De gaae.)

Fierde Scene.

Det banker udenfor. En Portner kommer ind.

Portneren.

Her er og en Evigheds Banken, der aldrig faaer Ende. Var En endog Dorvogter i Helvede, funde man ikke giøre ham det værre. (Man banker.)

Klap,

Klap, klap. — Hvem er der i Beelzebubs Navn? — — En Forpagter hængte sig i Forventning af bedre Tider: kom ind, og vær velforsynt med Lommeklæder, thi her vil *I* svede dersor. (Det banker.) Klap, klap. Hvem er der da i selve Fandens Navn? Min Troe! en Lurendreyer (*), der uden Forstiel funde sværge paa, Hvidt var Sort, og Sort var Hvidt, som begik Forræderier nok for Guds Skyld, og dog ikke ved sine Evetydigheder har kundet snige sig ind i Himmelten: o, kom ind, du Evetyder! (Det banker.) Klap, klap, klap. Hvem er der? *I* Sandhed, en engelsk Skräder, der er stikket hjd, fordi han stial noget af et Par franske Beenklæder. Kom ind, Skräder, her kan du saae din Gaas steegt. (Det banker.) Klap, klap, Aldrig nogensinde Noe. Hvem ere *I* da? Dog, for et Helvede er denne Plads for kold. Fanden være Portner her længer; jeg tænkte, at have indladt nogle af alle Professionister, som vandre den blomstrende Bey til den evige Lystild. (Det banker.) Strax paa Timen; jeg beder, hav Portneren i Grindring.

Macduf og Lenox.

Macduf.

Gik *I* saa silde til Sengs, min Ven, efter som *I* sover endnu saa langt ud paa Dagen?

C 3

Port-

(*) I Originalen, an Eqvivocator, det er, en Jesvit. Denne Orden foraarsagede under Elisabeths og Jacob den Forstes Regering mange Uroligheder.

Varburton.

Portneren.

I Sandhed, min Herre, vi svirede en god Deel af Matten bort; og Drik, veed Herren, er en stor Besordrere af tre Ting.

Macdus.

Hvilke tre Ting besordrer da Drik fornemmeligen?

Portneren.

Røde Næser, Sovn og Urin. Den besordrer Losagtighed, og dæmper den tillige. Den opslammer Lusten, men forebygger Fuldbringelsen. Derfor kan man sige, at et Kuus spiller Giek med Losagtighed. Det opvækker og forhindrer den. Det ansporer, og holder den tilbage; det tillokker, og betager Modet, det opreyser, og nedslaer. Til Slutning narres man i Sovn, og naar man vel er blevet fixeret, forlader det os.

Macdus.

Jeg troer, at et Kuus har saaledes spillet Giek med dig i Nat.

Portneren.

Ja, saa gjorde det, Herre, og det lige op i mine Dyne. Men det maatte undgiede Leegen. Og da jeg var ham, tænker jeg, alt for overlegen, endskont det undertiden gjorde sig til Mester over mig, vandt jeg dog endelig Seyer tilidst.

Macdus.

Er din Herre allerede opstaet? Vor Banken har vækket ham, der kommer han.

LENOR.

Lenor
(til Macbeth, der kommer ind).

God Morgen, ædle Herre.

Macbeth.

Macbeth.

Jeg ønsker Dem Begge en god Morgen.

Macduf.

Er Kongen allerede paa Ferde, ædle Fyrste?

Macbeth.

Endnu ikke.

Macduf.

Han befalede mig, at falde betids paa ham.

Jeg frygter for at jeg kommer for sildig.

Macbeth.

Jeg vil føre Dem til ham.

Macduf.

Endskønt jeg veed, De paatager Dem gierne
Uleylheden, bliver det dog altid en Uleylighed.

Macbeth.

Det Arbeyde, hvori vi finde Behag, godtgjør
os fuldkommen vor Moye. Der er Døren.

Macduf.

Jeg vil være saa driftig og falde paa ham, thi
saavidt gaaer kun mine Ordre.

(Han gaaer.)

Lenor.

Reyser Kongen herfra i Dag?

Macbeth.

Ta, han har foresat sig det.

LENOX.

Lenox.
Det var en uroelig Nat i Nat. I samme Kammer, hvor vi laae, blev Skorstenen nedblæst, og mange sige, de hørte en jamrende Hylen i Lusten, gyselige Skrig som af Doende, frygtelige Spaasdomme om Oprør og ødeleggende Uroeligheder, alle nybaarne Fostere af en skræffuld Tid. Natugten tudede den heele Nat igjennem. Nogle sige endog, at Jorden havde feberagtige Rystelser.

Macbeth.

Det var tilvisse en fal Nat.

Lenox.

Jeg er endnu for ung til at kunne erindre mig dens Mage.

M a c d u f.

Macdus.

O, Skindsel! Skindsel! Skindsel! som ingen Tunge, intet Herte kan fatte eller udtale.

Macbeth og Lenox.

Hvad er da paa Jerde?

Macdus.

Fordervelsen har nu fuldført sit Mesterstykke, det vanhelligste Mord har gjort Indbrud i vor Herres indviede Tempel, og udstaalet Livet af Helligsdommen.

Macbeth.

Hvad figer De? Livet?

Lenox.

Mener De Hans Majestæt dermed?

Mac-

Macduf.

Gaae hen til hans Kammer, og I skal see et gorgonist Syn, der vil beroeve eder Sandserne —
Beed mig ey tale; seer, og taler saa selv. Vaagn op, vaagn op! (Macbeth og Lenor gaae.) Lad Storm-klokk'en blive ringet! Mord! Horraderie! Banquo og Donalbain! Malcolm! vaagn op! afryst den dumbløde Sovn, Dødens Forbillede, og skue Døden selv — op, op at see et Forspil paa den store Dom — Malcolm! Banquo! reys eder op som af eders Grave, og svæb, liig Aander, hen at hivaane denne Afskyelighed —

Femte Scene.

Klokk'en ringes. Lady Macbeth.

Lady Macbeth.

Hvad er paa Ferde, eftersom denne hæslige Trompet opfordrer alle Husets Folk fra deres Matteleye? Tacl.

Macduf.

O, min bedste Lady, det er ey for Dem at høre, hvad jeg kan berette. Igentagelsen i et Fruentimmers Dre vil bringe Mord og Død i Folge med sig — o, Banquo! Banquo!

B a n q u o.

Macduf.

Vor Konge er myrdet.

Lady Macbeth.

Ach! o, Himmel! og det i vort Huus?

Banquo.

O, alt for afskyeligt, hvor det endog var!
Kiere, kald dine Ord tilbage igien, bedst Macduf,
og siiig, det forholder sig ey saaledes.

Macbeth, Lenox og Rosse.

Macbeth.

Havde jeg kun levet til en Time før denne Til-
dragelse, saa havde jeg levet en lykkelig Tid. Thi
fra dette Hyeblif af er der intet Agtværdigt i Ver-
den; alt er kun Gøglerie; Ere, Maade er uddod;
Livets Viin er utkappet, og den blotte Bærme pras-
ler af at have beholdt Pladsen.

Malkolm og Donalbain.

Donalbain.

Hvad er det for en Ulykke?

Macbeth.

Din egen, Prinds, og veed det ey selv:
eders Blods Udspring er tilstoppet; den sande Kilde
selv er tilstoppet.

Macduf.

Deres Kongelige Fader er myrdet.

Malkolm.

O, Gud! af hvem?

Lenox.

Hans Bevaagtere, der laae i hans Kammer,
ere efter al Anseelse Gierningsmændene. Deres
Hænder og Ansigter vare badede i Blod, ligefom og
deres Dolke, hvilke vi endnu fandt uafslørrede paa
deres Hovedpude. Forvirrelsen stirrede ud af deres
Øyne, ingens Liv var sikker for dem.

Mac-

Macbeth.

O, nu fortryder jeg allerede min Hidsighed,
som bragte mig til at dræbe dem,

Macdus.

Hvorfør gørde De det?

Macbeth.

Hvo kan vel være viis og forbanset, sindig og
rasende, troe og ligegeyldig i samme Øyeblik? —
Ingen. — Min hidsige Kierlighed kunde ikke oppes-
bie Tornusten, sin nolende Maadgiver. Her laae
Duncan; hans solv-hvide Huud med Purpurlod
bebræmmet, og hans gabende Vunder lignede en
Sprekke i Naturen, der staær aaben for Ødelæg-
gelsens Indbrud. Hisset Morderne, i deres Haand-
værks Farve, med det levrede Blod paa deres Dolke
— Hvem kunde have styret sig, der havde et Hierte
der slog af Kierlighed, og i dette Hierte Mod nok til
at vise Prover derpaa?

Lady Macbeth.

Hjælp mig ud herfra! — oh! —

(Lader som hun besvimer.)

Macdus.

Hav et Øye med Lady Macbeth.

Malcolm.

Men hvorfør staae vi her og tie, der har den
største Andeel i denne Sag?

Donalbain.

Hvad skal vi vel sige paa et Sted, hvor vor
Skiebne ligger paa Luur i det forborgneste Hul, og
kan springe frem at overfalde os? Lad os skynde
os

os herfra. Vore Taarer ere endnu bange for at flyde.

Malkom.

Vor Sorg er ey heller fuldkommen opvaagnet af sin Dvale.

Banquo.

Vær omhyggelig for Lady Macbeth; (Lady Macbeth bliver baaret ud.) og naar vi have skjult vore nogne Skrobeligheder, som undsee sig ved at blots tes, saa lad os mødes, og anstille Undersogelser over denne blodige Handling. Frygt og Mistanke ryster os. Jeg underkaster mig den Almægtiges Haand, og dersra vil jeg trodse alle Bagværelsens forræderiske Bestyldninger.

Macbeth.

Det samme vil og jeg.

Alle.

Det vil vi alle.

Macbeth.

Ingen af os vise nogen qvindagtig Tilbageholdenhed, men lad os mode hinanden i Salen.

Alle.

Det lover enhver af os.

Malkom.

Hvad agter du at gisre? Vi vil ikke være i Selskab med dem; at vise en usølt Sorg er en Forretning, Hylkeren uden Moye paatager sig. Jeg vil til Engeland.

Donal-

Donalbain.

Og jeg til Irland. Adskilte skal vi mindre
være udsatte for Skiebnens Anfald. Her, hvor vi
ere, saarer Folkes Smil hemmeligen med Dolkes
stik. Jo nærmere ved Blodet, jo farligere.

Malkolm.

Den mordiske Piil, der dræbte vor Fader, har
ey endnu rammet os, og det sikkerte bliver at flye
Malet. Derfor til Hest! og lad os en giøre os
Skrypler over et liste os afsted uden Afsteed. Det
er et forsvarligt Tyverie, at stiele sig selv bort, naar
der ey er nogen anden Redning tilbage.

(De gaae.)

Siette Scene.

(En Plads uden for Macbeths Slot.)

Rosse og en gammel Mand.

Den gamle Mand.

Tre og et halv Snees Aar kan jeg endnu er-
indre mig tilbage, i hvilken Tid jeg har oplevet
mange skrækulde Timer og følsomme Ting; men
denne føle Rat har gjort alt det foregaaende til
Smaating.

Rosse.

O, min gode gamle Mand, du seer himlen
hænge ligesom truende over denne blodige Skues
plads. Efter Klokk'en skulde det være Dag, og dog
alligevel quæler Nattens Mørke den vandrende
Lampe. Det er enten Nattens Triumph, eller og

Da'

Dagens Skindsel, at denne skumle Dunkelhed endnu begraver Jordens Ansigt, da det oplivende Lys skulde kysse det.

Den gamle Mand.

Det er unaturligt, liig den Gierning, der er fuldbragt. Sidste Tirsdag blev en Falk, der sad stolt paa sit høye Sæde, oversaldet af en omsitreysende Ugle, og dødet.

Rosse.

Duncans Heste — hvilket er saa vist, som det er besynderligt — ligesaa smukke som raske, ja ret en Juur for det hele Slags, blev paa eengang rasende, brod ud af Stalden, og løb bort; de vare saa aldeles ubændige, saa de syntes at ville giøre Opstand mod alle Mennesker.

Den gamle Mand.

Man sagde endog, de aad hinanden.

Rosse.

Ta, jeg var selv nærværende, og saae det til min egen første Forundring. Der kommer den gode Macduf. Hvordan gaaer det?

M a c d u f.

Macduf.

Hvad, seer I det ikke ligesaa godt som jeg?

Rosse.

Weed man allerede, hvem der gjorde den meer end blodige Gierning?

Mac-

Macduf.

De samme, som blev dræbte af Macbeth.

Rosse.

Elendige! Hvad kunde vel have bevæget dem dertil?

Macduf.

De vare bestukne uden Twisl. Malfolm og Donalsbain, Kongens to Sonner, har hemmelig staalet sig bort, og derved paadraget sig Misstanke.

Rosse.

Alt tvertimod Naturen. Ubetænksomme Hærskesyge, der tor sonderbryde dit eget Livs Nedslaber. Nu er det hysyt rimeligt, at Kronen vil tilfalde Macbeth.

Macduf.

Ga, han er allerede udnævnt, og gaaet til Scone, for at hyldes.

Rosse.

Hvor er Duncans Legeme?

Macduf.

Det er bragt til Colmeskill, dette hellige Oplagssted for hans Fædre, og som har alle deres Been i Forvaring.

Rosse.

Reyser De og til Scone?

Macduf.

Ney, Fetter, jeg agter mig til Fife.

Rosse.

Rosse.

Godt, jeg tænker selv at komme derhen.

Macduf.

Gid De maae træffe alting der efter Ønske;
Farvel! — ellers passer vor gamle Klædning os
bedre end den nye.

Rosse.

Farvel, min gode Mand.

Den gamle Mand.

Guds Velsignelse være med Dem, og med
enhver, der vil giøre Godt af Ondt, og Fiender
til Venner.

(De gaae.)

Tredie

Tredie Act.

Første Scene.

(Skuepladsen forestiller et Værelse paa Macbeths Slot.)

Banquo.

Banquo.

Nu har du det da! Konge, Candor, Glamis,
alt hvad Troldqvinderne lovede dig; men jeg befrygter,
at du ikke saa rigtig er kommen dertil: de sagde
dog alligevel ey, at det skulde forblive hos dine
Efterkommere, men at jeg derimod skulde blive en
Kod og en Stammesader til mange Konger. Saas fremt som der er noget virkelig i deres Udsagn —
hvilket Udfaldet paa dig, Macbeth, synes at bevidne —
skulde de da ikke ogsaa være mine Dræfler,
og opflamme mit Haab? Men tys! ikke mere
derom.

Lyd af Trompeter. Macbeth som Konge.

Lady Macbeth. Lenox. Rosse.

Kavalierer og Folge.

Macbeth.

Her tresser vi vor fornemste Giest.

D

Lady

Lady Macbeth.

Ta, havde vi forglemt ham, skulde der være
bleven et Gab i vor Fest, og noget, der havde
manglet os.

Macheth.

I Aften, tænker vi, at have et prægtigt Tas-
sel, og jeg udbeder mig Deres Nærværelse.

Banquo.

Efter Deres Kongelige Høyheds Besaling;
hvortil mine Pligter ere knyttede med det uoplo-
sigste Baand.

Macheth.

Rider De bort i Eftermiddag?

Banquo.

Ja, naadige Herre.

Macheth.

Vi skulde ellers have ønsket os Deres Betænk-
ning — som altid viis og gavnlig — i det Raad,
vi i Dag vilde holde; men vi kan og opsette det til
i Morgen. — Rider De langt bort?

Banquo.

Saa langt som Leyligheden vil tillade det fra
nu af indtil Spisetid i Aften. Og er min Hest ikke
desto raskere paa Foden, kommer jeg til at borge en
Time eller to af den mørke Nat.

Macheth.

Kom endelig betids til Maaltidet.

Banquo.

Det skal jeg, Herre.

Mac-

SCENE

Macbeth.

Vi hører, at vore blodtørstige Fettere have bes-
givet sig, den ene til Engeland og den anden til Ir-
land; de blive ved at nægte det grusomme Fader-
mord, og udspredet sælsomme Opdigtelser iblandt
Folket; men derom i Morgen, da vi desuden skal
have Statssager for, der kræve vor foreenede Op-
merksamhed. Nu til Hest. Farvel indtil i Aften.
Lager De Deres Son Fleance med?

Banquo.

Ja, naadige Herre. Og nu er det allerede
paa hoy Tid.

Macbeth.

Jeg ønsker, at Deres Hest maae være hurtig
og sikker paa Foden, og at den maae bringe Dem i
god Stand tilbage Farvel. (Banquo gaaer.) En-
hver maae gierne være Mester af sin Tid til Klokkens
Sv i Aften; og for at Selkabet skal blive mig desto
mere kierkommen, vil jeg være eene. Imidlertid
anbefaler jeg eder Gud.

(Lady Macbeth og Kavaliererne gaaer.)

Anden Scene.

Macbeth, som bliver tilbage, og en Tiener.

Macbeth
(til Tieneren).

Hør, et Ord. Har de to bestilte Mænd alle-
rede indfundet sig?

Tieneren.

Ja, de staae ved Slotsporten og vente.

333. NEX.

Macbeth.

Lad dem komme herind — At erholde det, er ingen Sag, men at forblive i Sikkerhed bagefter — Jeg har en inderlig Frygt for Banquo, og i hans Kongelige Siel hersker, jeg veed ikke hvad, der vil være frygtet. Ligesaa usorfærdet som Loven foreener han med denne usorsagte Behiertighed en Hornuft, der kan styre hans Mod til med Tryghed at udføre sine Planer. Jeg frygter ingen Dødelig mere end ham, og min Geyst er underkuet ved hans, som man beretter Antonius's var ved Cæsars. En alvorlig Tone tiltalte han Troldssstrene, da de først tillagde mig Kongepavn, og bad dem tale til sig; hvorpaa de ligesom besielede af en prophetisk Aaland tiloufede ham Held som Stamfader for en lang Række af Konger. Paa mit Hoved satte de kun en usprungbar Krone, og gav mig et vissent Zepter, som en fremmet, ey nogen fra mig udstammande Son, skal vriste mig af Hænderne. Skal dette skee, saa har jeg bestoffet min Siel til Fordel for Banquo's Aftkom, og aabnet Engstelser og Qualer Aldgang til mit fredelige Hierde, bortgivet mit usorgiengelige Klenodie til hele Menneskelighedens svorne Fiende, og det allene for at giøre dem til Konger, Banquo's Efterkommere til Konger! — Ney, for det skal skee, lad Skiebnen indfinde sig paa Pladsen, og udfordre mig til Kamp paa Livet! — Hvem er der?

En Tiener. To Mordere.

Macbeth.

Gaae uden for, og forbliv der indtil jeg falder.
(Tieneren gaaer) Var det ikke i Gaar vi talte med hinanden?

Mor-

Morderen.

Det var saa, naadigste Herre.

Macbeth.

Nu vel, har I overveyet, hvad jeg sagde?

— I veed da nu, at det var ham, der i forrige Tider holdt eder tilbage fra at giore Lykke, hvilket I tiltroede mig, skjont uskyldig; derfor retsfordig giorde jeg mig i vor sidste Samtale, hvori jeg sogte at bevise, hvad Konstgreb man brugte, hvilke Hins dringer man lagde eder i Veyen, de Nedskaber man benyttede sig af. Kort alt, hvad der maatte sige den svageste Siel og den meest indskrænkede Fors stand: "Det giorde Banquo."

Iste Morder.

Sandt nok, derom overbeviste De os.

Macbeth.

Det giorde jeg; og vil gaae videre til Hovedsagen i dette vort andet Mode. Find I, at Laalmodighed har saa stor en Overbaegt i eders Natur, at I kan lade det saaledes hengaae? — Ere I saa hellige, at I kan bede for denne gode Mand og hans Slægt, hvis tunge Haand nedtrykkede eder til Graven, og giorde eder for evig Lid til Betlere?

Iste Morder.

Vi ere Mennesker, naadige Herre.

Macbeth.

Ta, paa det almindelige Register staae I vel alle for Mennesker, ligesom Jagthunde, Vindhunde, Pudelhunde, Ristere, Mopse, Skisdehunde, Bullenbidere, ere alle indbegrebne under Benævnelsen

af Hunde; men den neyagtigere Bestemmelse gior
Forstiel imellem den hurtige, langsomme, den
listige; den der holder sig roelig hienime, og den
der søger Skovene; enhver i Folge den Drift, Na-
turen har nedlagt hos ham, hvorved han udmerkes
fra alle de andre Arter paa den almindelige Liste.
Saaledes og med Menneskene. Altsaa, ere I Mænd,
og ikke af dem, der have den nederste Rang i Menne-
skelighedens Klasse, saa stig frem: og jeg vil betroe
eder et hemmeligt Anslag, hvis Guldbringelse skal
rydde eders Fiende af Beyen, fortiene eder en be-
dre og fierere Plads i vort Hierte, som ikun er
sygeligt saa længe han lever, men ved hans Død
skulde faae sin fuldkomne Helbred igien.

2den Morder.

Jeg er en af dem, som bestandig Modgang i
Verden og mange Hiertesværd har bragt i den Forfat-
ning, at jeg ikke agter paa at foretage mig hvad
det skal være af Had til Verden.

1ste Morder.

Og jeg er ligeledes en Mand, saa træt af
Uhesd og mishandlet af Skiebnen, at jeg gierne ses-
ter mit Liv paa Spil, for at formilde den, eller og
ganske at befries fra dens Kloer.

Macbeth.

I veed begge, at Banquo var eder Fiende.

Morderne.

Jo, naadige Herre.

Macbeth.

Ligeledes er han og min, og det i saa utaales-
sig en Grad, at mit Liv soler Smerse ved ethvert
Puls,

Pulsslag af hans Tilværelse. Omendskjont jeg vel kunde med aabenbar Magt staffe ham bort fra mit Ansigt, saa vil jeg dog ikke giøre det for nogle visse Personers Skyld, der baade ere hans og mine Venner, og hvis Venstaf jeg ikke vil forspilde; men jeg maae begræde dens Fal, jeg selv nedstyrter: deraf kommer det at jeg tager min Tilflugt til eder, for at holde Gierningen stiult for hver Mands Dynne, og det af adskillige vigtige Grunde.

2den Morder.

Vi skal, naadige Herre, giøre alt, hvad De befaler os.

1ste Morder.

Om end vort Liv —

Macheth.

Nok, eders Aand fremstårne i gien nem eder. Inden en Time, i det højest, skal jeg give jer novere og fuldstændigere Underretning om Stedet, I skal stille eder paa, hvorfra I selv kan udspye det beslejlige Hyeblif; thi det maae skee i Aften, og noget fra Slottet; dog saaledes, at jeg ikke bliver misstænkt; og med ham maae tillige hans Son, der gior ham Selstab, og som det er mig ligesaa magtpaaliggende at faae af Halsen, deele denne mørke Times Skiebne. Gaae nu bort, og sat eders Beslutning i Genrum; jeg skal komme strax igien.

Morderne.

Den er allerede fattet, naadige Herre.

Macheth.

Jeg vil strax lade eder falde. Hold eder imidlertid uden for. (Morderne gaae.) Det er besluttet,

— Banquo, skal din Stiel finde Vey til Himmelten,
maae det see i Aften eller aldrig.

(Han gaaer.)

Tredie Scene.

(Et andet Kammer paa Slottet.)

Lady Macbeth og en Tiener.

Lady Macbeth.

Er Banquo allerede reyst fra Slottet?

Tieneren.

Ja han er, naadige Frue, men han kommer
i Aften tilbage igien.

Lady Macbeth.

Siiig Kongen, jeg vilde gierne, om det var
ham besylygt, tale nogle saa Ord med ham.

Tieneren.

Det skal see.

(Han gaaer.)

Lady Macbeth.

Alt er forloren, og intet vundet, naar vi naae
vore Onskers Maal paa vor Noeligheds Bekostning.
Det er meget bedre at være det, som vi vil ødelegge,
end som efter Ødeleggelsen at nyde en Glæde fuld
af Livl og Bekymringer.

M a c b e t h.

Lady Macbeth.

Hvad nu, min bedste Gemahls, hvorfor søger
du altid Eensomhed? Du gior de traurigste Fore-
stillinger til dit fortroelige Selskab, og omgaaes
med Tanker, der burde være døde med dem de tæn-
ke

ke paa; Ting, som ikke kan ændres, bør man ej gruble over. Hvad der er gjort, er gjort.

Macbeth.

Vi have kun hugget Snogen over, ej dræbt den — den vil igien forene sig og blive hvad den var; imedens vor usle og uformuende Ondskab endnu staarer Fare for at saares af den samme Land. Ney, for lad begge Verdener adsplittes, og alting forderves, forend vi vil spise vor Mad i Hrygt, og i vor Spvn forstyrres af Skräksomme Drømme, der alle Nætter martre os. Meget hellere da hos de Dode, som vi har neglagt til Roe, for at hemægtige os deres Blads, end saaledes see vort Leye omringet af tusende Sieleplager, der uafsladelig omfører og becængstige os — Duncan ligger i sin Grav; efter Livets feberagtige Anstød sover han rolig. Forræderie har bragt sin Konst til det yderste. Hverken Dolk eller Gift, hemmelige Esterstrabelser, eller fremmede Magters Tilrusninger, intet ansegster ham mere!

Lady Macbeth.

Nu, min bedste Gemahl, fordriv de mørke Skyer, der ontaage dine Øyne; lad dem opklares, og straale Glæde rundt om dine Giester i Aften.

Macbeth.

Det vil jeg, min Bedste, og lad see du også saa gjor dig Umage deraf. Overalt lad Banquo ej unddrages din heele Opmerksamhed. Lad dine Øyne saavel som din Tunge bevidne ham en udmerket Agtelse. Endnu tillader Tiden, at vi tilhidesætte noget af vor Verdighed, og nedlade os til Smigre-

rier, gjørende vore Ansigter til smilende Masser for vore Hierter.

Lady Macbeth.

Lad nu det fare.

Macbeth.

O, dyrebare Gemahlinde! min Siel er fuld af Skorpioner. — Du veed, at baade Banquo og hans Son Fleance leve endnu.

Lady Macbeth.

Naturen har dog ikke været deres Legemer af usforgiengeligt Stof.

Macbeth.

Det er en Trost, den kan sonderslides. Vær du derfor ved godt Mod. Forend Flagermusen har endt sin eenlige Flugt, inden Skarnbassen, udkroben af Steengruset, har paa den grimme Hecates Vink med sin dosige Brummen indringet den gispende Nat, skal en Gierning, fuld af Gyselighed, blive fuldbragt.

Lady Macbeth.

Hvad er det da der skal foretages?

Macbeth.

Gliv heller, min Bedste, i en uskyldig Uvidenhed, indtil du kan tilklappe Handlingen dit Bisfalde; kom, skyggesulde Nat! tilluk den medslidende Dags venlige Øye; og med din blodige og usynlige Haand sonderriv det store Gieldsbrev, der kommer mig til at blegne! Lyset aftager allerede, og Krægerne begive sig paa Vejen til Skoven. Alle Dagens gode Foretagender begynde at slappes og indslumre, medens Nattens sorte Hædere reyse sig af deres

deres Leye, for at jage efter Rov. Du falder i Forundring over, hvad jeg siger, men vær kun roes lig. Ting, som have en ond Begyndelse, kan ikke fuldføres, uden derved at der fremtires i det Onde. Folg nu med mig.

(De gaae.)

Fierde Scene.

(Skuepladsen forandres til en Park, beliggende i nogen Afstand fra Slottet.)

Tre Morder.

1ste Morder.

Hvem bad dig komme i vort Selskab?

3die Morder.

Macheth.

2den Morder.

Vi behøve ej at mistroe ham; han har vist nok betroet den rette Mand vor Hensigt og det vi have paataget os at gisre.

1ste Morder.

Gliv altsaa kun hos os. I Vesten seer man endnu nogle Blink af Dagen; den forsinkede Vandringsmænd fordobler sine Skridt, for endnu betids at naae Herberget; og snart nærmer sig Gienstanden for vor Narvaagenhed.

3die Morder.

Lys! jeg hører nogen komme ridende.

Bangvo (udenfra).

Heyda! giv os Lys!

2den

2den Morder.

Saa, det er ham. De øvrige, som varer venskede, ere allerede paa Slottet.

1ste Morder.

Hans Heste gaae udenom.

3die Morder.

Ja, hennimod en Miil. Men han, saavel som enhver anden, tager denne Veylige til Slotsporten.

Banquo og Fleance med en Fakkels.

2den Morder.

Et Lys! et Lys!

3die Morder.

Det er ham.

1ste Morder.

Gior eder nu ferdig.

Banquo.

Der vil komme Regn til Matten.

1ste Morder.

Ja, lad falde.

(De oversalte Banquo.)

Banquo.

O, Forræderie! Flye, Fleance, flye, flye,
flye! Min Son! hevn mig — oh! du Nedrige —

(Han dører. Fleance undviger.)

3die Morder.

Hvem slukkede Lyset?

1ste

Scenen

1ste Morder.

Var det ikke saa, det skulde være?

2die Morder.

Her er ey meer end een falden. Hans Son
undkom.

2den Morder.

Da er det endnu kun halvgjort Verk.

1ste Morder.

Godt, lad os gaae og berette, hvor meget
der er gjort.

(De gaae.)

Femte Scene.

(En prægtig Spisesal paa Slottet, hvor Tafselet
er anrettet.)

Macbeth, Lady Rosse, Lenox,
Kavalierer og Opvartere.

Macbeth.

De veed selv Deres Rang, mine Herrer. Lad
os tage Sæde. Enhver fra den første til den sidste,
hiertelig velkommen!

Herrerne.

Vi takke Deres Majestat underdanig.

Macbeth.

Jeg vil tage Sæde midt imellem Selkfabet,
og opføre mig som en tienstferdig Vert. Vor Vert-
inde haandthæver endnu sin Ære; men hun skal
snart gaae Leylighed til at lykenske sine Giester.

(De sætter sig.)

Lady

Lady Macbeth.

Du maae giøre det for alle vore Venner paa
mine Begne, min Gemahl; thi mit Herte siger
mig, at de alle ere mig høyst velkomne.

(Den første Morder kommer ind.)

Macbeth.

See, de stræbe alle at udtrykke dig deres hier-
telige Taksigelser. Begge Sider ere besatte, jeg
vil tage Plads her i Midten. Lad nu eders Muns-
terhed slaae sig los; vi vil snart drikke en Skaal, der
skal gaae heele Bordet rundt — (Han bliver Morde-
ren vaer, og i det han gaaer til Doren, siger han sagte)
Der er Blod paa dit Ansigt.

Morderen.

Det maae være Banquo's altsaa.

Macbeth.

Bedre, at see det uden paa dig, end ham her-
indenfor. Ere I blevne ferdige med ham?

Morderen.

Struben blev staaret over paa ham; og det
var jeg Mester for.

Macbeth.

Du er en fortresselig Operator. Dog den er
mig og meget fier, der gjorde hans Son Fleance
samme Dieneste; var det dig, saa er du en magelos
Karl.

Morderen.

Fleance undlob, naadigste Konge.

Macbeth.

Da vaagner alle mine Qualer paa nye; jeg
havde ellers været i fuldkommen Stand: glat som

Mar-

Marmoret, uroffelig som Klippen; saa viid og uinds
skænket som den alt omgivende Lust: men nu er
jeg indsluttet, beklemt, indknebet, og igien over-
ladt til Sorger og Engstelser. Banquo er dog vel
rigtig forsørgt?

Morderen.

Ta, naadigste Herre, han ligger ganste roelig
i en Grovt med tyve dybe Bunder i Hovedet, hvor-
af den mindste er dodelig.

Macbeth.

Dersor takker jeg dig; her ligger da den gamle
Hugorm; men dens Ungel, som sneeg sig bort, er
af samme giftige Natur, skont dens Land for Tiden
en saarer. Nu kan du gaae: i Morgen vil vi tales
noyere ved derom.

(Morderen gaaer.)

Lady Macbeth.

Min bedste Konge, du bekymrer dig ikke me-
get om dine Giester; det Maaltid taber al sin Be-
hagelighed, hvor Værtens under Nydelsen ikke ofte
tilkiendegiver, at de ere ham velsomme. At spise
sig mæt, det kan man giøre ligesaa vel hjemme;
men vore Venners Munterhed og Omgang sætte
Krydde paa Maden, uden hvilket Selstaker vare
smagløse.

(Banquo's Geist rejses sig, og setter sig paa Mac-
beths Plads.)

Macbeth.

Gode Sladdermund! Nu, lad da Fornshelse
være Appetitens Besordrer, og Sundhed begges!

Lenox

Lenor.

Behager Deres Kongelige Høyhed ikke at tage
Sæde?

Macbeth.

Her havde vi vort heele Lands Zir forsamlet,
om vort Selskab var formeret med vor Banquo's
angenemme Person, som jeg ikke veed, om jeg har
Aarsag til at beskylde for Uartighed, eller bør forme-
delst Uheld beklage.

Rosse.

Hans Fraværelse, min Fyrste, gior hans Lovte
ingen Ere. Behager det nu ikke Deres Majestæt
at bære os med Deres Kongelige Selskab?

Macbeth.

Alle Pladser ere betagne.

(Trinende forbæusset tilbage.)

Lenor.

Her er endnu een ledig for Dem, min Konge.

Macbeth.

Hvor?

Lenor.

Her, naadigste Herre. — Hvad er det, der
setter Deres Majestæt saa i Bevægelse?

Macbeth.

Hvem af eder har giort det?

Herrerne.

Hvad, naadigste Herre?

Macbeth.

Du kan ey sige, at jeg giorde det. Fest ikke
dine stirrende Øyne paa mig.

Rosse.

Rosse.

Lader os staae op, mine Herrer: Hans Kon-
gelige Høghed besinder sig ey vel.

Lady Macbeth.

Gliv De kun siddende, bedste Bejner; min
Gemahl er ofte saaledes, og har bestandig været det
fra sin Ungdom af; jeg beder Dem, bliver paa deres
Plads. Det er et Anstod, som i et Dieblik gaaer
over, og paa Timen er han vel igien. Jo mere De
agte paa ham, jo mere forlænges derved hans Onde,
og gior ham kun værre. Set Dem til at spise, og
bekymre Dem ey om ham. (Afsides til Macbeth) Er
du en Mand?

Macbeth.

Ta, og endda en behiertet Mand, der tor
see paa det, som vilde bringe den onde Aand selv
til at blegne.

Lady Macbeth.

O! en dygtig Karl! Det er dine sædvanlige
Skräckebilleder; det er hiin i Lusten dragne Dolk-
der, som du sagde, forte dig til Duncan. O! denne
Forbauselse, disse Syner, som ere blotte Indbild-
ninger, vilde være ret vel anbragte i en gammel
Kjellings Eventyr en Vinteraften, for at moere sin
Bedstemoder. Skam dig dog! Hvad er det for et
Ansigt du setter op? — Naar alt er forbi, seer du
dog kun en Stoel.

Macbeth.

Kiere, see der — betragt! — skue! — hvad
siger du? — hvorledes? (peirnde paa Gensten) hvad
angaaer det mig? — kan du vinke, saa tael og?

E

Gen-

Sender Beenhus og Gravene de begravede tilbage igien, saa skal Ravnenes Maser være vor Begravelse.

(Geysten forsvinder.)

Lady Macbeth.

Hvad? ganste forrykt af Galstab.

Macbeth.

Saa sandt, som jeg staer her, saae jeg ham.

Lady Macbeth.

Ey, skamme dig!

Macbeth.

Blod har været udssit for nu, i de forfarne Tider, forend borgerlige Love rensede Staterne; ja siden endog er Mord bedreven, som Dret gyser ved at høre: det har altid været saa, at, naar Hiernen var af Hovedet paa et Menneste, da var han død, og dermed var det ude. Men nu opstaae de igien med tyve dodelige Wunder i Hovedet, og skremmer os hort af vore Stole, hvilket er endnu besynderligere, end saadant et Mord selv.

Lady Macbeth.

Min dyrebare Gemahl, dine Venner savne dit Selstab.

Macbeth.

Jeg tænkte paa noget andet — agt mig ey, mine ærede Venner; jeg har en egen Svaghed, som har intet at betyde for dem, der kiende mig — Nu kom, Hilsen og Sundhed tilsonker jeg Dem alle! Jeg vil da sette mig ned — stenk i mit Glas, fuldt, indtil Bredden! — Jeg drifker det heele Selstab's almindelige Belgaaende, og ligeledes vor

kiere

Kiere Ven Banquo's, hvis Person vi her maae savne.
Jeg ønsker, at han var her, og venter ham med
Længsel! Alles Skaal! — paa hans og alles
Sundhed! enhvers især.

Herrerne.

Vi ere Deres underdanige Tienere.

(Geysten kommer frem igien.)

Macbeth.

Vek! bort fra mine Dynne! Lad Jorden skule
dig! — Dine Been ere marvloße, dit Blod er
koldt; du har ingen Forestillingskraft i dine Dynne,
hvormed du stirrer paa mig.

Lady Macbeth.

Anseer det ej for andet, mine Herrer, end
noget ganske sædvanligt, intet videre; det værste er,
at det forstyrrer vor nærværende Fornøjelse.

Macbeth.

Alt hvad en Mand tor, det tor og jeg — Kom
enten i Lignelse, som en barst russist Bisørn, som
det bevarbnede Rhinoceros, eller som en Hyrkaniens
Lyger, i enhver anden Gestalt end denne, og mine
sterke Nerver skal ikke zittre. Eller og, bliv igien le-
vende: fordre mig ud for en Kaarde i en Udorkett.
Dersom jeg da søger Udflugter, saa skield mig ud for
en Kiellingunge — Vek med dig, forsærdelige Lust-
syn, forstilte Skyggebilledede. Vort! — Saas, ret
saas! — (Geysten forsvinder.) Saasnart den er borte,
er jeg en Mand igien — Jeg beder Dem, bliv kun
siddende.

— — — — —

Lady Macbeth.

Du har med din højt underlige Adfærd forstyrret vor Munterhed, og tilintetgiort vort Sel-skabs heele Glæde.

Macbeth.

Kan slige Ting forekomme os, og svæve os forbi som Skyggen af en Regnshye, uden at sette os i Beskyrtelse. Jeg forundrer mig ligesaa meget over, naar jeg ret estertænker det, at du kan betrætte et saadant Syn, uden at det forjager Rosen farven af dine Kinder, naar den blege Skræf staer afmalet i mine.

Rosse.

Hvilke Syner, naadigste Herre, taler De om?

Lady Macbeth.

Jeg beder Dem, tiltael ham ey; han bliver derved ikkun værre. Ethvert Spørgsmaal opirrer ham; for at undgaae dette, maae jeg nu ønske Dem alle en god Nat, mine Herrer. — Bie ikke ester Ordre til at staae op; men det er bedst de alle samtlig forlade os.

Lenor.

Vi ønske Hans Majestæt en god Nat og bedre Helbred.

Lady Macbeth.

God Nat, mine Herrer alle.

Macbeth.

Det vil have Blod — Blod, siger man, vil have Blod — Steene skal have bevæget sig, og Træer talet. Spaemænd, der forstaae sig paa Legns Udgællelse, have ved Hielp af Ravne og Kra-
ger

ger bragt den forborgneste Morder for Lyset —
Hvor langt har vi tilbage af Natten?

Lady Macbeth.

Den er nu i Strid med Morgenen, saa man
ey kan sige, hvilket er hvilket.

Macbeth.

Hvad siger du dertil, at Banquo har undslaaet
sig for at komme, uagtet vor høytidelige Indby-
delse?

Lady Macbeth.

Har du da ladet ham bede?

Macbeth.

Jeg har faaet det at vide saa underhaanden;
men jeg vil stikke ham Bud. Der er ingen Chan af
dem alle, i hvis Huus jeg jo holder en Tiener i min
Gold. I Morgen ganske tidlig vil jeg begive mig
hen til Troldsystrene. De maae sige mig endnu
mere, thi nu er jeg opsat til at vide det værste ved
de værste Midler. For at naae mit Maal, vil jeg
betiene mig af alle muelige Drivesiedre. — Jeg har
steeget saa langt ud i Blod, at om jeg ikke skulde
gaae videre, var det ligesaa betenkligt at vende
tilbage, som at vade over. Horsærdelige Ting har
jeg i Hovedet, der fordre Hielp af min Haand, og
som maae være udførte, førend nogen foruoder det.

Lady Macbeth.

Du trænger til Sovn, alle Væseners Forfris-
ning.

Macbeth.

Kom, lad os gaae i Seng. Disse bedrage-
lige Forestillinger reyse sig af en utidig Frygt, der

en endnu er hærdet ved Øvelsen. I slige Ting ere
vi endnu fun Born.

(De gaae.)

Siette Scene.

(Skuepladsen forestiller en Heede.)

Torden. De tre Troldqvinder komme
ind, modende Hecate.

Iste Troldqvinde.

Hvad, Hecate! hvil nu? hvorfør saa mørkt dit
Alsyn?

Hecate.

Har jeg en Grund, I Spøgesser!
Da I saa frek og dristig er,
Paa Macbeth Troldom at udøve,
Og for ham legge Snarer prøve:
Mens jeg, al Troldoms Øverste,
Gienvordigheders Guldbringere,
Ey kaldes, mindste Deel at have
I Eren af jer Verk, den I jer selv belave;
Og hvad er værst, al eders Konst
Er spildt paa en Rebel omsonst,
Der listig ester Midler leder,
At naae sit Maal, utroe mod eder.
B-sind jer nu, og her en noel,
Men med mig snart ved Acherons Peæl:
I Morgen tidlig ser Soel skal opgaae,
Han kommer sin Skiebnis Dom at faae.

Vær

Var betenk't paa Kiedler og Signerie,
 Og alt hvad behoves til Tryllerie.
 Jeg soe'er i Lusten den ganste Nat
 Til grumme Hensigter at faae fuldbragt.
 Inden Middag maae skee mange vigtige Ting;
 Der hænger øverst paa Maanens Ring
 En uddunstet Draabe, før den synker ned,
 Som jeg maae have, og flyve afsted.
 Den samme, tillavet ved Tryllerie,
 Skal megtig ophidse hans Fantasie
 Og aufalde hæftig hans Tenkekraft,
 Som til Undergang ham vil føre med Magt.
 Han skal trodse Skiebnen, foragte Død,
 Ingen sygte, meer haabe end Viisdom bed.
 Og I veed alle, at Tryghed især
 Menneskenes farligste Fiende er.
 Eys! — man mig falder, min siden Gehft
staaet

(Man hører Musik og Sang.)

I den ykke Skye, ham i Mode jeg gaaer.

(Der høres nogle synde udensor: Kom med, kom
med ic.)

1ste Eroldqvinde.

Kom hurtig, kom snart; hun er strax her igien.

(De gaae.)

Svende Scene.

(Skuepladsen forandres til et Værelse.)

Lenox og en anden Herre.

Lenor.

Hbad jeg hidindtil har talt, var ikkun for at bringe Dem paa Spor til at tænke videre: jeg maae allene bekiende, Sagerne har en underlig Gang — Macbeth selv beklagede den fromme Duncan — rigtig nok, han var jo død — og den tappre retskaerne Banquo var for sildig ude, hvilken man kan sige, om man behager, at Fleance ombragte, thi Fleance tog Flugten. Man skulde ikke reyse saa filde ud paa Aftenen. Hvo indseer ey, hvor afskyeligt Malskølm og Donalbain handlede, i det de dræbte deres goddædige Fader? Fordomme Handling! Hvor smertede det ikke Macbeth! — Dræbte han ikke strax i et helligt Raserie de tvende Gierningsmænd, som laae fængslede af Witn og Sovn? — Var det ikke ædelt giort? og viiselig tillige? thi det havde staaret enhver levende i Hiertet, at høre dem siden nægte det. Han har altsaa, som sagt, giort altting paa det bedste. Og jeg troer, at dersom han havde Duncans Sonner i sin Magt, som Himlen forbyde nogensinde at stee, saa vilde han vist ladet dem sole, hvad det var, at myrde sin Fader; ligeledes og Fleance. — Men tys! thi over nogle frie Udtryk, og fordi han unddrog dem sin Nær værelse ved Tyrannens sidste Fest, hører jeg, at Macduf er saldet i Unaade. Kan De ikke sige mig, min Herre, hvor han opholder sig?

Kava-

Kavalieren.

Duncans Son, som denne Tyran udelukker fra sin retmæssige Arvepart, lever ved det engelske Hof, og er saa naadigen blevet imodtaget af den fromme Edvard, at Lykkens Ugund intet har berset ham af sin høye Anseelse. Macduf har og begivet sig derhen, for at bede Kongen opfordre Nor-thumberland og den tappre Sivard til sin Hjælp, at vi ved deres Bistand, under den Almægtiges Beskyttelse, maae igien forstasse vore Borde Mad, og vore Nætter Sovn og Hvile, holde blodige Dolke ude fra vore Fester og Sammenkomster, tiene en retmæssig Herre, og imodtage ærefulde Belønninger, hvorför vi nu maae plage os omsonst. Denne Efterretning har saa forbittret Kongen, at han alle rede lader giøre adskillige Krigsudrustninger.

Lenox.

Sendte han Bud til Macduf?

Kavalieren.

Ta, han gjorde; og med et afgisrende "Sir, jeg ikke" vender det suurseende Sendebud Ryggen, og mumlede, ligesom han vilde sige: I vil fortryde den Lid, I stikker mig tilbage med et saadant Svar.

Lenox.

Det vil viist tiene ham til en Grindring, at holde sig saa langt borte, som hans Forsigtighed hyder ham. Himlen sende nogen formaaende Engel til det engelske Hof, og bekendtgisre hans Ansogning for hans Ankunst, paa det at en ha-

stig Nedning maae vende tilbage, og ophielpe
vort synkende Fædreneland, der lider under en
forbandet Haand!

Kavalieren.

Teg vil seude mine Bonner med ham.

(De gaae.)

Fierde

Fierde Act.

Første Scene.

(Skuepladsen forestiller en mark hule, i hvis Midte staer en stor Kiedel paa Hilden, og kaager.)

Torden. De tre Troldqvinder komme ind.

1ste Troldqvinde.

Den spragled' Kat har eengang miavet.

2den Troldqvinde.

Een meer end togang Pindsvin hviint.

3die Troldqvinde.

Harper raaber — paa Ferde! nu er det Tid!

1ste Troldqvinde.

Om Kiedlen gaae alle, gaae udi Ring.

Den giftige Indmad enhver fast ind.

(De gaae rundt omkring Kiedlen, og nedlegge i den de forskellige Sorter til deres Troldoms Guldforelse.)

Tudse, der i Dvale under Kielia Steen

I tredive Jevndøgn har hviilt dine Been,

Og tærende Gift indaandet har;

Kaag du først i det tryllede Kar.

Alle.

Sprager, brager, syd og fraad,

Querne heede Kiedlens God.

1ste

2 den

1ste Troldqvinde.

Nyrer af moradsig Snog
 I Kiedlen vældig skum og kaag,
 Been af Fræe, Firsissels Lunge,
 Flaggermus - Duun, og Hunde - Lunge,
 Hugorms Braad, og Slangesting,
 Øgle - Laar, og Ugleving.
 Vort Tryllerie give sin skælssomme Kraft,
 Liig Dievle - God fraade af Helvedes Magt.

Alle.

Sprager, brager, syd og fraad,
 Luerne heede Kiedlens God.

2 den Troldqvinde.

Drage - Skiel, og Ulve - Tand,
 Bom af Sælhund i salten Vand,
 Trold - Mumie, Rødder af Bregne, som
 Ved Midnat opgravet, af Jorden kom.
 Lever af Jede, Gud spottede,
 Geede - Galde, Kviste af Taxus - Træ,
 Skaarne i Maanesformerkelse.
 Finger af Barn, i Fødslen dræbt,
 Og i en Hule af Moderen henslæbt.
 Næse og Læbe af Tyrk og Tartar,
 Giere Suppen baade saftig og klar.
 Kraasset af en Tiger leg og dertil,
 Derved den dygtig forbedres vil.

Alle.

Sprager, brager, syd og fraad,
 Luerne heede Kiedlens God.

2 den

2den Troldqvinde.

Afsløl det med en Dienedes Blod,
Saa bliver vor Konst baade stærk og god.

Hecate og tre andre Troldqvinder.

Hecate.

O, ret vel! Jeg priser jer Konst:
Ingen skal have arbejdet omsonst;
Og nu om Kiedlen syngende sing,
Liig Aander og Spøgelser i en Ring,
Forhexende alt hvad I kastede ind.

Musik og Sang.

Sorte Aander og hvide,
Glaae Aander og graae,
Blander, blander, blander,
I som blande mane.

2den Troldqvinde.

Det stikker i min Tommelfing,
Der nærmer sig nogen forbandet Ting.
Luk op i Hast, du som banker sag fast.

Anden Scene.

Macbeth kommer ind.

Macbeth.

Hvad nu, I hemmelighedssfulde, grimme,
midnatlige Spøgelser! hvad foretage I eder her?

Alle.

Alle.

En Zing foruden Navn.

Macbeth.

Jeg besværger eder ved eders sorte Konster,
hvilke Midler J end maae bruge for at faae det at vide,
saa svarer mig. Endskjont J skulde losslade Windene,
der vilde kæmpe imod Kirkerne, skulde endog de skums-
mende Bolger ødelegge og opsluge den heele Skibs-
fart, alt voxende Korn forbrænde, og Træerne blæse
omkuld; Slotte nedstyrte paa deres Bevaagteres
Hoveder, Paladser og Pyramider nedbøye sine Toppe
til Grundvoldene; omendskjont Naturens heele
Bygning skulde falde sammen, intil at selv Øde-
leggelsen trættes, saa svarer mig paa, hvad jeg
spørger.

1ste Troldqvinde.

Zael.

2den Troldqvinde.

Sperg.

3die Troldqvinde.

Vi vil svare.

1ste Troldqvinde.

Siiig, vil du hellere here det af vor Mund, end
af vore Mestere?

Macbeth.

Kald dem, lad mig see dem.

1ste Troldqvinde.

Held ind Blod af Soe, der har opædet
Hendes ni Grise; Git, i Galgen udsvædet

Af

Af Morderes Hals; alt tilsammen gesvind
I Luen fast ind.

Alle.

Kom, hen og lav,
Hvad du er og formaaer, leg trolig for Dag.

Lorden. Förste Gestalt som et bevæbnet
Hoved, viser sig.

Macbeth.

Sig mig, du ubekendte Magt —
1ste Troldqvinde.

Den veed, hvad du vil,
Merk dens Ord, vær caus, tie stil.

Gestalten.

Macbeth! Macbeth! Macbeth! for Macduf tag
dig i Agt!
Tag dig i Agt for Thanen af Fise — lad mig
fare — nok sagt.
(Forsvinder.)

Macbeth.

Jeg takker dig, hvem du endog maae være,
for din gode Aviso; min ubisse Frygt sik derved
et Glimt af Lys. Men endnu et Ord —

1ste Troldqvinde.

Den lader sig ej besale. Her er en anden, mæg-
tigere, end den første.

Lorden

Torden og Lynild. En Gestalt som et blodigt Barn stiger op.

Gestalten.

Macbeth! Macbeth! Macbeth!

Macbeth.

Havde jeg havt tre Øren, skulde jeg have hørt dig.

Gestalten.

Vær blodtørstig, forvoven, trods al menneskelig Magt,
Uforsærdet og modig; thi ingen, af Øvinde frembragt,
Skal giøre Macbeth Fortred.

(Forsvinder.)

Macbeth.

Saa leve da Macduf! Af hvad Norsag skulde jeg frygte dig? Dog — jeg vil giøre Sikkerheden dobbelt tryg, og tage Pant af Skiebnen; dse Faldu; paa det at jeg kan sige den bleeghiertede Frygt, den lyver, og sove rolig i Torden.

(Det tordner.)

En Gestalt, som et kronet Barn, med et Træ i Haanden, stiger op.

Macbeth.

Hvad er det, der liig en af Kongelig Herkomst reyser sig, og hvis barnlige Isse prydes af den Kongelige Krands?

Alle.

Hør, men tael ikke.

Gestalt

Gestalten.

Vær levegrum, rovgierrig, stolt, og agt ey paa,
Hvem der end sunser og knurrer og sammenrotte sig
maae:

Macbeth overvindes en kan, før Birnams Skov
skal

Bed Dunsinan's Hey ham mede, og true med
Fald.

(Synker ned.)

Macbeth.

Det kan aldrig skee. Hvo kan befale Traerne,
at oprykke deres dybe Rodder af Jorden? Ange-
nemme Sendebud! — godt — ingen Rebeller skal
reyse Hovedet i Beyret, før Birnams Skov forla-
der sin Plads, og den højt ophøjede Macbeth en
døe, førend han naer Naturens fastsatte Maal, og
erlegger Tiden og Dodelighedens almindelige Skiebne
sit Liv — Men endnu slaaer mit Herte af Be-
gierlighed efter at vide en Ting; sig mig — om
eders Konst strækker sig saa vidt — skal Banquo's
Aftkom nogensinde beherste dette Kongerige?

All e.

Sog ey at vide mere.

(Kiedlen synker ned i Asgrunden.)

Macbeth.

Jeg vil, at man tilfredsstiller mig heri. Af-
slaaer I mig dette, saa lad en evig Forbandelse
salde paq eder! Lad mig faae det at vide —
Hvorfor sank denne Kiedel? og hvad er det for To-
ner, jeg hører?

(Hoboeer hores.)

1ste Troldqvinde.

Kom frem!

2den Troldqvinde.

Kom frem!

3die Troldqvinde.

Kom frem!

Alle.

Hans Øyne moet, hans Hierte viin!

Kom, liig Slygger, saa forsviud.

Otte Konger

lade sig see, og gaae i en Rad over Skuepladsen; Banquo
er den sidste, med et Speyl i Haanden.

Macbeth.

Du ligner for meget Banquo's Geyst. Hørt
med dig! Din Krone saarer mine Øyensteene —
og din Mine, du anden med Guld bekrandsede
Pande, signer den første — den tredie attter liig
den anden — Afskyelige Troldhexer! hvorfor viser
I mig alt dette? — Endnu den sierde? — Fors-
ferdelige Syn! Hvad! Skal denne Rad strække
sig lige indtil Dommedag? — Nok een? — den
syvende! Jeg vil ingen see mere — Men der kom-
mer endnu den ottende, der bærer et Speyl, hvori
han viser mig mange flere; nogle seer jeg deri-
hlandt, som bare dobbelte Rigsabler, og tredob-
belte Septere — gyselige Billeder! Ney, nu seer
jeg, det er sandt; thi den saarede Banquo smiler
til mig, og peeger paa dem, som sine — Hvad?
er det og saa?

Iste Troldqvinde.

Ta, det er saa. Men siig, hvorsor
 At Macbeth saa forbauset staer?
 Kom, lad os forjage hans Sorrig og Oval,
 Dq frembringe noget, der opmunstre skal.
 Fra Lusten lad hores en sinuk Symfonie,
 Som, til jer gamle Dands, opføret skal blie!

(Musik.)

Saa vor store Konge maae trolig tilstaae,
 At vi har giort alt hvad vi formaae.

(Troldqvinde dandse, og forsvinde.)

Macbeth.

Hvor ere De? — Borte. — Lad denne for-
 dervelige Time staae for evig forbandet i Kalende-
 ren! Kom ind, du, der udenfor!

E n o x.

Venox.

Hvad besaler Deres Majestæt?

Macbeth.

Saae du Troldhexerne?

Venox.

Ney, min Konge.

Macbeth.

For de ej dig forbi?

Venox.

Ney, i Sandhed ikke, naadigste Herre.

Macbeth.

Gorpestet være Lusten, hvorpaa de reed, og
 fordømt enhver, som troer dem! Jeg hørte en

Stampen af galopperende Heste. Hvem var det, der reyste her forbi?

Lenor.

Det var to eller tre Personer, der medbragte den Esterretning, at Macduf er flygtet til Engeland.

Macbeth.

Flygtet til Engeland?

Lenor.

Ta, naadigste Herre.

Macbeth (for sig).

O Tid! du bøs over mine frygtelige Anslag deres Offer. Det flygtige Forst indhentes ikke, med mindre Gierningen folger den i Hælene. Fra dette Øyeblik af skal mit Hiertes Afsodninger umiddelbar overleveres min Haand. Og nu, for at krone mine tanker med Gierninger, lad det herefter være eet, at tænke og iværksette. Jeg vil overfalde Macduffs Slot, indtage Fife, og lade hans Kone, hans Born, og alle de ulykkelige Siele, der høre til hans Stamine, springe over Klingen; dette er intet Prælere; Gierningen skal blive fuldfort, førend Beslutningen kiosner. Men ingen Syner meer — Hvor ere de andre Herrer? Kom og før mig til dem.

(De gaae.)

Tredie Scene.

(Macduffs Slot i Fife.)

Lady Macduf, hendes Son og Rosse.

Lady Macduf.

Hvad havde han da gjort, at han måtte flygte ud af Landet?

Rosse.

233. 1616.

Rosse.

De maae have Taalmodighed, naadige Frue.

Lady Macdus.

Han havde ingen; hans Flugt var Galenkab:
vor Frygt giv os til Forrædere, naar vore Hand-
linger ikke giøre det.

Rosse.

De kan en vide, om det var hans Biisdom,
eller hans Frygt.

Lady Macdus.

Biisdom? At forlade sin Kone, sine Born,
si Landgods, og sine Værdigheder, paa et Sted,
hvorfra han selv flygter! Han elster os ikke, der mang-
ler ham af naturlig Følelse, endog den usle Fugle-
konge, den allermindste blandt Fuglene, vil kæmpe
paa Reedet for sine Unger imod Uglen. Frygten har
bemestret sig ham, og Kierlighed har han en mere;
ja, ligesaa lidet Klogkab, hvor Flugten løber saa
ganste imod al Fornuft.

Rosse.

Stil Dem tilfreds, min Maadige, jeg beder
Dem; Deres Gemahl er ødestænklede, forstandig,
skivnsom, og veed allerbedst, hvad Tiden fordrer.
Meget mere tor jeg ikke sige; men Tiderne ere høyst
flemme, naar vi blive holdte for Forrædere, uden
selv at vide deraf; naar vor egen Frygt skaber For-
modninger, og veed dog ikke selv, hvorfor vi
frygte, men ligesom omrumlede paa et vildt og stor-
mende Hav føres allevegne onkring — Jeg maae
nu forlade Dem; det skal ikke være længe, inden
jeg kommer tilbage. Naar Sagerne ere paa det

værste, maae de enten ganske ophøre, eller og ar-
beyde sig frem til hvad de tilforn var — Gud være
med Dem, min elskværdige Fetter!

Lady Macduf.

Han har vel en Fader, men er dog faderlos.

Rosse.

Jeg er saa daarlig, at om jeg skulde opholde
mig her længere, vilde jeg skamme mig over mit
Svaghed, og giore dem mere træstesløs. Jeg maae
paa eengang slide mig los.

(Han gaaer.)

Lady Macduf.

Stakkels Dreng, din Fader er død, og hvad
vil du nu foretage dig? Hvorledes vil du kunne
leve?

Sonnen.

Som Fuglene, Mama.

Lady Macduf.

Hvordan, af Fluer og Maddiker?

* Sonnen.

Af hvad jeg kan faae, mener jeg; saa giore
jo de.

Lady Macduf.

Arme lille Fugl! du vil hverken frygte Liim-
qvist, Falstrikker eller Snarer.

Sonnen.

Hvorfor skulde jeg det, Mama? Man legger
dem ikke ud for saadanne arme Fugle, som jeg er.
Min Fader lever endnu, omendstikt de sige ham
død.

Lady

333-1616

Lady Macdus.

Vist nok er han død; hvor vil du faae dig en Fader igien?

Sønnen.

Og hvor vil De faae Dem en Mand igien?

Lady Macdus.

O, jeg kan kisbe mig et heelt Snees paa hvilket Marked det skulde være.

Sønnen.

De vilde da kisbe, for at sælge dem igien.

Lady Macdus.

Du viser ret al den Klygt, du har, og dog taler du ikke uvittig for en paa din Alder.

Sønnen.

Var min Fader vel en Forræder, Mama?

Lady Macdus.

Ja, det var han.

Sønnen.

Hvad er en Forræder?

Lady Macdus.

Det er enhver, der sværger og lyver.

Sønnen.

Ere de alle Forrædere, som gisre det?

Lady Macdus.

Enhver, der det gisr, er en Forræder, og skal hænges.

Sønnen.

Skal da alle de hænges, der sværge og lyve?

Lady Macdus.

Ja, enhver.

Sennen.

Hvem lader dem da hænge?

Lady Macdus.

Ih nu, de ærlige og skikkelige Følge.

Sennen.

Da ere de Godtsfolk, der lyve og sværge, store Narre; thi der ere saa mange af dem, at de gierne kunde slaae og ophænge alle de ærlige.

Lady Macdus.

Gud hiespe dig, min arme Dreng! Men hvorledes vil du faae en Fader igien?

Sennen.

Dersom han var død, vilde De nok græde over ham, og gjorde De ikke det, saa var det et godt Tegn for mig til at jeg skulde faae en anden Fader igien.

Lady Macdus.

Lille Sladdermund! hvor du snakker!

En fremmed. Mand kommer ind.

Den fremmede Mand.

Gud være med hende, smukke Dame! — Hun kiender ikke mig, endstant hun og hendes Stand er mig fuldkommen vel bekjendt. Jeg frygter for, der svæver hende nogen stor Fare over Hovedet. Men dersom hun vil antage en saadan ringe Mand's Raad, som mit er, saa lad ingen finde hende her: begiv sig bort herfra med sine Smaa. Jeg er maa-
stee alt for uartig, i det jeg saaledes kommer og for-
skräcker hende; det skulde være umenneskeligt, om jeg ikke gjorde det, da Faren er hende saa nær-
Himlen bevare dem! Jeg tor ikke opholde mig her længer.

(Han gaaer.)

Lady

Lady Macduf.

Hvorfor skulde jeg flye? Jeg har jo intet ondt gjort? — Men jeg besinder mig nu, at jeg er i en Verden, hvor det ofte er roesværdigt at giøre Ondt; og hvor det undertiden regnes for en farlig Daarlighed, at giøre det Gode. Ach! hvorfor vil jeg da søge Forsvar bag dette qvindelige Skjold: jeg har intet Ondt gjort! — Hvad er det for Ansigter?

Nogle Mordere komme ind.

Morderen.

Hvor er jer Mand?

Lady Macduf.

Jeg haaber, paa intet saa vanhelligt Sted, at du funde moede ham.

Morderen.

Han er en Forræder.

Sønnen.

Du lyver, du survede Spitsbub.

Morderen.

Hvad siger du, Grønkolling! (dræber ham.)
Du forræderste Engels.

Sønnen.

Han har ombragt mig, Mama. Skynd Dem,
for Guds Skyld, løb bort.

Lady Macduf

(gaaer ud, raabende).

Mord! Mord!

(forsulgt af Morderen).

Fierde Scene.

(Skuepladsen forandres til Kongen af Engellands Pallabs.)

Malcolm og Macduf.

Malcolm.

Lad os udsege et skyggesuldt afsides liggende
Sted, og der græde vore kummerfulde Hierter comme.

Macduf.

Lad os heller holde fast paa vore hvæssede
Sverd; og som kielke Mænd forsvare vor borttagne
Arvedeels. Med enhver Morgen hører man nye En-
fers Weeklager, nye Fader- og Moderloses Skrig;
nye Sukke trænge sig op og bestorme Himmelnen, saa
at den, ligesom folende Medynt for Skotland, giver
Gienlyd i samme flynkende Toner.

Malcolm.

Hvad jeg troer, vil jeg begræde; hvad jeg
veed, det vil jeg troe; og hvad jeg kan ændre, det
vil jeg, naar Leyligheden viser sig gunstig. Hvad
du for sagde, det kan maastee vel saa være. Denne
Tyran, hvis Navn allene vor Lunge udtaler med
Smerte, var eengang holdt for en ærlig Mand.
Du elskede ham i en god Tid, han har ikke heller
rørt dig endnu. Jeg er vel ung; men du kunde
dog ved mig støffe dig en Fortieneste mere i hans
Dyne; det er Klogstab, at oposre et svagt uskyldigt
Lam, for at tilfredsstille en fortørnet Gud.

Macduf.

Jeg er ingen Forræder.

Mal-

Malkolm.

Men det er Macbeth. En god og dydig Karakter er utsat for Hordervelse paa den Kongelige Throne. Men forlad; mine tanker kan ikke forsætte deres Sind. Der ere endnu mange skinnende Engle, endflisint de meest skinnende ere faldne; men omendflisint alt hvad der er ondt, vil gierne paataage sig det Godes Udseende, saa maae dog det Gode alletider beholde sit eget.

Macdus.

Jeg har tabt alle mine Forhaabninger.

Malkolm.

Maastee just der, hvor jeg sandt mine Tibl. Hvorledes, de skulde være saa ubetænksom og forsøgte Kone og Born, disse dyrebare Kierligheds Pant, uden eengang at tage Afskeed med dem? — Lad ikke, jeg beder dem, min Omhue ansees som Hornærmelse, da min egen Sikkerhed er dens Maal. De kan være en retskaffen Mand, i hvad jeg endog tænker.

Macdus.

Saa blod, blod da, elendige Fædrenesland! Mægtige Tyrannie, besæst din Grundvold, thi Rettskaffenhed tor ikke forstyrre dig! — Hans Navn er en Skræk, hvilket enhver underkaster sig — Lev vel, Prinds! Jeg vilde ikke være den Nedrige, hvorfor du anseer mig, for alt det Land, Tyrannen holder i sine Kloer, ja om jeg endog kunde vinde alle Østens Skatte.

Malkolm.

Blib ikke vred; jeg siger det ey af nogen Misstilid til dem. Jeg tænker paa, hvorledes vort Fædreneland

neland synker under Naget; det græder, det bløder, og
med enhver Dag legges nye Wunder til de øvrige.
Jeg troer gierne, at adskillige Hænder vilde hæve sig i
Veyret til Forsvar for min Ret; og her byder endog
Engeland mig venstabeligen nogle tusinde Mand.
Men med alt dette, naar jeg end skulde træde
paa Tyrannens Hoved, eller bære det paa Spidsen
af min Kaarde, saa skulde dog mit arme Fædrener
Land oversvommes med storre Laster, lide mere, og
paa forstelligere Maader, end tilforn, under hans
Eftersølger.

Macduf.

Hvem skulde det da være?

Malcolm.

Det er mig selv jeg mener, mig, hos hvilken
alle Lasser i Besynderlighed ere saa indpodede, at
om de skulde komme for Dagen, vilde den sorte
Macbeth synes saa hvid som Sne, og den elenz-
dige Cat ansee ham som et uskyldigt Lam i Sam-
mensigning med min grændselose Ondskab.

Macduf.

Ikke af alle det græsselfe Hævedes Legioner
kan fremkomme en stiendigere Dievel end Macbeth.

Malcolm.

Jeg tilstaaer det, han er blodtörstig, over-
daadig, gierrig, falso, rænkesfuld, hidsig, ond-
skabsfuld, sinkende af enhver Synd man kan nævne.
Men min Bellyst har ingen Grandser, set ingen;
eders Koner, eders Døtre, eders Modre og unge
Piger funde ikke opfyldé mine Lysters Psal. Mine
Begierligheder vilde overspringe alle optænkelige hin-
drill-

dringer, som man vilde sette i Deyen for mit Villie. Bedre da, at Macbeth regerer, end saadan en.

Macdus.

Umaadelig Attraae er et Slags Tyrannie; det har gjort saa mangen Throne tom for Eiden, og været mange Kongers Fald. Men frygt dog ikke for at imodtage, hvad der tilhører dig; mæt du kun din brændende Lyft efter Hornsyesser, du kan endda synes at være kold; Verdens Øye lader sig let blende. Vi have ingen Mangel paa villige Fruentimmere; din Natur kan ey være saadant et Kovedyr, at den skulde sluge alle dem, som gierne vil give sig til Priis for Hsyhed, saasnart de spore denne Lyft hos samme.

Malkolm.

Dertilmed ligger der forborgen under mine uordentlige Sindstideler saadan en uslukkelig Gierrighed, at dersom jeg var Konge, skulde jeg udrydde alle Herremænd, for at anmassé mig deres Godser; jeg skulde attraae hüns Edelsteene, og en andens Huus og Gaard; min daglige Tilbext vilde være som et Kryderie, der alt mere og mere opvækfede min Hunger; jeg skulde opdigte og stasse stikkelige Folk tuinde Bryderier paa Halsen, og giøre dem ulykkelige allene for deres Rigdomis Skyld.

Macdus.

Denne Gierrighed stikker dybere, og slaer forderveligere Rødder, end den hidlige Bellyst i Lisbets Sommer; og den samme har været det Sværd, som fældede vore slagne Konger. Dog, vær og i den Henseende ubekymret; Skotland har Overflodighed nok

nok for at tilfredsstille din Attræae. Alle disse Fejl
ere endnu taalelige, naar de blive opveyede med an-
dre Dyder.

Malkolm.

Deraf har jeg ingen: alle de Kongelige Dyder,
Retfærdighed, Oprigtighed, Maadelighed, Stand-
haftighed, Godhed, Forstandighed, Maade. Nds-
myghed, Fromhed, Taalmodighed, Tapperhed,
Mod, deraf har jeg ikke den mindste Følelse; men
derimod har jeg alle andre Arter af Laster i Overslo-
dighed, hvilke jeg paa forskellige Maader bringer i
Udsvelse. Ja, stod det til mig, saa skulde jeg øse
al Samdrægtighedens sode Melk ned i det bræn-
dende Hælvede, forsyre den almindelige Fred, og
forjage al Enighed fra Jorden.

Macduf.

O, Skotland! Skotland!

Malkolm.

Dersom saadan En fortiner at regiere, saa
sig. Jeg er saaledes som jeg har sagt dig.

Macduf.

Fortiner at regiere? Mey, ikke engang at
leve. O, ulykslige Nation! der sukker under en
uretmæssig Tyrans blodige Zepter, naar skal du
faae dine lyckelige Dage igien, eftersom din Thro-
nes berettigede Arving i Landsflygtighed hendrager
sin Liv under sin egen Forbandelse, og selv bespotter
sin hellige Stamme? Din Kongelige Fader var en
velsignet Konge; Dronningen, som bragte dig til
Verden, oftere paa sine Knæ end Fodder, døde hver
Dag i hendes Liv. O! saer da vel! Disse Laster,
hvør-

hvorfor du anklager dig selv, har forjaget mig fra Skotland. O! mit Hierte, her udstukkes dit Haab.

Malkolm.

Macduf, dit ødle Hiertes Foelser, Oprigtigheds Fostere, har fordrevet al Mistviolens Taage af min Siel, forsonet mine Tanker med din Redelighed og Ære. Den dievelste Macbeth har ved adskillige Personer under Venstabs Mæsse svgt at bringe mig i sin Magt, men besteden Klogstab har holdt mig tilbage fra en alt for overiilende Lettroens hed: Gud i Himmelten skal nu vidne imellem dig og mig! fra dette Dyeblit betroer jeg mig selv til din Anforsel, igienkalder og forsværger alle de Laster og Afskyeligheder, som jeg paabyrdede mig selv, da de ere min Natur ganske fremmede. Jeg er endnu ubevant med Fruentimmer; har aldrig brude min Ged; og neppe tilladt mig selv at giøre mig tilgode med hvad mit eget var; til ingen Tid handlet mod Troe og Love; kunde ey engang taale at den nedrigste skulde lide, og elskede Sandhed ligesaa højt som mit Liv. Den første Usandhed, der er gaaet ud af mine Læber, var til min egen Nakdeel. Det, som jeg kan og formaaer, staaer til din og mit arme Fædrenelands Dieneste, hvilket, alierede for din Ankomst, den gamle Sivard er sendt til Undsetning med ti tusinde tappre Krigere, som alle vare vel udrustede. Vi vil nu begive os efter ham, og Gud give, at et godt Udfald maae afgiøre Stridighederne til Fordeel for vor retfærdige Sag!

— Nu, hvorfor staaer du og tier?

Mac-

Macduf.

Saadanne velkomme og uvelkomme Ting er det
vanskelligt at forlige sammen.

Femte Scene.

En Doktor.

Malkolm.

Vel; mere herom siden. — Med Deres Til-
ladelse, reyser Kongen snart ud?

Doctoren.

Ja, min Herre; der er en Hob Elendige, der
vente Lægedom af hans Haand; deres Sygdom
gior alle vor Konstes store Forsøg til intet. Men
faasnart han børrer dem — thi saadan Velsignelse
har Himlen nedlagt i hans Haand — blive de paa
Stedet helbredede.

(Han gaaer.)

Malkolm..

Jeg takker Dem, Herr Doktor.

Macduf.

Hvad er det for en Syge, hvorom han talte?

Malkolm.

Den faldes med Navn "det Onde (*);" en
hoyst underbar Egenstab hos denne gode Konge,
hvortil jeg ofte, - efter min Ankomst til Engelland,
selv har været Øyenvidne. Hvorledes han har ud-
bedet sig denne Gave af Himlen, maae han bedst
vide; men vist er det, at han helbreder Folk, der
ere beladte med Bylder og Saar — ret væmmelige
for Øyet, og Lægekonstens Fortvivlelse — i det
han

(*) The evil.

han under gudelige Bonner hænger et gyldent Bis-
lede om deres Hals: og man siger, at han forplan-
ter denne velgivende Helsbredelses-Kraft paa hans
Kongelige Efterfølgere. Foruden denne besynder-
lige Egenstæd, har Himlen og givet ham Indsigter
i Spaadomskonsten, og andre Velsignelser, der
omgive hans Throne, som talende Beviser paa guds-
dommelig Maade.

Siette Scene.

Rosse.

Macdus.

See, hvem er det der kommer?

Malkolm.

En af mine Landsmænd, endskont jeg ey kien-
der ham endnu.

Macdus.

Min allerbedste Fetter, velkommen hertil.

Malkolm.

Jeg kiender ham ikke. Gode Gud! lad Nar-
sagen snart forsvinde, der givt os fremmede for-
hinanden!

Rosse.

Dertil siger jeg Amen, Herre.

Macdus.

Er Skotland endnu i samme Forfatning?

Rosse.

Ach! du ynkværdige Land! det tor ikke mere være
sig selv bekjendt. Det kan ey heller længere kaldes
vor Moder, men vor Grav; hvor man seer ingen

nogeninde at smile. uden den, som veed af intet; hvor Sufke, Klager og Jammerkrig fylde Lufcen, uden at nogen agter derpaa; hvor Sorgens Hæftighed ansees for nyemodig Sværmerie, hvor man, naar Liigklokkens ringes, neppe spørger for hvem; hvor retskafne Folk affalde hastigere, end Blomsterne paa deres Hatte, og dør, førend de blive syge.

Macduf.

O, alt for omstændelige og dog sande Beretning.

Malkolm.

Hvilke ere nu de nyeste Klager?

Rosse.

Den, der vil fortælle en Ulykke, som er en Time gammel, bliver udpeeben; ethvert Dyeblif gaaer svanger med en nye.

Macduf.

Hvorledes gaaer det min Kone?

Rosse.

O, meget vel.

Macduf.

Og alle mine Born?

Rosse.

Ogsaa vel.

Macduf.

Har Tyrannen ikke forstyrret deres Roelighed?

Rosse.

Ney, de vare alle i god Roe, da jeg forlod dem.

Mor-

Macduf.

Vær ey saa sparsommelig paa Ord. Siig frem, hvordan gaaer det?

Rosse.

Da jeg begav mig paa Weyen herhid, for at overbringe Esterretninger, hvormed jeg var sterk beladen, gik der et Rygte, at mange retskafne Folk vare ryddede af Weyen; hvilket jeg desto mere har Marsag til at troe, da jeg saae Tyrannens Folk rykke ud. Nu er Hielp høyst forusden. Deres Person i Skotland vilde hærve dem mange Krigere, og bringe endog Fruentimmerne til at fegte, for at giore en Ende paa deres smertelige Elendigheder.

Malcolm.

Lad det være deres Trost, at vi nu snart komme derhen. Engellands naadige Konge har laant os ti tusinde Mand, tilligemed den brave Sivard, den ældste og største Krigsmænd, der findes i hele Christenheden.

Rosse.

Gud give, jeg kunde besvare den Trost med en anden! Men jeg har Ting at sige, som burde udhyles i den øde Luft, hvor intet Dre kunde satte dem.

Macduf.

Hvem ere de angaaende? det almindelige? eller er det en Sorg, der tilhører et enkelt Hierte?

Rosse.

Der er ingen retsindig, uden han jo tager en traurig Andeel deri; dog den fornemste Deel tilhører dem allene.

Det er en skæbte

Macduf.

Gorhold mig det da ikke, siden det hører mig til; lad mig faae det at vide i en hast.

Rosse.

Lad ikke min Tunge blive dine Øren evig forhadt, fordi den skal frembringe den utsaaledigste Lyd, de nogensinde har hort.

Macduf.

Ha! — jeg kan allerede giette det.

Rosse.

Dit Slot er anfaldet, din Kone og dine Born umenneskeligen myrdede. At fortelle Maaden, var at formere Dyngen af disse dræbte uskyldige med dit Liig.

Malcolm.

Barmhiertige Himmel! — Ney, Mand, tryk ikke din Hat saaledes ned i Dynene; lad din Smerte tale; den Sorg, der ey kan udtsomme sig i Klager, forraader det overladte Hierge, og byder det at briste.

Macduf.

Mine Born tillige?

Rosse.

Kone, Born, Dienestefolk, alt hvad de forefandt.

Macduf.

Og jeg skulde være fraværende! — Er min Kone ogsaa ombragt?

Rosse.

Som jeg har sagt.

Mal-

Malcolm.

Vær ey utrosstelig. Lader os af vor store Hævngierrighed berede os Lægedom for disse dodelige Smarter.

Macdus.

Ah! han har ingen Born — alle mine mydelige Glæder! var det ikke saa De sagde? Hvad, alle? O, du dievelske Nøddyr! Alle, alle mine smaa Kyllinger, og deres Moder, som een græsselfig Mundfuld?

Malcolm.

Hævn dig som en Mand.

Macdus.

Det skal jeg, men jeg maae ogsaa føle som en Mand. Jeg kan ikke forglemme, at der gaves saadanne Ting, som vare mig det dyrebareste af alt i Verden. Kunde Himmelten see derpaa, og endda ikke tage deres Partie? Jeg ulyksalige, de blev alle ombragte for min Skyld! — Elendige, ikke for deres egne Forseelser, men for mine blev deres Siele opofrede. Himmel lade dem da hvile i Fred.

Malcolm.

Lad det tiene til at skærpe dit Sværd; lad Sorgen forvandles til Hævn; dæmp ey Bevægelserne i dit Hjerte; lad dem hellere Frihed til at rase.

Macdus.

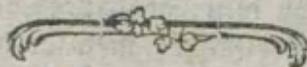
Jeg funde græde som en Kiessling, og kryde som en Storpraler. Men, gode Gud! ryd alle Hindringer hastig af Veyen. Bring mig denne Skotlands svorne Fiende Ansigt til Ansigt; før ham saa

— 222 —
 nær, at jeg kan næae ham med dette mit Sværd;
 undsber han da — da forlad du ham og, o Himmel!

Malkolm.

Nu taler du i en mandig Tone. Kom, lad os gaae til Kongen: vort Mandstab er marschferdig, der staaer intet tilbage, uden at tage Afseeed. Macbeth er moden, og de himmelske Magter over os bringe allerede deres Nedskaber i Gang. Tag saa megen Forfristning de kan; den Nat er lang, der aldrig faaer Dagen mere at see.

(De gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

(Et Torgemak paa Macbeths Slot.)

En Doktor og en Kammerjomfrue.

Doktoren.

Jeg har nu vaaget to Nætter med hende, men ikke
besundet noget, der kan stadfæste hendes Udsigende.
Er det længe siden hun sidst vandrede saaledes?

Kammerjomfruen.

Siden Hans Majestæt drog i Feldten, har
jeg seet hende staae op af Sengen, tage hendes
Morgenkiole paa, opnukke hendes Kabinet, tage
Papiir ud, legge det sammen, skrive derpaa, læse,
derefter forsegle det, og siden gaae i Seng igien:
dog alt dette alligevel i den dybeste Sovn.

Doktoren.

En stor Forvirrelse i Naturen! paa samme
Tid at nyde Sovnens Belgierning, og tillige giore
den vaagendes Forretninger! — Foruden det at hun
gaaer saaledes omkring, og andre virkelige Bestils-
linger, hun er bestiestiget med i hendes indslumrede
Forfatning, har hun da ikke nogensinde hørt hende
tale?

Kammerjomfren.

Jo, sagdanne Ting, min Herre, som jeg ikke
vil igentage efter hende.

Doktoren.

Mig kan De gierne betroe det; det er endog
nødvedigt for mig, at vide det.

Kammerjomfren.

Ney, hverken til dem eller nogen anden, da
jeg ikke ved Vidner kan bevise, hvad jeg siger.

Lady Macbeth kommer ind med
et Voxlys i Haanden.

Kammerjomfren.

See! der kommer hun. Saaledes pleyer hun
at gaae, og er, saasandt jeg lever, i den dybeste
Sovn. Giv nu Agt paa hende, men rør Dem ikke
af Pladsen.

Doktoren.

Hvor sit hun det Lys fra?

Kammerjomfren.

Det stod for hendes Seng: hun har bestandig
Lys hos sig; det er hendes egen Besaling.

Doktoren.

See, hendes Øyne ere aabne.

Kammerjomfren.

Men Fornemmelsen er tillukt.

Doktoren.

Hvad er det hun nu gier? See, hvor hun
gnider sin Haand.

Kam-

222. 622.

Kammerjomfruen.

Det er hun gierne vant til at giøre, ligesom
hun vilde toe sine Hænder. Jeg har seet hende ikke
at foretage andet en heel fierdedeel Time.

Lady Macbeth.

Her er dog endnu en Flek.

Doktoren.

Hør, nu taler hun. Jeg vil opskrive alt hvad
hun siger, at intet siden skal gaae mig udaf Hukom-
melsen.

Lady Macbeth.

Bort! du fordonne Flek; bort, siger jeg —
En, to; velan da, saa er det paa hoy Tid at giøre
det — Helvede er skummest. Sy, Mand, sy!
en Krigsmænd og bange? Hvorledes skulde vi
frygte for, at nogen sik det at vide, da ingen er
mægtig nok til at fordre os til Regnskab? — Hvem
skulde dog have tænkt, at den gamle Mand havde
haft saa meget Blod i sig?

Doktoren.

Hører hun det?

Lady Macbeth.

Thanen af Fife havde en Kone, hvor er hun
nu? — Hvad, vil disse Hænder da aldrig blive
reene? — Ikke et Ord mere derom, min Mand,
ey meer derom: du forderver altting med din forvir-
rede Adfærd.

Doktoren.

Bliv ved, bliv ved; du har faaet Ting at
vide, som du ikke burde vide.

222.1.16.

Kammerjomfren.

Hun har sagt noget, som hun ikke skulde, derom er jeg forsikret. Hmisen veed, hvad hun maae vide.

Lady Macbeth.

Det lugter endnu altid efter Blod; alle Aras biens vellugtende Sager kan ey fordrike den af denne lille Haand. O! o! o!

Doktoren.

Hvilket Suk var ikke det! Der ligger hende en smertelig Byrde paa Hiertet.

Kammerjomfren.

Jeg vilde ikke have saadant et Hierte i mit Bryst, for hendes Persons heele Høyhed og Glands.

Doktoren.

Bel, bel, bel —

Kammerjomfren.

Gud give det saa maatte blive, min Herre.

Doktoren.

Den Svaghed gaaer over min Konst; dog alligevel har jeg kiendt de, der have gaaet i Sovne, og som gode Chrissne ere døde paa deres Seng.

Lady Macbeth.

Toe dine Hænder, isør dig din Sloprof, see ikke saa bleeg og forsagt ud — Jeg siger endnu engang, Banquo er begravet; han kan ikke komme tilbage fra Graven,

Doktoren.

Virkelig?

Lady

1883. 10166
Lady Macbeth.

I Seng, i Seng; man banker paa Porten.
Kom, kom, kom, giv mig din Haand: det, som
er giort, staer ey til at ændre. I Seng, i Seng,
i Seng.

(Lady Macbeth gaaer.)

Doktoren.

Gaaer hun nu ogsaa i Seng?

Kammerjomfruen.

Ta, det gior hun vist.

Doktoren.

Man hvisser hinanden hæslige Ting i Ørene;
unaturlige Handlinger legge Sæden til unaturlige
Uroeligheder. En anstukken Samvittighed be-
stroer den dobe Hovedpude sine Hemmeligheder. Hun
trænger mere til Præst, end til Læge — Gud,
Gud, forlad os alle! See dog efter med hende,
skaf alt det af Veyen, hvormed hun kan skade sig,
og hold et vaaget Øje over hende. Nu, god Nat.
Hun har bragt min Siel og mine Sandser i Forvir-
ring. Jeg tænker, men tor ikke tale.

Kammerjomfruen.

God Nat, min Herr Doktor.

(De gaaer.)

Anden Scene.

(En Mark, og en Skov noget assides liggende.)

Menteth. Cathneß. Angus. Lenox og Soldater.

Menteth.

Den engelske Magt er nær, anført af Mal-
colm, hans Uncle Sivard, og den kiekke Macdus.

De

De brænde alle af Hævn; thi deres Forurettelße
vilde anspore dem, der endog har slaaet sit Sind
fra alle verdslige Ting, til blodige og stemme Fores-
tagender.

Angus.

Vi kan allerbedst møde dem hennimod Birnam's
Skov. De komme den Dey.

Cathneß.

Veed nogen, om Donalbain er hos hans
Broder?

Lene.

Ney, det veed jeg vist, han ikke er. Jeg har
en Fortegnelse paa alle Standspersoner; Sivards
Søn er med, og mange unge Mennesser, som nu
vil aflagge sine første Manddoms Prøver.

Menteth.

Hvad gior Tyrannen?

Cathneß.

Han befæster Dunsinane paa det stærkeste. Nogle
sige, at han er uden for sig selv; andre, som mind-
dre hade ham, falde det et heroisk Raserie, men
det, som man kan forlade sig til, er at hans Sa-
gers ulykkelige Forsatning tvinger ham til, ikke at
erkende andre Love, end Fortvivlelsens.

Angus.

Nu fæler han, hvorledes hans hemmelige
Mord opfordrer hans egen Haand til Hævner;
ethvert Øyeblik foder Oprørere, der bebreyde ham
hans Troeloshed; de, som staae under hans Bes-
faling, lyde ham af Frygt, ikke af Kierlighed;

nu

nu soler han sin Kongelige Titel sat hænge lss paa ham, lig en Kæmpes Kjortel om en tyvagtig Dverg.

Menteht.

Hvem kan vel forundre sig over, at hans for-
gistede Sandser ey vil staae ham bi, men bringes
i Opror; da alt det, som er i ham, fordommer sig
selv, fordi det er der?

Cathneß.

Bel, lad os hegive os paa Venen, og under-
kasse os dem, vi skyldte Lydighed. Lad os gaae den
syge Stats helbredende Lægemidler i Møde, og op-
ofre enhver Blodsdraabe i os til voit Fædrelands
Redning.

Lenor.

I det mindste saa meget, som behoves til at
besugte det Kongelige Blomster, og drukne Ukrader.
Lad os nu drage frem imod Birnam.

Tredie Scene.

(Dunsinanes Slot.)

Macbeth, en Doktor, og Folge.

Macbeth.

Bring mig ingen Tidender mere. Lad dem
alle tage Flugten; inden Birnams Skov forlytter
sig til Dunsinane, kiender jeg ingen Frygt. Hvad
er den Dreng, Malfolin? Var han født af en
Qvinde? Aander, som kiende Menneskenes til-
kommende Hændelser, have saaledes talet: "Frygt
ikke, Macbeth; ey nogen, der er født af en Qvinde,
skal saae Magt over dig" — Flye kun, falske Thans,

og

og forstik eder i blant de engelste Vellystlinger. Den Mand, der beherber mig, og det Herte, der slaeer i mit Bryst; skal aldrig forsage, eller zittre af Frygt. (En Tiener kommer ind.) Fanden tage din Slyngel, og roge dig fort! du Flode-Gesicht! hvor sik du det Gaase-Udseende fra?

Tieneren.

Der ere ti tusind —

Macbeth.

Gies? Kieltring!

Tieneren.

Soldater, naadige Herre.

Macbeth.

Gaae hen og mal Frygtens bleege Billeder i dit Ansigt blodrod, du Dodninge-hoved. Hvad for Soldater, du Spitsbub? Sid Fanden havde dig! Disse dine kalkede Kinder ere smitsomme og anstikkende. Hvad for Soldater, du Melksnude?

Tieneren.

De engelste Tropper, med Deres Tilladelse.

Macbeth.

Bort fra mine Øyne med dit Ansigt — Seyton! — Jeg bliver hiertesyg, naar jeg seer — Seyton, siger jeg! — Dette Sted vil enten fors-aarsage evig Sundhed, eller pludselig Undergang. Jeg har levet længe nok: af mit Livs Blomster er intet tilbage, uden de gule forvisnede Blade; og det, som skulde geleyde Alderdommen, Ere, Kierlighed, Lydighed, Venner, maae jeg ikke tæuke paa; men i deres Sted Forbandelser, ikke fiender,

lige,

lige, men dybe; Komplimenter, komme Ord, hvorfor det usle Herte vilde bede at forstaanes, men tor ikke yttre sig. Seyton!

S e y t o n.

Seyton.

Hvad er min naadigste Herres Besaling?

Macbeth.

Er der ikke noget Nyt hændet igien?

Seyton.

Allt er bekræftet, som man har berettet os.

Macbeth.

Jeg vil figte, indtil man har hæklet mig Kjødet af Venene: giv mig min Rustning.

Seyton.

Det gjøres ej endnu nødig.

Macbeth.

Jeg vil iføre mig den. Udsend flere Ryttere, lad dem streyse heele Landet igennem. Ophæng dem, der tale om Frygt. Giv mig min Rustning. Hvorledes staaer det til med deres Patient, Doktor?

Doktoren.

Hun er ikke saa meget syg, som beærgstet af en forvirret Indbildningskrafts Syner, der ikke lade hende nogen Roe.

Macbeth.

Kureer hende dersor. Kan du ikke læge et saa-ret Sinds Bekymringer, udrydde af Hukommelsen rodfestede Sorger, og udslette Hiernens indgravne

Quas

Qvaler; eller og hmed nogen mild drivende Modgist
rense det overlaessede Bryst fra den farlige Materie,
der ligger som en tung Byrde paa Hjertet.

Doktoren.

I den Henseende maae den Syge meest hielpe
sig selv.

Macbeth.

Kast da al din Medicin for Hundene, jeg skiot-
ter ey derom — Kom, hielp mig i min Rustning,
giv mig min Stav. Seyton, send, stik ud —
Doktor, Thunerne flye fra mig — Kom, min Ven,
hurtig — om du kan, Doktor, saa besee mit Ris-
ges Vand, udfind dets Sygdom, rens og bring
det til sin forrige gode Sundhed igien. Kast det
hørt tilhobe, siger jeg — Hvad Nhababba, Gen-
uesblade, eller rensende Urter kan vel fordrive disse
Engelsmaend herfra! Hører du intet om dem?

Doktoren.

Jo, naadigste Herre; deres Kongelige Ud-
rustninger gior, at vi høre adskilligt fra dem.

Macbeth.

Bring det efter mig. Mig kan ingen tifold
Død forstrække, indtil Birnams Skov kommer til
Dunsinane.

Doktoren.

Var jeg nu denne gang heelfinnen borte fra
Dunsinane, skulde Bindelyst ikke saa let drage mig
her hid igien.

(De gaae.)

Fierde

Fierde Scene.

(Birnams Skov.)

Malkolm, Maedus, Sivard den ældre, Si-
vard den yngre hans Son, Menteth, Cathneß,
Angus og Soldater komme marscherende.

Malkolm.

Fettere, nu haaber jeg den Tid er nær, at
vore Sovekanire igien kan blive sikre.

Menteth.

Derpaa twible vi ingenlunde.

Sivard.

Hvilken Skov er det, vi have der foran os?

Menteth.

Birnams Skov.

Malkolm.

Enhver Soldat hugge sig en Green, og
bære den foran sig; under dem skal vi skule vor
Krigshærs Antal, og derved bringe Vildfarelse i
Spionernes Esterretninger.

Soldaterne.

Det skal skee.

Sivard.

Vi høre ey andet, end at Tyrannen søger sin
Tryghed paa Dunsinane, og vil udholde vor Bes-
leyring.

Malkolm.

Det er hans første Haab; thi saasnart mindste
Leylighed gives, opfiger baade stor og liden ham
Huldsæk og Troessæk; og ingen forbliver i hans Tie-
nesté, uden de, som ere twungne dertil, hvis Hier-
ter dog ere ham affensige.

H

Mac-

Macduf.

Vor retmæssige Dadel oppebie endnu Udfaldets Bekræftelse, og imidlertid lader os segte som tappre Soldater.

Sivard.

Den Tid nærmer sig, der ved en bilstig Beslutning vil afgjøre, hvad der kan siges at høre os til, og hvad vi skyldes Kongen og Landet. Den forstende Tanke beretter sine endnu usikre Forhaabninger, men ved Tapperhed maae det visse Udfald afgjores; og lader os nu drage det med Moed i Mode.

(De marschere af.)

Femte Scene.

(Dunsinanes Slot.)

Macbeth. **S**eyton. **S**oldater
med Trommer og Fahner.

Macbeth.

Hæng vore Fahner ud over Boldene: det almindelige Skrig er, de komme. Vort Slot er saa vel besetet, at det trods en hver Beleiring. Her lad dem blive liggende, indtil Hunger og Sygdomme fortære dem. Vare de ikke blevne forstærkede af disse, som burde have været paa vor Side, saa skulde vi have modt dem dristigen, Kaarde mod Kaarde, og drevet dem tilbage til deres Hjem igien. (Man hører et Skrig uden for af Fruentimmer.) Hvad er det for Støyen?

Seyton.

Det er Skrig af Fruentimmer, naadigste Herre.

Mac-

Macbeth.

Jeg har næsten tabt al Følelse af Frygt. Den Tid har jeg levet, at en Natugles Skrig vilde have bragt mit hele Legeme til at tiſne, da Haarene paa mit Hoved ved enhver Forskrækkelſe vilde reyſe sig i Breyret og blive ſtaaende, ligesom de havde Liv. Jeg er mørt af Gyseligheder. Ingen Afſkyelighed, som jo er mine mordiske Tankers Fortroelige, kan bringe mig i Forvirring. Hvad ſkulde det Skrig dethye?

Seyton.

Dronningen, naadigſte Konge, er død.

Macbeth.

Hun ſkulde have død en anden gang. En faa-dan Beretning kunde have kommet paa en beleylige Tid, end nu — I Morgen — og denne Morgen, denne Morgen fryber med sine forte Skridt fra Dag til Dag indtil den ſidste Døddel af den bestemte Tid; og alle vore Gaars-Dage have lyset Narre paa Breyen til den ſkumle Grav — ud, ud med dig, du ſtum-pede Lys! Liv er ifkun en vandrende Skygge, en usel Skuespiller, der for en Times Tid brummer og gior sig til paa Skuepladsen, og som man ikke meer hører, naar Dækket er faldet! Det er et Eventyr, fortalt af en eenfoldig Stakket, fuldt af Klang og Støyen, men uden nogen Betydning!

Et Bud kommer ind.

Macbeth.

Du kommer, for at bruge din Tunge; (til Budet) gior det fort.

Budet.

Min naadigste Herre, jeg skulde sige, hvad jeg
har seet, men jeg veed ikke, hvorledes.

Macbeth.

Nu vel, siig frem, min Ven.

Budet.

I det jeg stod paa Vagt oppe paa Høyen, vendte
jeg mig imod Birnam, og paa eengang syntes mig,
jeg saae Skoven begyndte at flytte sig.

Macbeth.

Du Logner, Kieltring.

(Staaer ham.)

Budet.

Lad al Deres Vrede udtonmes paa mig, om
det ikke er sandt. Paa en Strekning af tre Mile
kan man see det komme, som sagt, en vandrende
Skov.

Macbeth.

Dersom du lyver, skal du levende blive op-
hængt i det nærmeste det bedste Træ, saa længe ind-
til Hungeren har fortæret dig; er det sandt, du siger,
agter jeg ikke, om du gør ligesaa meget for mig —
Mit Mod begynder at synke, og jeg falder ligeledes
i Dvivl Hexernes Ebetydighed, som flæde Lognen i
Sandhedens Dragt — frugt ej, for Birnams
Skov kommer til Dunsinane — og nu kommer just
en Skov til Dunsinane. I Baaben, i Baaben, og
herud! Dersom det er sandt, hvad han siger, saa
er det ligesaa sikkert at flyve, som at blive; jeg be-
gynder at kiedes af Solens Glands, og ønsker nu, at
den hele Verden vilde gaae under! Ring med Storm-
klokkens.

kloffen. Stormer, I Winde! Ødelæggelse, begynd dit Angreb! Skal vi dse, maae det være med i Waaben i Hænderne.

(De gaae.)

Siette Scene.

(Egnen for Dunsinane.)

Malkolm, Sivard, Macduf, og deres Armeer,
med Greene i Hænderne.

Malkolm.

Nu ere vi dem nær nok. Kaster nu kun eders løvfulde Skierme, og viser hvem I ere — De, min dyrebare Uncle, maae tilligemed min Fetter, deres agtværdige Son, ansøre den første Trefning Den kiekke Macduf og jeg vil besørge det øvrige, som der er at giøre, efter deres egen Besaling.

Sivard.

Gud være med dem — kan vi ikkun finde Thy-
rannens Krigsfolk, saa lad os blive slagne, dersom
vi ikke kan fegte.

Macduf.

Lad alle vore Trompeter tale, gib dem Lust,
disse høyrøstede Opfordrere til Blod og Død.

(De gaae. Man blæser til Angreb.)

M a c b e t h.

Macbeth.

Jeg er ligesom fassbunden, jeg kan ikke flye;
men jeg skal, som en ophidset Bjørn, fegte til det

yderste. Hvor er den, der ikke var født af nogen Kvinde? Han frygter jeg allene, og ingen anden.

Sivard den yngre kommer ind.

Sivard den yngre.

Hvad er dit Navn?

Macbeth.

Du vil zittre, naar du hører det.

Sivard den yngre.

Ney; var det endog hedere, end nogens i Helvede selv.

Macbeth.

Mit Navn er Macbeth.

Sivard den yngre.

Dievelen selv kunde ikke nævne mig et Navn mere utsæligt for mine Øren.

Macbeth.

Og heller intet frygteligere.

Sivard den yngre.

Du lyber, du skindige Tyran. Med mit Sværd vil jeg bevise, at du har loyet.

(De sagte, og den unge Sivard falder.)

Macbeth.

Du har da været født og baaren af en Kvinde — Jeg leer til Sværd, og foragter alle de Væben, som blive svingedé af dem, der ere fødte af Kvinder.

(Han gaaer.)

Feldt-

Feldtskrig. Macduf.

Macduf.

Fra den Kænt hører jeg en grumme Støyen.
 Tyran, som her frem for mit Ansigt; dersom du falder
 for nogen andens Arm, end min, saa vil min Ko-
 nes og Horns Giengangere ey lade mig med Fred.
 Jeg kan ikke fegte mod de elendige Kerneser, hvis
 Arme ere leyede til at bære Kaarden. Dig maae
 det være, Macbeth, eller og jeg stikker mit Sværd
 i igien Skeden ubrugt og ubesmittet. Der maae
 du være — Denne store Larm synes at robe en Per-
 son af Betydenhed. O! Lykke. Lad mig finde
 ham, og jeg forlanger intet mere.

(Han gaaer. Feldtskrig hores.)

Malkolm og Sivard.

Sivard.

Herhen, min Prinds. Slottet er saa gode
 som indtaget; Tyrannens Folk vakkle; de ædle
 Thans giøre sine Sager godt; Seyeren erklærer sig
 næsten allerede for os, og der er kun lidt tilbage
 ugiort.

Malkolm.

Vi have med Fiender at bestille, der fegte til
 det samme Maal som vi.

Sivard.

Lad os gaae ind i Slottet, Prinds.

(De gaae. Feldtskrig.)

Svende Scene.

Macheth, og derefter Macdus.

Macheth.

Hvorfor skulde jeg være saa naragtig som en Romanhelt, og dve for min egen Haarde? Saalænge jeg seer levende Skabninger omkring mig, kan jeg giere bedre Brug deraf.

Macdus kommer ind.

Macdus.

Tilbage, Dievel, tilbage.

Macheth.

Af alle Mennesker har jeg meest skyet dig. Gaae tilbage; min Siel er allerede alt for meget besudlet af vines Blod.

Macdus.

Jeg har ingen Ord. Min Tale er i min Haarde! Du blodigere Uhyre, end Ord kan skils dre dig.

(De fegte.)

Macheth.

Du spilder Uimagen: ligesaa gierne kan du med dit skarpe Sværd saare den folessløse Luft, end som bringe mig til at bløde. Lad din Klinge falde paa dødelige Hovedskaller; jeg bærer et fortryllet Liv, som viger ingen, der er født af en Kvinde.

Macdus.

Saa fortvible! Lad de samme Engle, du saalænge har tient, fortælle dig, at Macdus blev udstaaren for Tiden af Moders Liv.

Mac-

Macbeth.

Forbandet være den Tunge, som beretter mig det. Thi hermed bortscremmedes den største Deel af Moed fra mit Herte; og lad aldrig nogen her efter feste Dre til disse dievelske Nanders Goglerier, som indhylle deres Bedragerie i tvetydige Spitsfins-digheder, der holde vort Dre deres Lovte, men bryber det for vort Haab. Jeg vil ey fegte med dig.

Macduf.

Overgiv dig altsaa, feighiertede, og lev for at være Eftertidens Fabel og Skuespil. Du skal blive affildret, og vi vil føre dig omkring, ligesom andre besynderlige Uhyrer, paa en Stang, og skrive neden under: her seer I Tyrannen.

Macbeth.

Jeg vil ey give tabt, for ikke at kyssé Stovet under en saadan Drengs Fodder, som Malfolm, og være et Maal for Psbelens Forbandelser. Omend-sjont Birnams Skov er kommen til Dunsinane, og du, min Modstander, er ikke født af nogen Kvinde, saa vil jeg forsøge det allersidste. Her holder jeg mit frigeriske Skjold for mit Liv. Hald ud, Macduf; og fordomt være den, som først raaber: holdt.

(De forlade Skuepladsen sigtende. Allarmen ved-varer.)

Ottende Scene.

Der blæses til Alfmarsch. Trompeter hores. Malfolm, Sivard, Rosse, Thans og Soldater med Fahner og klingende Spil.

Malfolm.

Jeg vilde ønske, at de af vore Venner, som vi savne, være komne ubeskadigede tilbage.

Si-

Sivard.

Mogle maae vel gaae i Lobet; og dog, saavidt jeg kan see, er denne Dags Seyer ikke dyrekloft.

Malcolm.

Vi savne Macdus, og deres ædle Son.

Rosse.

Deres Son, Mylord, har betalt sin Skyld, som Kriger; han levede saa længe, som han var en Mand; og saasuart han havde aflagt tilstrekkelige Prover paa sin Tapperhed i Kamp, saa døde han og, som en Mand.

Sivard.

Han er da altsaa død.

Rosse.

Ta, og allerede bragt bort fra Valpladsen. Aarsagen til deres Sorg maae de ikke maale efter hans indvortes Værd, thi saa var den uden Ende.

Sivard.

Fif han sit Banesaar forfra?

Rosse.

Ta, paa Panden.

Sivard.

Godt, saa være han Himsens Kriger! Havde jeg saa mange Sonner, som Haar paa mit Hoved, saa vilde jeg ikke onste dem nogen herligere Dod. Og dermed er hans Liigpsalme siunget.

Malcolm.

Han er værd en større Sorg, og den vil jeg bære for ham.

Sivard.

Sivard.

Han er ey mere værd. Man siger, han fægtede som en brav Karl, førend han døde, og beta-lede sin Regning — Nu, Gud være med ham! — Der gaae vi nye Trost.

Macdus kommer ind med Macbeths Hoved.

Macdus.

Til Lykke, Konge! thi det er du nu. See, her har jeg Forræderens forbandede Hoved. Alt er paa nærværende Tid bragt i Sikkerhed. Jeg seer dig omgiven af dit Kongeriges ødle Mænd, som i deres Hierter igentage min Lykonskning, og som jeg nu beder vil istemme med mig: Længe leve Skotlands Konge!

Allé.

Længe leve Skotlands Konge!

(Der stodes i Trompeter.)

Malkolm.

Der skal ikke gaae megen Tid bort, inden vi gior Afregning med alles eders Kierlighed, og betaler vor store Gield. Thans og Paarsrende! værer fra denne Tid af Grever, de første, som Skotland nogensinde kaledede med dette Ere. Mavnhvad mere som staar tilbage, der fordrer vor første Omsorg og Agtpaagivenhed, saasom alle vore landflygtige Danners Tilbagekaldelse, der undloste den listige Forræders Snarer: Opdagelsen af de grusomme Haandtlangere, som denne døde Goddel benyttede sig af, saavel som og hans dievelst-sindede

Dron-

Dronning, der, som man siger, voldsommen har
taget sig selv af Dage; alt dette, og hvad andre
Modvendigheder, som trænge til vor Opsigt, skal
med Himmelens Hjælp, blive bragt i Stand efter
Maade, Tid og Sted. Og hermed takker vi alle
over Hovedet, og enhver i Særdeleshed, og indby-
der eder til at bivaane vor Kroning i Scone.

(De gaae alle.)

Othello,

Moeren af Veneditig.

Personerne.

Hertugen af Venedig.

Brabantio, en Venetiansk Adelsmand.

Gratiano, hans Broder.

Lodoviko, Brabantio's og Gratiano's Hetter.

Othello, Moer, Venetianernes General i Cypern.

Bassio, hans Lieutenant.

Jago, hans Fændrik.

Rodrigo, en Venetiansk Adelsmand.

Montano, forrige Stadtholder i Cypern, Moerens Formand.

Klaudio, Moerens Tiener.

En Herold.

Desdemona, Brabantio's Datter og Othello's Gemahlsinde.

Emilia, Jago's Kone.

Bianka.

Officierer, Adelsmænd, Sendebud, Musikantere, Matroser og Folge.

Skuepladsen er i første Act i Venedig; den øvrige
Deel af Stykket i Cypern.

Første Act.

Første Scene.

(Skuepladsen forestiller en Gade i Venedig.)

Rodrigo, Iago.

Rodrigo.

Fortæl mig aldrig saadant. Det fortryder mig meget, Iago, at Du, der raader over min Pung, som det var Din Eiendom, skulde viide —

Iago.

Men Du vil jo ikke høre mig; har jeg nogensinde drømt om saadan en Ting, saa afflyse mig.

Rodrigo.

Du fortalte jo, at Du havde fattet et inderligt Hæd til ham.

Iago.

Føragt mig, hvis det ei er sandt. Hør engang. Dre af Byens fornemste Folk frembar personlig min Ansøgning om at blive antaget som hans Lieutenant,

de ydmugede sig ofte for ham — og jeg fiender, paa
min Ære, min egen Værd, og veed, jeg dog ikke
fortiener nogen ringere Plads — men han, der
allene har sin Stolthed og Hensigter fier, snoede sig
derfra efter mangfoldige Ophævelser i hans skæckelig
martialste Tone, og giver til Slutning mine Under-
handlere Afslag; "jeg forsikrer dem til," sagde han,
at jeg allerede har valgt mig en Officer," — og
hvem var vel denne? Jo i Sandhed en heel Regne-
mester, Michael Rassio, en Florentiner, en Karl
halveis fordømt for et smukt Ansigts Skuld: der
aldrig førte nogen Sqvadron i Marken, eller veed
mere af en Slagtordnings Indretning end en Sye-
pige; der kun har nogen theoretisk Bogkundskab,
hvorom vore Raadsherrer i deres lange Kapper kan
sladdre ligesaas mesterlig som han; blot Snak, uden
al Erfaring, deraf bestaaer hans heele Krigskunst —
Denne Person blev mig foretrukket. Og jeg, af
hvem han med egne Hine har seet saa mange Prover,
paa Rhodus, Cypern, og i andre saavel kristne som
hedenste Lande, skal lade mig avisere og afferdige af
en Bogholder med hans Debet og Credit. Han, til
al Lykke, maae blive hans Lieutenant: og jeg, — i al
Raade, hans Moriske Herligheds Fændrik.

Rodrigo.

Bed Himlen, jeg vilde hellere have været hans
Boddeltknegt.

Iago.

Men derfor er nu ingen Redning. Det er
Tienestens Forbandelse. Besordring beroer paa An-
befalinger og Gunst, og skeer ei som forдум ved
gradvis Stigen, da Estermanden altid arbede For-
mandens

mandens Post. Dom nu selv, om jeg kan have nogen billig Grund til at elske Moeren.

Rodrigo.

Jeg vilde da ikke være med i hans Folge.

Jago.

O, vær kun ubekymret; jeg folger med, for ved den Leilighed at see mig selv til beste. Vi kast ei alle være Herrer: ei heller kan alle Herrer blive vel betient. Man seer jo mangen tienstgiven, frybende Skurk, som, indtaget i eget lydige Slaverie, slider sin Tid hen, meget liig sin Herres Aaben, for ingen anden Ting end det blotte Foer: og naar han bliver gammel, faaer Reisepas; — Prygl skulde slige ørlige Skielmere have. — Der ere igien andre, hvis Ansigtter bære alle Verbodighedens Trek og Miner, men i Hiertet ere dem selv tilgedan, visende deres Herrer et blot Skin af Tienstfærdighed: trives vel hos dem; og naar de have vundet deres Spil, erkender intet Herstakab uden sig selv. Disse Folk have nogen Forstand i Panden, og for en af dem udgiver jeg mig. Thi saavist som De er Rodrigo, jeg vilde ikke, om jeg var Moer, være Jago; i det jeg tiener ham, tiener jeg kun mig selv. Himslen er mit Vidne, at det ei skeer af Kierlighed eller Hengivenhed; men at jeg kun forstiller mig saa til mine egne Hensigters Opnaaelse; thi hvis mine aabenbare Handlinger forraadde mit Hiertes virkelige Skikelse og Bestaffenhed ved mit udvortes Væsen, da vilde det ikke vaere lange, inden jeg skulde bære mit Hierte paa Ermet, til Priis for Kragerne. Jeg er ikke heller, hvad jeg synes at være. —

Rodrigo.

Hvilken fuldkommen Lykke gior ei den tyk-
læbede Morian, om han paa den Maade kan vinde
hende! —

Jago.

Kalb nu op hendes Fader, væk ham, sæt efter
ham; forbittre al hans Glæde; raab ham ud paa
Gaden: sæt hendes Paarsrende i Bevægelse; og end-
fligent han boer i en frugtbar Egn, lad ham ingen
Roe have for Gluer. Om end hans Glæde er virkelig
Glæde, saa anfald den med saa afvekslende Fortræde-
Ligheder, at den dog maae tage noget af sin Farve.

Rodrigo.

Her er hendes Faders Huus, jeg vil raabe af
fuld Hals.

Jago.

Gior det: men med saa frygtelige Toner og
græsselige Skrig, som naar man i folkerige Steder
om. Matten er bleven vaer, at der ved Forsommelse
er bleven Ildlos.

Rodrigo.

Hei! hei! Brabantio! Signor Brabantio! hei!

Jago.

Heida! vogn op Brabantio. Hei, Gevalt!
Gevalt! tag vaere paa eders Huus, eders Datter,
eders Pengeposer! Tyve og Skielmer!

Unden

Anden Scene.

Brabantio i et vindue, De Forrige.

Brabantio.

Hvad er Alarsagen til denne skækkelige Raaben?
Hvad er her paa Jerde?

Rodrigo.

Signor, er Eders heele Familie inden for?

Jago.

Ere alle Eders Dørre lufkede?

Brabantio.

Hvordan, hvorfor giore I disse Spørgsmaale?

Jago.

Før Pøkkeren! Herr, han bliver bestaaet.
Før Skams Skyld, tag dog en Kiole paa: Eders
Hierte vil briste, Eders halve Siel er forloren; just
nu, ja just nu bestiger en gammel sort Buk Eders
snehvilde Faar. Op! op! lad Klokk'en opvække de
snorkende Borgere, eller Fanden vil giore Jer til
Bestesader. Op, op, siger jeg.

Brabantio.

Har I tabt Forstanden Folk?

Rodrigo.

Allerhøistærede Herre, tiender han ikke min
Stemme igien?

Brabantio.

Nei, hvem ere I?

Rodrigo.

Mit Navn er Rodrigo.

Brabantio.

Mig desmindre velskommen. Jeg har jo paa sagt Dig ingensinde at have din Gang her omkring mine Dørre. Har jeg ikke reent ud sagt Dig, at min Datter er ei for Dig; og nu kommer Du i din Gæskab forvildet af Fylderie og hidsende Drifte med din trodsende Ondskab at forstyrre min Roe.

Rodrigo.

Men min Herre! min Herre! min Herre!

Brabantio.

Ta, Du kan sikkert forlade Dig til, at mit opbragte Sind og min Anseelse kan udvirke saa meget, at det skal komme Dig dyrt at staae.

Rodrigo.

Taalmodighed gode Herre.

Brabantio.

Hvad er det Du snakker om Tyverie? Jeg veed, vi ere i Venedig, og mit Huus er dog vel ingen Lade.

Rodrigo.

Erværdige Herr Brabantio, det er i mit Hiertes Oprigtighed og Ensoldighed jeg er kommen hid.

Jago.

Herre, han er vist en af dem, der ei vil dyrke Gud, fordi Fanden byder det. Eftersom vi ere hidkomne for at giøre ham Dieneste, tænker han, vi ere Skiel-

222. JEWE
 Skielmer. I vil altsaa have Eders Datter bedækket af en barbarisk Hingst, og at Eders Borneborn skal prinsse ad Jer: I vil have Travere til Fettere, og Folhopper til Paarørende.

Brabantio.

Hvad for en ugudelig Skurk er vel Du?

Jago.

Jeg er en Person, min Herre, som kommer at fortælle Eder, at Eders Datter og Moeren er i Begreb med at udgiøre Dyret med de to Rygge. *)

Brabantio.

Du er en Kieltring, er Du.

Jago.

Og I — en Raadsherre.

Brabantio.

Det skal Du staae mig til Ansvar for; Dig kender jeg, Rodrigo.

Rodrigo.

Jeg vil svare for alt, min Herre; men jeg tager mig dog endnu den Frihed at spørge, om det er med Eders Samtykke og viise Willie — som jeg mestendeels skulde troe — at Eders smukke Datter saa i Utide, midt om Natten, da altting har slaaet sig til Rolighed, bliver, uden bedre Ledsager end en hyret Skurk af en Gondelerer, bortfort og overladt en losagtig Moers vilde Favnetag. Dersom det er Eder bekjendt: og har I tilladt det; saa har vi paa det groveste fortørnet Eder. Men veed I intet deraf:

I 5

saa

*) I det Franske Sprog har man og den Talemaade: Faire la bête à deux dos, pour dire: faire l'amour.

saa byder Levemaade mig troe, at Eders Grettessæt-
telse er upasselig. — Tænk ei at jeg, saa ganske uden
at Følelse af Høfthed, vilde sprøge og drive giekhed
den Ærbodighed, Dem tilkommer. Eders Datter,
siger jeg nok engang, hvis det ei er med Eders Tilla-
delse, har begaet en styg Opsetsighed, dersom hun
har opfret Pligt, Skionhed, Forstand og For-
mue for en svermende og omstreifende Landstryger,
som har ingensteds hjemme. Skaf Jer selv strax
Oplysning om Sagen. Dersom hun er i sit Raum-
mer eller i Eders Huns, lad den strenge Retfærdig-
hed selv affige Straffen, fordi jeg saa skammelig har
bedraget Eder.

Brabantio.

Slaae Ild, Heida! skaf mig Lys, fald mine
Folk sammen; dette Tilfælde er ikke uligt min Drøm,
og denne Forvarsel øngter mig allerede. Lys! Lys!
siger jeg.

(Brabantio gaaer bort fra Vinduet.)

Iago.

Gavel; jeg maae nu forlade Dig. I min næ-
værende Stilling er det ikke raadeligt, ei heller stik-
ker det sig for mig, at blive fremstillet som Vidne,
(Hvilket vil ske om jeg bliver her) imod Moerent.
Thi jeg veed at Staten, om end dette vil staffe han
bitter Krænklese, ei for sin egen Sikkerheds Skyld
kan affskedige ham. Saa stærke ere de Grunde, som
bestemme ham til Anfører i den Cypriske Krig, der
nu forestaaer; da de ikke for alt havd kostbart er,
skulde finde en anden af samme Duvelighed til at ud-
føre deres Sager. Hvorfore, endstikont jeg hader
ham, som alle Helvedes Plager, jeg dog maae, af
min

min nærværende Forfatning bønget, udhænge Den-
stabs Flag og Skilt, som dog ei er andet, end et
blot Skilt. For at Du nu kan finde ham, maae
Du veilede de Sogende til Skytten *), hvor jeg skal
være nærværende, og nu: Farvel.

(gaaer.)

Tredie Scene.

Brabantio i Sloprok, og Eienere med Fakler.

Brabantio.

Min Ulykke er alt for vis; hun er borte! og
alt hvad jeg kan vente mig af min øvrige elendige
Levetid er Bitterhed og Kummer. Nu Rodrigo,
hvør har Du seet hende? — O, ulykkelige Pige!
Hos Moeren, siger Du? hvo vil nu være Fader?
hvoraaf vidste Du at det var hende? Oh, hun har
narret mig langt over al Formodning! — Hvad
sagde hun til Dig? — Skaf endnu flere Fakler. — Lad
min hele Familie blive hentet — troer Du, de alle-
rede ere viede sammen?

Rodrigo.

I Sandhed, det tænker jeg.

Brabantio.

O, Himmel! hvor kom hun ud? o Forrædes-
rie mod mit eget Blod! Fædre, troe herefter ikke
overs Døtre, efter hvad I see dem at foretage.
Gives der ingen Tryllerier, ved hvis Hielp en ung
uskyldig Pige kan blive forsørt? Har Du, Rodrigo,
aldrig læst om slige Ting?

Rodrigo.

*) Et Værshuus, the sagittary falset.

Rodrigo.

Jo, sandt nok, det har jeg, min Herre.

Brabantio.

Væk op mine Brodre. Gid Du havde opsnappet hende! Nogle af eder gaae en Vei, andre en anden. — Kan Du vel sige os, hvor vi skal trefse hende og Moeren?

Rodrigo.

Jeg troer at skulle finde ham, om De behager at forsyne sig med god Folge, og gaae med mig.

Brabantio.

Kære, veiled os. For hver Mands Huns vil jeg raabe; jeg kan endog befale, om nødig giøres. Heida! man forsyne sig med Vaaben, og lade hente nogle Officerer, som man kan forlade sig paa. Nu aften: gode Rodrigo, Deres Moie skal ei blive uforkyldt.

Fjerde Scene.

(En anden Gade.)

Othello, Iago, Desdémone med Takler.

Iago.

Endskjont jeg i Feldten har gjort Haandværk af at myrde Folk, saa holder jeg det dog for en Samvittigheds Sag at begaae et overlagt Mord: Et mere ondartet Gemyt funde undertiden giøre mig god Dieneste. — Ni, ja vel ti Gange har jeg tænkt at ville give ham et Puf der under hans Ribber.

Othello.

Othello.

Det er bedre saadan, som det er.

Iago.

Bel sandt; men han udlod sig i saa skammelige og fornermende Udtryk mod Deres Ere, saa det var alt hvad min Godhertighed tillod mig at staane ham. Men sig mig dog, Herre: er Deres Egteskaab urokkeligt? Thi vær forsikret om, at Hans Hvidhed Raadsherren er meget elsket; og hans Stemme, naar det gielder, er dobbelt saa vigtig som Hertugens. Han er sindet at bevirke Skilsmissé, eller giøre Eder alle de Hindringer og Bryderier, som Lovene, med al hans Myndighed foreenet, ville tillade.

Othello.

Lad ham kun styre sin Harne. De Tienester, jeg har giort Regieringen, skal overlyde hans Besværinger. Nu skal jeg ikke heller dolge, — da min Ere fordrer denne Selv-Noes — at jeg har Folk, af Kongelig Stamme, mit Liv og Herkomst at takke. Og mine Fortienester kan, uden mit Godsfald, giøre Fordring paa en ligesaa stolt Lykke, som den jeg har opnacæts; thi Du kan troe, Iago, at hvis jeg ikke elskede den skjonne Desdemona, skulde jeg aldrig, ei endog for alle Havets Skatte, have paalagt min frie og sorglose Tilstand Evang og Læufer. Men see! hvorfra kommer disse Lys?

Femte Scene.

Kassio, med andre, der bare Fakler. De Forrige.

Jago.

Disse ere den opbragte Fader og hans Venner.
De gjorde bedst, om De gik ind.

Othello.

Oh nei, lad dem kun finde mig. Min Person,
min Rang, og mit uforzagte Mod skal nu viise
sig. Er det dem?

Jago.

Bed Janus, jeg troer det dog ikke.

Othello.

Hertugens Betiente og min Lieutenant. En god
Aften ønsker jeg dem mine Venner! Hvad Nyt med-
bringer De?

Kassio.

Hertugen lader Dem hilse, Herr General, at
De, i storste Hast og i Dieblikket, maae indfinde Dem
hos ham.

Othello.

Hvad for en Sag, tænker De, det angaaer?

Kassio.

Formodentlig Ting fra Cypern; det maae være
Hastværk. Galeierne have nu i Mat udsendt et halvt
Snees Sendebud, det ene i Hælene paa det andet;
og mange af Raadet, vækfede og tilslagde, ere allerede
hos Hertugen; man har ivrig søgt efter Dem. Da

De

De ei var at finde i Deres Huns, har Raadet ud-
sendt mere end tre Partier, for at opsoge Dem.

Othello.

Da er det vel, I kunde finde mig. Jeg har
allene et par Ord at sige her i Huset, og saa skal jeg
folge med.

Kassio.

Fændrif, hvad gior han her?

Jago.

Han har min Troe i Mat opbragt en Coffardie-
farer; og bliver Prisen erklæret god, er han en
holden Mand for altid.

Kassio.

Jeg forstaer Dig ikke.

Jago.

Han har giftet sig.

Kassio.

Med hvem?

Jago.

Ei! med — kom Capitain, vil De gaae?

Othello kommer tilbage.

Othello.

Nu afsted.

Kassio.

Der kommer attet et Partie, som søger efter
Dem.

Siette

Siette Scene.

Brabantio, Rodrigo, Officierer, Fal-
kelbærere, de Forrige.

Jago.

Det er Brabantio, Herr General. Tag sig i
Agt, han er vist ikke kommen i den bedste Hensigt.

Othello.

Heida! holdt der.

Rodrigo.

Det er Moeren, Signor.

Brabantio.

Ned med den Rover!

(De trækker Kaarde paa begge Sider.)

Jago.

Ei, Rodrigo! kom, jeg er paa Din Side.

Othello.

Stikker ind igien eders blanke Sværd, hvis
de ei skal rusine af Duggen; og De, gode Signor,
vil bedre blive adlydet ved Deres Alder end ved
Kaarden.

Brabantio.

O, du skjendige Tyr! hvor har Du forstukket
min Datter? Du dievelskjindede har forhexet hende;
thi enhver, der har mindste sund Fornuft, maae selv
domme, om hun ikke har været bunden ved Troldoms
Konster; naar hun, en Pige saa emfindlig, saa
smuk og saa lykkelig: saa ganske indtaget mod Ægte-
stab, at hun skyede endog vor Nations meest for-
muende,

muende, og fortrinligste Ynglinge, nogensinde vilde
paadrage sig saa almindelig en Spot, og løbe fra
 sine Foresatte hen i en saadan Skabnings sotede Ar-
 me, der er langt mere afskräkkende end tillokkende?
 Hele Verden maae domme, om det ikke er haandgri-
 beligt, at Du ved Hielp af fortryllende Midler har
 virket paa hende, og forført hendes spæde Ungdom
 ved Urter og giftige Ting, der svække Sandserne.
 Man maae paa det noieste undersøge det, om det,
 ikke er rimeligt og viensynligt. Jeg gribet Dig deraf
 og anholder Dig som en Verdens Forfører, som en
 der driver forbudne og utilladelige Konster; bemæg-
 bemægtiger eder ham, og, gør han Modstand, be-
 tving ham til hans egen Skade.

Othello.

Holder inde! faavel, I mine Venner, som en-
 hver anden. Var det min Sag her at fegte, træn-
 gede jeg ei til nogens Biestand. Hvor vil I, jeg
 skal gaae hen for at svare til Eders Beskyldning?

Brabantio.

I Hængsel; indtil ordentlig Lavdag, naar Du
 for den bestemte Ret skal fordres til Ansvar.

Othello..

Hvad, om jeg adlyder? hvorledes maae Her-
 tugen derved blive tilfreds, hvis Sendebud staae her
 ved min Side, for i et trængende Stats-Anliggende
 at kalde mig til ham.

Officieren.

Det er sandt, værdigste Raadsherre, Hertu-
 gen er i Raadsalen, og jeg er forsikret, at der alle-
 rede er sendt Bud efter dem selv, ædle Herre.

R

Brg

Brabantio.

Hvordan! Hertugen allerede i Raadet? paa denne Tid af Matten? forer ham derhen; min Sag er og af ingen ringe Betydenhed. Hertugen selv, saa velsom alle mine Medcolleger, maae sole denne Fornemelse, som sin egen; thi skulde saadanne Handlinger gaae ustraffede i Svang, vilde snart Forbrydere og Barbarer opkaste sig til vore Herrer og Overmænd.

(De gaae.)

Syvende Scene.

(Raadhuiset.)

Hertugen og Raadsherrerne, (siddende i Raadet).

Hertugen.

Der er ingen Overeensstemmelse i disse Tider, som kan giøre dem troeværdige.

1. Raadsherre.

I Sandhed, de ere usammenhængende; mine Breve give Beretning om hundrede og syv Galeier.

Hertugen.

Og mine om hundrede og syrgetive.

2. Raadsherre.

Og mine om to hundrede; men endskient de seile i en noigagtig Beregning, — som ofte er Tilfældet, naar man skal underrettes af et blot Diesyn — saa dog bekræfte de alle eensstommig, at der er en

en Tyrkisk Glode i Søen, som stiller Kurzen til Cypern.

Hertugen.

Ja, jeg finder det ganske mueligt ved noiere Overveielse; den lille Feiltagelse betrygger mig ikke; men jeg frygter for at det er alt for sandt, hvad Hovedsagen angaaer.

Matroser (uden fort).

Hei, Holla! Holla!

Officer.

Et Budskab fra Galeierne.

Hertugen.

Nu! — hvad Nytt?

Matrosen.

Jeg har Besaling at melde Raadet, at den Tyrkiske Udrustning stevner hen til Den Rhodus.

Hertugen.

Hvad siger I til denne Forandring?

I. Raadssherre.

At det ei er mueligt, tilsiiger Fornuften; det er et listig Kunstgreh for at føre os bag Lyset; naar vi betenk Cyperns Vigtighed for Tyrkerne, og overveier, at den er dem langt mere magtpaalliggende end Rhodus, da det vil være dem en lettere Sag at borttage den, som ei er forsynet med saa tilstrækkelig Krigsbehør, men ganske manglende Fordeele Rhodus besidder. Dersom vi rigtig estertanke dette, maae vi ikke forestille os at Tyrkerne ere saa ubesindige, at efterlade det til sidst, hvilket først og fremst er dem

angelegent, og forsomme et lige saa let som betydeligt
Foretagende, for at vove sig ubetænksom i en ufor-
deelagtig Fare.

Hertugen.

Mei, det er tilforladelig ikke Rhodus, de kan
have i Sigte.

Officer.

Her faae vi mere Nyt.

Et Bud.

Budet.

Naadige og ærede Herrer! Ottomanerne har
holdet deres Kurs lige efter Den Rhodus, og der
foreenet dem med en tilstodende Esqvadre.

I. Raadsherre.

Nu det tænkte jeg vel; hvormange holder I
dem for at være?

Budet.

Tredive Seilere; og nu stiller de Kursen til-
bage igien til Cypern, som man uden Forstillelse
kan see de have i Sigte. Signor Montano, eders
troe og tapre! Tiener lader eder efter Skyldighed dette
saaledes berette, og beder de vil sette Tillid dertil.

Hertugen.

Altfaa er det da vist, det er til Cypern: er
Markus Luccico ikke i Byen.

I. Raadsherre.

Han er nu i Florents.

Her-

333. 145.

Hertugen.

Skriv ham til fra os, at han i største Hast forsvier sig hid, og med det snarest.

I. Raadsherre.

Der kommer Brabantio og den tapre Moer.

Ottende Scene.

De Forrige, Brabantio, Othello, Rassio,
Iago, Rodrigo og Officerer.

Hertugen.

Tappre Othello, vi maae nu strax bruge Dig mod vor almindelige Fiende Ottomanerne. (til Brabantio.) Ei! jeg saae Dem ikke. Welkommen Signor! vi favnede Deres Hielp og Raad i Nat.

Brabantio.

Saaledes jeg og Deres; forlad mig, naadige Herre! hverken har mit Embede eller Rygket om noget Statsanliggende bragt mig til at forlade mit Leie: ei heller er det Omsorg for det almindelige, der driver mig; thi min egen Sorg er af saa stormende og voldsom Natur, at den opsluger alle andre Bekymringer, og vil ene være selvherstende.

Hertugen.

Hvordan? hvad er da foregaaet?

Brabantio.

Min Datter, o min Datter!

En Raadsherre.

Er hun død?

Brabantio.

Ja rigtig nok for mig. Hun er forført, mig
frarøvet, ved dievelske Konster og Quaksalverier for-
dervet; thi Naturen kunde aldrig uden nogen Slags
Fortryllesse saa skammelig udarte, da hun hverken er
blind, eller har mindste Mangel paa Sanderne.

Hertugen.

Hvem han end maae være, der haver berøvet
Eders Datter sin Forstand og Dem tillige hende, saa
skal Eder selv tilstedes at fortolke den blodige Lov-
bogs bitre Forfælter efter eget Skjonnende; endog
om Eders Klagemaal angik min egen Son.

Brabantio.

Jeg takker Dem ydmygst, naadige Herre! Her
er Manden; denne Moer, der, efter Anseende af
Deres udtrykkelige Besaling, er hidkaldet i Statens
Ansiggender.

Alle.

Det gør os inderlig ondt.

Hertugen.

Hvad kan De paa Deres Side sige hertil?

Brabantio.

Intet, uden at det saa forholder sig.

Othello.

Mægtige, anseelige, og ærværdige Forsamling-
mine høiestdle og særgunstige Herrer! at jeg har bort-
ført denne gamle Mandes Datter er ganske sandt; til-
lige

lige sandt, at jeg har ægtet hende. Dette er min Forbrydesse sande Beskaffenhed, og saavit strækker den sig; ei videre. Naæ og upyntet er min Tale, ei prydet med Fredens mildere Sprog; thi siden disse Arme sik syv Mårs Styrke, indtil nu, ni Maaneder uberegnet, har de fundet deres kæreste Beskæftigelser i Leirene og paa Heldtpladsene; fun lidt er jeg bevandret i den store Verdens Ting, uden i det allene, der hører til Strid og krigeriske Foretagender; dersor skal jeg ved at tale min egen Sag, fun forskaffe den en ringe Anseelse; men desuagtet vil jeg dog, med Deres Tilladelse, fremføre en frimodig og usminket Tale om mit heele Kierligheds Lob; om hvad for Drikke, Kunster, Besværgelser og mægtig Troldom jeg har benyttet mig for at vinde hans Datter: da man for saadan Omgangsmaade har giort mig Bestrydninger.

Brabantio.

En Pige, aldrig dierb; men af saa stille og roligt et Gemiyt at hun rodmede over sine egne Bevægelser, skulde til Trods for Natur, Alder, Fodsels, Værdighed og alt, forelæsse sig i en Person, hun maatte strækkes for at see paa — en høist fordervet og usuldkommien Skionsomhed maatte den besidde, der vilde antage, at Lidenstaben funde saaledes fare vild imod Naturens Orden; til Helvedes Kunster maatte han tage Tilsugt, om det skulde blive mueligt; og dersore paastaaer jeg endnu, at han ved sterke blodhidsende Drikke, eller andre forbandede Midler, har virket paa hende til dette sit Niemed.

Hertugen.

Beskyldning er dog ikke Beviis, uden at sikkere
og ustrigere Grunde, end disse usle, kun et frist
Anstrog af Sandsynlighed iførte Formodninger, kan
fremføres imod ham.

I. Raadsherre.

Tael, Othello! sig frem, om de har brugt
ulovlige Tvangsmidler til at overraske og forgifte
denne unge Piges Tilbøjeligheder? eller det stede
ved fierligt Andrag, og Tilspørgsel, som imellem
Personer, hvis Hierter ere hinanden hengivne?

Othello.

Jeg udbeder mig, De vil lade den unge Brud
hente fra Skytten, og lade hende erklære sig om mig
i hendes Faders Nærværelse; finder De mig skyldig
efter hendes Beretning: da ei allene berover mig
Deres ganske Fortrolighed og de Verdigheder, som
jeg har modtaget af Eder; men lad mig endog ved
Eders Dom frakiendes Livet.

Hertugen.

Gaaer hen og bringer Desdemona hid.

Othello.

Fændrif, led sag Dem: Du kender Stedet bedst.
(Iago gaaer.) og indtil hun kommer, vil jeg, for
Eders strenge Opmærksomhed, berette min Natus
Skrobeligheder, saa oprigtig, som for himlen selv:
og hvorledes jeg vandt denne smukke Dames og hun
min Kierlighed.

Hertugen.

Tortæl os det, Othello.

Othello.

Othello.

Hendes Fader yndede mig, bød mig ofte til sig: han vilde altid underrettes om mit Levnetshistorie fra Nar til andet, om de Træfninger, Beleiringer og øvrige Hændelser, jeg havde oplevet. Jeg igienem-
løb dem endog fra mine Drengeaar, til det Dieblik han bød mig at fortælle dem. Saaledes kom jeg paa Tale om de forfærdeligste Tildragelser, om adskillige vorende Tilsælde, paa Havet og i Feldten; om mit Redning fra Undergang, et Haarbred nær, paa Skand-
fersnes frygtelig truende Ruiner; hvorledes jeg blev taget til Fange af en overmodig Fiende, og bort-
solgt til Slaverie. Om min Udlosning: og alle mine Tildragelser paa mine Reiser og Omvandringer.
I den Anledning forekom Beretninger om umaadelige Huuler, vilde Drkener, Klipper og Bierge, hvis Toppe hæve sig til Himmel. Jeg talede fremdeles om de Canibaler, der æde hinanden, og andre Menneskeædere; om Folk, hvis Hoveder voxe nedan under Skuldrene. Alt dette fandt Desdemona Behag i at anhøre med Opmærksomhed. Men undertiden bortkaldede Huussysler hende, hvilke hun i første Hast besorgede, og kom igien tilbage for med begierlige Øren at opsnappe hvert Ord, jeg sagde; dette be-
mærkede jeg, og fandt eengang en beleilig Stund, da jeg gav hende Anledning til ret af Hiertet at bede mig fortælle alle mit Pilgrimisskabs Eventyrer; hvor-
af hun havde hørt nogle enkelte Stykker, skont ei omstændelig. Jeg villigede deri, og afsløffede hende ofte mangen Taare, naar hun hørte noget Mod-
gangsstød havde rammet min spæde Ungdom. Da jeg nu havde endt min Historie, belønnede hun min Moie med talløse Sukke. Hun bevidnede at det

i Sandhed var noget overordentlig, sørdeles overordentlig: at det var rorende, inderlig rorende — Hun ønskede ej at have hørt det. — Dog ønskede hun tillige at Hinslen maatte have dannet hende til saadan en Mand. Hun takkede mig, og forsikrede, at dersom jeg havde en Ven, der var forelsket i hende, skulde jeg allene lære ham at fortælle min Historie, og at det vilde indtage hende for ham. Paa dette Vink erklærede jeg mig; hun elskede mig for de Farer jeg havde giennemgaet, og jeg elskede hende fordi hun yttrede Medlidenhed over dem. Dette er den eneste Troldomskunst jeg har brugt. Der kommer hun selv; hun maae bevidne det samme.

Niende Scene.

Desdemona, Tago, Betiente.

Hertugen.

Jeg troer, han ved sin Tale kunde have inta-
get endog min egen Datter — Bedste Brabantio! find
dem i denne forsyrede Sag, saa got som mueligt.
Man benytter sig dog hellere af sonderbrudte Vaaben,
end de blotte Hænder.

Brabantio.

Nu beder jeg Dem, at give Agt paa hvad hun
siger; tilstaaer hun, at hun paa sin Side ligesaam-
get har bestræbt sig for at vinde hans Kierlighed: saa
halde Fordervelse paa mit Hoved, om jeg skulde være
saa ubillig at dadle ham! Kom hid, min smukke
Pige, siig mig, hvem Du i denne hæderlige Forsam-
ling troer at skynde den største Lydighed?

Digitized by srujanika@gmail.com

Desdemona.

Min ædle Fader! her sører jeg, at mine Pligter ere deelte. Dem skylder jeg Liv og Opdragelse; begge Deele, baade Liv og Opdragelse lærer mig den Verbødighed, jeg skylder Dem. Mine Pligter hylder Dem som Deres Herre, saavidt jeg er Eders Datter. Men her staaer min Mand; og den Pligt min Moder viiste sig at opfylde, da hun foretrak Dem for hendes Fader, paa denne samme Pligt beraaber jeg mig i det, jeg erkender i denne Moer min Mand og Herre,

Brabantio.

Gud være med Eder! jeg har intet videre at sige. Lad os igien, naadige Herre! foretage vores Statssager. Jeg vilde heller antage mig en andens Barn som mit eget, end selv avle noget. Moer, kom hid. Jeg giver Dig det nu hermed af mit ganske Hierte, hvilket, om Du ikke allerede havde det, jeg af Hiertet vilde forholde Dig. For Din Skyld, min Skat! glæder det mig i Sjælen, at jeg ei haver flere Børn; thi Din Undvigelse vilde lære mig, at begaae Tyrannie, og legge Bolter paa dem. Nu alt nok derom, naadige Herre!

Hertugen.

Lad mig og nu tale saaledes, som det anstod Dem selv; og fremlegge mine Tanker, der igien Gradvæs kan ophielpe de Forelskede til Eders Kunst. Man maae jo betenke, at naar man er uden Redning, har Sorgerne en Ende, ved at opleve det værste, som sidst grændsede til Haabet. Thi at bejamre en os forbiganen Ulykke, er nærmeste Vej til at påadrage sig en nye. Kan man ei reddes for Skieb-

Skiebnens Anfald, saa formaer dog Taalmodighed at giore dens Krænkelser til Spot. Ja, den som bestaaen end smiler, stieler selv noget fra sin Thy; men den rover sig selv, der forøder unyttige Bekymringer.

Brabantio.

Saaledes kan da Tyrkerne længe nok beroeve os Cypern; vi tabe intet, naar vi kun smile dertil. Den er al Trost velkommen, der ligegyldig ei prøver dens falske Grundsetninger; men den føler Sorgens og Trostsens fordoblende Vægt, der, for at betale sin Smerte, maae borge af fattig Taalmodighed. Saadanne Betragtninger ere paa begge Sider lige stærke og betydelige til at formilde, eller forbritte det Onde. Ord, ere Ord; jeg har aldrig hært, at det saarede Hierte sit Lægedom igjennem Dret. Men jeg beder, De vil skride til de offentlige Forretninger igien.

Hertugen.

Tyrkerne belaver sig ved store Udrusninger paa at angribe Cypern. Stedets Befestning er Dig, Othello, meest bekjendt; og endskjont vi have der en Besuldmægtiget, som vi fuldkommen kan forlade os paa; saa dog giver det Almindelige, i sin Indbildung, denne vores Handlings mægtigere Beherskerinde, Dig med større Tryghed sin Stemme. Du maae dersor lade Dig det besalde, at Nydelsen af Din glimrende Lykke omverles med de haardere og stormfulde Krigsforetagender.

Othello.

Othello.

Min tyranniske Skiebne, ærværdigste Raads-herrer! har giort Krigens steen- og staalhaarde Leie til min blødeste Duunseng. Jeg maae tilstaae, at min strenge Levemøde indgiver mig en naturlig og rask Tyrighed; og jeg paatager mig gierne Anforelsen i denne Krig imod Ottomanerne. Men min underdannedige Begiering maae jeg forestille Raadet, om at der maae blive giort beqveme Indretninger for min Kone, overeenstemmende med hendes Rang og Wilkaar; og saadanne, som hendes standsmæssige Opdragelse kan ansee som passende for hende.

Hertugen.

Ja, i hendes egen Faders Huus.

Brabantio.

Hertil giver jeg ei mit Samtykke.

Othello.

Jeg ikke heller.

Desdemona.

Ei heller vilde jeg der have min Boepæl, for ikke at foraarsage min Fader urolige Tanker, naar jeg var under hans Hine. Maadigste Hertug! jeg beder at mit Forebringende maae blive optaget med velvilligt Øre, og at Deres Bisald maae blive en Støtte for min Undseelse.

Hertugen.

Hvad attræer vel Desdemona?

Des-

Desdemona.

Alt jeg elsker Moeren, og vil leve med ham, det maae min voldsomme Adfaerd og stormende Skiebne udbasune over Verden. Virkelig, min Gemahls Egenskaber allene har intaget mit Herte; jeg besuede Othellos Ansigt i hans Siel, og hans ærefulde udmarkende Fortienester ofrede jeg mit Herte og min Skiebne. Jeg skal altsaa, kæreste Herrer, om jeg bliver ladt tilbage, som et Fredens Mol, naar han begiver sig til Krigen, blive borsvet den Ret, for hvis Skyld jeg elsker ham; og, i Mellemrummet af hans Graværelse, kun henleve en traurig og besværlig Tid. Tillad, at jeg folger ham.

Othello.

Bevilger det, mine Herrer! lader hende heri, jeg beder Dem, hendes frie Villie. Jeg ansøger ei derom for at kildre mine Lysters Gane; ei for at folge den syrige Ungdoms Tilbueligheder til egne Drifters Tilfredsstillelse; men for godvillig at vise Hengivenhed i hendes Huse. Himlen forbyde den Tanke, at opstaae hos Eder, at jeg skulde forsomme Eders vigtige og store Anliggender, fordi hun er med mig. Nei! saafremt den bevingede Elsfoguds let-sindige Vaesen skulde med sit kaade Daarstab svække Lankekraftens udforderlige Evner, — mine Pligters Redskaber — saa at mine Forlystelser bleve mine Forretninger stadelige og fordærvende; da lad Kiellinger giore af min Hielm en Gryde, og de skindigste og skammeligste Gienvordigheder foreene sig til min Eres Undergang.

Hertugen.

Det være Eders egen Bestemmelse overladt, om
hun skal reise med, eller blive. Sagerne fordrer
Jilferdighed, og de maae hastigen hielpes. Endnu
denne Nat maae Du bort.

Desdemona.

I Nat? min Herre! i Nat?

Othello.

Ja, hiertelig gierne.

Hertugen.

Denne Morgen, Klokk'en ni, vil vi mødes her
igien; og Du Othello, maae lade en Officier blive
tilbage, som kan bringe Dig vo're Anordninger, og
hvad ellers angaaer Dit Embete og Verdighed.

Othello.

Det kan min Hændrif, om De saa behager.
Han er en retskaffen og paalidelig Mand. Til hans
Omsorg overlader jeg min Kone, tillsigemed alt, hvad
De, naadige Herre! finder fornødent at tilsende
 mig.

Hertugen.

Lad det blive derved; Nu god Nat, mine
Herrer! Dersom Dyden ei mangler nogen Skion-
hed eller Ynde, Signor, saa er Deres Svigerson
mere hvid end sort *).

Raadsherren.

Farvel, brave Moer, begegne Desdemona vel.

Gra-

* Fair, betyder paa Engelsk baade lys, blond, og skion,
smuk.

Brabantio.

Hold, saameget mueligt, et vaaget Die med
hende, Moer; hun har bedraget sin Fader, og kan
spille Dig samme Puds.

(gaaer tilligemed alle Raadsherrerne.)

Othello.

Jeg voover mit Liv paa hendes Trostlab — til
Dig, retskafne Jago, betroer jeg min Desdemona.
Mit Ønste er, at Din Kone maae see hende til Gode:
og bring hende efter mig naar Leilighed bedst gives.
Kom, min Desdemona! jeg har endnu en Time for
Kierlighed, og egne Sysler og Anretninger at hen-
bringe med Dig. Vi maae soie os efter Tiderne.

(de gaae.)

Tiende Scene.

Rodrigo og Jago (som blive tilbage).

Rodrigo.

Jago!

Jago.

Hvad siger Du, ædle Siel!

Rodrigo.

Hvad tænker Du vel, jeg vil giøre?

Jago.

Gaae i Seng og sove.

Rodrigo.

Jeg vil uopholdelig gaae hen og drukne mig.

Jago.

Jago.

Giv Du det, skal jeg herefter aldrig være
Din Ven. Hvilket taabeligt Indsald!

Rodrigo.

Det er en Taabelighed at leve, naar Livet er
en Plage; og da har vi en Anvisning til at døe,
naar Døden er vor Læge.

Jago.

O Skjendsel! jeg har nu i fire Gange syv Åar
voret Tilskuer her i Verden; og siden jeg kunde skielne
imellem Belgierning og Hornærmelse, har jeg ei fun-
det nogen, der ret kunde elsker sig selv. Hørend jeg
skulde sige, at jeg vilde drukne mig, for en Pa-
hone, vilde jeg omtuske min Menneske-Natur med
en Bavian.

Rodrigo.

Hvad skal jeg gisre? Jeg tilstaaer, det er en
Skam at være saa forelsket; men min Dyd er for-
svag til at ændre det.

Jago.

Dyd? Hvad Snak! det staer til os selv,
om vi skal være saa eller saa. Vore Legemer ere vore
Haver, hvis Gartner er vor egen Billie; Saat,
om vi vil lade dem beplante med Nelder, eller besaae
med Lakfuk; besette med Isop, eller rense for Tymian;
forsyne med en Slags Urter, eller berede en Mængde for-
skellige Pladsen; enten vi af Ladhed vil lade dem for-
falde, eller ved Paapassenhed istandbringe; den for-
bedrende Magt og Myndighed til alt dette heroer
allene paa vor egen Billie. Dersom der ikke, paa
vort Livs Vægtkaal, var en Skaale med Hornust til

at opveie mod en anden af Sandselighed, skulde Blodet og vor Naturs Fordærvelse forlede os til de urimeligste Udsvævelser. Men vi have Fornuft til at kielne vores rasende Lidenskaber, vores kædelige Dribter og toileløse Lyster; hvorfaf jeg holder for, at hvad Du kalder Kierlighed, er et Skud eller en Pode.

Rodrigo.

Det er ei saa.

Jago.

Ta, ene og allene Blodets Lyft og Williens Eftergivelse. Kom, vær en Mand; drukne Dig? drukne Katte og blinde Hvalpe. Jeg har erklæret mig for Din Ven, og jeg bekiender mig at være knyttet til Dine Fortjenester med de seigste Tong. Aldrig funde jeg bedre staae Dig bie, end nu. Skaf Dig Penge i Pungen; begiv Dig med i Krigen, og lad Dit smukke Ansigt forstikke sig under et antaget Skæg. Jeg siger: Penge i Pungen. — Det er umueligt, at Desdemona længe skulde vedblive at elste Moeren — kun Penge i Pungen — ei heller han hende. Begyndelsen var hæftig: ligesaa snart skal Du see Dem giore Afstikkere af sig; — kun Penge i Pungen — Moererne ere ubestandige i deres Tilbøjeligheder; — fyld Din Pung vel med Penge. — Den Fode, der nu er ham sod, som Honning *), vil, inden fort Tid, blive ham bitter som Malurt. Hendes Ungdom vil lære hende Forandrings; naar hun-engang er møgt af ham, vil hun snart indsee Feilen af sit Valg — derfor brav Penge i Pun-

*). I Originalen staaer: Græshopper — Lucenta, snavis valde nec non salubris est cibas. Ludolfi Hist. Æthiop. Lib. 1 Cap. 13.

i Pungen — dersom Du endelig skal Fanden i Vold,
 saa vælg Dig dog en angenemmere Wei, end at drukne;
 bring sammen alle de Penge, du kan. Dersom Hellig-
 heden selv, og et frøbeligt Lovste, imellem en Lumpen
 Barbarier og en giennemsnedig Venetianerinde, ei bli-
 ver for svær for min Forstand, og alle Helvedes Hær-
 starer: saa skal Du stille Din Lyst paa hende; der-
 fore bring Penge sammen. — Fanden drukne sig!
 det var jo ganske hen i Taaget. Egg Du heller at
 blive hængt hos hende med Glæde, end drukne og
 gaae glip af hende.

Rodrigo.

Kan jeg giøre mig Haab om et godt Udfald, isald
 Du vil giøre mig Bistand?

Jago.

Paa mig kan Du forlade Dig — gaae, skaf
 Penge — Jeg har ofte sagt Dig, og igentager
 igien og igien, at jeg hader Moeren. Min Alarsag
 ligger mig dybt i Hiertet; og Din er ei mindre grun-
 det. Lad os være sammenholdig i vor Hævn paa
 ham. Kan Du giøre ham til Hanrei, forlyster Du
 Dig selv, og slaffer mig Loier. Tiden gaaer frugt-
 sommelig med mange Begivenheder, og snart vil
 den blive forløst. Afsted! gaae, forsyn Dig med
 Penge; i Morgen tales vi nærmere ved. Farvel!

Rodrigo.

Hvor mødes vi da i Morgen?

Jago.

Hiemme hos mig.

Rodrigo.

Jeg skal betids være hos Dig.

Jago.

Nu godt. Farvel! men hører Du Rodrigo,
tænk ei mere paa at drukne.

Rodrigo.

Jeg vil sælge alle mine Godser.

Ellevte Scene.

Jago (allene).

Jago.

Saaledes gør jeg mine Narre til mine Skat-
mestere; thi ellers skulde jeg vanhellige mine egne
erhvervede Kundskaber, om jeg spildte Tiden med
slige Karle uden for egne Loier og Hordede. Jeg
hader Moeren; og Folk mumler om, at han i min Seng
har giort mig god Dieneste hos min Kone. Jeg veed ei
om det er sandt — Men i denne Sag vil jeg
tage den blotte Formodning for Wishet — Jeg
er vel anskreven hos ham — desto lettere skal
mit Forsøt opfyldes; Kassio er ester mit
Sind: Lad mig nu engang see — at tilvende
mig hans Plads, og befordre mit Onske; et do-
belt Skielmerie — men hvordan? lad see? —
ester nogen Liid falsklig at hviske Othello i Dret,
at Kassio omgaaes alt for fortroelig med hans
Kone — Hans Skabning, og milde Adfaerd bil-
liger Mistanken; ret dannet er han til at giøre
Gruentimmer troelos. Moeren besidder et troe-
stykke,

skuldig og aabet Gemyt, der holder alle Folk for
ærlige, som blot synes synes saa, og lader sig li-
gesaa godvillig lede ved Næsen, som Estet: rigtig!
nu har jeg det — det er undsfanget — Helvede
og Ratten maae bringe dette Uhyre for Dagens
Lys.

(gaaer.)

Anden Act.

Første Scene.

(Hovedstaden paa Den Cypern.)

Montano, Gouverneur over Cypern, og
to Adelsmænd.

Montano.

Hvad bliver De fra Forbierget vaer ubi i Søen?

I. Adelsmand.

Ei det allermindste; der gaaer en forskræf-
lig hoi Søe; jeg kan ei imellem Himmelten og Ha-
vet opdage et eneste Seil.

Montano.

Mig synes, at Vinden her paa Landet har stor-
met sterk; en hæstigere Blæst rystede aldrig vore
Muure. Dersom den har faret saa grumt afsted
ude paa Søen, hvilke Ege-Ribber, naar heele
Bierge nedsmelte paa dem, har da funnet blive i
Fugerne? Hvad Folger vil vi heraf faae at høre?

2. Raadsherre.

Sikkerlig den Tyrkiske Flodes Adspredelse; stil
dem allene hen paa den skummende Strandbred; de
buldrende Bolger synes at slæg op til Skyerne; den
af

af Vinden optaarnede Sø synes fra det uhyre høje
Hav at ville besprude den brændende Bjørn og ud-
slukke den evig funklende Polarstiernes vaagende Øie;
aldrig saae jeg Havet i større Oprør.

Montano.

Dersom ei en sikker Havn betrygger den Tyr-
kiske Flode, er den vist gaaet under. Det maas
være umueligt at kunne redde sig.

Anden Scene.

De Forrige, tredie Adelsmand.

3die Adelsmand.

Nye Tidender, mine Herrer! vor Krig er til
Ende: Den affindige Storm har givet Tyrkerne
flige Stæd, at alle deres Anlæg ere fuldkastede. Et
Venetiansk Skib har seet dem i Havs Nod, og en
strekkelig Ødeleggelse paa den største Deel af deres
Flode.

Montano.

Hvordan — er det sandt?

3. Adelsmand.

Skibet er her indlobet, et Veronesisk Skib;
Mikael Rassio, den krigforende Moer Othellos
Lieutenant, er kommet i Land. Moeren selv er i
Sven, og med Fulmagt assendt hid til Cypern.

Montano.

Det glæder mig; han er en værdig Stat-
holder.

3. Adelsmand.

Men hvor trøstelig den samme Kassio end talte om Tyrkernes Forliis, er han dog bekymret for Moeren, og ønsker, han maatte være i god Behold; thi de skildtes ad i et slemt og stormende Uveir.

Montano.

Det Gud give. Jeg har tient under ham, og han er en Ansører i Feldten, der har faae sine Lige. Lad os gaae til Sæsiden, saavel for at bestue det indslæbne Skib, som for at see den tappre Othello i Mode, saalangt Havet og Himmelnen tillader Synet at fremtrænge.

Adelsmanden.

Kom, lad os det giøre; thi ethvert Minut giver Forventning om fleres Ankomst.

Tredie Scene.

Kassio, De Forrige.

Kassio.

Jeg takker denne Des tappre Indbyggere, for den Gunst, de beviise Moeren. Himlen allene beskytte ham mod Elementerne! Der gif en farlig Søe, da jeg skiltes fra ham.

Montano.

Han har dog vel et godt Skib?

Kassio.

Hans Tartsi er vel tømret, og hans Styrmand er en god og paalidelig Mand. Hvorfore mit Haab

Haab ei endnu har nogen dodelig Ahnelse, men for
moder ham velbeholden. (uden fra raabes)
Et Seil! et Seil! et Seil!

Kassio.

Hvad er det for en Raaben?

Adelsmanden.

Jeg troer Byen staer ganske øde; ved Strand-
bredden forsamle Folk sig stareviis, og alle raabe et
Seil! et Seil!

Kassio.

I Haabet tager jeg det for Stadholderens.

Adelsmanden.

Kanonerne bringe os Hilsen: i det mindste maae
det være vore Venner.

Kassio.

Gaae i en Hast bort, min Herre, og bring os
Efterretning om hvem, de ere, der ankom.

Adelsmanden.

Det skal skee.

(Gaaer)

Montano.

Men, kiære Herr Lieutenant, er Deres Gene-
ral gift?

Kassio.

Ta, og meget lykkelig gift; han har faaet en;
Pige, der overgaar al Beskrivelse, ja Rygtet selv,
fortreffeligere end den meest maleriske Pens Skildrin,

ger, og der besidder det fortrinligste af Naturens væsentligste Prydelse. Nu, hvem er det, der indløb i Havnен?

Fierde Scene.

En Adelsmand, De Forrige.

Adelsmanden.

Det er en vis Jago, Generalens Fændrit.

Kassio.

Han har havt den lykkeligste og hastigste Besværing. Stormen selv, den hoie Søe, og de hvinende Vinde, de overstyrrede Klipper og opdyngede Sandbanke, — Forrædere, der ligge i Skul og lure paa den skyldlose Risl, — aflagde, ligesom rørte af Følelse for Skionhed, deres fordervelige Natur, og lode den guddommelige Desdemona lykkelig fare.

Montano.

Hvem er det?

Kassio.

Den samme, jeg nu talte om, vor store Herres Behærsterinde, overladt til den driftige Jagos Anførel, som her ankommer, over al Formodningsvist en Uge hastigere, end han ellers kunde vente. Store Jupiter! bestierme vor Othello, og syld hans Seil med Din egen mægtige Mande! at han snart maae ziire denne Havn med sit anseelige Farts, og overgive sig Kierligheds levende Bevægelser i sin Desdemonas Arme; opslamme vort udslukkede Mod, og trostie hele Eypern.

Femte

Femte Scene.

De Forrige, Desdemona, Jago, Rodrigo,
og Emilia.

Kassio.

O! See, Skibets Skatte ere allerede bragte i
Land. I Cyperns Mænd ! falder hende til Gode.
Held Dig, Desdemona ! og Himmelens Velsignelse
gaae for Dig, følge Dig og trint omringe Dig fra
alle Sider.

Desdemona.

Jeg takker Dig, brave Kassio ! Hvad Tiden
der kan Du give mig om min Mand ?

Kassio.

Endnu er han ei ankommet; ikke heller veed
jeg bedre, end at han er vel, og inden fort Tid selv
vil være her.

Desdemona.

O! men jeg frygter — hvor skildtes de ad ?

Kassio.

Den store Kamp imellem Hav og Vinde op-
hævede vort Folgeskab. Men hør, et Seil!

(uden for.) Et Seil, et Seil !

Adelssmanden.

De give Kastellet Hilsen; de ere og vore
Venner.

Kassio,

Kassio.

See efter de nysankomne: — velskontmen her til, min kære Hændrik! velskommen, Madam! (stil Emilia.) Fortryd ei paa, gode Jago, at jeg overstrider Beskedenheden. (lyssende Emilia) Jeg er af Opdragelsen bleven dristig og vandt til denne frie Lævnaade.

Jago.

Wilde hun, min Herre, ei være mindre tilbageholden med sine Læber imod Dem, end hun er med Tungen imod mig, den jeg ofte er utsat for; Vilde de saae mere end de forlanger.

Desdemona.

O! hun taler jo slet ikke.

Jago.

Ja, i Sandhed alt for meget; det erfarer jeg altid, naar jeg har Lust til at sove. Virkelig, i Deres Nærvoerelse, naadige Frue! tilstaer jeg, holder Hiertet Tungen tilbage, og saa skieder huse kun med Tankerne.

Emilia.

Du har liden Aarsag til at sige det, min Mand.

Jago.

Jo, jo, — Igode Koner ere Skilderier uden for Huset; Sangklokker i Eders Sengekamre; Bildfatte i Eders Kioffener; ja som Helgene, naar I fornærme andre, og Dievle, naar I blive fornærmede; Leegesystre i Huusholdningsvæsenet, og Huusholdersker i Eders Senge.

Des-

Desdemona.

Fy, stam Dig dog, Bagvæster!

Jago.

Nei, jeg vil være en Tyrk, om det ei er sandt; J staae op for at lege, og gaae i Seng for at arbeide.

Emilia.

Du skal vist ikke skrive min Lovtale.

Jago.

Nei, lad mig ei det.

Desdemona.

Hvad vilde Du skrive om mig, hvis Du skulde beromme mig?

Jago.

Oh, smukke Frue! opfordre mig ei dertil, thi jeg er enten en Kritikus, eller slet ingen Ting.

Desdemona.

Nu vel, et Forsøg. — Nogen er vel gaaet til Havnens —

Jago.

To, Frue.

Desdemona.

Jeg er ei munter, men vil dog sette Sminke derpaa ved at synes anderledes. Lad mig nu høre, hvorledes Du vil beromme mig.

Jago

Iago.

Teg er nu i Begrebet dermed; men mine Opfindelser gaae ligesaa unsdig fra min Hierne, som Fuglelium fra en Plydses Kiøle; de river med sig Hierne og alt. Men min Muse stonner, og hermed er hun forløst.

Den som er kion og klog, sin Regning altid finder:
Forstand ved Brug taer til, om Skønhed end forsvinder.

Desdemona.

Bel roest; men om hun er sort *) og dog vittig?

Iago.

Den som, skjont hun er sort, besidder dog Forstand,
Snart finde vil en hvid, sig sorte tager an.

Desdemona.

Zimmer værre og værre.

Emilia.

Nu hvad om hun var kion, men tillige taassed?

Iago.

Den som er meget skion, hun aldrig taassed er;
Thi Taassen først og fremst faaer altid Arvinger.

Des-

*) Dette Ord black, sort it. hæslig, har Hensigt til, og er foranlediget af det foregaaende fair i Jagos Tale, der betyder ligesaavel lys af Farve, blond, som og tillige smuk, kion. Black, svarer da her til det franske brunette; hvilken dobbelte Bemerkelse de danske Ord ikke have.

Desdemona.

Dette er nogle gamle loierlige Indfald for at
saae Marre til at lee paa et Viinhus. Lad mig nu
og høre hendes elendige Røes, der baade er hæslig
og taassed.

T a g o.

En, nok saa tosset, grim, ei værre Ting dog gjør,
End kloge, kionne Folk for hende har gjort før.

Desdemona.

Oh! store Forblindelse! Du roser de sletteste
allerbedst. Men hvad Berommelser kan du udfinde
for et virkelig værdigt Fruentimmer, der paa Grund
af sine Fortienester tor opfordre Ondskaben selv til at
affige sin Dom?

Hun, som var altid kion, sig dersor dog ei brysted,
Der aldrig Ordet tog, skjønt kunde, naar hun lysted,
Som aldrig mangled' Guld, ei forte Stads og

Pragt,

Og Onster Undertvang, som var i hendes Magt;
Hun, om fortørnet, dog naar Heynen hende kaldte,
Sin Bredse standsede, sin Harm at sye besalte.
Hvis Siel, ubsielig, var aldrig Lasters Træl,
Og ei for lumpen Lyft opofrede sit Wel;
Der alt, hvad siq faldt ind, ei vildeaabenhare:
Lilhage aldrig saae, skjønt fulgt af Elskerkare.
Ja denne, var hun til, os lærte meget klog.

Desdemona.

Nu hvad? hvilket?

T a g o.

— — — — —

Jago.

Opsostre Narre, og at holde Kontrabog.

Desdemona.

Oh ! kraftlose Slutning ! lær ei af ham,
Emilia, endskjont han er Din Mand ; Hvad siger
han Kassio ? er det ikke en uguadelig ubeskeden Skumler ?
Kassio.

Han taler ligefrem, Madam ! Han vil besalde
Dem bedre som Soldat betragtet, end som Særd.

Jago (affsides).

Han tager hende ved Haanden ; ja riktig —
hvister fun — med saa lidens en Væb, som den, vil
jeg fange saa stor en Flue, som Kassio. Ja, smil
til hende — ret saa — Jeg vil fange Dig i Dine
egne Høfsligheder. Ei ! Du har Net : ganske
sandt — dersom slige Haandgreeb, som disse,
stiller Dig ved Din Lieutenant's Plads, havde
det været meget bedre, Du ikke saa ofte havde
kysset Dine Fingre, som Du just nu atten igien er
saal galant færdig til. Net herlig — vel kysset, o !
hvilkens Levemaade — ret saa — nu igien Fingrene
til Læberne : for Din Skyld vilde jeg ønske de vare
Klisserpiber ! (der stodes i Trompetter.) Oh, der er
Moeren, jeg kiender hans Trompet.

Kassio.

Det er virkelig saa.

Desdemona.

Lad os gaae ham imøde og knudtage ham.

Kassio.

See, der kommer han.

Giette

Siette Scene.

De Forrige, Othello med Følge.

Othello.

Oh, min deilige Skioldmæ!

Desdemona.

Min dyrebare Othello!

Othello.

Jeg forundres ligesaa meget over, som det tilsige Glæder mig, at see Dig her for mig. O, min Siels Glæde! skulde der paa enhver Storm følge saadant Stille, maatte Vindene gierne blæse, indtil de vækkede Døden; og det arbeidende Skib bestige Olympiske Bierge af Sører, og igien neddukke saa dybt, som Himmelnen fra Helvede! skulde jeg nu døe, var det mit allerlykkeligste Dieblik; thi min Siel soler nu en saa vindfranket Glæde, at jeg frygter for, den hele ubekendte Eftertid ei skal forunde mig dets Lige.

Desdemona.

Himlen forbyde, at jo ikke vores Kierlighed og Glæde skulde vore, og tiltage med vore Dages Tal!

Othello.

Siger Amen hertil, I himmelske Magter! jeg kan ei tale nok om min Lykke. Den lader sig ei udtrykke; det er for megen Glæde. Og (kyssende hendede dette) — og dette Kys, være den største Mislyd, vore Hierter skal give!

333-1666

Jago (for sig).

Ja, nu er I vel nok stemte: men jeg vil løgne
Strengene, saa sandt jeg er ærlig.

Othello.

Kom, lad os begive os til Slottet. Nu, mine
Venner! Krigen er til Ende; Tyrkerne ere drukne-
de. Hvordan gaaer det vore gamle Bekendte her
paa Den? Min Allerbedste! Du vil blive meget
afholdet paa Cypern — De have beviist mig wegen
Kierlighed; oh, min Kæreste! jeg sludrer hen i
Taaget, jeg glemmer mig selv af Glæde. — Kære
Jago, gaae ned til Havn'en og saae mine Kusserter i
Land: bring Skipperen med til Slottet; det er en
god Mand, og hans Duelighed tilkommer Agtelse.
Kom, min Desdemona, endnu engang velkommen
til Cypern!

(Othello og Desdemona gaae)

Svivende Scene.

Jago, Rodrigo.

Jago.

Gaae og mod mig i Havn'en. (til Vensterne.)
Kom hid, (til Rodrigo) om Du er en brav Karl.
Kierlighed, som man figer, meddeler endog gemene
Holk en vis Adel, der ei var Dem medfød. — Hor
nu engang: Lieutenanten har i Nat Slotsvagten;
men først maae jeg fortælle Dig, at Desdemona er
virkelig forelsket i ham.

Rodrigo.

I ham? Ei! det er ikke muligt.

Jago.

Jago.

Leg du din Finger der, (pegende paa Munben) og
 lad dig bedre underrettes; mærk dig, hvor hæftig
 hun elskede Moeren alle en for hans Pralerier, og
 fantastiske Logne. Og skulle hun altid ville elste ham
 for hans Sladder? — nei, vær ikke saa ensoldig en
 Stakk. Hun maae have noget for Diet. Og hvad
 Glæde er det for hende at see paa Fanden selv? — Naar
 Blodet i Leegedagene er affislet, udfordres atter noget
 for igien at opflamme det, og opvække nye Attræae
 hos Mættelsen, — et elskværdigt Udspring, — Liighed i
 Alder, — Levemaade og Skionhed, hvoraf Moeren slet
 intet besidder. Dersore vil hennes fine Folelse, i
 Mangel af disse nødvendige Egenskaber, finde sig
 selv bedraget: begynde at væmmes, saae Affmag og
 endelig Afskye for Moeren. Naturen vil selv lære
 hende det, og tilskynde hende at giøre et Valg. Nu
 min Ven, — dette forudsat, som usridig har største
 Formodning og Rimelighed, — hvem tor vel med storre
 Haab smigre sig at giøre denne Lykke, end Kassio? en
 smidstende listig Knegt! ei mere samvittigheds-
 fuld, end at han kan antage Anseelsen af en anstæn-
 dig og skikkelig Tankemaade, for at bane sine skidne
 og skindige Lyster Veien; en huul forslagen Karl! en
 Leiligheds Stover! hvis Dine kan stabe og anbringe
 Leiligheden, endskont den aldrig viser sig. Ret en
 Fandens Fyr! dersoruden er Knegten indtagende,
 ung, og besidder alle de Fortrin, som Daarlighed
 og den umodne Ungdom just seer efter. — En grum-
 me hæstlig anstikkende Krabat! og han er ei heller
 blevet ubemærket af den gode Kone.

Rodrigo.

Det kan jeg ei tiltroe hende. Hun besidder de
største Fuldkommenheder.

Jago.

Gid hun faae Skam med sin Fuldkommenhed,
jo den fuldkomne Dukke! troe mig den Wiin hun drikker
er og pressed af Druer. Havde hun været saa fuld-
kommen, skulde hun ikke være bleven forelsket i
Moeren. Ei! mærkede Du ikke de Bevægelser den
fuldkomne Skielmismæster gjorde med hans Haand?
mærkede Du ikke det?

Rodrigo.

To, det gjorde jeg, men det var kun Höflig-
hed.

Jago.

Kaadhed, ved denne min Haand, blot Kaad-
hed; et Vink, en Indledning til Lysternes og onde
Tankers Historie. De kom saa nær med Læberne at
deres Alande kyssede hinanden. Det røber stiendige
Hensigter, Rodrigo! — Naar disse Fortroligheder bane
Wei, folge snart Hovedgrebene, og det asgiorende
Stod: Ei, lad mig kun være Din Ledere, jeg har
bragt Dig fra Venet — træk paa Vagt i Mat; jeg
vil paataage mig at udvirke Besalingen dertil. Kassio
kiender Dig ikke, og jeg skal ei være langt borte;
Skaf Dig Leilighed til at opirre Kassio, enten ved
at være for hoitalende, eller og find noget at udsætte paa
hans Krigstugt; eller hvad Du finder for godt, som
Tid og Omstændigheder skal tilbyde.

Rodrigo.

Vel, Vel.

Jago.

Jago.

Han er hidsig, bliver snart opbragt: og hældig-
viis vil han, maaſee, byde Dig Prygl; opæg ham kun
dertil; thi deraf vil jeg tage Anledning at opbringe
Cyprierne imod ham, og maaſe det saa, at Gemyt-
terne ei rigtig beroeliges, uden ved hans Afſledigelse.
Saaledes nærmer Du Dig desto mere Dine Ønſker
ved de Midler, jeg ſkal have til at befordre dem; og
Hindringerne blive da hældigen bortryddede, uden
hvilket ingen lykkelig Fremgang i vort Forehavende
kunde ventes.

Rodrigo.

Ta, jeg vil giſre det; naar Du iſkun kan
ſtaſſe mig beqvem Leilighed.

Jago.

Det indeſtaaer jeg for. Mod mig nu snart paa
Raſtellet. Jeg maaſe ſee til at ſtaſſe hans En i
Land. Farvel!

Rodrigo.

Lev vel ſaalænge!

(gaaer.)

Ottende Scene.

Jago (allene).

Jago.

At Kassio er førelſtet i hende, det troer jeg
virkeligt; at hun elſter ham, er rimelig og meget troe-
lig. Moeren ſelv, — endſkint jeg ei kan fordrage
ham, — beſidder dog et standhaftig, ſint og ædelt Ge-
myt.

myt. Og jeg maae troe, at han vil blive Desdes
mona en god Mand. Hende ellers jeg og; dog ei
af uimodstaaelig Lyst: om jeg end maaſſee staær til
Regnstab for en ligesaa stor Synd. Men jeg er til-
deels forført til at kislne min Hævn paa den kaade
Moer, fordi jeg mistænker ham for at have jaget
paa mine Enemærker, hvoraf Tanken allene gnaver
mit Inderste som en tærende Gist; og intet i Verden
kan, eller skal stille mig tilfreds, førend jeg har betalt
ham lige for lige: Kone for Kone. Eller om det slaeer
mig Feil, skal jeg omsider faae ham slig en Skindsyge
paaført, som ingen Forstand skal kunde helbrede ham for.
I midlertid, dersom denne lumpne Venetianer, som
jeg gaaer paa Spor efter, kun vil holde Stand, skal
jeg have den gode Mikael Kassio i Garnet, og ret
afmale ham hos Moeren, saa det har god Skif. —
Thi Kassio mistænker jeg ligeledes for min Kone —
Hvorfor Moeren vil takke mig, ynde mig, og belonne
mig; allene fordi jeg saa mesterlig gjor ham til en
Esel; og saaledes forstyrrer hans Fred og Roelighed,
at han maae blive forrykt. Her har jeg det — skont
endnu forvirret; Bedragerie tager aldrig Masken af,
førend efter at Pudset er spillet.

(gaaer.)

Niende Scene.

(En Gade.)

En Herold med en Bekjendtgjørelse.

Herolden.

Det er vor ødle og tappre General Othello's
Villie, at estersom sikre Tidender nyelig ere indlobne
om den Tyrkiske Flodes hele Undergang, enhver frit
overlader sig til en triumferende Glæde; saa at det
bliver enhver tilladt at anstille Dandse, Tyrværkerier,
og allehaande Spog og Forlystelser, hvortil enhvers
Tilbøjelighed vil tilskynde ham: Uagtet disse onste-
lige Tidender, skal og hans Bryllupsfest hoitidelig
holdes. Dette var hans behagelige Villie at skulle
bekjendtgøres. Alle Magasiner ere aabnede, og
enhver har fuldkommen Frihed til at holde sig lystig
fra nu af, Klokkens fem, indtil den er slaget elleve.
Gud bevare Den Cypern og vor ødle General Othello!

Tiende Scene.

(Slottet.)

Othello, Desdemona, Kassio og Folge.

Othello.

Min kære Kassio, hav De i Nat vel Tilsyn
paa Wagten. Vi maae selv minde os om en roes-
værdig Indskräckning, og ei drive vor Glæde over
Bestedenheds Grændser.

Kassio.

Jago er allerede anviist, hvad han harer at
giøre; desuagtet vil jeg dog personlig have et vaaget
Die med alle Ting.

Othello.

Jago er en retskaffen Karl — god Mat Kassio!
lad mig i Morgen tidlig saae Dem i Tale — Kom-
min Dyrebare! Kiøbet er giort, Nydelsen maae
folge. Denne Fordeel venter os begge — god Mat.
(Othello og Desdemona gaae.)

Ellevte Scene.

Kassio, Jago.

Kassio.

Velkommen Jago; vi maae forsøie os til
Vagten.

Jago.

Ifke saa tidlig, Lieutenant! Klokk'en er ei
flaget ti. Vor General har af Kierlighed til Desde-
mona saa betimelig affærdiget os: og lad os ei-læste
ham dersor; det er den første honningsode Bryllups-
Mat. Det vilde være et Hvitidsmaaltid for den
gamle Fader Jupiter selv.

Kassio.

Hun er et ganske fortreffeligt Fruentimmer,

Jago.

Og jeg indestaar for, hun har Lyst til Leegen.

Kassio.

Kassio.

I Sandhed, det er en rast og nydelig Kone.

Jago.

Hvilket Øie har hun ikke? mig synes, de slaaε
ligesom Allarm til Opsordring!

Kassio.

Tillokkende Øine! og dog lade de beskedne
tillige.

Jago.

Naar hun taler, er det ikke Kierligheds Feldt-
raab?

Kassio.

Hun er Fuldkommenheden selv.

Jago.

Nu, god Kulding paa deres Farvand ønsker jeg
Dem! Kom Lieutenant, jeg har en Flaske Viin, og
herudensfor ere nogle lystige Cyprier, der gierne drak
et Glas med paa den sorte Othello's Sundhed.

Kassio.

I Aften ikke, gode Jago; uhældigvis taaler
mit svage Hoved ikke meget. For min Deel ønskede
jeg, at Levemaaden opfandt et andet Middel til for-
noielig Tidssordriv.

Jago.

O! de ere vore Venner: fun et Glas; jeg vil
drikke for Dem.

Kassio.

Jeg har i Aften kun drukket et Glas, som enda var tilstrækkelig forhyndet, og see engang hvad Virkning det gior paa mit Ansigt. Til mit Uheld er jeg saa strobelig, og tor ikke paabyrde min Svaghed mere.

Jago.

Ei! min Ven; paa saadan en Høitids-Aften!
Vore gode Cypriske Venner ønske det saa gierne.

Kassio.

Hvor ere De?

Jago.

Her uden for; behag selv at kalde Dem ind.

Kassio.

Jeg vil giøre det, (gaaer) Skønt jeg har ingent
Lyft dertil.

Jago.

Kan jeg kun endnu saae ham et Glas paangdet,
foruden hvad han allerede har drukket i Aften, skal
han blive ligesaa trættefær og bidst, som min unge
Kones Hund. Min arme Stakkel Rodrigo, som
Kierlighed næsten har vendt Brangen ud til, har og
i Aften udtømt mangen bredfuld Pokal for Desdemona's Skyld, og han har Vagt i Nat. Tre unge,
syrlige, modfulde Adelsmænd her fra Cypern, der
vist ei taaler, man kommer Deres Ere det mindste
for nær, meget lige denne frigeriske Døs kiempende
Elementer, har jeg af fulde Glas og dygtig til druk-
ket; de ere tillige paa Vagten. I blandt denne
Skare af bestienede vil jeg bringe Kassio saaledes til
at

at forløbe sig, at hele Den skal troe sig fornærmet.
Den der komme de; dersom Udfaldet stadsæster min
Formodning, saa seiler min Baad lykkelig baade med
Wind og Storm.

Tolvte Scene.

Kassio, Montano og Adelsmænd.

Kassio.

Ved Himlen! De har allerede slæsset mig et
Ruus.

Montano.

Det var kun et ubetydeligt. Min Troe ei over
en Glaske, saasandt jeg er en ærlig Soldat.

Jago.

Viin her, hei!

(Sanger.)

Hei, Brødre! kommer og skienker i,
Og længe leve og drikke vi.

Stod an! Kling, Klang!

Betænker nsie Du Krigensmand,
At Menneskets Liv er ickun et Span,
Dersor stod an! Kling, Klang!
Og Tiden unyttig ei spilde man,

Viin, Viin, Karle!

Kassio.

Ved Himlen, det var en herslig Sang.

Jago.

Jago.

Jeg lærte den i Engelland; de Folk bære Prisen
i Drikkelaug. Den Danske, Tydskeren, og den bugede
Hollænder — oh i at drikke, ere som ingen Ting
imod Engelsmanden.

Kassio.

Ere da Engelsænderne saa store Drikkehelte?

Jago.

Ei! det er ham en let Sag at drikke Sands
og Samling fra den Danske; det kostet ham kun lidt,
at drikke Tydskeren under Bordet, og bringe Hol-
lænderen til at rekke Hals, inden den anden Flaske
kan blive hentet.

Kassio.

Det skal være paa vor Generals Sundhed.

Montano.

Deri er jeg enig, Lieutenant, og jeg vil strax
giøre Besked.

Jago.

O, det fiære Engelland!

Kong Stephen, han var saa mægtig en Mand;
Hans Buxer kun kosted' en Daler,
Tolv Skilling for dyre de syntes dog ham
Sin Skrædder han haanlig tiltaler.
Den Herre var mægtig, han var af Stand,
Paa slige Ting kan Du ei stole.
Ja Hovmod har styrket saa mangen et Land,
Især Dig Din gammeldags Riole *).

Hei, Viin her!

Kassio.

*). Disse Strofer ere tagne af en gammel Engelsk Ballade,
som Percy under Opført af det igentagne omqvæde:
Teke

Kassio.

Oh! dette er jo en langt fortresseligere Sang end den forrige.

Jago.

Wil Du høre den nok engang?

Kassio.

Nei, thi jeg holder den sin Post uværdig, der gør slige Ting. Godt — Himmelten er over os alle — og der er nogle Siele, der maae blive salig, og andre igien, som ei maae blive salig.

Jago.

Det er sandt, kære Lieutenant.

Kassio.

Jeg for min Part — Generalen og enhver Standsperson uformært — Jeg haaber at blive salig.

Jago.

Og saa gør jeg ogsaa Lieutenant.

Kassio.

Ja, men med Din Tilladelse, ei for mig; Lieutenanten maae vel blive salig for Hændriken. Men lad os ei tale mere derom; lad os tænke paa vores egne Sager. Forlad os vores Synder — Mine Herrer, lader os have et Døie med vores egne Forret-

Take thy old Cloak about thee, har indført i det første Bind af sine Reliques. Det er en Samtale imellem en Bonde og hans Kone. Han vil lade sig giøre en nye Kiøle, og hun raader ham at spare sine Venge og bruge den gamle, hvortil hun søger at overtale ham ved Exemplar.

retninger. — De maae ikke tænke, mine Herrer! at jeg er bestienket. — Der staer jo min Gændrik; det er min høire Haand, og denne den venstre. — Nei endnu er jeg ikke bestienket. Jeg kan staae temmelig vel, og tale temmelig vel.

Adelsmændene.

Fortreffelig vel.

Kassio.

Nu da, meget vel altsaa; I maae da ikke tænke, at jeg er bestienket.

(gaaer.)

Trettende Scene.

Jago, Montano.

Montano.

Nu, mine Herrer! lader os nu begive os til Vagten.

Jago.

De seer den Person, der gif foran; han er en Krigsmand, der fortiente at staae ved Siden af en Cæsar og udgive Besalinger. Men betragt engang hans Feil; de gisre Jevndogn med hans Dyder, det ene ligesaa langt, som det andet. Jeg beklager ham ret, og befrygter allene, at den Tillid, Othello setter til ham, kan i et ulykkeligt Dieblit af hans Svaghed paadrage denne De en stor Fordærvelse.

Montano.

Men er han ofte saaledes?

Jago.

Jago.

Det er næsten bestandig hans Indbydelse til
Sovnen, og hans vaagende Timer vilde fordobles,
om ikke et Kuus vuggede ham i Slummer.

Montano.

Det var godt, om Generalen sik et Vink derom:
maaske bliver han det ikke vaer, eller og hans fromme
Gemht allene veed at agte de gode Egenskaber,
som findes hos Kassio, og bemærker ei de onde;
ikke sandt?

Rodrigo kommer ind.

Jago.

Hvad nu, Rodrigo! Jeg beder Dig, følg
med Lieutenanten, gaae.

(Rodrigo gaaer.)

Montano.

Det er beklageligt, at den ædle Moer skulde
besætte en saa viktig Plads, som den næste efter ham,
med en Person, der besad en saa indgroat Feil.
Det var en retstassen Gierning, at forebringe Moeren
det.

Jago.

Det gior jeg ikke, om man end vilde give mig
den hele De. Kassio er min gode Ven, og jeg vilde
giore meget for at rette denne Feil hos ham. Hør,
hvilken Stosien!

(uden for raabes)

Hielp! Hielp!

(Kassio kommer ind forfolgende Rodrigo.)

Kassio.

Du Kieltring! Du Slyngel!

Montano.

Montano.

Hvad er paa Færde, Lieutenant?

Kassio.

Slig en Knegt lære mig, hvad Pligt er? jeg vil pryggle den Skurk igennem Halsen paa en Kurvflaske.

Rodrigo.

Pryggle mig —

Kassio.

Maisonnerer Din Knegt endnu?

Montano (holdende ham tilbage).

Nu, nu, kære Lieutenant! jeg beder Dem, hold inde.

Kassio.

Slip mig, Herr! eller jeg slaaer ham paa sin Snude.

Montano.

Kom, gaae bort; De er jo bestienket.

Kassio.

Bestienket? — (de drage kaarde og fægte.)

Tago.

Skynd Dem, gaae ud og gør Allarm.
(Rodrigo gaaer.) Nei, kære Lieutenant — Ei!
mine Venner — Heida, Hielp! — Lieutenant —
hør Montano — Hielp, Folk! dette ere i Sandhed
en skion Vagt — Hvem ringer med Klokk'en? —
Fanden i Vold — Hei! (Klokk'en ringes) hele Byen vil

bil komme i Bevægelse — Gy, Gy, Lieutenant! De vil paadrage sig evig Skam.

Fjortende Scene.

Othello og Isele, De Forrige.

Othello.

Hvad er her paa Ferde?

Montano.

Jeg bløder alt: jeg er saaret, men ei dødeslig.

Othello.

Holder inde, eller det skal koste jer Livet!

Jago.

Holdt dog! Lieutenant — Montano — mine Herrer — har I da ganske forglemt al Agt for dette Sted, og Eders Skyldighed; Generalen selv taler til Eder: holdt, holdt, for Skams Skyld.

Othello.

Hvad, endnu ikke? — fra hvem reiser dette sig? Sæ vi nu blevne Tyrker, og giøre det samme mod os selv, som himlen har forbudet Ottomannerne? — Skam jer dog som Christne, og lad denne umenneskelige Fægtning faae Ende; eller den første, som rører sig for at udføre sin Hævn, ringeagter sit Liv, og skal dø ved sin allermindste Bevægelse. — Faae Stormflokk'en til at tie, som skräcker Debeboerne op fra deres Roe. — Hvad er Marsagen hertil? tael Du dog ærlige Jago, der staaer saa kummerfuld og bleeg, som Døden, og siig mig hvem der gjorde Begyndelsen? Saafremt Du har mig fær, saa siig mig Sandheden.

M

Jago.

Jago.

Jeg veed det ikke. Nu ganske nyelig vare de alle gode Venner; i saa god Forstaelse som Brud og Brudgom, naar De klæde sig af for at gaae i Seng; og derpaa, just nu — ret ligesom en Planet havde berset Dem alt Vid; — trak De Kaarde, gif hinanden paa Livet, og gjorde blodige Anfaerd. Jeg kan ei sige Begyndelsen til denne fortradelige Feyde, og onsker selv, jeg i en berømmedig Trefning havde mistet mine Been, som har bragt mig til at deelstage heri.

Othello.

Hvoraf kommer det Cassio, du saa har forglemt Dig selv?

Cassio.

Jeg beder Dem, forstaan mig: — jeg kan ei tale.

Othello.

De, værdige Montano! pleier at være en artig Mand: og agtes jo af alle og enhver for et sat og sedeligt Menneske; — de sharpeste Dommere udtale aldrig deres Ravn uden med Verbadighed. — Hvad kan have beveget dem til at give deres gode Rygte Afsted og forstierde Folkes store Tanker om dem, for Ravnets af en Mattesværmer? — svar mig herpaa?

Montano.

Værdige Othello! jeg er farlig saaret. Deres Hendrik Jago kan give fuldkommen Underretning om alt, hvad jeg veed — da det kostet mig nu nogen Mote og Besvær selv at tale; — Gi heller er noget mig bevidst, hvori jeg har forseet eller fortalt mig i Nat,

Nat: med mindre egen Forsorg skulde undertiden blive en Last, og at forsvere sig en Synd, naar man holdt sammen oversaldes.

Othello.

Nu, ved Himsen! begynder ei mit Blod at
sville Mester over min Sindighed: og Lidenstaben har
allerede forstyrret alt Overlæg, og vil ene adlydes.
Opbring mig ikke. — Thi dersom jeg hæver denne Arnt
i Veiret, da skal den bedste af Eder falde, som Slagts-
offer, for min Brede. — Tilkiendegiver mig Ophavs-
manden, ham, der først begyndte. Og den, som
overbevises at være den Fornærmede, — var han end-
og ved Godselen min egen Tvillingbroder, — skal jeg ei
længere vedkiende mig. — Hvordan! i en krigførende
Stad, hvor endnu alt er uroelig, og alles Hierter
betagne af Frygt, at høje private og personlige Klam-
merier? — ved Nattetider, og det paa selve Vagten,
Sikkerhedens Borg? det er affyeligt! sig Du mig,
Iago, hvem der først begyndte.

Montano.

Dersom Du forledes af Partisched, eller Kam-
meradskab til at sige mere eller mindre, end Sandhed
tilsiger, saa er Du ingen ærlig Krigsmænd.

Iago.

Lad det blive min Sag: for skulde man skæra
mid Tungen af Mundten førend den skulde fore-
bringe noget til Fornærmelse for Mikael Kasio?
Imidlertid troer jeg, at jeg ikke, ved at tale Sand-
hed, skal stade ham. Saaledes tenker jeg at det for-
holder sig, Herr General. — Montano og jeg stode og
talde sammen, da en Person kom løbende, som

raabte om Hielp; og Kassio fulgte ham i Hælene med dragen Kaarde, for at affrasste ham. Strax løb Montano hen for at anholde Kassio, og bad ham være roelig: i det jeg selv sprang afsted efter den raaende, for at hindre ham fra, ved sin Stoien, at sætte den hele Stad i Forstørrelse — hvilket dog desvagtet skeede — Thi, da han var alt for rast paa Hoden, naaede jeg ei min Hensigt. Jeg vendte derfore desto hastigere om igien, saasom jeg hørte en Klirren og Stoden af Kaardeklinger, og Kassio's hoirostede Eder; som jeg dog ei, før end i Mat, kan sige at være blevet vaer. — Saasnart jeg, efter et Dieblits Forløb, var kommet tilbage, fandt jeg dem allerede at slages og hugge løs paa hinanden: ligesom de nu gjorde, da De selv skildte dem ad; mere kan jeg ei, denne Sag angaaende, berette dem. — Men Mennesker ere Mennesker: — de bedste glemmer sig undertiden selv. Endskont Kassio noget fornærmede den anden, — ligesom Folk i Forbitrelse ofte slaae dem, der ville dem hedst — saa troer jeg dog sikkertlig, at Kassio paa en stammelig Maade var blevet mishandlet af dem, der undløb; hvilket han ei med Saalmodighed kunde lade hengaae.

Othello.

Jeg mærker Iago, at Du af Retskaffenhed og Vensteb stræber at formilde Sagen, og forringe Kassio's Forseelse. — Kassio! Du er min Ven, men her efter ikke mere min Officer — See, om ikke min Dyrebare allerede er opstaet (i det Desdemona kommer ind) Jeg vil fremstille Dig, som et Monster for andre.

Femtende Scene.

Desdemona med Folge, De Forrige.

Desdemona.

Hvad er det, som er forefaldet?

Othello.

Alt er nu godt igien, min Bedste; kom og bes-
giv Dig til Sengs. (til Montano) For Deres Saar
skal jeg selv være Læge. — Hielper ham vel hjem. Du,
Jago, maae have et Dje med alle Ting i Byen, og
beroeelige Dem, som denne stammelige Larm har for-
styrret. — Kom nu, min Desdemona! saadan er Kri-
gerens Liv: ofte afbryder Strid og Feide deres ve-
derqvægende Sovn.

(de gaae.)

Sextende Scene.

Jago og Rassio.

Jago.

Hvordan? er Du saaret Lieutenant?

Rassio.

Ja, og uden al Redning.

Jago.

Ei, det forbryde Himlen!

Rassio.

Mit gode ærlige Navn og Rygte, mit Navn
og Rygte! Oh! det er forloret! jeg har tabt min

udsødelige Deel; og hvad der er tilbage, er ikke
dyrlæst. O! Jago, mit gode Navn og Rygte!

Jago.

Saa sandt jeg er ærlig, troede jeg ikke at Du
havde faaet nogle Vunder i Livet. — Det smørter
mere end Navn og Rygte, som er kun et tomt og
falskt Blendverk; det erhverves ofte uden Fortiende-
ste, og tabes igien uforstyrret. Du har slet intet
tabt af din Ære, saaledes du selv ei indbilder dig
det. Hvad — der ere Midler nok til igien at vinde
Generalens Undest. Han har forkastet dig i sin
Overilelse, mere af Politik end Ondskab: ligesom
naar man slaeer sin uskyldige Hund, for at strække en
overmodig Lov. — Gior ham Din Opvartering, og
han er igien din Ven som tilforn.

Kassio.

Nei; da maae han hellere foragte mig, end at
jeg skulde bedrage saa god en General med saa slet,
saa fordrucken og ubesindig en Officier. Ei!
drække sig fuld, plappre som en Papageie! være Stor-
praler, bande, pukke imod sin egen Skygge! — O,
du usynlige Vinens Geist! er du ei bekjent under
et andet Navn, saa lad mig falde dig Dievel.

Jago.

Hvem var det, De forfulgte med Raarden?
Hvad havde han giort Dem imod?

Kassio.

Det veed jeg ikke.

Jago.

Er det muligt!

Kassio.

Kassio.

Jeg erindrer mig en Hoben Ting, men intet
thydelig: et Slagsmaal, men ei Maarsagen. — Hvor
man dog kan indlade en Fiende igennem Mundet,
der borsver os al Fornuft! hvor man saa med
Glæde og Fornoelse, i Svermen og Stuen, kan for-
vandle sig selv til umælende Dyr!

Jago.

Ei, nu er du jo i god Stand igien, hvordan
gik det saa hastig over?

Kassio.

Det har saa behaget den Dievel, Drunkenstab,
at give Plads for den Dievel, Vrede. En Usuld-
kommenhed viser mig en anden, og gør mig ret for-
agtelig i mine egne Hine.

Jago.

Ei! din Moral er og alt for streng. — Paa
denne Tid og dette Sted, og efter Landets nærværende
Beskaffenhed, vilde jeg af Hiertet ønske, at det ei dar
hændet; men eftersom det nu saa er, maae du soge
at gifre det godt igien, for dit eget Bedstes Skyld.

Kassio.

Jeg vil da soge om at faae min Plads igien
hos ham, men han vil vist fortælle mig at jeg er en
Drunkenbolt: og, — havde jeg saa mange Mundt som
Hydra, — vilde saadan et Svar tilstoppe dem alle,
Forst opføre sig som en fornustig Karl, derpaas som
en Mar, og nu igien som et Fæ! — Ethvert Glas,
man drikker for meget, er forbanded, og hver Draabe
deri en Dievel.

— — — — —

Jago.

Nu, nu, god Vien er et godt sæskabeligt Væsen, naar man kun ret omgaaes dermed. Udstyld dea ei mere. — Jeg troer dog fiære Lieutenant, Du holder mig for Din Ven.

Kassio.

Det har jeg havt Prøver paa — Jeg bestienet!

Jago.

Du og enhver kan jo til visse Tider gierne have et Kuus. — Hør, nu vil jeg sige Dig, hvad Du kan giøre: Vor Generals Kone er for nærværende vor General. Det kan jeg vel sige i en vis Hensigt, saa som han har helliget og overgivet sig til hendes Undigheders og Egenskabers Betragtning og Beskydelse. Gior hende en aahenhiertig Tilstænklelse: udbed Dig hendes Hjælp til at faae Din Plads igien. Hun eier et saa redeligt, frømt, fælligt og velsignet Hemxt, at hun holder det for en Fejl ved hendes Godhed, ikke at giøre mere, end hvad der forlanges af hende. Auruab hende om at sammenknytte det brusine Baand imellem Dig og hendes Mand. Og jeg tor sette min hele Formue imod hvad Du vil, at dette Bræk i Eders Venstaf skal blive stærkere, end nogensinde tilforn.

Kassio.

Du giver mig gode Raad,

Jago.

Som en oprigtig Ven, for jeg forsikre, og en redelig Mand.

Kassio.

Kassio.

Det er jeg villig til at troe. — Og betids i Morgen tidlig vil jeg ansøge den dydige Desdemona om at antage sig min Sag. Giver De mig Afskeed, vil jeg fortvile om al Lykke.

Iago.

Deri gør De meget ret. — God Rat, Lieutenant, jeg maae hen til Vagten.

Kassio.

God Rat, min ærlige Iago.

(Kassio gaaer.)

Syttende Scene.

Iago (allene).

Iago.

Hvem er der nu, som kan sige, jeg handler som en Spidsbuh? Da det Raad, jeg giver ham, er efter al Sandsynlighed, oprigtigt og ærligt. Ja den allerbedste Vei til igien at giøre sig Moeren gunstig; thi intet er lettere, end at bevæge den vennehulde Desdemona til en anstændig Forbon. — Hun er lige-saa velgiorende som de gavmilde Elementer. Og hvortil skulde hun ei overtale Moeren? var det endog til at forkaste sin Daabes Vagt, og alle Segl og Vandt paa sine Synders Forladelse. — Hans Siel er saa fast lønket til hendes Kielighed, at hun kan giøre, tilintetgiøre, og foretage alt hvad hun hyster; lige-som hendes Billies Guddom behager at mynstre hans Svaghed. — Er jeg da en Skielm, naar jeg raader Kassio at gaae den Vei, som juist ligefrem fører ham

til sin Lykke? — Det er Helvedes Theologie: naar Dievlene vil udøve deres sorteste Synder, forekommede os først i himmelske Gestalter, ligesom nu jeg Thi, imedens denne ørlige Gæk formaer Desdemona til at ophielpe hans forfaldne Lykke, og hun viser sig virksom for ham hos Moeren, vil jeg blæse ham denne giftige Mistanke i Hret, at hun til hendes kidelige Lysters Tilfredsstillelse vil holde ham her tilbage: og jo ivrigere hun bestræber sig for at tiene ham, desto mere skal hun tage af sin Unseelse i Moerens Hine. — Saaledes vil jeg giøre hendes Øyder beegforte, og af hendes egen Godhertighed berede det Garn, der skal besnære dem alle. — Hvad nu, Rodrigo?

Attende Scene.

Rodrigo, Iago.

Rodrigo,

Jeg løber her med Skokken paa Sporet, ei som en Hund, der selv jager, men kun for at give Hals med de andre. — Mine Penge ere næsten medgaaede: og i Nat er jeg dygtig blevet mørbancket. — Jeg tænker Udfaldet vil blive, at jeg faaer saa meget mere Erfarenhed for min Umage, og maae endelig med slet ingen Penge, og lidt mere Forstand vende tilbage til Venedit.

Iago.

Hvor usle og fattige Folk ere ei de, som ingen Taalmodighed have! hvilket Saar bliver vel løget i et Dieblik? Du ved, at vi maae handle efter Forbussen, da vi ei kan heze, og Forbussen igien bører

Paar den nslende Tid: synes dig ei, at det gaaer vel
 nok? — Kassio har slaget ig, og du har ved et ube-
 tydeligt Saar slæfft Kassio Afskeed. Endfiont ad-
 skillige Ting trives og i Solen skyde sig i Veiret,
 saa blive dog ei altid de Frugter først modne, der
 først blomstre, — i Sandhed, det er allerede Mo-
 gen. Fornsielser og Forretninger gisre at Timerne
 synes forte. Begiv dig nu bort: gaae hen hvor
 du er sat Stevne; nu afsted! siger jeg; du skal snart
 gaae mere at vide. — Nei, gaae dog. — (Rodrigo gaaer)
 To Ting maae nu settes i Værk. Min Kone maae
 tale for Kassio hos sin Frue. Jeg vil formaae hende
 dertil, selv drage Moeren til Side, og ei lade
 ham slippe frem, förend han kan overrumple Kassio
 i sin Begiering til hans Kone. — Ja, det er Veien;
 man maae ei forsommis at smedo Jernet, medens det
 er varmt.

(gaaer.)

Tredie Act.

Første Scene.

(Slottet.)

Kassio, Musikantere.

Kassio.

Nu, I godt Folk! spil op, jeg vil betale jer
UImagen: fun et Stykke, der ei er for langt, for at
onske Generalen en god Morgen.

(Musikanterne begynder, Klaudio kommer ind.)

Klaudio.

Hvordan Karle! har Eders Instrumenter været
i Neapolis, da de snakke igjennem Næsen?

Musikanterne.

Hvi saa, Herre, hvi saa?

Klaudio.

Med Forlov at spørge, er det blæsende Instrumenter?

Musikanterne.

Ja! ja vist er det Herre.

Stor 3

Klaudio.

233.166.

Klaudio.

Godt, see der er Penge for Eder. Og Eders
Musik behager Generalen saavel, at han beder Eder;
for alt hvad kiært er, ikke at giøre nogen videre Lar-
men dermed.

Musikanterne.

Godt, det skal vi ikke heller.

Klaudio.

Dersom I har nogen Musik, som man ikke kan
høre, saa spiller kun op igien. Men, som man
siger, er Generalen ei meget stor Elstere af Musik.

Musikanterne.

Nei, saadan Musik har vi ikke, min Ven.

Klaudio.

Stikker da ~~altsaa~~ Piberne i Sæk igien, gaaer
bort, og forsvind.

(Musikanterne gaaer.)

Kassio.

Pst! — Hør engang, min ærlige Ven? —

Klaudio.

Nei, jeg hører ei Eders ærlige Ven; jeg hører
Eder.

Kassio.

Nu, lad Dine Narrestreger fare. — Her er et
ringe Guldstykke for Dig; dersom Du kan treffe
Generalindens Kammerfrue, saa siig hende, at en vis
Kassio udbeder sig den Foielighed at tale ei Par Ord
med hende. Vil Du giøre det?

Klaudio.

Klaudio.

Ja hende kan jeg nok trefse, men at De og vil
trefse hende her, er noget jeg strax skal lade hende
vиде.

Kassio.

Giv det, min Ven.

Anden Scene.

Jago, Kassio.

Kassio.

Du kommer i en lykkelig Tid Jago.

Jago.

Du har altsaa ei veret i Seng?

Kassio.

Mei vist ikke. Dagen brod allerede frem, inden vi skildres ad. Jeg har taget mig den Frihed at sende Bud ind efter din Kone; jeg vil bede hende at forstasse mig Adgang til Desdemona.

Jago.

Jeg vil først lade hende komme. Og jeg vil hitte paa Raad at bringe Moeren til Side, paa det Du desto friere kan tale med Desdemona om dit Anliggende. (gaaer.)

Kassio.

Det takker jeg dig høiligt for. — Aldrig kændte jeg en artigere eller redeligere Florentiner.

Tredie

Tredie Scene.

Emilia, Kassio.

Emilia.

God Morgen, fiare Lieutenant! det gior mig vndt at De har haft Fortrædeligheder; men alt vil sikkert blive godt igien. Generalen og hans Kons tale just nu derom, og hun forsvarer Dem ivrigent. Moeren indvender, at den Person, De saarede, er meget anseet her i Cypern, er af stor Familie; og at han i Folge alle Klogstabs Regler ei kan andet end afskedige Dem. Men han har Godhed for Dem, og behøver ingen anden Forbeder, end den samme, for at indsette Dem i Deres forrige Plads.

Kassio.

Desuagtet beder jeg, — om De anseer det for raadeligt, og det lader sig giøre, — at De vil forstasse mig Leilighed til en kort Samtale med Desdemona i Genrum.

Emilia.

Vær af den Godhed og kom ind; jeg vil mags det saa, at De skal finde Tid og Anledning til frit at forebringe hende, hvad der ligger Dem paa Hierret.

Kassio.

Her er Dem meget forbunden.

(De gaae.)

Fierde

Scenen

Fierde Scene.

Othello, Iago, Adelsmænd.

Othello.

Giv Skibskapitainen disse Breve, Iago: og
lad ham sige, jeg anbefaler mig Senatet ærbdigst.
Maar det er giort, saa mod mig paa Fæstningsvær-
ferne, hvorhen jeg vil tage mig en Spadseretur.

Iago.

Det skal skee, naadige Herre!

Othello.

Skal vi nu gaae hen og besee Fæstningen, mine
ædle Herrer!

Adelsmændene.

Vi staae til Tieneste, naar De befaler, naadig
Herre!

(De gaae.)

Femte Scene.

(Et Kammer paa Slottet.)

Desdemona, Rassio, Emilia.

Desdemona.

Vær forsikret, gode Rassio, at jeg vil anven-
de al min Flid til Deres Bedste.

Emilia.

Kære, giør det, naadige Frue! Denne Sag
gaaer min Mand saa nær, som det var hans egen.

Des-

Desdemona.

Oh! det er en retskaffen Mand. Tvivl ei paa, Cassio, at jo min Mand skal blive Deres ligesaa oprigtige Ven, som tilforn.

Cassio.

Ædelmodigste Frue, hvad der endog skal blive af Mikael Cassio for Eftertiden, saa skal han dog bestandig være Deres oprigtige Tiener.

Desdemona.

Jeg takker Dem. De elsker min Mand, og har kiendt ham i lang Tid; vær forsikkret, at han ei skal blive Dem ugunstigere, end Stats-Klogstab byder.

Cassio.

Men, naadige Frue, denne Stats-Klogstab kan enten fordre saa lang Opsettelse, og næres af alt for smaae og svage Grunde, eller selv stabels af Omstændighederne: saa at, naar min Plads i min Traværelse blev besat, kunde Generalen glemme baade Dienester og Venstaben.

Desdemona.

Frygt ei derfor; her i Emili'as Overværelse gør jeg mig ansvarlig, at skaffe Dem Deres Plads. Og vær forsikkret, at den jeg tilsiiger Lovte om Venstaben, ham vil jeg og holde det paa det næste. Min Mand skal ingen Roe have for mig, jeg skal vide at temme ham *), og trætte hans Taalmodighed. Jeg vil

*) I Originalen: i'll watch him tame. Jeg vil vaage ham tam. Et Udtryk der er laant af Falckenererne, der hindre de vilde Falke fra at sove saalænge, indtil de ere blevne tamgiorte.

vil præke for ham i Sengen, og skrivte ham ved Gor-
det; ja jeg vil i alt, hvad han foretager, blande Kas-
sio's Ansigting: vær derfor ved et godt Mod; for
stal Deres Forbederinde dge, end opgive Deres Sag.

Siette Scene.

Othello, Iago, De Forrige.

Emilia.

Frue, der kommer Deres Mand.

Kassio.

Jeg anbefaler mig Dem naadige Frue!
(vil gaae.)

Desdemona.

Mei bliv, og hør selv til.

Kassio.

Ei nu, Frue! Jeg er selv ilde oplagt til at
befordre mit Diemed.

Desdemona.

Bel, som De da behager.

(Kassio gaaer.)

Iago.

Oh! det stager mig slet ikke an.

Othello.

Hvad siger Du?

Iago.

Intet, naadige Herre! og om — jeg veed
ikke hvad.

Othello.

Othello.

Var det ikke Kassio, der gik bort fra min
Kone?

Iago.

Kassio, naadige Herre? — nei i Sandhed, det
kan jeg ikke troe, at han vilde stiele sig bort, da han
saae Dem komme: ligesom en, der havde en ond
Samvittighed.

Othello.

Jeg troer dog det var ham.

Desdemona.

Nu, min Bedste, talte jeg med nogen, der
habbede en Ansøgning til dig; og som er gaafste mis-
modig over at være saldet i Din Unaade.

Othello.

Hvem er det, Du meener?

Desdemona.

Hvem, uden Din Lieutenant Kassio. Min
bedste Mand, dersom jeg nogensinde er dig klar, el-
ler har noget i min Magt, som kan bevæge dig, saa
vær ei længere usforsonlig mod ham. Thi dersom
han ei er en af dem, der ynder dig oprigtig, som vel
kan forsee sig af Uvidenhed, men ei med Forsæt, saa
forstaar jeg mig slet paa ærlige Ansigtter. Jeg be-
der dig, sæt ham ind i sin Post igien.

Othello.

Gik han just nu bort her fra?

Desdemona.

Ja, saa nedslaget, at han har efterladt mig
endeel af sin Sorg, saa jeg selv maae lide med
ham. Bedste Mand kald ham tilbage igien.

Othello.

Endnu ei, min sode Desdemona; en anden
Gang.

Desdemona.

Men skal det blive snart?

Othello.

Snarere, min Bedste, for din Skyld.

Desdemona.

I denne Aften til Bords.

Othello.

Nei, ikke i Aften.

Desdemona.

I Morgen til Middag altsaa?

Othello.

Da skal jeg ikke spise hiemme: Jeg kommer
i Selskab med Officererne i Kastellet.

Desdemona.

Altsaa til i Morgen Aften; Tirsdag Morgen,
eller Tirsdag Middag eller Aften, eller og Onsdag
Morgen. — Jeg beder dig fastset en Tid, men lad
det ei overskride tre Dage: i Sandhed, han er ganst
angerfuld: og hans Forseelse efter den almindelige
Maade at domme, er næsten ei andet end en Feil,
der kan fortjene en hemmelig Trettesettelse. End
signt

Skjont man i Krigen, som man siger, undertiden maae opstille de bedste til afstrækende Exempler. — Naar maae han nu komme tilbage? sūg mig det. Det skulde forundre mig om der var noget, hvorom du skulde bede mig, og jeg vilde afflaae, eller blive staaende i Twivl om. — Hvordan? Mikael Rassio! som ledsgagede dig i dit Frierie til mig, og mangen Gang, naar jeg havde taalt ufordeelagtigt om dig, tog dit Partie. Med ham skulde jeg have saa megen Moie at foreene dig? — troe mig, jeg kunde giøre meget — —

Othello.

Jeg beder dig, ikke mere derom. Lad ham komme naar han hyster, jeg vil ei nægte dig noget.

Desdemona.

Dette er dog ei nogen Gunstbevisning; men ret ligesom jeg kunde bede og minde dig om at bruge dine Handsker, tage nærende Fode, holde dig varm, eller om noget til din egen Persons besynderlige Gavn og Bedste. — Nei, naar jeg faaer en Begiering, hvorved jeg troer at prove din Kierlighed, da maae det være af stor Betydenhed og Vanskelighed, og som det er betænkligt at indvilge.

Othello.

Jeg vil ingen Ting afflaae dig. — Du maae ikke fun tillade mig at blive allene nogen Tid.

Desdemona.

Skulde jeg nægte dig noget? nei: — farvel, min fædre Mand.

Othello.

Farvel Desdemona! jeg skal strax komme efter.

Desdemona.

Emilia, kom; folg du kun dit eget lune; hvor
van det end er, skal jeg altid være dig lydig.
(de gaae.)

Syvende Scene.

Othello, Iago,

Othello.

Tortreffelige Kone! Fordærvelse ramme mit
Siel, om jeg ei elsker dig; og den blive, naar jeg
ei skulde elске dig mere, et andet Chaos.

Iago.

Naadige Herre!

Othello.

Hvad vil du Iago?

Iago.

Bidste Mikael Cassio noget af Deres Hierlighed,
da De friede til Deres Gemahlinde?

Othello.

Ja, fra først og til sidst. Hvorfor spørger du
derom?

Iago.

Allene til en Veroeligelse for mig, i mine egne
Tanker, uden at meene videre ondt dermed.

Othello.

Hvorfor, i dine egne Tanker, Iago?

Iago.

Jago.

Jeg tænkte ei, han havde vidst noget deraf.

Othello.

Oh! ja; han var ofte Midler imellem os.

Jago.

Virkelig? —

Othello.

Virkelig! — ja, virkelig. Finder du deri noget betænkeligt? er han ikke et retskaffen Menneske?

Jago.

Retskaffen, naadig Herre! —

Othello.

Retskaffen! — ja retskaffen.

Jago.

Saavidt jeg veed, naadig Herre!

Othello.

Hvad tænker du vel?

Jago.

Tænker, naadig Herre! —

Othello.

Tænker, naadig Herre! — Hvordan, ved himlen, du er jo som mit levende Echo. Ligesom der laae noget Uhyre forborgen i dine Tænker, for grueligt til at vise sig; du meener noget dermed: jeg hørte dig og nu sige, at der var noget der ei stod dig an — da Rassio forlod min Kone. Hvad er det, der ei staar dig an? — og da jeg fortalte dig, at han i Grierdagene var

min Fortroeslige; raabte du: virkelig? — og knyttede
og sammendrog Dienbrynen, som om du indspærrede
nogen føl og skräf som Tanke i din Hierne — elsker du
 mig, saa aabenbar mig den Tanke.

Jago.

De veed nok, naadige Herre, hvormeget jeg
elssker Dem?

Othello.

Det troer jeg. Og fordi jeg veed, at du er saa
ganske redeligindet og afveier dine Ord forend de for-
lade dine Læber, dersor skräcker din afbrudte Tale
mig desto mere; thi, slige Ting som af en falsf og tro-
los Skurk ei bliver andet end sædvanlige Kunsigreeb,
ere hos et retsindigt Menneske Udbrud, der strømme
lige fra Hiertet, som Lidenskaben ei kan undertrykke.

Jago.

Hvad Mikael Kassio angaaer — saa tænker jeg,
at jeg tør sværge paa, han er en retskassen Karl.

Othello.

Det samme tænker jeg og.

Jago.

Folk burde lignete dem selv, og være hvad de synes: eller og, naar de ei være det, de da ei heller
vilde paataage sig at esterligne nogen anden Person.

Othello.

Riktig, Folk bør være, hvad de synes at være.

Jago.

Altsaa — just dersor tænker jeg, at Kassio er en
retskassen Karl.

Othello.

Othello.

Nei, deri ligger endnu noget mere forborgen.
 Jeg beder dig, tael til mig efter din egen bedste Overbeviisning, og siig mig hvad du grubler over? indklaed dine hæsligste tanker i de hæsligste Udttryk.

Jago.

Forlad mig, naadig Herre; endskjont jeg er forbundeu til enhver Skyldigheds Beviisning, er jeg dog ei forbunden til det enhver Slave er fritagen for — at yttre mine Tanker. Sæt endog de bare nedrige og falske; hvor er vel det Pallads, hvor hæslige Ting ikke ogsaa indtrænge sig? — Hvem eier et Hierte saa reent, at ikke undertiden skidne Forestillinger der ogsaa holde Raad, og sidde i Nette med andre tilladelige og lovlige Betragtninger?

Othello.

Du begaaer Forræderie imod din Ven, Jago,
 naar du allene tænker dig ham fornærmet, og nægter
 dine Tanker Adgang til hans Øre,

Jago.

Oh! jeg beder Dem, om endog — men maa-
 ske selv min Formodning er lastværdig: og jeg til-
 staer, det er en Gemyts Beskaffenheds Feil, gierne
 at udspeide Uordener: og min Mistænkelighed skaber
 ofte Mangler der, hvor ingen ere; jeg beder Dem
 dersore ret indstændig; da mine Formodninger ere
 saa usfuldkomne, ei at bygge Dem nogen Oval af mine
 saa enkelte og usikre Jagttagelser. — Hverken var
 det Dem tienligt for Deres Roligheds eller eget
 Bedstes Skyld, ei heller stikkede det sig for mig, som

en troefast, ørlig og fornødig Mand, at aabenbare
Dem mine Tanker.

Othello.

Hvad meener du hermed?

Jago.

En Mands og en Kones gode Navn, min
Kjære General, er deres Siæls kostbareste Klenodie.
Den, der frastieler mig mine Penge, stieler kun en
Lumpen Ting; det er noget — det er intet: de vare
mine, nu ere de hans, og har været tusende andres
Slave — men den, som skiller mig ved mit gode Navn
og Nygte, frarøver mig noget, der ei beriger ham,
men gør mig virkelig fattig.

Othello.

Zeg maae vide, hvad du tænker.

Jago.

Det kan De ikke; — om end mit Hierte var i
Deres Haand — og De skal det ikke, saalænge det
bliver i min Forvaring.

Othello.

Ha! —

Jago.

Oh! naadige Herre! tag Dem være for Skind-
syge; den er et grønsiet Uhyre, som sonderslader den
Gode, der nærer den. Den Hanredes lever lykkelig,
som vis om sin Skæbne, ei elsker den, der be-
stiemmer hani. Men hvilke usalige Diebliske tæller
ikke den, som er forelsket og dog twivler; som havet
Mistanke, og hrænder af en hæftig Kierlighed.

Othello.

Othello.

O Ovæl!

Jago.

Fattig og fornoiet er riig, — tilstrækkelig riig: men umaadelig Rigdom er saa fattig som Vinteren for den, der altid frygter at blive fattig. — Maadige Himmel, bevare alle Mennesker og enhver for Skindsyge!

Othello.

Hvad? hvortil alt dette? — tænker du mit Liv skal være idel Skindsyge. At jeg vil satte nye Mis-tænkigheder ved enhver Maane-Omverxling? Nei, engang at kvible er engang at beslutte. — Hyt mig bort for et Haar, om jeg skal anvende min Siels Virksomhed paa slige tomme opblæste Betænkigheder, i Folge din Formodning. Det er ei nok til at giore mig skindsyg, at sige: min Kone er kion, trives vel, esser Selskab, er frietalende, synger, spiller og danser godt. Hvor der er Dyd, ere disse Ting selv dydige. Ei heller vil jeg af mine egne ufuldkomne Egenstaber uddrage mig den mindste Frygt eller Twivl om Utroskab; thi hun havde Nine og valgte mig — Nei, Jago, jeg vil see, inden jeg twivler, og naar jeg twivler, søge Beviser; og efter disse, er der intet mere tilbage uden — bort paa engang haade med Kierlighed og Skindsyge.

Jago.

Det fornoier mig. Thi nu har jeg Marsag til desto friere at give dem Prover paa Venstebog og Hensivenhed. Anhør dersor hvad jeg troer mig pligtig at sige: jeg taler endnu ikke om Beviser. Men giv Agt

Agt paa deres Gemahlinde, besynderlig paa hendes Omgang med Kassio. Hav et vaaget Øie med hende, hverken mistraenklig, eller tryg. Jeg vilde ei gierne, at deresaabne goddædige Gemyt skulde af egen Trofylsdighed blive bedrager. Vær paa deres Vagt. Jeg fiender meget vel vort Lands Bestaffenhed. — I Benedig tor de nok lade Himlen see de Skalkestykker, som de ei vover at vise deres Mænd. Al deres Samvittighed bestaaer: ei i at lade dem ugiorte, men at holde dem forborgne.

Othello.

Siger du det?

Iago.

Hun bedrog sin Fader, i det hun ægtede dem; og da hun syntes at zittre og frygte deres Blikke, sandt hun allermeest Behag i dem.

Othello.

Det gjorde hun og virkelig.

Iago.

Betænk det; at hun, endnu saa ung, funde paatage sig saadan Forstillelse, og giøre sin Faders Øine saa stokblind som en Eeg — at han endog tænkte det var Tryllerie — Men jeg fortiener høilig at læses; jeg beder ydmuygst om Forladelse for min alt for store Hengivenhed til Dem.

Othello.

Jeg er dig evig forbunden.

Iago.

Jago.

Det forekommer mig, som min Tale har giort
Dem noget nedslagen.

Othello.

Ifke det ringeste, ikke det ringeste.

Jago.

Jeg befrygter dog virkelig, det er saa. De vil
betænke, haaber jeg, at alt, hvad jeg har sagt, det
er af Vensteb for Dem. Men jeg seer De er be-
væget — Jeg beder Dem udleed ei videre Slutnin-
ger af min Tale: lad dem ei strækkes videre end til
Formodning.

Othello.

Det skal ikke skee.

Jago.

Gjorde De det, naadige Herre! saa vilde min
Tale drage alt for slette Folger efter sig, som mine
Tanker ei har hensigtet til. Rassio er min værdige
Ven. — Naadige Herre, jeg seer De er bevæget.

Othello.

Ifke meget bevæget; — jeg kan ei forestille mig
andet, end at Desdemona er en dydig og retkaffen
Kone.

Jago.

Længe leve hun og blive det! og længe leve De,
og tænke det samme!

Othello.

Og dog, hvor Naturen engang farer vild. —

Jago

Jago.

Det er just Knuden. At hun, med Deres Tilladelse at tale, skulde afvise saa mange foreslagne Partier med hendes egne Landsmænd, der var af samme Stand og havde samme Fortrin, hvorefter enhver dog naturligvis tragter. Ei! man kan ikke andet end spore hos saadan en hæslig Egensindighed — stem O-vergivnenhed, og en unaturlig Tænkemaade. Men, forlad mig, jeg taler ikke egentlig om hende i Besynderlighed: endstien jeg maae befrygte, at, naar Villien skal oprøres mod hendes bedre Skionsomhed, hun da kan falde paa at sammenligne Dem med hendes Landsmænds Dannelse og Ulseende, og uheldigvis fortryde det Skridt, hun har giort.

Othello.

Nu Farvel, Farvel. — Mærker du endnu noget mere, saa lad mig det vide; overtael din Kone til at oppasse hende. — Forlad mig nu, Jago.

Jago.

Jeg anbefaler mig Dem, naadige Herre!
(gaaer.)

Othello.

Hvorfor skulde jeg gifte mig? — den ærlige Mand seer og veed uden Divil langt mere, end han udlader sig med.

Jago (kommende tilbage).

Naadig Herrel! jeg beder Dem ret indstændig ei at gruble videre derover; overlad det til Tiden. Det er altid billigt, at Rassio faaer sin Post igien; thi han beklæder den virkelig med megen Duelighed. Dog om De behager at forholde ham den endnu nogens

gen Lid, kan De derved komme til at beobagte ham og hans Opførsel desto nsiere. — Leg Mærke til, om Deres Kone ved hæftig og stærk Paahæng vil udvirke hans Indsettelse; — derpaa maae meget sees. Imidlertid troe De heller, jeg gaaer forvidt i min Grygt — som jeg og selv har billig Marsag til at formode. Hold hende for uskyldig, derom beder jeg Dem, naadig Herre!

Othello.

Tvivl ei om, jeg jo nok ved at styre mig selv.

Jago.

Jeg anbefaler mig Dem atten, naadig Herre!

(gaaer.)

Ottende Seene.

Othello attene.

Othello.

Jago er en overordentlig retskaffen Mand, og indsigtfuld kiender han fra Grunden alle menneskelige Handlingers sande Bestaffenhed. Besinder jeg hende troels — da, var hun end bunden til mig med mine egne Hierte-Strenge, skulde jeg slide hende los, forlasse og overlade hende som et Rov for sin egen Skiebne! — formodentlig fordi jeg er fort, og mangler det angenemme i Omgang, som Byejunkerne have; eller fordi jeg nærmer mig Dalen af min Levetid, dog det siger ikke meget — hun er forloren, og jeg bedraget: min Trost maae være at afskye hende.—O! du Vætestandens Forbandelse! At vi skal kunne falde disse deilige Skabninger vore, og ei deres Be-
gierde

gierligheder! hellere vilde jeg være en Tidse og nære mig i et skjært Gangsels Uddampninger, end besidde en Krog i den Skabning jeg elsker, blot til andres Brug. — Det er da nu de fornemmes Plage, som i Fortrin maae her staae tilbage for de ringere; det er en Skæbne, uundgaaelig som Døden. — Allerede ved vor Undfangesse sværer denne hornede Straf over os. See der kommer hun.

Niende Scene.

Othello, Desdemona, Emilia.

Othello.

Dersom hun er falsk, oh! saa spotter Himlen sig selv; jeg vil ei troe det.

Desdemona.

Nu, min kæreste Othello, er Gordet færdig, og de artige Personer her fra Den, som du har indhudet, vente paa din Komme.

Othello.

Det var en Forseelse af mig.

Desdemona.

Hvorsor taler du i saa svag en Tone, er du et vel maaskee?

Othello.

Jeg soler Smerte her foran paa mit Hoved.

Desdemona.

Ei! det kommer af for megen Vaagen: det vil snart gaae bort igien; lad mig binde noget fast til om

333-1555
Om dit Hoved, saa vil du inden en Time befunde
dig vel.

Othello.

Dit Torklæde er for lidet (Hun taber sit Torklæde)
lad det være: — kom, jeg vil følge ind med dig.

Desdemona.

Det gør mig ret meget ondt, at du ei befinder
dig vel.

(de gaae.)

Tiende Scene.

Emilia allene.

Emilia.

Det fornær mig at jeg har fundet dette Tørklaede her. Det var det første Erindringsstegn, hun sat af Moeren. Min underlige Mand har vel hundrede Gange tilskyndet mig at tage det. Men denne Gave er hende saa kær — thi han besværgede hende at bevogte det vel — saa at hun altid giemmer det hos sig, for at kyss og tale til det. Jeg vil tage Mynsteret deraf og give Iago det: men hvad han vil giøre dermed, veed Himlen og ikke jeg. Jeg gør det blot allene for at frøie ham i hans Griller.

(Iago kommer.)

Iago.

Hvad nu, hvad bestiller du her allene?

Emilia.

Skænd ikke, jeg har noget for dig.

P

Iago.

Jago.

Moget for mig? det er vel det Almindelige —

Emilia.

Nu hvad?

Jago.

Mia Kone, den Saasse.

Emilia.

Oh! er det alt? — Hvad vil du nu give mig
for dette Tørklæde?

Jago.

Hvilket Tørklæde?

Emilia.

Hvilket Tørklæde? Ei! det Moeren først
førerede Desdemona, som du saa ofte har bedet
mig om at fraliste hende.

Jago.

Har du da staalet det fra hende?

Emilia.

Nei, men hun lod det af Ulagtsomhed falde, og
til Lykke var jeg her nærværende og tog det op: ses;
her er det.

Jago.

Du er en rast Kone — giv mig det.

Emilia.

Hvad vil du giøre dermed? du havde ei Noe
førend du sik mig til at snappe det bort.

Jago.

Jago.

Ih, hvad gaaer det dig an.

(snappende Tørklædet fra hende.)

Emilia.

Hvis du ei har bestemt det til noget vigtigt
Brug; saa gib mig det. Den arme Kone vil tage
Sands og Samling, naar hun skal savne det.

Jago.

Du maae lade som du veed intet deraf. Jeg
har bestemt det til et vist Brug. Gaaen nu bort og lad
mig være allene. (hun gaaer.) Jeg vil legge det efter
mig paa Kassios Kammer, og lade ham finde det.
Emaating, lette som Lusten, ere for skindshge Folk
saa kraftige Beviser, som Sprog af Bibelen. Dette
kan og gisre noget. — Min Gift virker allerede hos
Moeren. Farlige Forestillinger have Gift i deres
Natur, som neppe fornemmes i Førstningen, men
saasnart de begynde kun lidt at angribe Blodet,
brænde de, som Svovel-Gruber — det tænkte jeg.
(seende Othello komme mærkelig forvirret.) See hvor han
kommer! Hverken Balmue eller Mandragora, ei
engang hele Verdens indslumrende Saftter, skal slasse
dig Lægedom og den sode Sovn, du endnu ned i
Gaar Nat.

Othello.

Ha! — troelos mod mig! —

Jago.

Hvad nu, Herr General! slaae det af Tankerne.

Othello.

Gort, gaae din Wei; du har lagt mig paa Pinebenken. Jeg foærger dig til, det er bedre at blive meget bedraget, end at vide det allermindste derom.

Iago.

Hvordan, naadige Herre?

Othello.

Hvad Fornemmelse havde jeg af hendes stiaalne Vellysters Nydelse. Jeg saae det ikke, jeg tænkte ikke derpaa, det gjorde mig ingen Harm: jeg sov Matten derefter lige godt; jeg var ubekymret og munter: jeg fandt ei Rassio's Kysse paa hendes Leber. Den som er bestaalet, og ei savner sit Tab, underret ham ei derom, og han er slet ikke bestaalet.

Iago.

Det gior mig ondt, jeg skal høre dette.

Othello.

Nu havde jeg været lykkelig, om hun havde givet sit stionne Legeme til Priis for den hele Armee, lige indtil Trosknægtene selv, naar jeg allene ei havde vidst noget deraf. — O! nu Farvel for altid du Sæle-Noe! Farvel al Selvtfredshed! Farvel I plurmadsede Skarer, og du stolte Krigsstand, som regner Ærgierrigheden selv blandt dine Dyder! O Farvel! — Farvel I vrinskende Hingste, skaldende Trompeter, moedopvækrende Trommer, skingrende Piber, Kongelige Standarter, og al dit Tilbehør, din Pragt, din Pomp du ærefulde Krig! og o! I Dødens dræbende Værktøi, hvis Jernstruber ligner

den udødelige Jupiters frygtelige Bulder, Farvel!
— tilendebragt er al Othello's Daad!

Jago.

Er det mueligt, naadige Herre?

Othello.

Nederdrægtige, forsikre dig Beviser om at Desdemona er en Hore: oh! forsikre dig dermed! giv mig viensynlig Beviis, eller (gribende fat paa ham) ved min evige Stels Værd, bedre havde det været dig at være født en Hund, end saaledes opfordre min opvakte Vrede.

Jago.

Er det allerede kommet dertil?

Othello.

Kom lad mig selv see det: gør det i det allermindste saa beviisligt, at det ringeste Glimt af Tvivl forsvinder for Mistanken: eller Vee, Vee dit arme Liv!

Jago.

Min naadige Herre!

Othello.

Bagtaler du hende og martrer mig, saa heed aldrig mere. Hørt med alle Samvittigheds Raab for Eftertiden. Opdyng paa Afskyeligheders Hoved nye Afskyeligheder, begaae Gierninger, hvorved Himsen vil følde Taarer, og Jorden forbøses, thi intet kan legges til din Fordommelse større, end dette.

Jago.

Oh, Barinhertighed! oh, Himlen staae mig
bi! — Er De vel en Mand? Haver De Siel eller
Følelse? Gud hielpe Dem! frataq mig mit Embes-
de. Jeg ulykkelige Daare, som maae leve og see
min Redelighed regnet til Forbrydelse! — O, afsky-
lige Verden! mærk det, mærk det, o Verden! at
være ærlig og ligefrem er ei at være sikker! — Jeg tak-
ker Dem for denne Lære, og herefter vil jeg aldrig
elske nogen Ven, da Kierlighed kun avler Had og
Fortornelse.

Othello.

Mei, bie — du skulde være ærlig —

Jago.

Teg skulde være klog; thi Ærlighed er en Daar-
re, der taber, hvad den træller for.

Othello.

Bed alt hvad dyrebart er i Verden, jeg troer
min Kone er ærlig, og at hun ei er det; jeg troer
du er redelig, og er det og ikke. Beviser maae jeg
have. — Hendes Navn, der var saa friskt og skont,
som Diana's Ansigt, er nu besudlet og ligesaa sort
som mit eget. Men saafremt der er Strikker, Dolk,
Gift, Ild eller quælende Stromme, vil jeg ei taale
det — havde jeg ikun Forsikring.

Jago.

Teg seer, Herre, De ganste fortærer af Deres
Lidenstab; Jeg fortryder at jeg skulde tiltale Dem
berom. De vilde gierne have Forsikring?

Othello.

1616 1616
Othello.

Vilde? — ja, og tillige vil.

Jago.

Det maae De: men hvorledes, hvad Forsikring, Herre? vilde De være Dienvidne, staae og stirre derpaa? betragte Deres egen Skam?

Othello.

Død og Fordommelse!

Jago.

Det vilde falde inderlig vanskeligt at bringe Dem i den Stilling: og fordømt være De, om De og lod noget dodeligt Die see Dem tumle sig, uden De selv. — Hvordan altsaa? Hvad skal jeg sige? Hvad falder De Forsikring? Ganske umueligt vil det være Dem, Herre, at faae see det, om De endog vare saa geile som Geder, saa hidlige som Aber, saa kaade som brunstige Ulve, og saa tofset og eensoldige som Dumheden i sit Kuus. — Men dog siger jeg, at hvis Hentydning og sandsynlige Omstændigheder, som lede lige til Sandheden, kan give Dem Forsikring, saa skal de have den.

Othello.

Giv mig et levende Beviis paa, at hun er trolos.

Jago.

Det er en ubehagelig Forretning: men siden jeg har indladt mig saa langt i denne Sag, ansporet dertil ved taabelig Redelighed og Vensteb, saa vil jeg vedblive. — Jeg laae myelig i Seng med Rassior

og da en forsmedelig Tandpine plagebe mig, kunde jeg ikke sove — der gives visse Folk, hvis Siele ere saa slappe, at de i Sovne udsladdre alle deres Hemmeligheder. Rassio er en af dem; jeg hørte hant sige i Sovne: „Min saade Desdemona, vi maae være vaersom, og skule vor Kierlighed.“ Og i det samme, Herre, greb han efter mig og trykkede min Haand, og raabte — „O, min kiæreste Ven!“ og gav mig derpaa saa hæftige Kysse, som om de vare rodfæstede paa mine Læber, og han vilde drage dem op med Nydderne; derpaa lagde han sit Been over mit, sukkede, og kyssede, og raabte derpaa: „forbandede Skiebne, der gav dig til Moeren!“

Othello.

Oh! affsheligt! affsheligt!

Jago.

Det var kun en Drom.

Othello.

Men den tilkiendegav en foregaaende Fuldblingsesse. — Det er og en forbandet Tivl, endskjont det ei var uden en Drom.

Jago.

Den kan altid hielpe til at beskytte andre Grunde af mindre Vægt.

Othello.

Jeg vil slide hende i tusende Stykker.

Jago.

Nei, vær ei ubesindig. Endnu seer vi jo intet af hvad der er giort. — Maaske hun er Verligheden selv.

selv. Siig mig engang, har De ei undertiden seet et Torklæde med Spetter, lignende Jordbær, i des res Gemahlindes Haand?

Othello.

Jeg forærede hende et saadant; det var min første Gave.

Jago.

Derom veed jeg slet intet; men med saadant et Torklæde — og jeg er vis paa, det tilhørte deres Gemahlinde — saae jeg i Dag Kassio astorrede sin Hage.

Othello.

Men det skulde være det samme?

Jago.

Om det var det, eller et andet, naar det kun er hendes, taler det imod hende tilligemed de andre Beviser.

Othello.

O, gud den Nedrige havde fyrgethyve tusende Liv! et eneste er for fattigt, alt for ringe for mit Hævngierrighed! Nu indseer jeg det er sandt — See hid, Jago! saaledes blæser jeg til Himmelens al min skionne Kierlighed: borte er den — Stig frem, du sorte Hævn af Helvedes dybe Afgrund! og du, o Kierlighed! afstaae tyranist Had din Krone og det Hierte hvor du thronede! Bryst, svulme af dit Byrde, den er Luther Slangetunger!

Jago.

Nu, giv Dem dog tilfreds.

Othello.

Oh! Blod! Blod! —

Jago.

Taalmodighed, siger jeg; De kan endnu for andre Deres Sind.

Othello.

Aldrig, Jago. Ligesom det Pontiske Hav, hvis uuskolde Strom og stridige Fart aldrig formærker nogen hensyntende Ebbe, men udflyder uafbrudt i Propontis og Hellespont, *) saaledes skal og mine blodige Tanker, i voldsomt Løb, aldrig see tilbage, og aldrig hensynke til lav Kierlighed: lige indtil mit Hævngierrigheds gabende Strube har opsluget dem alle — (han knæler) Nu ved hin besæstede Himmel, under et hellig Lostes agtbærdige Forbindelighed, sværger jeg —

Jago.

Staae ei op endnu — (han knæler) Jeg frøver Eder til Vidne I evig brændende Lys Herover os! Eder, I Elementer, der rundt omkring indslutte os! værer Vidne, at Jago her opofrer Forstand, Haand og Hierte, for at udføre alt til den fornærmede Othello's Dieneste; lad ham endog befale den allerblodigste Gierning, jeg skal ei giøre mig Samvittighed af at adlyde ham.

Othello.

*) Lignelsen grunder sig paa historisk Rigtighed. Pontus semper extra mare in Propontidem; introrsus in Pontum nunquam restituit mare. Plin. hist. nat. L. 11. c. 97. Men skulle vel Shakspeare have læst Plinius?

Othello.

Jeg hilser ikke dit Vensteb med tomme Taksigelser, men med godvillig Antagelse, og vil strax se dig legge Haand paa Verket; lad mig inden tre Dages Forløb høre dig sige, at Rassio er ikke mere.

Iago.

Min Ven er allerede død, paa Deres Forlængende — Men spar hende Livet.

Othello.

Gordomt være hun det hæslige Skarn! oh, forbundet være hun! — kom, gaae af sides ned mig; jeg vil begive mig bort for at udfinde noget hastigt Middel til at bringe denne deilige Dievel ud af Verden. Fra nu af er du min Lieutenant.

Iago.

Jeg er for evig Deres.

(De gaae.)

Ellevte Scene.

(Et andet Værelse paa Slottet.)

Desdemona, Emilia, Klaudio.

Desdemona,

Hør, kan han sige mig, hvor Lieutenant Rassio ligger i Qvarter?

Klaudio.

Klaudio.

Det tor jeg ikke vel sige, at han nogensteds lyver. (Ligger.) *)

Desdemona.

Og hvorsor ikke?

Klaudio.

Han er Soldat, og for mig at sige, en Soldat lyver, var en halselos Gierning.

Desdemona.

Snak; hvor boer han?

Klaudio.

At fortælle Dem hvor han boer, det var at sige Dem samme Sted, hvor han lyver.

Desdemona.

Kan nogen uddrage sig noget deraf?

Klaudio.

Jeg veed ikke hvor han boer, og at opdigte en Boepel, og sige han ligger her eller der, det var at lyve i min egen Hals.

Desdemona.

Kan du da ikke faae det opspurgt, og blive undervist derom af andre?

Klaudio.

Jeg vil chatikisere Verden for hans Skyld, det er: giore dem Spørgsmaal, og fordre Giensvar.

Des-

*) Et Ordspli der reiser sig af dette Ords dobbelste Betænkelse; thi to lye betyder paa engelsk baade at ligge og at lyve.

LEAF 233

Desdemona.

Opsøg ham, og bed ham komme h̄. Søg ham, at jeg har talt til Fordeel for ham hos min Mand, og at jeg haaber, alt vil blive godt igien.

Klaudio.

Dette at udføre ligger da inden for Grændserne af en fattig Mands Forstand, og jeg vil dersør friste paa at iværksætte det.

(Gaaer.)

Desdemona.

Hvor skulde jeg vel have tabt mit Tørklæde, Emilia ?

Emilia.

Det veed jeg ikke, Frue.

Desdemona.

Troe mig, jeg vilde heller have tabt min Pung fuld af Crusader — thi dersom min ædle Moer ei var trofastere og mere veltænkende, end andre skindsyge Mennesker, kunde dette være nok for at bringe ham paa slette Tanker.

Emilia.

Er han da ikke skindsyg?

Desdemona.

Hvem, han? Jeg troer Solen har fordrevet alle flige Dunster fra det Sted, hvor han kom til Verden.

Emilia.

See der kommer han.

Des-

LEIE 333

Desdemona.

Nu vil jeg ikke før aflade, inden han har tilstaet Cassio en fuld Benaadning. — Hvordan staer det til med dig, min Mand?

Tolvte Scene.

De Forrige, Othello.

Othello.

Net vel, min kære Kone. (Assides.) O! hvor haardt at forstille sig — hvordan gaaer det dig, Desdemona?

Desdemona.

Godt, min bedste Mand.

Othello.

Giv mig din Haand; denne Haand er fugtig, Kone.

Desdemona.

Den har ei endnu folgt nogen Alder, eller kiendt nogen Sorg.

Othello.

Det er et Tegn paa Frugtbarhed, og et gammelst Sindelaug: heed, heed og fugtig — denne Haand fordrer en Friheds Indskräning, Fasten og Beden, megen Tugtelse, hellige Andagtsøvelser; thi her ligger en ung svedende Dievel forborgen, der bliver oprorist. — Det er en god Haand, virkelig en godædig Haand.

Des-

Desdemona.

Du maae i Sandhed og falde den saa, thi det
var denne Haand, der gav mit Hierte bort.

Othello.

En gavmild Haand. — I forrige Tider gave
Hierterne Hænder; Men efter vor nye Vaabenkunst
er det: Hænder, ingen Hierter *).

Desdemona.

Deraf veed jeg intet; — men dit Loste.

Othello.

Hvilket Loste, min Skat!

Desdemona.

Jeg har sendt Bud til Kassio, for at bede ham
komme hid at tale med dig.

Othello.

Det er en hæslig og slem Snue, jeg er plaget
af, laan mig dit Tørklede.

Desdemona.

See der, min Mand.

Othello.

* Kong Jakob den 1re stiftede frar i Begyndelsen af sin Regierung den nye Værdighed af Baronets for Venge-Horuden andre Forrettigheder erholdt de en Tillætning til deres Familie Vaaben, som var en rød Haand i Sølvfeldt. Hertil figter Shakspeare med det ovenstaende ildtryk, i det han lader sig forlyde med, at mange af disse Herrer vel havde Hænder, men ingen Hierter. Det er: Vel Venge til at liebe Værdighed med, men ingen Ond for at erhverve sig Ere. Vigeledes giver han derved Dronning Elisabeth en Compliment, der ei holdt Prestitler til Fals, men uddelede dem alle til fortiente Mand.

Warburton.

236

Othello.

Det, som jeg gav dig.

Desdemona.

Jeg har det ikke hos mig.

Othello.

Ikke?

Desdemona.

Nei, i Sandhed, min Mand.

Othello.

Det var en Feil. — Dette Lommeklæde var det just en Ægypterinde gav min Moder. Hun var en Tryllerste, og kunde næsten løse sig til Folkes Tanker; hun sagde, at saalænge hun beholdt det, skulde hun ikke afslade at blive elskværdig og uafsladelig være i Besiddelse af min Faders Kierlighed: men dersom hun tabte det, eller gav det bort, skulde hun i min Faders Nine tabe al sin Ynde, og han finde Behag i fremmede Skionheder. Kort vor min Moder døde, forærede hun mig det, og paalagde mig, om det hændte, jeg fik en Kone, da at give hende det. Dette gjorde jeg, og pas vel derpaa; lad det være dig saa kostbart som din Diesteen: thi mistede eller gav du det bort, var det et Forsliis/ hvorimod ingen Ting kunde opveie.

Desdemona.

Er det muligt?

Othello.

Det er ganste vist; der ligger Tryllekraft for borgen i dets Væv. En Sybille, som her i Verden havde

havde fast to hundrede Sole-Omsloeb, giorde Udkastet i hendes prophetiske Raserie. Ormene blev helligede, som spandt Silke dertil, og det blev dyppet i Balsom af Mummier *), som den indsigtsfulde Kone havde giemt og faaet af uskyldige Tomfruers Hierter.

Desdemona.

Virkelig! — er det sandt?

Othello.

Hoist sandfaerdigt, dersore pas vel paa det.

Desdemona.

Da vilde jeg onspe til Himlen, jeg aldrig havde seet det!

Othello.

Ha! — og hvorfore? —

Desdemona.

Hvorfor er du saa opfarende og hæftig i din Tale?

Othello.

Er det tabt? er det borte? siig, er det for kommet?

Desdemona.

Gud hielpe mig!

Othello.

*) Den balsamiske Saft, der udsled af Mumierne, var til forn berømt formedelst dens antiepileptiske Kraft. Vi ere i vore Tider floge nok for at vide, at de den samme tillagte Egenskaber vare lutter Indbildninger; og dog har man forsikret mig, at denne Balsom endnu fore findes i nogle Apotheker.

Othello.

Hvad siger du?

Desdemona.

Det er ei borte; men sæt at det saa var?

Othello.

Ha! —

Desdemona.

Jeg siger det er ei borte.

Othello.

Hent det, og lad mig see det.

Desdemona.

Det kan jeg giøre, min kære Mand; men nu vil jeg just ikke giøre det. — Dette er et Kunstigreb for at bringe mig fra min Ansøgning; jeg beder for Cassio, lad ham saae sin Post tilbage.

Othello.

Hent mig Torklædet — der ahner mig noget.

Desdemona.

Troe mig, du vil aldrig forefinde en dygtigere Mand.

Othello.

Torklædet!

Desdemona.

En Mand der al sin Tid har grundet sin Lykke paa dit Venstakab; som har deelt Farer med dig.

Othello.

Othello.

Lørklaedet! —

Desdemona.

I Sandhed, du er ubillig.

Othello.

Bort. —

(Han gaaer.)

Trettende Scene.

Desdemona, Emilia.

Emilia.

Er den Mand ikke skindsyg?

Desdemona.

Jeg saae ham aldrig saaledes tilforn; der ligge
sanske vist nogen underfuld Kraft i dette Lørklaede:
Jeg er reent ulykkelig, som har tabt det.

Emilia.

Det er hverken i et eller to Aar man lærer at
kiende en Mand. De ligne alle vore Maver, og vi
tre kun deres Fode; de opsluge os med Graadighed,
og mættede, faste de os ud igien. See der er Kassio
og min Mand.

Iago og Kassio.

Iago.

Der er ei andet for, hun maae gløre det; og
see — til al Lykke! gaae nu hen og bonsald hende,

Desdemona.

Min kiære Kassio, paa hvad God staae nu Deres Sager?

Kassio.

Raadige Frue! endnu min forrige Ansgning. Jeg beder Dem, lad mig igien ved Deres dydige Forbon faae en nye Tilværelse, og den Plads tilbage i en Mands Vensteb, som jeg af mit hele Hiertes Fylde agter og ærer. Jeg vilde ikke gierne at det længere skulde udslettes; og dersom min Forseelse er af saa dodelig Natur, at ei mine forrige Eienester, eller min nærværende Fortrydelse, eller Forsættet af et godt Forhold for Eftertiden, kan forsonne mig med hans Kierlighed, vil det blive mig en Velgierning at faae det at vide; da jeg maae indsvøbe mig i nødvunden Tilfredshed, og i en snevrere Kreds tage til Takke med Lykkens Almisser.

Desdemona.

Ach, kiære, brave Kassio! min Mellemhåndsing er endnu af ingen Vægt; min Mand er ei mit Mand: og jeg skulde ikke kiende ham igien, dersom hans udvortes Uldseende var saa forandret som hans Lune. Saa sandt hielpe mig hver Lysens Engel! som jeg har giort mit Bedste for Dem, og selv sat mig blot for hans hele Ugunst ved min frie Tale. De maae have et Dieblits Taalmodighed; hvad jeg kan giøre det vil jeg, og enda mere, end jeg torde giøre for mig selv. Giv Dem dermed tilfreds saar længe.

Iago.

Er Generalen da vreed?

Emilia.

Emilia.

Han gik nu myelig hersra, og tilvisse i en uroelig Gemyts Forfatning.

Jago.

Kan han blive vreed? — Jeg har seet Kanonerne sprenge hans Belider og dievelst bortrive hans egen Broder fra hans Arm; og kan han blive vreed? — han maae da have vigtige Marsager; jeg vil gaae ham imøde. Er har vred, maae det have noget at betyde.

(gaaer.)

Fjortende Scene.

Desdemona, Emilia, Rassio.

Desdemona.

Kære, gior det. — Vist nok er det enten Stats Anliggender fra Benedig, eller andre opdagede Anslag, som han her paa Cypern er kommen under Veir med, der har fordunklet hans klare Forstand. Og i slige Tilfælde pleie Folk at udlade sin Harme paa ubetydelige Ting, endstikt de vigtigere ere deres Formaal. Det er altid saa: Thi lad en Finger giore os ondt, strax meddeler den alle vore sunde Lemmer en smertelig Følelse. Nei, vi maae betænke vore Mænd ei ere Guder, og ei forslange saadan Omhed af dem som i Frierdagene. Du har Grund til at irettesette mig Emilia, uartige Skumler jeg er! thi jeg var nær ved i min Siel at beskydde ham for Uartighed. Men nu indseer jeg, at jeg havde bestukket Vidnet, og han var falskelig anklaget.

Emilia.

Beed De til Himlen, at det maae være Statsfager, som De tænker, og ei andre Griller eller Anstod af Skindsyge for Deres Skyld.

Desdemona.

Himlen forebygge det! — Jeg gav ham aldrig Varsag dertil.

Emilia.

Men det tilfredsstiller ei altid skindsyge Folk. De ere aldrig skindsyge, fordi de have Anledning dertil; men ofte skindsyge, fordi De ere skindsyge. Skindsygen er et Uhyre, der har undfanget og fædt sig selv.

Desdemona.

Himlen bevare min Othello's Hierte for dette Uhyre!

Emilia.

Dertil siger jeg Amen! naadige Frue.

Desdemona.

Jeg vil soge efter ham. De, Rassio, maae ei gaae langt bort; finder jeg ham oplagt, vil jeg forebringe Deres Ansøgende, og anvende min storsc Glid til et lykkeligt Udsald.

Rassio.

Jeg takker Dem ydmygst, naadige Frue!

(Desdemona og Emilia gaae.)

Fem-

Fenitende Scene.

Kassio, Bianka.

Bianka.

God Dag, kære Ven, Kassio!

Kassio.

Hvad er det som gør, at du kommer hid? Hvordan gaaer det min smukke Bianka; jeg vilde sandelig nu, min Deilige, have besøgt Dig.

Bianka.

Og jeg var ligeledes paa Veien hen til Dig, Kassio. — Hvordan, blive mig borte en heel Uge? Syv hele Dage og Nætter? aatte og firsindstyve Timer? og det Elserens Skilsmisse Timer, firsindstyve Gange kiedsommeligere end Time-Wiseren. Ø, trættende Overregning!

Kassio.

Gorlad mig, Bianka, jeg har denne ganske Lid været besværet med blytunge Tanker. Men paa en beleiligere Lid skal min Graværelses Regning vel komme dig tilgode og blive godtgiort. (i det han giver hende Desdemonas Torklæde.) Vil du, min Bedste, ikke udtagte mig Mynsteret heraf?

Bianka.

Hvorfra sk du det, Kassio? Det er vist nok en Gave fra en nyere Veninde: nu merker jeg Marsagen til din slemme Graværelse; er det alt kommet saavidt? godt.

Kassio.

Nu vel, Pige, gaae hen og fast dine skindne
Formodninger i Dievelens Strube, hvorfra du har
dem — Du er skindsyg over, at det er en Foræring
af en Kiæreste? Nei, i Sandhed er det ikke,
Bianka.

Bianka.

Nu, hvis er det da?

Kassio.

Det veed jeg heller ikke; jeg fandt det i mit
Værelse. Mysteriet synes jeg vel om, og jeg vilde
gjerne have et Udkast deraf, inden det forlanges til-
bage, som det vist vil blive; tag nu og giv det.
Imidlertid lad mig her noget allene.

Bianka.

Jeg forlade dig? hvorfor?

Kassio.

Jeg venter Generalen hid. Og det er mig ei-
tienligt, ikke heller ønsker jeg at han skal see mig her
holde Kiessingensnak.

Bianka.

Hvi saa, om jeg maae spørge?

Kassio.

Ikke derfor, at jeg jo elsker dig.

Bianka.

At du elsker mig ikke, skulde du sige. Du maae
dog folge mig et lidet Stykke paa Beien, og fortælle
mig, om jeg snart skal see dig i Aften.

Kassio.

Kassio.

Det bliver kun et lidet Stykke, jeg kan følge
dig; thi jeg maae forblive her. Men jeg skal snart
se dig igien.

Bianka.

Det er mig fært, jeg maae da finde mig i
Omstændighederne.

Fierde Act.

Første Scene.

(En Gahl paa Slottet.)

Othello, Iago.

Iago.

Bil De troe det?

Othello.

Troe det, Iago?

Iago.

Hvordan, kysse hinanden hemmelig?

Othello.

Et usorsvarligt Kys!

Iago.

Eller at hun skulle ligge blot med hendes Ven
i Sengen, en Times Tid eller to, uden at have no-
get ondt i Sinde?

Othello.

Blot i Sengen, Iago, uden at have noget
ondt i Sinde? — det var jo at vise sig skinhellig
mod Fanden; De som have dydige Hensigter, og
dog

dog handle saaledes, deres Dyd frister ei Dievelen,
de fristte Himlen.

Jago.

Maar de ingen Ting begaae, er det et forlader-
lig Feilrin: Men giver jeg min Kone et Lørklæde —

Othello.

Hvad da?

Jago.

Hvad da, det er hendes, naadige Herre! og
da det er hendes, maae hun, tænker jeg, give det
bort til hvem, hun lyster.

Othello.

Hun raader ligeledes over sin Ære, maae hun
og give den bort?

Jago.

Hendes Ære er et Væsen, der ei kan sees.
Man troer de Personer ofte have den, der slet ingent
have; men angaaende Lørklædet. —

Othello.

Ved Himlen, jeg vilde saa gierne have brage
det i Førglemmelse! du sagde — oh, det svæver
over min Hukommelse, ligesom en Ravn over et
besmittet Huus, og spaær Beboerne Døden. —
Han havde mit Lørklæde —

Jago.

Ja, hvad da?

Othello.

Det er just ei saa rigtig.

Jago.

— — — — —

Jago.

Hvad, om jeg sagde, jeg havde seet ham beskremme Dem? eller hørt ham sige det? — thi virkelig gives der saadanne mundkaade Skurke, der kan have intaget og erobret et Fruentimmer enten ved overhængende Smigren, eller og ved Pigen's frivillige Tilbøjelighed, og da kan de ei holde sig fra at sladdre af Skolen.

Othello.

Har han da udladt sig med noget?

Jago.

Det har han, naadige Herre! men vær vel forsikkret ei om mere, end han vel kan forsværge.

Othello.

Hvad har han da sagt?

Jago.

Ih, at han har — Jeg veed ei hvad han har.

Othello.

Hvad har han? Hvad? —

Jago.

Lagt —

Othello.

Hos hende?

Jago.

Hos hende, paa hende — Hvad De selv vil.

Othello.

Othello.

Lagt hos hende! paa hende! lagt hos hende!
 Det er skindigt! Tørklædet — Tilstaaelse — Tør-
 klædet — Bekiende skal han og blive hængt for U-
 magen — først blive hængt, og da — bekiende —
 Jeg skielver derfor — Naturen funde ei opvække
 slige føle Billeder uden til Advarsel. Det er ei Ord,
 der saaledes ryste mig — Ha, Næser, Øren, og
 Læber — er det mueligt! bekiende! — Tørklædet
 — oh Dievel —

(falder i Asmagt.)

Jago.

Virk fun! min Medicin virker vel. — Saale-
 des fanger man lettroende Giekke, og mangen vær-
 dig kynd Dame paadrager sig uforstykldt Skjendsel.
 Hei! Hei! Herr General! Herr General! — Othello
 — See der er Kassio.

Anden Scene.

Kassio, De Forrige.

Kassio.

Hvad er paa Færde?

Jago.

Generalen har faaet et Anstod af den faldende
 Syge, dette er enda det andet. I Gaar havde han
 dog et

Kassio.

Gnid ham omkring Lindingerne.

Jago.

2222-1111

Jago.

Nei, gior det ikke; man maae lade Afmagten have sin egen rolige Gang, hvis ei Skummel skal staae ham for Munden, og lidt efter lidt bryde ud i rasende Galsskab. — See, nu bevæger han sig. Gaae du kun lidt afsides, han vil strax komme sig igien. Maar han er gaaet hersfra, vil jeg tale med dig, en vigtig Sag angaaende. (Raschio gaaer.) Hvor dan er det med Dem, General? har De ei stødt Deres Hoved?

Othello.

Driver du Spot med mig?

Jago.

Nei, ved Himlen, om jeg spotter Dem. — Jeg ønskede, De vilde bære Deres Skiebne som en Mand.

Othello.

En horned Mand er et Uhyre, et Dyr. —

Jago.

I en folkerig Bye er der altsaa mangen et Dyr, og mangen et fædeligt Uhyre.

Othello.

Tilstod han det ogsaa?

Jago.

Gedste Herre! var dog en Mand: betenk, at ethvert stægget Menneske, der er spændt i Vegteskabsaaget, trækker fælleds med Dem. Der leve Missioner, som hver Mat ligge i tilredde Senge, hvilke de

for sværge paa ere blot for dem alle. Deres Tilstand er bedre: oh! det er Dievelens Spottelyst at liste en Boleriske ind i en sikker Eggteseng, og udgive hende for Kydshed. — Nei, lad intet heller vide det: thi naar jeg veed hvad jeg er, saa veed jeg tillige hvad hun skal være.

Othello.

Oh! du taler som en forstandig Mand; det er sandt.

Jago.

Gaae Dem nu noget affides, og formaae Dem selv til at være en rolig Tilmørker. Imedens De laae her nedtrykt under Gyrdnen af Deres Kummer — en Lidenskab der ei anstaar en Mand som De — kom Rassio hid: Jeg sik ham af Veien, og gav gode Undskyldninger for Deres Besvimelse: Jeg bad ham strax vende tilbage for her at tale med mig; hvilket han lovede. Forstik Dem nu et Sted, og læg vel Mærke til hans haanlige Latter, hans Spodshed, og fiendelige Foragt, der viser sig i enhver Mine af hans Ansigt. Thi jeg vil animode ham om, at igentage Fortællingen forfra, hvor, hvorledes, hvor ofte, hvor længesiden, og naar han havde, og igentil have med Deres Kone at bestille. Jeg siger, mørk Dem vel alle hans Lader. Dog, Taalmodighed maae De have, eller og jeg skal sige, De er lutter Galde, og besidder slet ingen Mandighed.

Othello.

Hør Jago; du skal see mig høist snild at finde mig i Taalmodighed, men tillige — høist blodgierrig; hører du det?

Jago.

Tredie Scene.

Jago.

Det er ganske tilborligt. Alt til rette Sid.
Vil De nu skule sig (Othello gaaer affides) nu vil
jeg spørge Kassio om Bianka, en god Huusholderse-
der, ved at falsbyde sine Lyster, forstaffer sig Mad og
Klæder. Dette Dyr er inderlig forelsket i Kassio;
ligesom det og er Skogens Straf, at bedrage mange,
og igien af en at blive bedrageden; Han selv, naar
han hører tale om hende, kan ei bare sig for at stog-
gerlee: der kommer han. Jo mere han vil lee, jo
mere rasende vil Othello blive, og hans forblindede
Skindsyge skal ganske urigtig udlegge den arme Kas-
sio's Smil, Lader og letsindige Adfærd.

Tredie Scene.

Jago, Kassio.

Jago.

Nu, hvordan besindet De Dem, Lieutenant?

Kassio.

Desso værre for Tillægs-Navnet du giver mig,
hvis Berøvelse er færdig at stille mig ved Livet.

Jago.

Holdt dig vel inde med Desdemona, og du er
sikker i din Sag. (i en lavere Tone.) Dersom dit
Ønskes Opsyldelse stod i Bianka's Magt, hvor snart
skulde det da ikke lykkes dig.

Kassio.

Oh! den arme Dievel.

Othello.

Othello.

See, hvor han leer allerede.

Jago.

Aldrig saae jeg noget Fruentimmer saa forelsket
i en Mandsperson.

Kassio.

Oh! det arme Dyr, jeg troer not enda hun
elsker mig.

Othello.

Nu nægter han det koldfsindig, og leer kun
deraf.

Jago.

Hør engang Kassio.

Othello.

Nu driver han paa ham, for at faas ham til at
fortælle det igien; — rigtig, — ganske rigtig, videre.

Jago.

Hun foregiver at du vil ægte hende. Er
det sandt?

Kassio.

Ha! ha! ha!

Othello.

Triumpherer du Romer *)? triumpherer du?

Kassio.

*) Othello talder ham en Romer. Det Ord: triumphere,
eller holde Triumph, som var en Romersk Hoitideslighed,
bragte ham derpaa.

Johansen.

Kassio.

Jeg ægte hende? Hvad? Såg en Kieselink? —
Kære, tænk dog mere fristelig om min Forstand, og
troe ej den er saa fordaervet. Ha! ha! ha! —

Othello.

Saa, saa, de som vinde have godt ved at lee.
Hvad maa jeg da nu?

Jago.

Nygtet siger dog, at du vil ægte hende.

Kassio.

Virkelig, såg sandt.

Jago.

Jeg vil være en Skieln, hvis det ei er sandt.

Othello.

Har du ast gravet min Grav? — godt.

Kassio.

Det er den Abekats eget Forebringende: Hun
forestiller sig at jeg vil ægte hende, i Folge hendes
Kierlighed og egen Indbildung, uden at jeg har
givet hende mit Lovste.

Othello.

Jago vinker til mig: nu begynder han Historien.

Kassio.

Nu i Dieblifiket var hun her; hun geder mig
overalt. Jeg stod forgangen Dag ved Stranden og
talte med nogle Venetianere, og strax kom denne
Giante ogsaa derhen, og falder mig saaledes om
Halsen —

Othello.

Othello.

Dg raabte, oh min kiæreste Kassio! eller saa
omtrent: hans Adfærd giver det noksom tilkiende.

Kassio.

Hængte sig saa paa mig, og lønede sig græden-
de op til mig, og saaledes sidder og trykker mig.
Ha, ha, ha.

Othello.

Nu fortæller han nok hvorledes hun listede ham
ind i mit Kammer: oh, jeg seer nu tydelig din
Næse her for mig, men endnu ikke den Hund, jeg
skal kaste den til.

Kassio.

Ja, jeg maae skille mig ved hende.

Zago.

Ei da! see, der kommer hun selv.

Fierde Scene.

Bianka, De Forrige.

Kassio.

Der er Murmelsdyret! ja hun seer ud derefter.
Hvad skal det betyde at du altid løber i Hælene efter
mig?

Bianka.

Tanden og hans Oldemoer løbe efter dig! hvad
Hensigt havde du vel med det Tørklæde, du nu mye-
lig gav mig? Jeg var taassed nok til at tage det.
Jeg skulde tage Monstret deraf? hvor rimeligt var

det ikke, at du skulde finde saa skønt et Værk i dit
Kammer, uden at vide hvem der lagde det der.
Det er vist nok en eller anden Tasses Erindringstegn,
hvorfaf jeg skal tage Mynsteret — der, giv din Kiep-
hest det tilbage igien: hvorfra du endog maae have
det, saa vil jeg ikke besætte mig med at tage noget
Monster deraf.

Kassio.

Hvad nu, min smukke Bianka? Hvad nu?

Othello.

Ved Himlen, det skulde være mit Tørklæde.

Bianka.

Wil du spise hos mig i Aften, saa kan du; og
wil du ikke det, saa kom, naar du igien skal finde
det beleiligt.

(gaaer.)

Jago.

Lob efter hende, lob efter hende.

Kassio.

Det maae jeg, thi ellers vil hun giøre mig Op-
tsier paa Gaden.

Jago.

Spiser du der til Aftens?

Kassio.

Ja, jeg tænker det.

Jago.

Godt, det kan hænde, jeg skal see dig der; thi
jeg vilde gierne tale et Par Ord med dig.

Kassio.

Kassio.

Kære kom: maae jeg vente dig?

Jago.

Nu gaae. Vi tales nærmere ved siden.

(Kassio gaaer.)

Femte Scene.

Othello, Jago.

Othello.

Hvorledes skal jeg myrde ham, Jago?

Jago.

Lagde De Mærke til, hvor han loe over sin egen
Skam?

Othello.

Oh! Jago.

Jago.

Og saae de Tørklædet?

Othello.

Var det mit?

Jago.

Just Deres, saasandt jeg lever: deraf kan De
nu see, hvormeget han agter den taaffede Kone, De-
res Frue — hun gav ham det, og han har igiens
givet det bort til sin Kiselinke.

Othello.

Jeg vilde ønske jeg kunde dræbe ham i ni sam'
fulde Aar. Jo, ret en herlig Kone! — en smuk Kone!
— en deilig Kone!

Jago.

Nei, nu maae De slaae det af Tanferne.

Othello.

Oh! gid hun endog i denne Nat maatte raad'
ne, omkomme og fordommes; leve skal hun ikke.
Nei, mit Hjerte er forvandlet til Steen, naar jeg
slaaer derpaa, svier min Haand. Oh! hele Verden
har ingen yndigere Skabning. — Skulde hun komme
til at ligge ved en Keisers Side, vilde han endog
blive hendes Slave.

Jago.

Sa, det er nu ikke Sagen.

Othello.

Al Ulykke ramme hende! Jeg siger kun hvad
hun er — saadan Fuldkommenhed med hendes Maal
— en saa fortæsselig Kiender af Musik. Oh! hun var
i Stand til at udsynge Vildheden af en Bjørn: saa
opfindrisk, saa fuld af Vid.

Jago.

Desto stemmtere, om hun er alt dette.

Othello.

Oh! ja, tusend, tusend Gange stemmtere. Og
dog af saa indtagende et Væsen! —

Jago.

Jago.

Mt for indtagende.

Othello.

Visselig; ganske sandt. Men det er dog Skade;
Jago; Oh! Jago — ret stor Skade.

Jago.

Er De saa indtaget i hendes Ugudelighed, saa
giv hende Fribrev paa at fornærme Dem; thi tager
De sig det ei nær, saa angaaer det andre slet ikke.

Othello.

Jeg vil hugge hende i tusend Stykker; hun
giore mig til Hanrei!

Jago.

— Oh! det er skammeligt giort af hende.

Othello.

Bed en af mine egne Officerer!

Jago.

Det er endnu skammeligere.

Othello.

Hør Jago, slaf mig nogen Gift, og det i Nat.
Jeg vil ei klamres med hende, for at ikke hendes
Skabning og Skionhed skal igien svække min Besle-
ning. — I denne Nat, Jago.

Jago.

Brug ei Forgift; qvæl hende i Sengen, i den
samme Seng, hun har besmittet.

Othello.

Godt, godt. Billigheden af denne Straf behager mig; — meget godt.

Jago.

Og hvad Kassio angaaer, saa overlad mig at sørge for ham. — De skal erfare mere ved Midnat.
(en Trompet høres.)

Othello.

Fortræffelig vel. — Hvad er det for en Trompet?

Jago.

Det er sikkert nogen fra Venedig. Oh! det er Lodoviko, afflikit fra Hertugen: og see, Deres Frue folger ham.

Siette Scene.

Desdemona, Lodoviko med Folge,
De Forrige.

Lodoviko.

Deres Lienere, værdige Herr General!

Othello.

Ieg er ligeledes Deres, min Herre! af mit ganske Hierte.

Lodoviko.

Hertugen og alle Raadsherrerne i Venedig lade Dem hilse.

(giver ham et Brev.)

Othello.

Othello.

Jeg kysser Dokumentet, der indeholder Deres
Gode Besaling.

Desdemona.

Hvad Nyt medbringer De, kære Fætter
Lodoviko?

Jago.

Det er mig en stor Glæde at see Dem her,
Signor; velkommen til Cypern.

Lodoviko.

Jeg takker Dem. Hvordan besinder Lieutenant
Rassio sig?

Jago.

Endnu i Live, min Herre!

Desdemona.

Der er, Fætter, kommet en stem Knude paa
Traaden imellem ham og min Mand. Men De skal
giøre alting godt igien.

Othello.

Veed du det med Vished?

Desdemona.

Min Mand —

Othello (læser).

Mangler ei at iværksette dette, saafremt som
De vil —

Lodoviko.

Han tilstalte Dem ikke; han er sysselsat med
Brevet. Er der kommet Ueenighed imellem Gene-
ralen og Kassio?

Desdemona.

Ja, ret ulykkeligviis. Jeg vilde giøre meget
til at forsonе Dem sammen, for den Godhed jeg bær
til Kassio.

Othello.

Ild og Svovel!

Desdemona.

Min Mand!

Othello,

Er du ret Ellog?

Desdemona.

Øbad, er han vred?

Lodoviko.

Maaſkee Brevet har giort ham uroelig. Thiſ
som jeg formoder, bliver han faldet tilbage, og
Kassio indsat i hans Sted som Stadtholder.

Desdemona.

Troe mig, det glæder mig.

Othello.

Virkelig!

Desdemona.

Min Mand — —

Othello.

333.1.1.1.

Othello.

Mig skulde det glæde at see dig fra Forstanden.

Desdemona.

Hvordan, min Allerkjæreste Othello?

Othello.

Dievel!

(giver hende et Slag.)

Desdemona.

Det har jeg ikke fortient.

Lodoviko.

Min Herre, det vil man aldrig kunne troe i
Venedig, endskist jeg skulde sværge paa, at jeg havde
seet det selv. Det gaaer alt for vidt. Stil henvne
tilfreds igien, hun græder.

Othello.

Oh! Dievel, Dievel! — kunde Jorden besværges af Fruentimmer-Taarer, vilde der fremkomme
en Krokodil af hver Taare hun fælder: — bort fra
mine Dine.

Desdemona.

Jeg vil adlyde, for ei at mishage dig.
(gaaer.)

Lodoviko.

Hun er i Sandhed en adlydig Kone: jeg beder
Dem, naadig Herre, kald hende tilbage.

Othello.

Madame!

Des-

Desdemona.

Min Mand!

Othello.

Hvad vil De hende, min Herre!

Lodoviko.

Hvem? jeg, min Herre?

Othello.

Ja, De ønskede jo, jeg vilde lade hende vende om igien; jo, Herre, hun kan vende sig, og vende sig, gaae frem, og vende om igien. Og hun kan græde, min Herre, — græde; og hun er adlydig, som De selv sagde, — adlydig; overmaade adlydig — græd du kun fort — hvad det angaaer, Herre, — oh! Lidenskaber forestiller hun vel! — Man har kaldet mig tilbage — Gaae du din Wei, jeg vil strax sende dig Bud — Min Herre, jeg skal adlyde Besalingen og reise tilbage til Venedig — strax bort herfra! (Desdemona gaaer) — Kassio skal have min Post. Og vil De, min Herre, have den Godhed at spise hos mig i Aften? De er mig ret velkommen i Eypern — (affides) De Aber og Giedebukke alle sammen.

(gaaer.)

Syvende Scene.

Lodoviko, Iago.

Lodoviko.

Er det den ædle Moer; han, som hele Maadet enstemmig falder: den alt Formaaende? Det Ge- myts,

migt, ingen Lidenskab kunde rokke? Hvis befæstede
Dyd hverken Skæbnens Pile eller Hændelsers Stod
kan treffe eller bestadige?

Jago.

Han er meget forandret.

Lodoviko.

Har han alle sine Sandser, eller ikke nogent
Mangel paa Tornusten?

Jago.

Han er, hvad' han er. Jeg vil ei udlade mig
med min Dom. — Hvad han kunde være, vilde jeg
ret meget ønske, han var, om han ikke allerede er
det.

Lodoviko.

Hvad, at slaae sin Kone!

Jago.

Det var, min Troe, ei vel giort. Dog gad
jeg nok vidst, om dette Slag vilde blive det værste.

Lodoviko.

Er det hans Vane? eller maaskee Brevet virkte
saæ sterk paa hans Blod, at han for første Gang for-
saldt til denne Feil.

Jago.

Ei! ei! jeg handlede ei ærligt, om jeg sagde alt,
hvad jeg har seet og veed. De skal lære at kiende
ham; og hans egen Opsørel vil lære Dem sagmeget,
at jeg kan spare min Tale. Begiv Dem nu efter
ham, og læg Mærke til hans videre Forhold.

Lodo-

Lodoviko.

Nu gør det mig onde, at jeg har taget Feil
af ham.

(de gaac.)

Ottende Scene.

(Et andet Værelse paa Slottet.)

Emilia, Othello.

Othello.

Du har altsaa intet seet?

Emilia.

Nei, heller ikke hørt, eller funnet formode.

Othello.

Sa, hun har dog seet hende og Cassio tilsammen.

Emilia.

Men da saae jeg intet onde; og hørte hvert
eneste Ord, der gik fra deres Mund.

Othello.

Hvad, hvilskede De da aldrig med hinanden?

Emilia.

Aldrig, naadige Herre!

Othello.

Eller skikkede hende bort, affides. —

Emilia.

Nei aldrig.

Othello.

Othello.

Gor at hente hendes Vifte, hendes Handssker,
Maske, eller nogen anden Ting?

Emilia.

Aldrig, naadig Herre!

Othello.

Det er besynderligt.

Emilia.

Jeg torde vedde alt paa, at hun er dydig: ja
sette min Siel til Pandt derpaa. Har de fattet an-
dre Tanker, saa forfaast dem; de bedrage deres Hjerte.
Dersom nogen slettankende har sat Dem det i Hove-
det, saa giv Himlen giengielde ham det med Slan-
gens Forbandelse! — thi dersom hun ei er dydig,
kydsk og troefast, saa er der ingen Mand paa Jordens
lykkelig; den reneste og uskyldigste af alle Koner er
da haestig som Bagvæselsen.

Othello.

Beed hende komme hid, gaae. (Emilia gaaer.)

Hun snakker godt; men det maatte være en en-
foldig Kohlersse, under ei kunde sige ligesaas meget.
Det er en listig Tasker, nedrige Hemmeligheders
Skaade og Mogel, og dog kan hun knæle og bede;
det har jeg selv seet med mine egne Øine.

Niende Scene.

Othello, Desdemona, Emilia.

Desdemona.

Hvad er det min Mand besaler?

Othello.

— 333 —

Othello.

Kom nærmere, min Putte! om jeg maae bede.

Desdemona.

Hvad behager du?

Othello.

Lad mig see dine Hine; see mig lige i Ansigtet.

Desdemona.

Hvad er det for et strækkeligt Indfald?

Othello.

Forglem ei Deres Bestilling (til Emilia) Frue Koblerske, lad de Forelskede blive allene, og luk Dørren vel til; høst og romme Dem, om nogen skulde komme — dine sædvanlige Kunstgreeb, dine Kunstgreeb! nu, gaae bort. (Emilia gaaer.)

Desdemona.

Her paa mine Knæ beder jeg dig, sig mig Hensigten af din Tale? Jeg fatter Forbittelsen i dine Ord, ei dine Ord selv.

Othello.

Kom, sværg derpaa. Fordom dig selv; ellers, lig en Engel af Himmelten, skulde Dievlene selv frygte for at grieve dig. Bliv derfor dobbelt fordømt. Sværg paa din Erlighed.

Desdemona.

Himlen veed det i Sandhed.

Othello.

Himlen veed i Sandhed, at du er falskt som Helvede.

Des-

333. AENEAS

Desdemona.

Imod hvem, min Mand? med hvem? hvori
er jeg fællest?

Othello.

Oh! Desdemona! — bort! bort! bort! —

Desdemona.

O, smertefulde Dag! hvorfør græder du? er
jeg da Marsagen til disse Laarer, min Mand? — mis-
tænker du maaßke min Fader for at have Skyld i
din Tilbagekaldelse, saa lad mig ei føle Byrden af
din Harm; er han forloren for dig, er han det og
for mig.

Othello.

Hvis det havde behaget Himmelnen at prøve
mig med Gienbordigheder, havde der regnet alle-
haande Skændsel og Bitterheder ned paa mit blotte
Hoved, og nedskænt mig til Læberne i Armod, ja
hengivet mig til evigt Fangenskab med alle mine For-
haabninger. Da skulde jeg endnu i en Krog af min
Siel have fundet en Draabe Taalmodighed. Men
ach! at sette mig fast til et Maal for Foragtelsens
Haand, at den skal peege efter mig med sin langsom
bevægelige Finger. — Dog, endnu det skulde jeg kunne
taale; vel, meget vel taale. Men der, hvor jeg for-
varede mit Hierte, hvor mit Liv havde sit Sæde, eller
og jeg intet Liv skulde have; den Kilde, hvor min Lyksa-
ligheds Strøm udfloed, eller fortørredes; — at blive for-
kastet derfra, eller beholde det, som en skiden Pol,
hvor Padder og Tudsor skulde hingle og formere sig: —
Her, Taalmodighed, her forandre din Farve, du

unge Cherub med de rosenfarvede Læber, hertil see
du føl og mørk som Helvede selv.

Desdemona.

Jeg haaber, min ædle Mand vil holde mig for
uaflyldig.

Othello.

Oh! ja som Sommersluer i en Slagterbod,
der boeler, saasnart de kan røre sig. O, du Ukrud!
der er saa indtagende stion, og lugter saa behagelig,
at det svier i alle Sandserne — gid du aldrig var
født til Verden!

Desdemona.

Oh! hvad for en Synd har jeg da uvidende be-
gaaet?

Othello.

Var dette skonne Paptir, denne saa herlige
Bog, giort for at skrive „Hore“ derpaa? hvad
hvad du har begaaet? oh! du gemeene Bolerske!
jeg skulde giøre mine Kinder til Ildgruer, der vilde
forbrænde al Ærbarhed til Aske, hvis jeg vilde nævne
dine Skændigheder — Hvad du har begaaet? Him-
len vil intet Rys have derom, og Maanen lukker
Dinene til; den letsindige Wind, der kysser alt, hvad
den møder, forstummer dybt ned i Jordens bybe
Huuler, og vil ei høre det — begaaet? — usor-
kammede Bolerske!

Desdemona.

Ved Himlen, du gior mig Uret?

Othello.

Othello.

Er du ei en Vølserße? *)

Desdemona.

Nei, saasandt jeg er en Christen! 'om at have
vare sin Væres Klenodie for sin Mand fra al fremmed,
skiden og utiladelig Bersrelse, ei er at være det, saa
er jeg det ikke.

Othello.

Hvad, ei en Hore?

Desdemona.

Nei saa sandt jeg vil blive salig.

Othello.

Er det mueligt?

Desdemona.

Oh! Himlen forbarme sig over os!

Othello.

Da beder jeg om Forladelse — Jeg tog dig
for den forslagne Hore af Venedig, der ægtede
Othello —

G 2

Tiende

*) Jeg har med Glid søgt at formilde nogle af disse Udtyn i Oversættelsen, af Førgt for at Væserne i vore Kilder kunde finde Originalens friere Venstvenner noget Anstodelige.

Tiende Scene.

De Forrige, Emilia.

Othello.

Kom hun nu, Madam, der har sancte Peters modsatte Bestilling, og som bevogter Helvedes Porte; — du ! du ! ja du ! — vor Leeg er til Ende, der har hun Penge for hendes Umage; vær nu saa god at lukke op, men tie med Hemmeligheden.

(gaaer.)

Emilia.

Ei ! hvilke Forestillinger gior den Mand sig ikke. Hvorledes staer det til med Dem, min Frue ? — hvorledes befinder De Dem ?

Desdemona.

I Sandhed, fast ligesom i en Drøm.

Emilia.

Men bedste Frue, hvad feiler den naadige Herre ?

Desdemona.

Hvem ?

Emilia.

Ei ! den naadige Herre, Frue ?

Desdemona.

Hvem er din Herre ?

Emilia.

Han, som tillige er Deres Mand, min smukke Frue.

Des-

Desdemona.

Jeg har ingen Mand; sig mig intet, Emilia,
jeg kan ei græde, og bor ei svare anderledes end med
Laarer. Jeg beder dig, leg i Aften Bryllupsbla-
gene paa min Seng; forglem det ikke, og kald din
Mand her hid.

Emilia.

Her er i Sandhed foregaaet en Forandring.
(hun gaaer.)

Desdemona.

Det er billigt, jeg saaledes skulde blive behand-
let, meget billigt. Hvorledes har jeg da forholdet
mig, at den allermindste Mistanke om en slet Opfor-
sel funde oprinde hos ham?

Ellevte Scene.

Desdemona, Iago, Emilia.

Iago.

Hvad besaler De, naadige Frue! hvordan er
det med Dem?

Desdemona (for sig).

Det kan jeg ei begribe; De, som undervise
Børn, bruge venlig Adfærd og giøre det med Mild-
hed; saaledes kunde han gierne have stiendt paa mig;
thi jeg er virkelig som et Barn, naar man stiender
paa mig.

Iago.

Hvad tanfer De paa, naadige Frue?

Emilia.

Ach, Jago! hendes Mand har saa hæstig udskieldet hende, endog for en Hore; været saa forbiret, og udskoldt de meest nærgaaende Udtryk mod hende, at ingen ørlig Kone kan taale det.

Desdemona.

Fortiener jeg dette Navn, Jago?

Jago.

Hvilket Navn, smukke Frue?

Desdemona.

Saadan et Navn, Deres Kone nu sagde, min Mand havde givet mig.

Emilia.

Han kaldte hende en Hore. En Staader i sit Kuus vilde ei bruge slige Udtryk imod sin Løs.

Jago.

Hvorsor gjorde han det?

Desdemona.

Det veed jeg ikke. Jeg er assene vis paa, at jeg ei fortiener dette Navn.

Jago.

Nu græd ikke, græd ikke, for Guds Skyld!

Emilia.

Har hun afslaaet saa mange store Partier? Forladt Fader, Fædreneland, Venner for at blive saaledes uafskieldet. Kunde det ei bevæge en til at græde?

Des'

Desdemona.

Det er min ulykkelige Skiebne.

Jago.

Den stemme Mand! hvor er han kommet paa
det stemme Indsald?

Desdemona.

Ta, det maae Himlen vide.

Emilia.

Jeg vil aldrig blive salig, hvis ei nogen for-
domt Strik, ret en gestiestig smidstende Skurk, og hyk-
lende bedragerst Skielm, har, for at tilsnige sig no-
gen Willighed, opspundet denne Bagvaskelse; jeg vil
ei ellers være ærlig..

Jago.

Fy, der er ei slig en Mand til; det er reent
umueligt.

Desdemona.

Men om han er til, saa Himlen forlade ham!

Emilia.

Galgen forlade ham, og Helvede fortære hans
Been! hvorfor skulde han give hende slige Skieldsbord?
Hvem holder hende vel Selskab? Hvad Sted, hvad
Tid, paa hvad Maade? Hvad Rimelighed og Lig-
nelse dertil? — Moeren er blevet bedragen ved nogen
hoist nederdrægtig Skiem, ved en yderst lumpen
Knegt; oh, Himlen give dog, at Forræderen maae
blive bragt for Lystet, og at enhver retskaffen Mand
blev givet en Pidst i Haanden, til at pidse den
Rioter nogen igennem Verden, fra Østen og til
Vesten.

Jago.

Tael dog, saa det bliver her inden Dørene,
hvad du siger.

Emilia.

Oh Skam faae han! — Slig en Kion Herremand var det og, der satte dig Griller i Hovedet, og kom dig til at holde mig mistænkt for Moeren.

Jago.

Du er en Gief; lad det blive derved.

Desdemona.

Ach, Jago! hvad skal jeg gjøre for at vinde min Mand igien? — Ven, gaae du hen til ham; thi saasandt Himlen er over mig, veed jeg ikke, hvorledes jeg har tabt hans Hierce — Her knæler jeg — Saafremt min Villie nogensinde har forsyndet sig imod hans Kierlighed, hverken i Tanker, Ord, eller Gierninger: eller mine Dine, Dren, eller nogen Sands har forlystet sig med en anden Gienstand; eller og dersom jeg i dette nu, som og før, og altid herefter, ei har og ei skal elste ham paa det inderligste, skulde endog Skilsmisse gjøre mig til den alleruslesse af alle Skabninger, saa finde aldrig min Siel nogen Trost eller Glæde i Verden! — Uvenlighed gjor meget. Og hans Uvenskab kan vel fortorte mine Dage, men aldrig rokke min Kierlighed. Jeg kan ei udfuge det Ord, Hore, uden Afskye for mig selv i det jeg udtales det; men at begaae Gierningen, hvorved jeg fortiente dette Tilnavn, dertil kan ei alle Verdens Forsængeligheder forlede mig.

Jago.

Jago.

Jeg beder Dem, giv Dem tilfreds; det er kun
et Lune; Statsanliggenderne ere ham ei gunstige,
og derfor stiendes han med Dem.

Desdemona.

Dersom det ei var noget andet —

Jago.

Det er hele Sagen. Jeg indessaer Dem dero
for. Hør hvor Instrumenterne indbyde til Tassel.
(Trompeter hores.) Og Gesandterne fra Venedig
vente paa Anretningen; gaae ind, og græd ikke;
Altting vil vist faae et godt Udfald.

(Desdemona og Emilia gaae.)

Tolvte Scene.

Jago, Rodrigo.

Jago.

See der! Rodrigo?

Rodrigo.

Jeg befinder ikke, du behandler mig redelig.

Jago.

Hvad har du da at fremfore derimod?

Rodrigo.

Du affærddiger mig Dag efter anden med lost
Snak, Jago: og hellere, som det og nu forekom-
mer mig, forholder mig enhver Leilighed end forstasser
mig det mindste Glimt af Haab. I Sandhed, jeg

202.16.6.
kan ei længere udholde det: Ei heller har jeg i
Einde taaleligen at bære, hvad jeg naragtigen har
ubstaaet.

Jago.

Vil du nu høre, hvad jeg har at sige dig
Rodrigo?

Rodrigo.

Jeg har hørt dig for meget; og imellem dine
Ord og Handlinger er der slet ingen god Forstaaelse.

Jago.

Det er ubillig, du gør mig Bebreidelser.

Rodrigo.

Jeg siger ei andet, end hvad sandt er: mine
Midler har jeg ødelagt. De Juveler du fik af mig
for at overlevere Desdemona, kunde have forført en
Kloster-Monne: du har fortalt, at hun imodtog
dem, og gav mig de herligste Forventninger og For-
trostninger om hendes Hengivenhed og hastige Giv-
giedelse; men jeg erfarer intet deraf.

Jago.

Nu vel, videre; — meget vel.

Rodrigo.

Nu vel! — videre? — Jeg kan ei komme
videre, Mand. Og det er ei meget vel; nei, mig
synes det er lumpent gjort, og jeg begynder at indsee
jeg er fixeret.

Jago.

Meget vel.

Rodrigo.

Rodrigo.

Jeg siger dig jo, det er ei meget vel. Jeg vil selv give mig tilkiende for Desdemona: Dersom hun giver mig mine Juveler tilbage, nu saa vil jeg overgive mit Anliggende, og fortryde min ulovlige Annodning; hvis ikke, vær forsikret om, jeg vil selv vide at staffe mig Fyldesigiorelse af dig.

Jago.

Nu har du vel udtalt.

Rodrigo.

Ta, og intet sagt, uden hvad der er min fulde Agt at iværksætte.

Jago.

Ei! nu seer jeg dog, der er Tyrighed hos dig; og fra dette Diblik af fatter jeg bedre Tanker om dig, end nogensinde tilforn. Giv mig din Haand, Rodrigo; du har, hvad mig angaaer, gjort meget billige Jagtagelser: men jeg forsikrer, at jeg har behandlet dig i denne Sag, som en redelig Mand.

Rodrigo.

Det har jeg ikke mærket.

Jago.

Virkelig, jeg tilstaaer du har ikke fundet mærke det; og din Mistanke røber ei lidt Forstand og Skionsomhed. Men, Rodrigo, dersom du virkelig besidder det, som jeg nu af større Marsager tilstroer dig end tilforn; jeg meener, Overlæg: Mod, og Kiekhed, saa viis Prøver derpaa i Nat. Dersom du da ikke følgende Nat slutter Desdemona i dine Arme, saa

saa for mig forræderlig ud af Verden, og gør Ende
paa mine Dage.

Rodrigo.

Mu vel, hvad er det da? overskrider det ei
Grænderne af al menneskelig Vid og Forstand.

Jago.

Der ere komne besynderlige Besuldmægtigede
fra Venetien, for at indsette Kassio i Othello's
Plads.

Rodrigo.

Er det vist? — altsaa reiser vel Othello og
Desdemona tilbage til Venetien?

Jago.

Oh nei, han reiser til Mauritanien og tager
den skionne Desdemona med sig, hvis ei hans Op-
hold her ved noget Tilfælde bliver forholdt, hvortil
intet er tienligere, end at faae Kassio ryddet af Veien.

Rodrigo.

Hvad forstaner du da ved at rydde ham af Veien.

Jago.

Ih, at giore ham uduelig til at antage Othello's
Post. — Knække Halsen paa ham.

Rodrigo.

Og det vilde du jeg skulde giore?

Jago.

Ta, dersom du tor selv forstaffe dig Fordeel og
Ret. Han spiser i Aften hos en vis lille Pige, hvor-
hen jeg og forsvier mig. Han veed endnu intet af
sin

sin hæderlige Lykke. Dersom du kun vil oppasse hant, naar han gaaer derfra, — som jeg skal mage, vil blive imellem tolv og et — saa kan du i al Magelighed afferdige ham. Jeg vil opholde mig i Nærheden for at staae dig bi, og han skal vist falde for vor Haand. Kom, staae ei og forundre dig derover, men folg med mig. Jeg vil tydelig vise dig Nodvendigheden af hans Død, saa du endog selv skal troe dig forpligtet til at anfalde ham paa Livet. Nu er det alt Spise-Tid, og Mørket tager til. Vi maae flynde os.

Rodrigo.

Jeg maae først høre, hvad flere Grunde du harer dertil.

Iago.

Du skal blive fuldkommen tilfredsstillet.

Trettende Scene.

Othello, Lodoviko, Desdemona, Emilia
og Folge.

Lodoviko.

Jeg beder Dem, kære Herre, umag Dem ikke længere.

Othello.

Oh, forlad mig: det er mig tienlig at røre mig.

Lodoviko.

God Nat, min Frue, jeg takker Deres Maade allerydmigt

Des-

Desdemona.

De er mig, min Herre, altid meget velkommen.

Othello.

Vil De nu, vi skal gaae, min Herre? — ohi Desdemona!

Desdemona.

Min Mand? —

Othello.

Gaae paa Dieblikket i Seng. Jeg kommer strax tilbage. Skik din Opvarterse der bort; og gior, hvad jeg siger.

(de gaae.)

Desdemona.

Det skal skee, min Mand.

Emilia.

Hvad siger De nu? Han seer mildere ud end tilforn.

Desdemona.

Han sagde, han uopholdelig vilde komme tilbage, og befalede mig at gaae i Seng. Han bad mig ligeledes, jeg skulde skifte dig bort.

Emilia.

Skifte mig bort?

Desdemona.

Det var hans Befaling. Dersor, gode Emilia, giv mig mit Mattsi, og saa farvel. Vi maae vogte os for at mishage ham.

Emilia.

133. 1665.

Emilia.

Jeg onsker nu, at De aldrig havde seet ham.

Desdemona.

Det gior jeg ikke. Min Kierlighed er saa vel tilfreds med ham, at endog hans Haardhed, hans Trettesættelser, hans Vredladdenhed, har for mig en vis Unde og Behagelighed hos sig — tag mig nu Maalene af.

Emilia.

Jeg har lagt de Lagener paa Sengen, som De bad mig.

Desdemona.

Det er alt sammen et — gode Gud ! hvilke daarlige Forestillinger giore vi os ikke ofte. Dersom jeg skulle døe før dig, saa beder jeg, du vil svøbe mig i et af de samme Lagener.

Emilia.

Kom, kom — hvor De snakker.

Desdemona.

Min Moder havde en Pige, der heed Barbara. Hun var forelsket, og hendes Kierreste blev hende utroe og forlod hende. Hun havde en Sang om en bedrovet Pige, der beklagede sin Kierlighed og hans Utroeskab. Den var gammeldags, men udtrykkede meget vel hendes Skæbne, og hun døde under det, at hun sang den. Denne Sang svæver mig i Aften bestandig for Tankerne; jeg kan neppe bare mig for at hælde med Hovedet og synge den, som den Stakkel Barbara. — Jeg beder dig, stynd dig nu noget.

Emilia.

Emilia

Skal jeg hente Deres Aften-Kofte?

Desdemona.

Hei, tag først Maalene af; — denne Lodoviko
er en artig Mand.

Emilia.

Ja ret en indtagende Mand.

Desdemona.

Han taler vel for sig.

Emilia.

Jeg kiender en Dame i Venedig, der vilde
have gaaet barfod til det hellige Land, allene for Be-
værelsen af hans Underlebe.

Desdemona.

En Stakkels Pige sad og sang
I Skyggen af et Træ,
Anklagende, den Dag saa lang,
En troelss Elskere.

I Barmen Hovedet nedgleed,
Med haanden paa sit Bryst —
Forsvunden var al Siele-Fred,
Al Glæde, Livets Lyst.

Ved Siden randt en Flod forbi,
I Krattet traurig hen;
Og klynkende den stemmed' i,
Saa Dalen lød igien.

Fra smukke Hine stremmed' ned
En veldig Taareflood;
Som Stenene selv røtes ved,
Dg sig bevege lod.

Min Tinding pryde skal en Krands,
Naar jeg fra Verden gaaer.
Mit Hjerte dog tilgiver ham. —

Nei det følger ikke derester — Her, hvem
er det som banker?

Emilia.

Det er Binden.

Desdemona.

Omsider spurgte jeg: min Ven!
Hvi er du mig utroe?
Som jeg, else andre du igien:
„Han svarte“ lad mig Noe.

Saa gaae nu hort, god Nat; mit Hje kloer,
mon det betyder Taarer?

Emilia.

Ei! derom er intet.

Desdemona.

Det har jeg dog hørt andre sige; oh, disse
Mænd, disse Mænd! ret alvorlig, Emilia, siig mig:
troer du, der gives Koner, som paa saa ublue en
Maade kan bedrage deres Mænd?

Emilia.

Bel gives der nogle; derom er intet Spørgs-
maal.

Desdemona.

Vilde du vel begaae saadan en Gierning for al Verden?

Emilia.

Hvad? vilde De ikke selv det samme?

Desdemona.

Nei, ved det himmelske Lys! det vilde jeg ikke.

Emilia.

Jeg ikke heller ved det himmelske Lys; jeg gjorde det ligesaa gjerne i Mørke.

Desdemona.

Vilde du begaae en saadan Gierning for al Verden?

Emilia.

Den hele Verden er en betydelig Sag; det er en stor Gevinst for en lidet Synd.

Desdemona.

Jeg tænker, min Troe, dog nok, du gjorde det ikke.

Emilia.

Og jeg tænker, min Troe, ganske sikkert, jeg gjorde det; og forsværgede det bagefter, naar det var gjort. I Sandhed, jeg vilde ei giøre det for en King, eller for et Stykke Kammerdug: hverken for en Kiole, et Skjort, eller en Solhat, eller anden slig smaae Stads. Men for den hele viide Verden! — Hvordan, hvem vilde ei giøre sin Mand til Hanrei, for at giøre ham til Monark? Jeg vilde have mig igiennem Skiers-Øden derfor.

Des-

Desdemona.

Paa min Ære, om jeg vilde giøre saa stor en
Uret for den ganske Verdens Skyld.

Emilia.

Ei! hvorfor ikke? den Uret var da ikkun et
enkelt Uret i Verden; og naar De nu sit den hele
Verden for Umagen, saa kunde De snart giøre det
Ret igien.

Desdemona.

Jeg kan ei troe, at der er nogen saadan Kone
til.

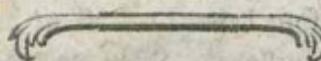
Emilia.

To, vel et heelt Dosin; og ligesaal mange til
oven i Kisbet, som behovedes til at besolke den Ver-
den, hvorum de spillede. Men jeg troer, det er Mæn-
denes Skyld, om Konerne begaae Feilrin; naar vi
see, de blive lunkne i deres Pligters Opsyldelse, og
udose vore Skatte i andres Skiod; eller og naar de bry-
de ud i en fortrædelig Skindsyge, og holde os bestandig
i Tvang; naar de slaae os, forode og tilferset, vore
medbragte Midler til Trods for os. — Hvad?
have vi da ogsaa ikke Galde? og hvor megen From-
hed vi end besidde, ere vi dog noget hævngierrige —
Mændene maae vide, at deres Koner og have Sand-
ser, ligesaavel som de; de see, og lugte, og have
Ganer, som kan stielne baade suurt og sot, saa vel
som Mændene. Hvad giøre de vel, naar de omvexle
os for andre? er det for Spøg? det vil jeg gierne
troe; er det Lidenstaberne der indgiver dem det? det
troer jeg ogsaa; er det af Skrøbelighed, de ere saa
skygtige? det troer jeg ligeledes. Og have vi da ikke

Lidenskaber? — og Lyst til Spøg? — og Skræbelighed, saavel som vore Mænd? De bør altsaa opføre sig vel mod os; eller man maae lade dem vide, at vore Feiltri lære vi af de samme, vi see dem at begaae.

Desdemona.

God Mat, god Mat; Himlen giøre mig det altid til en Vane, aldrig at uddrage noget ondt af det Onde, men endog derved selv at finde Anledning til Forbedring!

Femte Aet.

Første Scene.

(En Gade foran Palæet.)

Jago, Rodrigo,

Jago.

Stil dig her bag dette Skur: nu vil han snart komme. Staae med dragen Kaarde for strax at give ham et Hiertestod: frisk, frisk, frygt intet; jeg skal være ved Haanden. — Det vil enten hæve eller styrte os; Betenk det, og lad din Beslutning være urofkelig.

Rodrigo.

Bliv her i Nærheden: det kunde mislykkes mig.

Jago.

Her strax ved Haanden vil jeg være; sat Mod og træk ud.

Rodrigo

(i det han gaaer hen paa sin Post).

Jeg har ikke synderlig megen Lyst til denne Eierning, endsiønt han har givet mig tilstrækkelige Grunde dersor; dog det er kun et Menneske mindre i Verden. — Herud med dig, (trækker Kaarde) han doe!

Jago.

Jeg har næsten gnedet Worten, indtil at deit
svier, og nu bliver han hidfig. Enten han dræber
Kassio eller Kassio ham, eller og den ene den anden,
saa seer jeg paa begge Sider reen Gevinst. Bliver
Rodrigo i Livet, saa vil han fordré fuldkommen Er-
statning for det Guld og de Juveler, jeg afoffede
ham, som Forærlinger til Desdemona. Det maae
ei stee — frelses Kassio, saa havet hans Liv dag-
lig en Skionhed, der vil giøre mig hæslig; desuden
kan Moeren robe mig for ham; og derved løber jeg
fare. Nei, han maae døe! — Lad det saa være i
nu hører jeg ham komme.

Kassio, De Forrige.

Rodrigo.

Jeg kiender ham paa Gangen; det er ham —
høe Skurk!

(Løber ind paa Kassio og saarer ham.)

Kassio.

Det Stod havde været min Vanemand i Sand-
hed, dersom ei mine Klæder vare bedre, end du tænk-
te. Nu vil jeg og prove, hvad dine ere.

(de fegte og begge falder.)

Rodrigo,

O! jeg er Dadzens!

Kassio.

Jeg er for evig en Krobling; Hjælp! hei!
Mord! Mord!

(Jago sikrer Kassio bagen fra i Venet og løber bort.)

Anden

Anden Scene.

Othello, oven til i et vindue, Rodrigo,
Kassio.

Othello.

Kassio's Stemme. — Iago holder Ord,
Rodrigo.

O, jeg Medrige!

Othello.

Ta, saa er det.

Kassio.

Oh, Hielp! hielp! Lys! En Bundslæge?

Othello.

Det er ham! oh, liekke, retskafne, redelige
Iago, der saa ædelt soler din Vens Fornarmelse! —
du lærer mig — Nu min Dukke, der ligger din
Hiertethv, og snart nærmer sig din egen Skæbne.
Nu kommer jeg du Bolerske: dine Dines Tryslekræft
fængsler ei mere mit Hierde; din med Utugt besmitte
de Seng, skal blive farvet af Utugtens Blod.

(gaaer bort.)

Tredie Scene.

Lodoviko, Gratiano, Iago, Rodrigo.

Kassio.

Heida! Heida! ingen Vagt? — ingen forbis-
gaaende? — Mord! Mord!

333-1661

Gratiano.

Her er viist nok stæet en Ulykke; Stemmen er
grumme ynklig.

Kassio.

Oh, Hielp!

Lodoviko.

Hør! —

Rodrigo.

Oh! fordømte Skielm! —

Lodoviko.

To eller tre Jammerskrig. Det er en sel Nat!
maaskee de forstille sig: det bliver nok raadeligst ei
at nærme sig de flagende uden mere Hielp.

Rodrigo.

Ingen kommer der; jeg maae altsaa blode mig ihiel.

(Iago i Skorten. Ermene, med et Lys i den ene
Haand og en Kaarde i den anden.)

Rodrigo.

Hør! —

Gratiano.

Der kommer en i Skorten, med Lys og
Kaarde.

Iago.

Hvem er der? — Hvem ere de som straale og
raabe Mord?

Lodoviko.

Vi veed ikke.

Iago.

333. 1666.

Jago.

Hørte De ikke et Skrig?

Kassio.

Her, her! — For Himmelens Skyld hielp mig.

Jago.

Hvad er her paa færde?

Gratiano.

Det er Othello's Gændrik, saavidt jeg kan for-
mære.

Lodoviko.

Just ham; — ret en kief Mand.

Jago.

Hvem er du her, der jamrer dig saa elendig?

Kassio.

Jago? — Jeg er blevet mishandlet og lemlestet
af Skielmere! kom endelig og hielp mig.

Jago.

O Gud, Lieutenant! hvad er det for Skiel-
mere, som have giort det.

Kassio.

Jeg troer en af dem maae ligge her i Nær-
heden, og kan ei komme bort.

Jago.

O! de forræderste Mordere. — Hvem ere I
da? (til Lodoviko og Gratiano) kom, og vær dem be-
hieselelig.

Rodrigo.

O! kom hid og hiesp mig.

Kassio.

Det er en af dem.

Jago.

O, du mordiske Knegt! o, du nederdrægtige!

(Jago sikker Rodrigo ihiel.)

Rodrigo.

O, fordomme Jago! o, du umenneskelige Hund!

(han dører.)

Jago.

At dræbe Folk i Mørke! — hvor ere disse
Blodgierrige Gavthve? — hvor stille er ikke alt i
Byen! — Heida! Mord! Mord! — Hvem ere
I — gode eller slette Folk.

Lodoviko.

Noes os, som du besinder os at være.

Jago.

Signor Lodoviko?

Lodoviko.

Han selv, Herre.

Jago.

Jeg beder Dem om Forladelse; her ligger
Kassio saaret af skelmse Mennesker.

Gratiano.

Kassio?

Jago.

Jago.

Hvordan staaer det til med dig, Broer?

Kassio.

Jeg er stukket igennem Beenet.

Jago.

Det forbyde Himlen! — Lys, mine Herrer,
Jeg vil forbinde ham med min Skorte,

Fierde Scene.

Bianka, De Forrige.

Bianka.

Hei! hvad er her paa Ferde? Hvem er det
som raabte?

Jago.

Hvem er nu det som raabte igien?

Bianka.

Oh! min dyrebare Kassio! min bedste Kassio!
Oh, Kassio! Kassio! Kassio!

Jago.

Oh, du gemene Qvind! — Kassio, kan du
ei sige, hvem du mistænker for at have lemlestet
dig?

Kassio.

Nei,

Gratiano.

Det gør mig ondt at trefse Dem i den Gore
satning; jeg sogte just efter Dem.

Jago.

Jago.

Laan mig et Strompebaand — Saa — gid vi nu havde en Bærestoel, hvori han sagtesig funde bringes herfra.

Bianka.

Ach! han falder i Afmagt. O, min Kassio! min Kassio! min Kassio!

Jago.

Mine gode Herrer, jeg mistænker denne Tasse for at have Deel i Skielmstykket — et Diebliks Laalmodighed, gode Kassio — kom, kom, giv mig Lyset: — Kiender vi dette Ansigt, eller ikke? — Oh, min Ven, min kiære Landsmand Rodrigo? Nei dog — Jo rigtig; ja det er Rodrigo.

Gratiano.

Hvad, Rodrigo fra Venedig?

Jago.

Tusse ham Herre, kiender De ham?

Gratiano.

Om jeg kiender ham? ja meget vel.

Jago.

Signor Gratiano, jeg beder Dem ærbodigst om Forladelse. Disse blodige Oprin maae undskynde min Opsørelse, og at jeg ei før har agtet Dem.

Gratiano.

Det fornær mig at see Dem.

Jago.

3333 4444

Jago.

Hvordan er det med Dem, Kasfio? — Oh,
en Bærestoel! en Bærestoel!

Gratiano.

Rodrigo?

Jago.

Ja det er ham, just ham — Oh, det var
ret vel — en Bærestoel. En eller anden god Mand
bære ham omhyggelig herfra, imedens jeg henter
Generalens Bundlæge. Hvad Dem angaaer, Mam-
sel, saa kan De spare sig Ullagen. Han, som der
ligger dræbt, var min næreste Ven. — Hvad ondt
var opkommet dem imellem?

Kasfio.

Slet intet i Verden. Jeg kiender ham ikke
engang.

Jago.

Hvad, hvorfor bliver hun saa bleeg? — oh, bær
ham ind af Lufien. Gliv De her, mine Herrer!
Blegner hun, Mamsel? — Seer De Forvir-
ringen i hendes Nine? ah! siden hun stirrer saa-
ledes, vil vi vel siden faae noget mere at vide.
— Giv vel Agt paa hende, mine Herrer; betragt
hende vel — see engang paa hende. Ja, en ond
Samvittighed vil tale, endstikt alle Tunger for-
summede.

Femte Scene.

Emilia, De Forrige.

Emilia.

Ei, hvad er her paa Ferde? hvad er paa
Ferde, min Mand?

Iago.

Kassio er her i Mørket blevet overfaldet af
Rodrigo, og negle andre Skielmere, der ere und-
Isbne: Det er næsten paa det yderste med ham,
og Rodrigo er død.

Emilia.

Ach! den gode Mand! — ach! den gode Kassio!

Iago.

Det er Frugterne af Løsagtighed. — Kære-
gaae hen, min Emilia, til Kassio, og faae at vi-
de, hvor han spiste til Aftens. Hvad, (til Bianka)
setter det Dem i Forstærkelse?

Bianka.

Han spiste hienume hos mig; det er ei derfor
jeg strækkes.

Iago.

Ah, gjorde han det? vær da nu saa god at
folge med mig.

Emilia.

O, sy stamme dig du lidelige Kvinde!

Bianka.

Bianka.

Jeg er ingen lidetlig Kvinde, men fører et
ligesaa ærligt Levnet som hun, der staar her og
bestylder mig.

Emilia.

Som jeg? — Hy dig!

Iago.

Kære Herrer, lader os nu see Rastio forsor-
get. — Kom, Mansel; hun vil nok bringes til at
tale i en anden Tone. — Emilia, løb du til Rastie-
let, og beret Generalen og Fruen, hvad der er fore-
saldet. Vil De gaae foran? — (affides) Dette
er den Rat, der enten bereder min Lykke eller min
Undergang.

(De gaae.)

Gielte Scene.

Desdemona sees sovende i Sengen; Othello
kommer ind med et Lys i Haanden og
en Kaarde.

Othello.

Det er en Forbrydelse! — Min Giel, det
er en Forbrydelse! — Lad mig ei navngive den
for Eder, I kydste Stierner! — Det er en For-
brydelse — Dog, jeg vil ei udose hendes Blod,
eller beskadige hendes Huid, der er hvidere end
Sneen, og glattere end Monumenternes Alabaster.
(han legger Kaarden fra sig) — Men, dse maae hum,
ellers vilde hun bedrage endnu flere Mænd. Alt-
saa — slukke Lyset; og da — slukke Lyset —
om

om jeg og udslukker dig, du tienstferdige Lue! saa kan jeg, naar det fortryder mig, igiengive dig dit forrige Lys: men naar dit Lys engang er udslukket, du den fortrefelige Naturs skønneste Monster! Hvor er da vel den Prometheiske *) Funke, der igien funde antænde det. (setter lyset ned uden at slukke det) Afslukker jeg Rosen, kan jeg ei give den sin levende Vext tilbage, den maae forvisne — Jeg vil lugte dig paa Træet: (kyssende hende) Di balsamiske Aalande! næsten funde du bevæge Metførigheden til at sonderbryde sit Sværd — Endnu eengang! vær saadan, naar du er død, da skal jeg dræbe dig og elskke dig bagefter — endnu et Lys! det sidste Lys: — aldrig var nogen saa skøn, og ulykkeligt tillige! — Jeg maae græde, men det er grusomme Saarer — Denne Sorg er himmelsk Pligt, men dens Kierlighed er dræbende — hun vaagner —

Desdemona.

Hvem er der? — Othello?

Othello.

Ja, Desdemona.

Desdemona.

Vil du nu komme i Seng, min Mand?

Othello.

Har du giort din Bon for i Aften, Desdemona?

Desdemona.

Ja, min Mand.

Othello.

*) Prometheus stial, ester den bekjendte Fabel, Sid fra Himmelten, for dermed at levetegniore det af ham dannede Menneske,

Othello.

Dersom du besinder dig nogen Overtrædelse,
hvorsor du ei har bønsaldet Himmelnen om Maade,
saa synd dig at bede derom.

Desdemona.

O! Gud! min Mand, hvad vil du sige der-
med?

Othello.

Nu, gior det, og vær fort; imidlertid vil
jeg gaae af sides. Jeg vil ei dræbe din uforberedede
Siel. Nei — Himlen forbyde det — Jeg vil ei
dræbe din Siel.

Desdemona.

Taler du om at dræbe?

Othello.

Ja, jeg gior.

Desdemona.

Da forbarme Himlen sig over mig!

Othello.

Amen, af mit ganske Hierte.

Desdemona.

Endskjont du taler saadan, haaber jeg dog,
at du ei vil dræbe mig.

Othello.

Hum! —

Desdemona.

Og dog frygter jeg dig; thi du er farlig,
naar dine fine rulje saaledes i Hovedet — Hvor-
for

for jeg og skulde frygte, det veed jeg ikke, da jeg er mig slet ingen Forseelse bevidst; og dog soler jeg, at jeg frygter.

Othello.

Tenk paa dine Synder —

Desdemona.

Jeg kiender ingen, uden min Kierlighed til dig.

Othello.

Ja, og derfor maae du døe.

Desdemona.

Hvad? det er unaturligt at straffe Kierlighed med Døden! — Ach, hvorfor bider du saa paa din Underlebe? En blodig Lidenskab ryster din hele Bygning — De ere Forvarsler; men dog haaber jeg — Jeg haaber — De sigte ei til mig.

Othello.

Tie, og vær roelig.

Desdemona.

Jeg vil saa; men hvad skal dette betyde?

Othello.

Det Tørklæde, jeg holdt saa meget af, og som jeg gav dig, det forærede du bort til Kassio.

Desdemona.

Nei, ved mit Liv og min evige Siel! —
Lad ham hente, og spørg ham.

Othello.

333-1111

Othello.

Dyrebare Siel! tag dig Agt, tag dig i Agt
for Meeneed; du er paa din Dødseng.

Desdemona.

Ta, men dog ei endnu for at døe.

Othello.

Jo, snart! snart! — Derfore bekjend oprigtig
alle dine Synder: thi om du end vilde benægte
den mindste Post med Ged, kunde det ei borttage
eller rokke de faste Beslutninger, under hvis Byrde
jeg sukker — du skal døe.

Desdemona.

O, Himlen forbarne sig da over mig!

Othello.

Dertil siger jeg Amen.

Desdemona.

Og forbarne du dig ligeledes over mig! Al-
drig i mit hele Liv fortornede jeg dig; aldrig el-
skede jeg Rassio anderledes, end at Himlen selv
maatte billige det. Jeg gav ham aldrig noget El-
skovs Pandt. —

Othello.

Bed Himlen, jeg saae mit Tørklæde i hans
Haand. O, meneedige Kone! du forsteener mit
Hierte, og kommer mig til at falde, hvad jeg fore-
satte mig at giøre, et Mord, og ei som jeg tæn-
te, et Offer — jeg saae Tørklædet.

Desdemona.

Da maae han have fundet det; jeg gav ham
det aldrig. Send Bud efter ham, og lad ham be-
kiende Sandheden.

Othello.

Han har beklaedt. —

Desdemona.

Hvad, min Mand? —

Othello.

At han har — havt Omgang med dig —

Desdemona.

Hvordan? — paa en ulovlig Maade?

Othello.

Ja.

Desdemona.

Det kan han ikke sige.

Othello.

Nei, thi hans Mund er tilsloppet — Delt
erlige, redelige Iago har faaet Beskeed dertil.

Desdemona.

Min Frygt forklarer mig alt — O! er han
død?

Othello.

Skulde han have havt saamange Liv, som Haar
paa sit Hoved, hadde min Hævngierrighed hungret
efter dem alle.

Desdemona.

Af! han er bedragen, og jeg for evig forloren.

Othello.

Othello.

Gordomt! — begræder du ham her lige for
mine Dine?

Desdemona.

Oh! forskyd mig, min Mand, men dræb
mig ikke!

Othello.

Doe, Boleriske!

Desdemona.

Dræb mig i Morgen, lad mig kun leve i
Nat.

Othello.

Nei, dersom du gør Modstand, saa —

Desdemona.

Ikkun en halv Time!

Othello.

Naar det er gjort, finder ingen Opstettelse
mere Sted;

Desdemona.

Imens jeg endnu gør en eeneste Bon.

Othello.

Det er for fulde.

(han quæler hende)

Emilia (uden for).

Emilia.

Herr General! Herr General! Hei, hei!
Herr General!

Othello.

Hvad er det for en Larm? — ei død endnu?
— ei ganske død? I al min Grumhed føler jeg
Medlidenhed. Jeg vilde dog ei, du længe skulde
pines. — — Saa — Saa.

Emilia.

Heida, Herr General! Herr General!

Othello.

Hvem er der?

Emilia.

O, min gode Herre, jeg vilde gierne tale et
Ord med Dem.

Othello.

Ta det er Emilia — paa Hieblifiket — nu
er hun død — Formodentlig kommer hun at be-
rette Rassio's Endeligt; det var en stor Larm —
Ha! du rører dig ei mere? — stille som Graven
— skal jeg lukke hende ind? var det vel godt? —
mig synes hun rører sig igien — Nei — hvad er
det bedste? kommer hun heriad, vil hun vist tale
til min Kone; min Kone! — min Kone! —
hvilken Kone? — Jeg haver ingen Kone. — Oh
utaaleligt! Oh, strækulde Time! — Nu burde
der, synes mig, en almindelig Formørkelse foregaae
haade i Solen og Maanen, og den forferdede
Jordklode skielvende oplade sig —

Emilia.

Jeg udbeder mig kun at tale et Par Ord med
Dem; — oh, naadige Herre!

Othello.

Othello.

Jeg havde forglemt dig; oh, kom ind Emilia — Sagte — strax — nu strax — Lad mig først drage Omhængen sammen. — Hvor er du? hvad feiler dig vel nu?

(han syder Glaaden fra Døren, og Emilia kommer ind.)

Svende Scene.

Emilia, Othello.

Emilia.

Oh! min naadige Herre, der er et græsseligt Mord begaaet.

Othello.

Hvordan? — Hvad, nu?

Emilia.

Just nu, Naadige Herre.

Othello.

Da maae det være Maanens Skyld; den kommer Jorden nærmere end den pleier, og gior Mennestene forrykte i Hovedet.

Emilia.

Kassio, Naadig Herre, har myrdet en ung Venetianer, ved Navn Rodrigo.

Othello.

Rodrigo myrdet? — og Kassio myrdet?

Emilia.

Nei, Kassio er ei myrdet.

222. KÆDE

Othello.

Kassio ikke myrdet? — Da er Mord ganske ud af Tonen, og den sotklingende Hævn er blevet sturrende.

Desdemona.

O! uskyldig, uskyldig myrdet! *)

Emilia.

Ach, Himmel! hvis Stemme var dette?

Othello.

Det? — hvilket?

Emilia.

Ach! ach! det var Hendes Maades Stemme. Hielp! Hielp! Hei, Hielp! — Oh, True, tael igien; Sødste, bedste True, tael.

Desdemona.

Jeg doer en uforkyldt Død.

Emilia.

O! hvem har begaaet saadan en Gierning?

Des

*) Dersom Othello blot havde qualt Desdemona, og Sengetoppet, hvormed det seede, blev taget bort, forend Aanden ganske var hende betagen, saa kunde Desdemona igien tale, som hun siden gior, og endelig ganske komme fig. Men hun figer siden, at hun er blevet myrdet. Derfore er det at formode, at noale Ord til Esterretning for Skuespillerne efter disse Ord: "Jeg vilde dog ei, du længe skulde pines — Saa; saa" ere gangne forloren. Her maae han uden Lovl have givet hende et Stik af Kaarden, og ved Igientagelsen af de sidste Ord, endnu et.

Steevens.

Desdemona.

Íngen — Jeg selv — Farvel! anbefal mig
min kære Mand; — oh! Farvel!
(hun doer.)

Othello.

Hvordan? hvorledes kan hun være blevet
myrdet?

Emilia.

Gud! hvem veed det?

Othello.

Hun hørte jo hende selv sige, at det ei var
mig.

Emilia.

Saa sagde hun; jeg maae sige hvad sandt er.

Othello.

Hun er som en Logner henfaret til det bren-
dende Hælvede; det var mig selv som dræbte hende.

Emilia.

O! des større Engel er hun, og du en des-
fortere Dievel.

Othello.

Hun forsaldt til Daarslighed, og blev en
Hore.

Emilia.

Det lyver du hende paa, du Dievel!

Othello.

Hun var falso som Vand.

310-1666

Emilia.

Og du er rasende som Ilden, naar du siger,
at hun var utroe. — Oh, hun var troe, som en
Engel!

Othello.

Kassio drev Utugt med hende; spørg ellers
din Mand. — Oh, jeg vil være fordømt til Helse-
des dybeste Afgrund, hvis jeg ei af de billigste
Grunde er bragt til at begaae den Yderlighed.
Din Mand vidste altting.

Emilia.

Min Mand?

Othello.

Din Mand.

Emilia.

At hun var utroe i sit Egteskab?

Othello.

Ja, med Kassio: thi var hun blevet mig
troe, saa der som endog Himlen vilde have gjort
mig en anden, ligesaa stor Verden, af en eneste heel
Chrysolut, skulde jeg ei have folgt hende bort for
den.

Emilia.

Min Mand?

Othello.

Ja, det var ham, som først fortalte mig det;
Hann er en ærlig Mand, og hader enhver Medrig-
hed, der hænger ved slette Handlinger.

Emilia.

330-1746

Emilia.

Min Mand?

Othello.

Hvortil denne Igentagelse, Kone? Jeg siger endnu engang din Mand.

Emilia.

O, Desdemona! listig Ondskab har spillet Gieb med Kierlighed. — Min Mand har sagt, hun var troelos?

Othello.

Ja, Kone; han selv. Jeg siger din Mand; forstaer du ikke det Ord maastee? Min Ven, din Mand, den ærlige, redelige Iago.

Emilia.

Dersom han siger det, saa gid hans fordævelige Siel maae raadne dagligen et halvt Gran! Han lyver inderst i sit Herte. Hun var alt for meget indtaget af sit hæslige Valg.

Othello.

Ha! —

Emilia.

Bedriv nu saameget ondt, som du vil; denne Handling gior dig Himlen ligesaa uværdig, som du var hende uværdig.

Othello.

Tie; det var dig vel bedst.

Emilia.

Emilia.

Du besidder ei halv saa megen Magt til
at giore mig Fornærmelser, som jeg til at bære
dem. — O, du Gief! du Dumrian! taabelige og
ensfoldige Klods! du har begaaet en Gierning —
Jeg agter ei din Kaarde; Jeg vil giøre dig be-
kiendt, om jeg endog havde tyve Liv at tage —
Hielp, Hielp! Hei, Hielp! — Moeren har dræbt
sin Frue. — Mord! Mord!

Ottende Scene.

Montano, Gratiano, Iago med flere.
De Forrige.

Montano.

Hvad er paa Ferde? — hvad er det, Herr
General?

Emilia.

O, er du der, Iago! — du er kommet ret
vel tilpas, at andre kan skyde deres Mord hens
paa din Hals.

Gratiano.

Hvad er der foregaaet?

Emilia.

Igtendriv det, du Medrige, hvis du er en
Mand: han figer, du fortalte ham, at hans Kone
var ham utroe. Det kan du ei have giort; det
veed jeg. Du er ei saadan en Skielm. — Tael;
mit Hierte flyder over.

Jago.

Jago.

Jeg sagde ham, hvad jeg tænkte, og sagde intet mere, end hvad han selv fandt at være rimeligt og ret.

Emilia.

Men sagde du nogensinde, at hun var ham utroe?

Jago.

Ta, det gjorde jeg.

Emilia.

Da sagde du en Logn — en græsselig fordomt Logn: ved min Siel — en Logn, en gemeen Logn. Hun utroe med Kassio? — med Kassio, sagde du?

Jago.

Med Kassio, Kone. — Gaae din Gang, og hold Munden.

Emilia.

Jeg vil slet ikke holde Munden. Jeg er forpligtet til at tale. Min Frue ligger her myrdet i hendes Seng.

Alle.

Det forbyde Himlen!

Emilia.

Og dit Sladder har ene foraarsaget Mordet.

Othello.

Nei, forundres ikke, mine Herrer! det er den virkelige Sandhed.

Graz

333.1.6.6.

Gratiano.

Det er en græsselfig Sandhed!

Montano.

Oh, en afskyelig Handling!

Emilia.

O Skielmssstykke! Skielmssstykke! Skielmssstykke! nu tænker jeg derpaa — jeg seer — jeg mærker det — Oh! Skielmssstykke! — det tænkte jeg nok; jeg vil dræbe mig selv af Sorg; O! Skielmssstykke! Skielmssstykke!

Jago.

Hvad, er du gaaet fra Foranden? Jeg raader dig, du vil forfrie dig hiem.

Emilia.

Tillader mig, mine gode Herrer, at tale; det er tilbørligt at adlyde ham, men nu ikke: maaske, Jago, gaaer jeg aldrig hiem mere.

Othello.

Oh! oh! oh!

(kastende sig ned paa Sengen)

Emilia.

Ja, læg dig ned og hyl. Du har dræbt den yndigste, den uskyldigste Skabning, som nogensinde saae Dagens Lys.

Othello.

Oh! hun var lassfuld. (staaende op) — Min Uncle, næsten havde jeg ikke blevet Dem vaer; se, der ligger Deres Broderdatter, for hvis Mand nu

nu myelig disse mine Hænder har sperret Tilgangen.
Jeg veed, denne Handling har et græsselfigt og
grint Udspringende.

Gratiano.

Arme Desdemona! det glæder mig, at din Fader er død: dit Giftermaal blev hans Død, og blot Kummer allene afskar hans Livstraad. Derom han nu levede, vilde dette Syn bringe ham til Fortvivelse; han skulde bande sin gode Engel bort fra sin Side, og falde i Forhærdelsens Tilstand.

Othello.

Det er beklageligt; men Iago veed, at hun med Rassio har begaet den skindige Gierning mere end tusende Gange. — Rassio har bekjendt det, og hun forskyldte ham hans Elstovs Handel med det Kierligheds-Pandt og Erindrings-Tegn, som jeg først gav hende; jeg saae det selv i hans egen Haand. Det var et Tørklæde, et Mindesmærke min Fader gav min Moder.

Emilia.

O! Himmel! o! I himmelske Magter!

Iago.

Hold Fred, tie stille, siger jeg.

Emilia.

Det maae herud, det maae herud — Jeg tie stille! jeg vil tale ligesaa frit, som vinden: Lad Himlen, og Mennesker, og Dieble, lad dem alle, alle, alle udstode Beslismelser mod mig, jeg vil dog tale.

Iago.

Jago.

Vær klog og forsøg hien.

Emilia.

Det gør jeg ikke.

(Jago stoder efter sin Kone, for at fåske hende briel)

Gratiano.

Hj! — din Haarde mod et Fruentimmer?

Emilia.

O, du taabelige Moer! det Tørklæde, hvori
om du taler, fandt jeg ved en Hændelse, og gav
min Mand; thi han har ofte paa det høitideli-
giste og alvorligste — mere end saadan lumpen
ting var værd — bønsfaldet mig om at tage det.

Jago.

Fordomme Hore!

Emilia.

Hun skulde have givet det til Cassio? —
Oh, jeg fandt det, og gav det til min Mand.

Jago.

Du lyver din gemene Lasse.

Emilia.

Teg krever Himlen til Bidne! Nei, jeg ly-
ver ikke, mine Herrer. — Oh, mordiske Fantast!
hvad skulde slig en Gieb med saa fortreffelig en
Kone!

(Jago trænger sig frem, saarer sin Kone
og løber ud)

Othello.

Othello.

Har du himmelen ei stiere Bolter, end de som
behøves til Tordenen? — Skændige Forræder!

Gratiano.

Hun falder; han har vist nok dræbt sin Kone.

Emilia.

Ja, ja; — o! læg mig ved min Frues Side.

Gratiano.

Han er allerede bortlobet, og hans Kone vir-
kelig dræbt.

Montano.

Det er en forslagen Skielm. — Forvar den Kaar-
de, som jeg har fratager Moeren. Kom, bevogt Do-
ren udentil; lad ham ei slippe ud, støder ham hellere
ned; jeg vil begive mig efter den anden Skielm. Det
er en fordømt Skurk.

(Montano og Gratiano gaae.)

Niende Scene.

Othello, Emilia.

Othello.

Jeg er nu ei heller tapper. Enhver ussel Stym-
per fratager mig min Kaarde; hvorfore skulde og
Eren overleve Verlighed? — Lad det alt gaae tilhobe.

Emilia.

Hvad spaede ei din Gang, Desdemona? —
hor, om du endnu kan høre mig? Jeg vil giøre som
Svanen, og døe syngende. Mit Hoved pryde skal

en Krands, naar jeg fra Verden gaaer.¹¹ — Moer! hun var fydsk; hun elskte dig, grusomme Moer! Saa vist komme min Siel i de lyksaliges Boeliger, som jeg taler Sandhed! — Ligesom jeg tænker, saa taler jeg. — Ah! jeg dver!

(hun doer.)

Othello.

Jeg haber endnu en anden Kaarde i hūnt Kammer. Den har en Spanst Klinge, som er hærdet i Ebros Flodens Vand — O! her er den: — Uncle, tillad, jeg maae komme ud.

Gratiano (uden for).

Grist ei derpaa; det vil ellers komme dig dyrt at staae. Alle Vaaben ere dig berovede, gib derfor efter for Overmagten.

Othello.

See her ind til mig, og tael med mig; ^{el-}
ler og jeg anfalder dig, saa ubevæbnet, som jeg er.
(Gratiano kommer ind.)

Gratiano.

Hvad er det da ,du vil?

Othello.

See her! jeg har en Kaarde: Aldrig styttede sig nogen bedre ved en Krigsmands Hofste. Jeg levede den Dag, da jeg med denne lille Arm, og denne gode Kaarde banede mig Bei igienem flere Hindringer, end tyve Gange din Modstand kunde være. Men ach! forsøngelige Pralerie! Hvem kan imodstaar sin Skæbne! — Saadan er det ei nu. Frygt ikke, omend skjont du seer mig bevæbnet — Her er mit Reises Ende; her er mit Maal; den yderste

Pynt,

Hynt, hvorhen jeg med alle mine Seil kunde naae.
 Gaaer du forferdet tilbage? — din Frygt er ugrun-
 det. Man drage kun et Rør imod Othello's Bryst,
 og selv viger han tilbage. Hvor skulde vel Othello
 hen? — Nu (betragtende Desdemona) Hvordan
 seer du nu ud, uhældige Kone? — bleeg som et
 Lagen! Maar vi skal modes paa den store Regn-
 stabsdag, vil dette dit Syn nedstyrte min Sies
 fra Himmelnen, og Dievle opsnappe den. — Kold,
 kold, min Pige, ligesom din Kydshed. — Oh! du
 forbandede Skielm! Pidster mig bort, I Dievler
 fra Nydelsen af dette himmelske Syn! Giver mig
 til Rov for Bindene! stænger mig i Svovel! bader
 mig i bundløse Dyb af flydende Ild! — O! Des-
 demona! Desdemona! — o! død, — død!

Tjende Scene.

Lodoviko, Rassio, som ledes ind, Montano,
 Iago som Fange, Officerer, Othello,

Lodoviko.

Hvor er den hidlige og høist ulykkelige Mand?

Othello.

Han, som var Othello? — her er jeg.

Lodoviko.

Hvor er den Hugorm? bringer den Forre-
 der hersrem!

Othello.

Jeg seer paa hans Fodder *); men det er
 en Fabel — dersom du er en Dievel, kan jeg ei-
 dræbe dig. (Othello steder efter Iago, og saarer ham.)

X 2

Lodo-

* For at see, om han, efter den almindelige Fordom,
 havde Kloer paa Fodderne, som foregives om Tanden.

Lodoviko.

Bræst ham Kaarden af Haanden.

Jago.

Jeg bloder, men er ei dødelig saret.

Othello.

Det er mig ei heller ukiert. Jeg vilde, at
du skulde leve; thi efter mine tanker er det lyk-
salighed at døe.

Lodoviko.

Oh, du Othello! der eengang var saa god
en Mand, men som skulde falde i denne nedrige
Forræders Strikker; hvad skal man sige til dig?

Othello.

Ei! hvad man vil — en ærlig Morder, om de
saa synes. Hvad jeg gjorde, var ei af Had, men
alt af Ærekierhed.

Lodoviko.

Den Skurk har tildeels bekjendt sit Skjelms-
sykke. (til Othello) Har du og han aftaelt Kas-
sio's Ombringelse med hinanden?

Othello.

Ta.

Kassio.

Kære Herr General, dertil har jeg aldrig giv-
vet Dem Anledning.

Othello.

Mu troer jeg det, og beder, du vil tilgive
mig. — Vil De nu spørge den Halvdievel, hvo der
faaledes har besnæret baade min Siel og mit Legeme.

Jago.

222-1800

Jago.

Sporger mig om intet; hvad De ved, det
ved De. Fra dette Døblik af vil jeg ei tale et
eneste Ord mere.

Lodoviko.

Hvad, ei engang for at bede?

Gratiano.

Vinebænken skal nokaabne dine Læber.

Othello.

Vel, deri giv du og bedst.

Lodoviko.

De skal, min Herre, erfare, hvad som har
tildraget sig; hvilket, jeg formoder, De slet ikke
ved. — Her er et Brev, som blev fundet i den ihiel-
stukne Rodrigo's Lomme; og her er endnu et andet.
I et af dem bliver Rodrigo anmodet om at tage
Kassio af Dage.

Othello.

O! du Nederdrægtige!

Kassio.

Værre end den afskyeligste Hedning!

Lodoviko.

Her er endnu et andet Brev, som man har fun-
det i hans Lomme. Formodentlig har Rodrigo
havt i Sinde at sende denne Fordomte Skurk det,
hvis Jago imidlertid ei havde trusset ham, og givet
ham Oplysning.

Othello.

O, du fordærvelige Knægt! — Hvorledes kom
vel min Kones Tørklæde i Deres Hænder, Kassio?

Kassio.

Jeg fandt det paa mit Kammer: og han har nu selv bekjendt, at han med Glid der lod det falde; hvilket just har bidraget til hans Hensigters Opmaaelse.

Othello.

O, jeg Daare! jeg Daare! jeg Daare!

Kassio.

Derforuden findes der i Rodrigo's Brev, hvorledes han gør ham Bebreidelses, fordi han opfattede ham til at trodse og opægge mig paa Vagten, som gav Anledning til min Afskedigelse; og da han, efter Lang Tids Forløb, — hvori han syntes at være død — endelig fik sit Mæle igjen, sagde han: at Iago havde ansporet, og at Iago allersørst havde opbidset ham dertil.

Lodoviko.

Nu maae De forlade dette Værelse, og folge med os. Deres Magt og Bestilling er Dem frataget, og Kassio er Besalingsmand over Cypern — (til Iago) Hvad denne Forræder angører, da hvis der gives nogen udtænkt Marter, hvorved han tilstrækkelig kan plages og langpines, saa skal den blive ham til Deel. — De, Othello, maae forblive under streng Bevogtning indtil Deres Forbrydelses Bestaffenhed bliver Raadet i Venedig bekjendtgiort. — Kommer, fører dem nu bort.

Othello.

Holdt — Bie kun et Dieblik. Endnu et Ord eller to inden Igaae. Jeg haver gjort Staten nogen' Tiepest; det veed De; og nok derom. Jeg beder kurrhaar

naar De i deres Beretninger skal anføre disse ulykkelige Forsalde. De da ei taler anderledes om mig, end som jeg virkelig er. Forringer intet, ei heller af Ondskab tilfoier noget. Beskriver mig som en Person, der ei elskede som en klog Mand, men som elskede alt for meget — som en Mand, der ei let blev skindsyg; men som engang forlebet dertil, lod sig forsøre til Øversigheder — som en Mand, liig den gemeene Ja-
de *) der bortkastede en Perle, som var kostbarere end hans hele Stamme — ja som en Mand, hvis Nine, aldrig svangre af Graad, nu fældte Taarer, som Arabiens Træer deres balsamiske Gummi. — Be-
retter dette, og foier desuden til: at, da engang i Aleppo en ondskabsfuld turbaned Tyrk slog en Vene-
tianer, og forhaanede Staten, jeg tog den omfkaarne Hund i Struben, og igennemborede ham saaledes.
(han stikker sig selv.)

Lodoviko.

O! blodige Endeligt!

Gra-

*) Nogle meene, at hermed sigtes til Kong Herodes, som forblindet af Skindinge, dræbte sin Gemahlinde Ma-
riamne; hvilken Historie havde givet Anledning til et Sorgespil, der allerede var bekendt i Shakspear's
Tid. Andre derimod holde det for ligesaa rimeligt,
at her sigtes til en i Digerens Tid bekendt For-
tælling. Maaske er det denne følgende, som ma-
sforsikrer at have fundet i en gammel Engelsk Bog.
En Jode havde efter et langvarigt Gangenstab i
fremmede Lande, bragt hjem til Benedig, en Mængde
Perler, som han efter Henske havde solgt, een allene
undtagen, der var meget stor, og hvorpaa han hav-
de sat en umaaadelig Priis, af hvilken han ei vilde af-
slaae det ringeste. Da ingen derfor vilde afhandle
ham den, lod han til Slutning alle Stadens Kib-
mænd falde sammen paa Rialto, og falsbd endnu
engang denne Perle; men omsonst. Han beromte
derpaa meget deng Skionhed og Kostbarhed, og fæste-
de den pludselig for alles Nine i Spen.

Gratiano.

Nu er alt, hvad vi have tælt, forgives.

Othello.

Jeg kyssede dig forend jeg dræbte dig —
(faldende ned over Desdemona) — og nu, da jeg har
dræbt mig selv, er intet mere tilbage, uden at døe
i et Kys.
(Dører.)

Kassio.

Det befrygtede jeg. Men jeg troede, han havde
ingen Kaarde; thi han eiede en høimodig Siel.

Lodoviko.

O! du Spartanske *) Hund! (til Iago) for
dæveligere end Sygdom, Hunger og det brusende
Hav. Betragt denne Sengs ynkelige Byrde; det
er dit Værk. Gienstændernes Bestuelse allene for
gifter Gyret — fast et Teppe over dem — Gra-
tiano, forbliv du her i Huset, og gior Beslag paa
Moerens Eiendomme, thi de tilfalde dig. — Til Dem,
herr Stadtholder (til Kassio) overlade vi denne
dievelske Skelms Afstraffelse, saavel som Tiden,
Stedet og Piinsterne — oh spar dem ikke! Jeg selv
vil strax begive mig om Bord for med et berøngstet og
sorrigfuldt Hierte at melde Regieringen dette forge-
lige Forfald.

*) De Spartanske Hunde blev af alle holdte for de
vildreste og grummeste.

Steevens.

Ende god,

Altig godt.

Personerne.

Kongen af Frankrig.
Hertugen af Florents.
Bertram, Greve af Noussillon.
Lafen, en gammel Adelsmand.
Parolles, en Kujon og en Storpraler.
To unge Franske Adelsmænd, som tillsigemed Bertram gjore Tjeneste i den Florentinste Krig.
En Huus-Hofmester hos Grevinden af Noussillon.
Henrik, Grevindens Tiener.
Grevinden af Noussillon, Bertrams Moder.
Helena, en Datter af Gerhard af Narbon, en for nogen Tid siden afdød berømt Lege.
En gammel Enke i Florents.
Diana, Enkens Datter.
Violenta, } Enkens Naboerster og Veninder.
Mariana, }
Kavalierer i Kongens Folge; Officerer, Soldater m. s

Scenen er deels i Frankrig, deels i Toskana.

Første Act.

Første Scene.

(Grevinden af Roussillon's Huns i Frankrig.)

Bertram, Grevinden af Roussillon,
Helena og Lafeu; alle i Sørgedragt.

Grevinden.

Da jeg nu skal skilles fra min Son, begraver jeg
en anden Mand.

Bertram.

Og i det jeg forlader den, kærestie Moder,
begræder jeg igien min Faders Død paa nye. Men
jeg maae adlyde hans Majestets Besaling, under
hvis Formynderstab jeg nu staaer, og som jeg altid
skylder underdanig Lydighed.

Lafeu.

De, Frue, skal finde i Kongen en anden
Mand; og De, min Herre, en Fader. Han,
som

som almindelig og til alle Tider viser sig saa god, maae noddendigvis ogsaa vise Prover af sine fortresselige Egenstaer mod Dem, hvis eget Værd vilde fremlokke dem, hvor de manglede, hellere end giore dem frasteslos, hvor de findes i saa stor Overflodighed.

Grevinden.

Hvad Haab gior man sig om Hans Majestets Helsbredelse?

Lafen.

Han har afflediget sine Læger, Frue, under hvis Kur er han har tilbragt Tiden med Forhaabninger, og finder nu efter dette Forlob ingen anden Fordeel, end Haabets Tab tilligemed Tiden.

Grevinden.

Denne unge Dame havde en Fader — o, hvilken traurig Indledning er ikke dette havde! — Hvis Duelighed var ligesaa stor, som hans Retsfælighed; thi havde den strakt sig ligesaavidt, vilde Naturen blevet udodelig, og Døden af Mangel paa Arbeide sogt Tidsfordriv i Spog. Jeg vilde for Kongens Skyld onste, han endnu levede; Kongens Sygdom vilde da snart have taget en lykkelig Ende.

Lafen.

Hvad hedte den Mand, De taler om, Frue?

Grevinden.

Han var berømt for sin Konst, og var det med storste Willighed. — Gerhard af Marbon var hans Navn.

Lafen.

Lafeu.

Det var en ypperlig Mand, Frue: Kongen
talede for ganste mylig om ham med Beundring og
Bedrovelse. Han var duelig nok til at leve endnu,
dersom Kundskaber funde have formaet noget mod
Dedelighed.

Bertram.

Hvad er det for et Onde, min Herre, hvoraf
Kongen plages.

Lafeu.

En Fistel, min Herre.

Bertram.

Det har jeg ei hørt for nu.

Lafeu.

Jeg skulde ønske, det var aldeles ukjendt —
Var denne smukke Pige en Datter af Gerhard af
Narbon?

Grevinden.

Hans eneste Barn, min Herre, og min Øp-
sigt betroet. Jeg haver det gode Haab om hende,
som hendes Øydragelse lover; et godt Gemyt har
hun arvet, hvorved skionne Gaver blive endnu
skionnere; thi naar en slet Siel besidder fortresses-
lige Egenkaber, da foreener sig Medynk med vor
Agtelse: de samme ere Dyder og Forrædere tillige;
hos hende forskionnes de ved et ukunstlet Væsen.
Netkaffenhed er hende medfødt af Naturen, og hun
stræber at blive fuldkommen i Godhed.

Lafeu.

Lafæu.

Deres Berommelser, Frue, presser hende
Saarer af Dinene.

Grevinden.

Det er den bedste Kilde, hvori en Pige kan
aftvette sine Berommelser. — Hendes Faders Erin-
dring rører aldrig hendes Hjerte, uden Sorgens
Tyrannie, fordriver Rødmuen fra hendes Kinder.
Nu holdt op igien, Helena, lad det nu være nok;
ellers skulde man tænke, du hellere forstiller dig for-
rigfuld, end du virkelig er det.

Helena.

I Sandhed, jeg forstiller mig virkelig ikke
allene forrigfuld, men jeg er det tillige.

Lafæu.

Maadelig Bedrovelse er de Dødes Rettighed,
overdreven Græmmesse er de Levendes Fiende.

Grevinden.

Dersom de Levende ei ere Græmmessens Fien-
der, saa bliver dens Umaadelighed dem snart do-
delig.

Bertram.

Maadige Frue, jeg udbeder mig, De vil ind-
flusse mig i Deres gode Ønsker for Eftertiden.

Lafæu.

Hvorledes forstaae vi det?

Grevinden.

Vær velsignet, Bertram! og ligne din Fader
i dit Forhold, som af Skabning! Din Herkomst og
Dyd

Dyd stride begge om Herredommets hos dig; og tiltag i alle de gode Egenskaber, hvortil din Fodsel opfordrer dig! Elst alle; betroe dig til saae; fornærmingen. Viis dig din Fiende hellere vopen i Magt, end i sammes Udvælelse, og indeluk din Ven under dit eget Livs Nogel. Liid heller noget for din Taushed, end at tage Skade for din Tale. Hvad Himlen mere vil tilstede, at disse Ting maae forskaffe dig, og mine Ønsker kan formaae, nedstrømme paa dit Hoved! — Farvel, min Herre! Han er en umoden Hofmand, og jeg anbefaler ham Deres Veiledning.

Lafeu.

Han kan ei mangle det bedste, Kierlighed til ham er i Stand til at afstedkomme.

Grevinden.

Himlen velsigne ham! Farvel, Bertram.
(Grevinden gaaer.)

Bertram (til Helena).

Det største Gode, som oprinder i Deres Tanke, være Deres Ønske lydigt! — Trost min Moder, Deres Foresatte, og viis hende al Deres Agtelse.

Lafeu.

Farvel, min smukke Dame; De maae vide at vedligeholde Deres Faders gode Navn.
(de gaaer.)

Anden

Anden Scene.

Helena.

Helena,

O, var det alt! — Jeg tænker ikke paa min Fader, og de Stores Ægarer ære hans Erindring mere, end de, jeg udgyder for ham — Hvor dan var hans Udseende? — Jeg har forglemt ham. Min Indbildningskraft slaber sig intet Billedede, uden min Bertrams. — Jeg er forloren; for mig er intet Liv mere, slet intet, naar Bertram er borte. Det var ret ligesom, jeg skulde forelste mig i nogen besynderlig af Himmelens funkende Stierner, og tænke at ægte den: han er saa høit ophøjet over mig; jeg maae soge Vederqvægelse i dens glimrende Straaler, og et blot Sideskin, ei tillader at komme ind i dens Bane. Ergierrigheden i min Hierlighed plager sig saaledes selv. — Den Hind, der vilde have Loven til Mage, maatte doe for sin Hierlighed. — Det var herligt, endstiont martrende, at see ham hver Time paa Dagen; at sidde og indprente hans hvelvede Dienbryn, hans Falkeovis, hans Lokker, i sit Hierthes Tavle — dette alt for frielige Hierte til at optage hvært Træk, hver Mine i hans yndige Ansigt; men nu er han borte, og min afgudiske Indbildningskraft maae hellige disse hans Reliqvier. — Hvem er det der kommer? (Varolles kommer ind) En Person, der er i hans Folge: han er mig kær for hans Skyld, endstiont jeg kiender ham for at være en aabenbar Logner; troer om ham, han er en stor Gieb, og en fuldkommen Kujon; dog passe disse rodfæstede Feil ham saa-

sagvel, at de forstaffe ham Plads, naar Dydens
staalhærdede Been stivfryse i den folde Wind. Hvor
oste see vi ikke trængende Viisdom i velhavende
Daarligheds Dieneste !

Tredie Scene.

Helena, Parolles.

Parolles.

Gud være med Dem, min skjonne Dronning.

Helena.

Saa og med Dem, min Monark.

Parolles.

Nei dog. —

Helena.

Ogsaa da Nei.

Parolles.

Jomfruerne tænke nu bestandig paa deres
Jomfruelige Klenodie, gior De og ikke det? *)

Helena.

De har noget af Soldatervæsenet inde:
lad mig giøre dem et Spørgsmaal. Mandfolkene
ere

*) Kæserne vil uden Twivl bemærke, at Forfatteren her,
som paa adskillige andre Steder tillader sig Tanker og
Billeder, der ere noget anstodelige for Folk af vores
Kiders finere Smag; jeg haaber, man vil undskylde
ham dermed, at de ikke vare det for den Tidsalder,
hvor i han skrev. Nogle Udtryk maaae dersore, hvor
det er giørligt, deels formildes, deels ganste udelat
des.

ere Jomfrudommens Fiender, hvorledes kan vi forståndse den, for at holde dem ude? thi de storme altid; og, endskjont tapper, er den dog svag til Forsvar. Lær os, for at giøre Modstand, noget Krigspuds.

Parolles.

Der gives slet intet. De Mandfolk, der leire sig for Eder, vil strax underminere og opsprenge Eder.

Helena.

Himlen bevare den for Underminerere!

Parolles.

I Naturens Rige er det ingen Statskunst, at betrygge den. Dens Tab er national Tilvæxt; og der blev ingen Jomfrue til, først den samme først blev tabt. De er selv giort af det Metal, hvorfaf Jomfruer giøres. Den erholdes ti Gange igien, for hver Gang den tabes. Forvares den bestandig, er den tabt for altid; det er for kold en Kammerad; bort med den!

Helena.

Jeg vil endnu lade det høre nogen Tid, om endskjont jeg dersor skulde døe som Jomfrue.

Parolles.

Der kan kun siges lidet derom; det er imod Naturens Orden. At holde Jomfruerne Partie, er det samme, som at giøre Beskyldning mod sin Moder; hvilket er den aabenbareste Ulydiahed. Den der hænger sig, ligner enhver Jomfrue. Jomfrudom bringer sig selv af Dage, og burde begraves ved

ved alfare Veie, langt udenfor alle indviede Græn-
seskiel, som en rasende Forbryderste imod Naturen.
Derforuden ere Tomfuerne fortrædelige, indbildske,
suld af Egenkierlighed, som er den meest forbudne
Synd i Strivten. Hold ei paa den, det kan ei
feile, de maae tage derved. Vort dermed! inden
ti Aar vil den selv indrente sig ti andre, hvilket
er en god Tilvext, og dog skal Kapitalen derved
ikke være meget forværet. Vort med den!

Helena.

Hvad skal man da gisre, min Herre, for at
tage den efter eget Behag?

Parolles.

Lad mig engang see; Ja, det er slemt at
behage ham, som den ei behager, og det er et
Slags Kram, der taber Glandsen, naar det ligger.
Jo længere den holdes paa, jo mindre Værd haver den.
Lad den fare, imedens den er affetlig. Hold den
frem, imens den forlanges. Den ligner en aldren-
de Hofmand, hvis gammeldags Pynt er gaaet af
Moden; endstikt den er kosbar, er den dog ikke
mere brugelig.

Helena.

Det er her ei Tilfældet. — De agter Den
til Hoffet; der skal Deres Herre forefinde tusende
Ting, der ville indtage ham. Han skal have en
Moder, en Elsterinde, en Ven; en Phœnix, en
Besalingsmand og en Fiende. En Veilederinde,
en Guddinde og en Beherskerinde; en Raadgiver-
inde, en Forræderste og en Kæreste; hans ydmyge
Stolthed, og stolte Ydmyghed, hans sturrende

Bellyd, og føde Mislyd, hans troelose behagelige Uheld; der foruden en Mængde skionne udkaarne Døbenavne, som den blinkende Kupido selv indvier. Nu skal han — jeg veed ei, hvad han skal — Himlen staae ham bi — Høfset er et lærligert Sted — og han er en —

Parolles.

Nu hvad for en, med Tilladelse?

Helena.

En Person som jeg ønsker alt godt — Det er Skade —

Parolles.

Hvad er det, som er Skade?

Helena.

At gode Ønsker ei have noget legemligt, der kunde fornemmes, paa det at vi fattigere af Godeselen, hvis ublidere Stierne indskräんke til blotte Ønsker, maatte med deres Medvirking folge vore Venner, og virkelig vise, hvad vi allene maae tiltenke dem, hvilket aldrig giengelder os nogen Tak

(En Page kommer ind).

Page.

Monsieur Parolles, min Herre lader Dem falde.

(gaaer.)

Parolles.

Lille Helena, Farvel! dersom jeg kan erindre dig, vil jeg tænke paa dig ved Hove.

Helena.

for dem, som veie Besværlighederne med egne Erfaringer, og som forudsætte, at hvad der ei har været, kan aldrig blive. Hvilken Pige stræbede vel at legge sin Fortieneste for Dagen, og mistede sin Elster? Kongens Sygdom — mit Anslag kan slaae mig Heil, men min Beslutning er fattet, og skal ei forlade mig.

Femte Scene.

(Det Franse Hof.)

Kongen af Frankrig med Breve i Haanden.
Adskillige Kavallierer.

Kongen.

Fjendtlighederne ere komne til Virkelighed imellem Florentinerne og Sienenserne; de have paa begge Sider fægtet med lige Lykke, og fortsætter haardnakkede Krigen.

I. Kavallier.

Saaledes beretter man, Deres Majestet.

Kongen.

Ta, det er ganske troeværdigt; jeg har her imodtaget en stadsfæstet Forsikring derom fra mit Fetter, Østerriges Beherber; med Advarsel, at Florentinerne vil anmode os om hastig Hielp: men vor kæreste Ven fraraader denne Sags Fuldbrydelse, og synes, som han vilde, at vi skulde give Dem Afslag.

I. Kavallier.

Hans Kierlighed og Klogskab, hvorom han har overthydet Deres Majestet, maae opvække den fuldkomneste Tillid.

Kongen.

Han har da udrusset os med Svar, og Flørentinerne have allerede Afslag, forend de komme. Vore unge Adelsmænd, der agte at bivaane det Loskanske Feldttag, give vi fuld Frihed til at vælge hvilket Partie, de selv finder for godt.

2. Kavallier.

Det kan meget vel tiene til en Planteskole for vor Adel, der brænder af Længsel efter krigerske Foretagender.

Kongen.

Hvem er det, der kommer?

Siette Scene.

De Forrige, Bertram, Lafeu, Parolles.

I. Kavallier.

Det er Greven af Roussillon, min naadige Konge; den unge Bertram.

Kongen.

Unge Mand, du har din Faders Ansigt. Den gavmilde Natur, mere agtsom og behændig end overilet, gav dig en smuk Dannelsse. Du maae ligeledes arve din Faders Gemyt; Vær velkommen til Paris!

Ber-

Helena.

Monsieur Parolles, De var ret født under en belgisrende Stierne.

Parolles.

Ja, netop under Mars.

Helena.

Det tænkte jeg egentligen, under Mars.

Parolles.

Hvordan, under Mars?

Helena.

Krigene har saa trykt dem herunder, at De maae nødvendig være født under Mars.

Parolles.

Og just, mens den var herskende.

Helena.

Just mens den var tilbagegaaende, troer jeg far.

Parolles.

Hvorfor troer De det.

Helena.

De gaaer saameget tilbage, naar De fegter.

Parolles.

Det gør jeg for min Førdeels Skyld.

Helena.

Af samme Marsag løber man og bort, naar Frygten kræver Sikkerhed. Men den Blanding af

Frygt og Tapperhed hos dem er ret on bevinget
Dyd, hvis Flugt behager mig.

Varolles.

Jeg er saa belæsset med Forretninger, at jeg herpaa ei kan give dig et skarpsindigt Svar: jeg vil komme tilbage som en fuldkommen Mand i Hof-væsenet, hvori da min Undervisning skal tiene til at naturalisere dig, om du er i Stand til at satte en Hofmands Raad, og forstaae hvad hans Lærdom skal indprænte dig; hvis ei-, maae du døe i din Utaknemmelighed og see din Uvidenhed berede din Undergang. — Farvel! Maar du har gode Stunder, hold din Andagt; naar du ingen har, saa tænk paa dine Venner. Skaf dig en god Mand, og omgaes ham, som han omgaaes dig. Og nu Farvel.

(gaaer.)

Hierde Scene.

Helena.

Helena.

Oste findes Hjelpermidlerne hos os selv, hvilke vi tilskrive Himlen. Skæbnen giver os frie Maardighed, og støder allene vore dorske Forsætter tilbage, naar vi selv ere taabelige. Hvilkens Magt er det, der driver min Kierlighed til saadan en Hvide, der opdager mig en elsket Gienstand, men intet tilfredsstillende Haab? — Ting, hvor imellem Lykken har sat den meættigste Afstand, bringer Naturen til at foreenes og omgaaes som opfodte Ligemænd. Overordentlige Forsøg blive umuelige for

Kongen.

Jeg sylder en Plads, jeg veed det. — Hvor
længe er det siden, Greve, at Deres Faders Læge
døde? han var meget bersmt.

Bertram.

Henved sex Maaneder siden.

Kongen.

Dersom han var i Live, skulde jeg endnu for-
søge ham; — En laane mig sin Arm — de andre
have svækket mig ved adskillige Forsøg; Naturen
og Sygdommen afgjore nu ubehindret Udslaget! —
De er mig velskommene, Greve: min Son er mig
ei kørere.

Bertram.

Jeg takker Deres Majestet.

(de gaae.)

Svende Scene.

(Grevinden af Roussillons Palads.)

Grevinden, Huushofmesteren, Henrik.

Grevinden.

Nu vil jeg høre det; hvad har han at sige
mig om min unge Kammerjomfrue?

Huushofmesteren.

Frue! den Omsorg, jeg har viist for at in-
drette mig i alt efter deres Behag, ønsker jeg maatte
findes optegnet i mine forrige Tienesters Dagbog;
thi saarer vi vor Bestedenhed, og fordunkler

Gland-

Glandsen af vo're egne Fortienester, naar vi selv
bekiendtgjøre dem.

Grevinden.

Hvad bestille han her? (til Henrik) Forsoi dig kun
hort herfra. De Klager, man fører mig over ham,
troer jeg vel ikke alle, og det kun af Foielighed
mod ham: thi jeg veed, det mangler ham ei paa
Daarlighed til at begaae slige Ting, ei heller paa
Bequemhed til at udføre saadanne Streger.

Henrik.

Det er Dem ei ubekjendt, Frue, at jeg er
en fattig Dievel.

Grevinden.

Nu vel. —

Henrik.

Mei, Frue, det er ei saameget vel, at jeg er
fattig; endskjont mange af de Rige fare Pokker i
Vold. Men dersom jeg faaer Deres Maades gode
Samtykke til at tage mig en Kone, saa vil nok
Lisbet og jeg forsøge, hvad vi kan giøre sammen.

Grevinden.

Vil du da endelig blive en Tigger?

Hendrik.

Jeg tigger allene i dette Fald om Dere's
Maades Tilladelse.

Grevinden.

I hvilket Fald?

Henrik.

Bertram.

Jeg skylder Deres Majestet den største Taknemmelighed og Underdanighed.

Kongen.

Jeg skulde ønske, at jeg nu havde den LegemsSundhed, som da din Fader og jeg, begge hinan-dens Venner, første Gang prøvede vor Lykke i Krigen. I de Tiders Tjeneste havde han erhvervet sig megen Duelighed, og de kielkest Mænd bare hans Læremestere. Han holdt længe ud: men uformørkt sneeg sig den affaldige Alderdom paa os begge, og satte os udaf Virksomheds Stand. — Det er mig en sand Opmuntring at tale om Deres gode Fader; han besad i sin Ungdom samme Bit-tighed, som jeg nu meget vel bemærker hos vores unge Herrer; men de maae spøge, indtil deres egen Spot uformørkt falder tilbage paa dem selv, og ei enda faae deres Letsindighed og Ubethydelighed til at opveie mod hans Fortjenester. — Saar meget var han en Hofmand, at han aldrig udbuiste imod nogen hverken Foragt eller Bitterhed; besad han Stothed eller Spidsfindighed, maatte han opfordres dertil, inden han brugte dem, og dog var det kun mod sine Ligemænd, og hans Ære var selv det Uhr, der viiste det bestemte Diblik, naar Tilfældet bød ham at tale; paa den Tid lybedeungen Haanden. — Han omgikkes sine Undermænd, som Brødre, og bøjede sin hoie Ifse ned til deres lave Cirkel; han gjorde dem stolte ved sin Ydmighed, og sandte sig ydmyg i deres fattige Beromsesse. Saadan en Mand burde være et Monster for vores Tiders Ynglinge; hvilket, endog hældig ester-

esterfulgt, vilde overtyde dem om deres egen
Krebsgang.

Bertram.

Hans Grindring ligger kosteligere i deres Tanker,
min Konge, end paa hans Grav: Hans Grav
skrivt baer intet saa levende og kraeftigt Vidnesbyrd
som Deres kongelige Tale.

Kongen.

Var jeg kun nu, hvor han er! — Han
sagde altid, — mig synes, jeg hører ham endnu; —
Han udspredede ei sine mærkelige Ord i alles Øren,
men indlemmede dem, for der at groe og at frug-
te — „Lad mig ei leve“ — saa begyndte han
ofte i sit gode melankoliske Lune mod Udgangen af
en forbielsbende Lystighed — „Lad mig ei leve,“
sagde han, efter at min Lampe skal mangle Olie,
og at Levningerne skal blive Maalet for de Ynges-
res letsindige Spottelyst, efter hvis strenge Begrebet
alt, uden det som er nyt, holdes for foragteligt:
hvis Dommeekraft blot er Klædedragtens Fædre:
hvis Standhaftighed hensalder for deres Moder:
dette ønskede han; og ligedan bliver og efter ham mit
Ønske: at estersom jeg ei kan indbringe Vox og
Honning, jeg snart maae blive bortflyttet af mit
Kube, for at gisre Plads for andre Arbeidere.

2. Røvassier.

Deres Majestet bliver almindelig elsket. De,
som mindst unde Dem det, skal allersorst savne
Dem.

Kongen.

—
Henrik.

I Lisbets Gald og mit. — Tieneste er ingen
Arvedeel, og jeg tænker aldrig at faae Guds Bes-
signelse, førend jeg kan see nogen Afskom efter mig;
thi man siger, Born er Guds Besignelse.

Grevinden.

Stig mig da Marsagerne, hvorfor du vil
giste dig.

Henrik.

Min arme Krop, Frue, kræver det. Jeg
drives dertil af mit eget Kjed, og den maae vel
endelig gaae, som Fanden driver.

Grevinden.

Er det da alle Herrens Grunde?

Henrik.

I Sandhed, Frue, jeg har endnu andre ret
hellige Marsager, saa som de ere.

Grevinden.

Maae de vel være Verden bekjendt.

Henrik.

Jeg har været, Frue, en syndig Skabning,
som De og alt Kjed og Blod: og nu gister jeg
mig, for at fortryde —

Grevinden.

Dit Gistermaal snarere, end dine Synder.

Henrik.

Henrik.

Jeg har slet ingen Ven, Frue, og naar jeg gifter mig, haaber jeg at faae Venner for mit Kones Skyld.

Grevinden.

Saadanne Venner ere dine Fiender, Tosse.

Henrik.

Ei! Frue, saa forstaer De Dem ikke paa, hvad der giver store Venner; thi de Skurke komme og gisre det for mig, som jeg ei selv gider giort; den, der pleier mit Land, sparar mit Spænd, og giver mig Leilighed til at høste Sæden. Er jeg hans Hanrei, saa er han min Træl; den der underholder min Kone, pleier mit Kjod og Blod; den, der pleier mit Kjod og Blod, elsker mit Kjod og Blod, den, der elsker mit Kjod og Blod, er min Ven: ergo, den der kysser min Kone, er min Ven. — Bare Mændene forniede med hvad de ere, levede man uden Frygt i Egtestanden. Den unge Puritaner Charbon, og den gamle Katholik Pøysam, hvorvel de i Hiertet ere adskilte i Religionen, ere dog deres Hoveder begge lige; de kan gierne stanges saa godt, som noget andet Dyr i Hiorden.

Grevinden.

Wil du altid blive den samme kaadmundede Skumler?

Henrik.

Jeg er en Prophet deri, Frue, og jeg taler Sandhed uden Omsvob.

Kukuen synger af Natur, I Mænd troer kun
min Sang,
Ved Skiebnen sluttet Egteskab; hvad skee skal,
skær engang.

Grevinden.

Gaae nu bort; vi skal siden tales nærmere
ved.

Huushofmesteren.

Tillader De, Frue, at han falder Helena
herhid til Dem? det var angaaende hende, jeg
vilde tale med Dem.

Grevinden.

Hør, siig Domfruen, jeg vilde tale med
hende; — Helena mener jeg.

Henrik (synger).

Før et kiønt Ansigt, sagde hun,
Horsyrr'des Troja's Sæde?
Ach! blot fordi, at Paris kun
Var al Kong Priams Glæde.
Hun sukkede, ret som hun stod,
Og denne Dom hun fælder:
Maar blandt ni slette een er god,
I ti een god man væller.

Grevinden.

Hvad, een god blandt ti, du forfalsker Sam-
ben, Karl.

Henrik.

Henrik.

En god Kone blandt ti? Det er hellere at
luttre den. Sid Gud vilde saaledes betænke Ver-
den hvort Alar, da skulde jeg ikke klage over Kone-
Tienden, om jeg var Præst. En blandt ti,
sagde hun? — maatte der kun fodes een god Kone
før hver en Komet, der lod sig see; eller ved
hvort Jordstielv, saa vilde Lotteriet vinde noget
anseeligt. Nu maae en Mand trække indtil Hiertet
brister, førend han kan faae en Gevinst herud.

Grevinden.

Nu, vil han gaae, og giore hvad jeg be-
falede.

Henrik.

Hvor skulde en Mand vel kunde lysre en
Kones Befaling uden at forløbe sig, og giore
Skade! Endstikt Wrelighed er ingen Puritaner,^{*)}
stifter den dog ingen Skade; den skulde endog bære
Dømgheds Samarie over det hossærdige Hiertes
sorte Kiøle. — Men nu gaaer jeg; mit Wrende
var at bede Helena komme hid.

(gaaer.)

Grevinden.

Vel; nu videre.

Huushofmesteren.

Teg veed, Frue, De elster Jonfren inderlig.

Grev

^{*)} Puritanerne begrede sig ved at bære den almindelige
Præstedragt, hvilket samme Sid var en af de fornem-
ste Anledninger til de Uroligheder og Stridigheder,
der formedes dem opkomme.

Johnsen.

Grevinden.

I Sandhed det gior jeg — Hendes Fader overdrog hende til min Forsorg, og hun selv maae, uden andre Fortrin, med Rette giore Paastand paa ligesaa megen Kierlighed som hende bevises. Hendes hele Fordring bliver aldrig fuldkommen betalt; dog skal der gives hende mere, end hun forlanger.

Huushofmesteren.

Zeg var hende nu nyelig nærmere, Frue, end jeg tænker, hun ønskede; hun var ene, og bestroede sig kun til sine egne Øren: hun tænkte vist, det tor jeg sværge paa, at ingen fremmed Siek bemærkede hende. — Indholdet var, at hun elskede Deres Son. Lykken, sagde hun, var ingen Gudinde, efterdi den havde giort saa stor Uliighed imellem Deres Stænd: Kierlighed ingen Gud, der ei vilde udvide sin Magt, men allene lod den bestemme af Overeenstemmelse i Vilkaar: Diana ei Jomfruers Dronning, der taalte, at hendes arme Tilbederinde blev oversaldet uden at kunne reddes i første Angreeb, eller siden efter udloses. Dette altsammen fremforte hun i Sorgens bitterste Tone, hvori jeg nogensinde hørte en Pige beklage sig, hvilket jeg holdt for min Skyldighed strax at berette Dem; saasom det er Dem magt-paaliggende at vide det, om noget Uheld skulde indtreffe.

Grevinden.

Han har heri givet mig et Bevis paa sin Verlighed; hold det hos sig selv. Mange Formodninger tilkiendegav mig dette tilforn, der hang

saa vakkende i Vægtskaalen, at jeg hverken funde
sette Troe eller Mistroe dertil; lad mig nu være
allene. Giem det i sit Bryst, og jeg takker ham
for sin redelige Omsorg, jeg skal siden tale videre
med ham derom.

(Han gaaer.)

Ottende Scene.

Grevinden, Helena.

Grevinden.

Saaledes gik det og mig, da jeg var ung;
Iligesom vi tilhøre Naturen, tilhøre disse Skræbelige
heder os: den Tørne er og forbunden med vor
Ungdoms Rose. Vort Blod er os, og dette vort
Blod medfød. Det er den oprigtige Naturs Segl
og Stempel, naar Kierligheds stærke Lidenstab er
vor Ungdom indpræntet; og ved at kalde mig mine
forbigangne Dage tilbage mindes jeg, at disse bare
og mine Fejl, hvilket jeg den Gang ei holdt dem
for at være — Jeg kan og mærke det, hendes
Die er allerede sygeligt.

Helena.

Hvad besaler Deres Raade?

Grevinden.

Helena, du veed, jeg er en Moder for dig.

Helena.

De er min højagtelsesværdige Frue.

Grev-

Grevinden.

Nei, en Moder; — hvorfør ikke Moder? da jeg sagde det Ord Moder, syntes mig, du blev til Mode, som du havde seet en Glange; hvad er der da i det Ord Moder, at du kan studse derved? — Jeg siger, jeg er din Moder, og setter dig paa Listen med dem, der have lagt under mit eget Bryst; man har ofte seet Kierlighed til et udkaaret Barn at stride med den moderlige Kierlighed til sit eget, og at opelske en udvalgt Spire af fremmed Sæd, som vor natursige. Du trykkede mig aldrig med en Moders Smerte, og dog viser jeg dig udtrykkelig al moderlig Omsorg: — Himlen bevare mig Pgje! stivner dit Blod derved, at jeg kalder mig din Moder? hvad feiller dig, siden dette usidige Uveirs Forbud, denne buntfarvede Iris omgiver dine Hine? Hvad — fordi du er min Datter?

Helena.

Det er jeg ikke.

Grevinden.

Jeg siger, jeg er din Moder.

Helena.

Forlad mig, Frue, Greven af Roussillon kan ei være min Broder; jeg er af ringe, og han af fornem Stand. Ingen Hæderstegn udmarkede mine Forfædre, og hans var alle Adelige. Han er min Overmand, min fiære Herre; og jeg vil henleve hans Tienerinde, og doe som hans Undergivne. — Han kan ei blive min Broder.

Grevinden.

Ei heller jeg din Moder?

Helena.

De er min Moder, Frue! Maatte De kun virkelig være min Moder, saaledes at Deres Son, min Herre, ei blev min Broder! — eller vare De mig begge i Moders Sted. Jeg kan ei anraabe Himlen om noget større, og da var jeg ei hans Søster: — kan jeg da paa ingen anden Maade være Deres Datter, uden at han tillige skal blive min Broder?

Grevinden.

Jo, Helena, du kunde blive mit Svigers datter. — Bevare mig! Kan de Ord Moder og Datter have saamogen Indflydelse paa dit Blod; hvordan nu bleeg igien? Min Formodning har tresset dig paa det folksamme Sted. — Nu opdager jeg Hemmeligheden af din Eersomhed, og finder dine hede Taarers Kilde. — Nu er det aabenbar for alle Sandser, at du elsker min Son. Forstillelsen skammer sig over din Lidenskabs Udraab at sige: du elsker ham ikke. Dersor siig Sandhed, og siig mig tillige, at det er saa — Thi, see Pige, dine Kinder bekiende det jo for hverandre, og dine Dine see det saa tydelig i din hele Adfaerd, at de paa deres Maade fortælle det. — Det kan allene være syndig Halstarrighed, der binder din Tunge, for at giøre Sandheden mistaenk. Tael; er det sandt? — hvis det er saa, har du tresset et godt Nummer: hvis ei, da forsværge det. Hvordan det er, paalegger jeg dig at tilstaae Sandheden, saavist som Himlen ved mig vil bevirke alt til dit Bedste.

Helena.

Helena.

Kæreste Frue, forlad mig.

Grevinden.

Elsker hun min Son?

Helena.

Tilgiv mig, naadigste Frue. —

Grevinden.

Elsker hun min Son? —

Helena.

Elsker De ham ikke, naadige Frue?

Grevinden.

Gior ingen Omsvob; min Kierlighed til ham
er en Forpligtelse, der er hele Verden bekjendt:
Kom kun, aabenbar mig din Sindsforfatning, thi
din egen Bevægelse forraader dig fuldkommen.

Helena.

Nu saa bekjender jeg her paa mine Knæe for
Himmel og for Dem, at jeg fremfor Dem og
næst efter den høje Himmel elsker Deres Son —
Mine Venner vare fattige, men ærlige; saaledes
er og min Kierlighed. — Fortornes ei, thi det skal
der ham ikke, at han bliver elsket af mig. Jeg
forsølger ham ei med mindste Tegn af forvoven Ef-
terstræbelse; ei heller vil jeg have ham, forend
jeg kan fortjene ham; og dog veed jeg ikke, hvor-
ledes jeg skal forstasse mig denne Fortjeneste. Jeg
veed, at jeg elsker ham forgives, og kiemper mod
Haabet. Dog alligevel lader jeg min Kierligheds
Strøm runde i dette bedragelige og usikre Sold,

og mærker set intet Savn, omendskont jeg bestannig taber. — Saaledes tilbeder jeg, siig Indianeren, overtroist i min Bildfarelse, Solen, der lassie Blifte ned paa dens Tilbeder, uden videre at kiende ham. — Lad ei, naadigste Frue, min Kierlighed tildrage sig Deres Had, fordi den moedes med Deres egen i en og den samme Gienstand; men dersom De selv, hvis ærværdige Alder forkynner en dydig Ungdom, nogensinde brændende af saa op richtig Kierligheds Lue, var kydse i Deres Onske, og om i Deres Kierlighed, saa at Diana selv var til lige Deres Venus: O! hav da Medlidenhed med den arme Pige, der befinder sig i en Tilstand, hvori hun er vis paa at lide Tab, hvormeget hun end kan laane og give; der søger ei at finde, hvad hun leder efter, men høist unaturlig, finder Livet angenemt der, hvor Døden venter hende.

Grevinden.

Havde hun ikke myelig fattet det Forsæt at reise til Paris, sig sandt?

Helena.

Jo, jeg havde.

Grevinden.

Og i hvad Hensigt? — siig mig Sandheden.

Helena.

Jeg vil sige Dem Sandhed, det sværger jeg ved Himmelten — De veed, min Fader efterlod mig nogle Recepter af sieldne og tilforladelige Virkninger, hviske hans Læsning og bekiedte Erfaringer havde samlet som almindelige Hjelpemidler og han

hast paalagde mig derfor paa det omhyggeligste at forvare dem, som Opskrifter, hvis indvores Egen-
skaber varer langt betydeligere end de syntes. I blandt
de ovriga findes et sikkert befundet Lægemiddel op-
tegnet imod de meest fortvivlede Tilfælde, der
truer Kongen med Undergang.

Grevinden.

Det var da Bevægegrunden til hendes Reise
til Paris, sūg, er det saa?

Helena.

Min Herre, Deres Son, kom mig til at
kønke derpaa; ellers havde nok Paris, Lægemidler,
ja Kongen selv lykkeligvis været langt fra at bes-
kæftige mine tanker.

Grevinden.

Men tænker hun, Helena, naar hun tilbyder
sin formeente Hjelp, at han vil tage derimod?
Han og hans Læger ere i den Henseende lige sin-
dede. Han troer, at han ei kan hjelpes, og de,
at de ikke kan hjelpe ham. Hvorledes skulle de
vel sette Tillid til en Stakkels ubelæst Pige, naar
de Hoilørde selv, der ere i Besiddelse af alle Kun-
stens liggende Fæ, ere blevne enige om at over-
lade Faren til sig selv.

Helena.

Det ahner mig, som noget mere end min Far-
ders Kunst, hvori han dog overgik alle andre, skal
giøre at hans gode Recept vil, for sin indsatte Arvings
Skyld, blive velsignet ved Himmelens lykkeligste
Stierner; og tillader Deres Maade mig kun
at forsøge min Lykke, skal jeg bove dette vel

Udskrift

Etsatte Liv paa Hans Kongelige Hsiheds Helbredelse
inden en vis Dag eller Time.

Grevinden.

Troer du, at det vil lykkes dig?

Helena.

Ja, Frue, med fuldkommen Overbeviisning.

Grevinden.

Nu vel da, Helena, du skal have haade mit
Lob og min Undest; og dertil med giver jeg dig Hiel-
pemidler, Oppartere, og mine fierlige Hilsener til
mine Venner og Bekiendte ved Høfset. Jeg vil
forblive her hjemme, og udbede dig Himlens Velsig-
nelse til dit Foretagende; begiv dig endnu i Mør-
gen paa Reisen, og vær forsikkret om, at alt hvad
der er i min Magt, skal være dig til Tjeneste.

Anden Act.

Første Scene.

Kongen, To unge Adelsmænd, der tage Afskeed
for at begive sig i den Florentinske Krig,

Bertram, Parolles.

Kongen.

Farvel, unge Herre! Behold stedse disse kri-
gerske Grundsætninger; — Ligeledes og De, min
Herre, lev vel! Deeler det samme Raad imellem
Dem: destobedre om De begge vinde derved; thi
Gaven strekker sig ligesom den bliver modtaget, og
er nok for Eder begge.

I. Adelsmand.

Vi haabe, efter at have forskaffet os Navn
af duelige Krigsmænd, at komme tilbage og finde
Deres Majestet ved god Høibred.

Kongen.

Nei, nei, det kan ikke skee; og dog vil mit
Hierte ei tilstaae, at det har den Sygdom, som
bestormer mit Liv. — Farvel, unge Herrer! enten
jeg lever eller dør, saa viser Eder som Sonner

af værdige Transtmænd; lad Døre Italien — disse
Banslægtninge, der arvede kun det sidste Monar-
kies Fal — se, at J ei komme for at løbe
efter Eren, men at J endog vandt den. Maar
den liefteste Forsølger studser, saa finder, hvad J
søger; at Nyget vidt og bredt kan udraabe Eders
Roes! — Endnu engang, Farvel!

2. Adelsmand.

Sundhed og Helsbred være bestandig Deres
Majestet til Dieneste.

Kongen.

De Italienske Piger — tager Eder vel i
Agt for dem. Man siger at vore Transtmænd ei
formaae give at dem Aflag i hvad de forslange. Vogt
Eder for at blive Fanger, inden J have antaget
Dieneste.

Begge.

Vi skal legge Deres Advarsel paa Hiertet.

Kongen.

Farvel!

(gader.)

1. Adelsmand.

Oh, vil De da, min bedste Herre, forblive her
tilbage efter os!

Parolles.

Troe mig, det er ei Tyrens Skyld —

2. Adelsmand.

Oh! den Krig staer mig vel an.

Parolles.

PAROLLES.

Ganske fortresselig kan jeg forsikre; jeg har
selv samme steds været med i Heden.

Bertram.

Jeg er befælet at blive her, og man skriger
bestandig paa, „at jeg er for ung, det næste Aar,
at det er for tidlig.“

PAROLLES.

Staaer din Lyst dertil, Ven, saa vær fæt, og
stiel dig hersra.

Bertram.

Skal jeg staae her som et Forspænd for et
Forklæde, og udlide mine Skoe med blotte Kompli-
menter, indtil alle Ærestegn ere uddeckte; og ingen
Kaarde bruge uden paa et Bal? Ved Himlen! jeg vil stiele mig bort.

1. Adelsmand.

Det er et ærligt Thverie.

PAROLLES.

Begaae det kun, Greve.

2. Adelsmand.

Jeg vil være Deres Medhjælper — og saa
Farvel.

Bertram.

Jeg er saa meget Deres, min Herre, at
Adskillelsen vil foraarsage mig den største Marter.

1. Adelsmand.

Farvel, værdige Kapitain.

2. Adels-

2. Adelsmand.

Min Kæreste Herr Parolles!

Parolles.

Edle Helte! min Kaarde og Deres er he' slægtet. — Hvilke rafse anseelige Karle! nok et Ord, tappre Krigere! — De vil finde en Kapitain Spurio i Spinii Regiment med en Skramme, hans Krigsmærke, her paa den venstre Kind; denne Kaarde var det, som forskaffede ham den. Siig ham, jeg lever, og legger Mærke til, hvad han taler om mig.

1. Adelsmand.

Det skal vi, min Herr Kapitain!

Parolles.

Mars optage Eder som sine Lærlinge i sin Gunst og Beskyttelse! — Men hvad vil De nu giøre?

Bertram.

Forblive her; thi Kongen — —

Parolles.

De maae giøre disse adelige Herrer langt flere Komplimenter. De har indskrænket sig inden Grændserne af et alt for koldt Farvel; Viis dem mitre Tilbageholdenhed. De ere Tidernes Monstre; de holde sammen, klædes, tale og bevæges under Indflydelsen af den anseeligste Stierne; og, omend skont Handen selv skulde anføre Dandsen, maae man dog følge sagdanne Folk: hen til dem, og tag mere omstændelig Afsæed.

Bertram.

Jeg maae saa giore.

Parolles.

I vil snart blive nogle af de værdigste og
tappersie Krigere, der nogensiade skal bære Kaarden.
(de gaæ.)

Anden Scene.

Kongen, Lafeu.

Lafeu (knælende).

Jeg beder om Forladelse for mig og mine
Tidender.

Kongen.

Den skal jeg betale dig, naar du opstaer.

Lafeu.

Saa har jeg da tilkiøbt mig den. — Jeg vilde
onste, Deres Majestet havde knælet, for at bede
mig om Tilgivelse, og at De paa mit Bydende saa-
des kunde have staet op.

Kongen.

Det samme vilde jeg og have onsket, thi da
havde jeg først knækket dit Nakkebeen, og saa bedet
dig om Forladelse.

Lafeu.

Hillemænd ! det kom jeg galt fra. — Men,
Maadig Konge, tor jeg spørge, om De vil helbre-
des for Deres Sygdom ?

Kongen.

Kongen.

Nei.

Lafeu.

Oh! De vil altsaa ingen Druer spise, mit Kongelige Ræb? Ach! jo men vilde De saa, der som De allene funde naae dem. Jeg har seet en Doktorinde, der er i Stand til at blaese Liv i en Steen, levendegjore en Klippe, og saae dem til at dandse en Kanaridands *) med Tyrighed og Krumspring; hvis blotte Berorelse er mægtig til at opvække Kong Pippin, ja vilde endog give Karl den Store en Pen i Haanden for at tilskrive hende et Kierligheds Vers.

Kongen.

Hvad er det for en Hün?

Lafeu.

Kh! en Doktorinde. Og hun er allerede kommet, Maadig Konge, om De vil see hende. Ja paa min Troe og Ere — om det tillades mig ret alvorlig at fremfore min ringe Tale — Jeg har talet med en Person, der ved sit Kion, sin Alder, sin Klogstab og sit satte Dæsen har forundret og indtaget mig saa meget, at jeg neppe tor laste min egen Svaghed derfor; vil De see hende — thi det er hendes Begiering — og erfare hendes Anliggende? Maar det er giort, skal De ganske vist have Marsag til at udlee mig.

Kongen.

*) En i forrige Tider beklaadt Granske Dands.

Kongen.

Nu, bring da dette store Vidunder herind,
at vi med dig kan ogsaa ofre det vor Beundring,
eller betage dig din egen, ved at undres over Ans-
ledningen dertil.

Lafeu.

Ta, nu skal De strax faae at see, at det
har noget at betyde, og at jeg ei heller altid tager
Teil af Nummeret.

(gaaer.)

Kongen.

Saadan er stedse Indledningen til hans be-
hynderlige Intet.

Lafeu

(kommende tilbage med Helena).

Nu, kom hun kun ligefrem.

Kongen.

Havde han haft Vinger, kunde han ei været
hastigere.

Lafeu.

Nu kom hun uden Omstændighed. Det er
Hans Majestet, sig ham frit Deres Tanker. Hun
seer forræderisk ud, men Hans Majestet pleier siel-
den at frygte saadanne Forrædere: Jeg er Kress-
sidas *) Uncle, der vel tor lade to Personer blive
eene tilsammen. Lev vel!

(gaaer.)

Tredie

*) Kressidas Uncle hedte Pandarus, der var Troilus
behjelpsig i sit Frierie til hende.

Tredie Scene.

Kongen, Helena.

Kongen.

Nu, min Skisnne, medbringer De noget
der angaaer os?

Helena.

Ja, Maadigste Konge. — Gerhard af Marbon
var min Fader, som befandtes duelig i hvad
han udgav sig for.

Kongen.

Jeg kiendte ham.

Helena.

Saa meget des hellere kan jeg spare hans
Berommelse. — At kiende ham var nok. Paa hans
Dødsseng gav han mig adskillige Recepter, men i
Besynderlighed en, hvilken han, som det dyreba-
reste Fosser af hans Kunst, og det fortrinligste
hans gamle Erfaringer havde befundet, bad mig
at forvare, som en tredie Diesteen langt omhygge-
ligere end mine to andre; det haver jeg ogsaa.
Og nu, da jeg hører at Deres Majestet er besværet
af et ondartet Tilfælde, hvorimod denne min Fa-
ders høitagede Gave haver en besynderlig Kraft,
kommer jeg for at tilbyde det tilligemed min Hjælp
i dybeste Underdanighed.

Kongen.

Vi takker dig, gode Pige. Men jeg kan ikke
sette nogen godtroende Tillid til dit Lægemiddel, da
vore indsigtfuldeste Læger overgive os, og deres
samts

samtlige Medkolleger have afgjort, at alle Kunstens
Gemaelser ei ere i Stand til at udfrie Naturen
af en hielvelos Forsatning. Vi maae ei saaledes
banere vor Skionsomhed, eller blendes af Haabet,
at vi skulle give vor ulægelige Sygdom til Priis for
Obaksalverne, eller sette os selv og vor Anseelse
paa Spil ved vor Agtelse for et fornuftstridigt
Hielvemiddel, naar vi skionne at Hielpen overstiger
Fornusten.

Helena.

Min skyldige Belvillighed skal da betale mig
for min Misie; Jeg vil ei mere paabyrde Dem
min Tienestie; men ydmygen udbeder mig af Deres
Kongelige Lænkemaade en gunstig Optagelse, og
at jeg forsikret herom maae igien vende tilbage.

Kongen.

Minde kan jeg ei give dig, naar jeg skal
klaedes taknemmelig. Du tenkte at hiespe mig, og
jeg giver dig samme Tak, som en i Døden giver
dem, der tilsonster ham Livet. Men hvad jeg veed
tilfulde, veed du ei engang stykkevis; jeg kiender al
min Fare, og du vist nok intet Rednings-Middel.

Helena.

Dette mit Forsøg kan dog ei slade Dem, efter-
som De paa Deres Roligheds Bekostning forkaster
al Lægedom. Ofte den, som iværksætter de største
Foretagender, benytter sig af de svageste Redskaber.
Guddommen haver hos Born viist rigtig Domme-
kraft, naar Dommerne selv have været Born.
Store Floder have deres Udspring af enkelte kil-
der; og store Stromme ere fortørrede, naar Un-

vergierninger ere blevne benægtede af de største
Mænd. Forventningen seiler ofte og snarest der,
hvor den lover meest; og ofte indtresser, hvor
Haabet er svagest, og Mistvivsen boer.

Kongen.

Jeg kan ei antage dig; Farvel, min smukke
Pige. — Din Møie, som blev unyttet, maae tage
Vederlag hos sig selv. Tilbud, som ei modtages;
indhoste kun Tak til Belønning.

Helena.

Saaledes bliver da en himmelst Vergierning til-
intetgiort ved et Mundsvær : det forholder sig ei
med ham, der veed alle Ting, som med os, der
danner vore Gisninger efter Sandsynligheder;
Men oftest er det Dumdriftighed hos os, naar
Himlens Hielp holdes for Menneskeværk. Naar
digste Konge ! forkast ikke mit Forsøg, sæt Prover
ei paa min, men paa Himmelens Bistand. Jeg
er ingen Bedragerste, der foregiver andre Hensig-
ter, end de jeg virkelig haver. Men som veed at
jeg troer, og troer, at jeg sikkert veed, at min
Kunst er ei uden Virkning, ei heller De uden
Kedning

Kongen.

Er du saa tillidsfuld? — inden hvor lang et
Tid haaber du da min Helsbredelse?

Helena.

Denne hoist store forundte Maadevirking
haaber jeg, inden at Solens Hestie to Gange skal
have fuldendt den daglige Kreds med deres flam-
mende Fakkelerer: inden den fugtige Hesperus
to

to Gange har slukket sin sovne Lampe i Vestens
mørke Dampe; eller Styrmandens Glas fire og
tyve Gange fortalt, hvor de tyvagtige Minuter
bortrinde: da skal alt, hvad der er skabeligt bort-
fare fra deres friske Dede, og Sundhed frivillig
leve, og Sygdom frivillig dø.

Kongen.

Hvad tør du da vove paa denne din tillids-
fulde Bished?

Helena.

Uforstommenheds Lon, Bebreidelsen for en
Skiosges Frelhed, en aabenbar Skionsel udspredt i
ærerorige Sange: Mit jomfruelige Navns Skien-
delse, eller og det allervørste af alt udtaenk Onde;
lad mig i den forsmædeligste Marter ende mit Liv
og mine Dage.

Kongen.

Mig synes et himmelst Væsen taler igennem
dig, og forhjælper dit spede Tale-Medskab til denne
mægtige Stemme. Og hvad den almindelige For-
nuft forkaster som Umuuligheder, finder den samme
paa andre Maader dog antagelig. — Dit
Liv maae være dyrebart: thi alt, hvad Livet kan
agte værdigt dette Navn, foreener sig i dig for at
udgiøre dit Værd: Ungdom, Skionhed, Forstand,
Mod, Dyder, det fortrinligste af alt, hvad Lykken
i Livets Faraar besidder; da du vil vove alt dette,
giver det tilkiende en uendelig Dualighed, eller en
overordentlig Afsindighed. -- Deilige Læge, jeg vil
forsøge dit Lægemiddel, men som med min Dod tillige
skal bevirke din egen.

Helena.

Dersom jeg overst rider Tiden, eller ved Ud-
flugter vil snoe mig fra den væsentlige Opfyldeelse
af mit Lovste, da lad mig doe uden Barmhertighed;
jeg har vel fortient det. — Naar jeg ei hielper, saa
lad Døden være min Bon; men om jeg og hielper
Dem, Raadige Konge, hvad vil De da love mig?

Kongen.

Gør selv din Fordring.

Helena.

Men vil De opfylde dem?

Kongen.

Ja, ved mit Scepter og mit Haab om Himlens
Raade.

Helena.

Da skal De med Deres Kongelige Haand
give mig den til Mand, som jeg vil udvælge og
De kan bekræfte. — Dog langt fra mig være den
Stolthed at udtage nogen af Frankriges Kongelige
Huus: at forplante mit ringe nedrige Navn
ved nogen Green, eller Spire af din Stamme;
men kun en af dine Bassaller, som jeg veed, jeg
frit kan forlange, og De, Raadigste Konge! give mig.

Kongen.

Her er min Haand; naar Betingelserne ere
opfyldte, skal jeg fuldbyrde din Villie. Bestem du
nu selv Tiden; thi jeg din beredvillige Patient
forlader mig allene paa dig; jeg skulde og burde
giøre dig flere Spørgsmaale — endført min Til-
lid ei ved større Oplysning kan forsøges — ont
hvor

hvorfra du kommer, og af hvem ledsgaget: men
vær uden Rådsagelse velkommen, og lykonest udens
Betænking. Hjælp mig nu — Dersom Virknin-
gen viiser dig ordholden, da skal jeg krone din Be-
stræbelse med dit Forlangendes Opfyldelse.

(de gaae.)

Fierde Scene.

(Roussillon.)

Grevinden, Henrik.

Grevinden.

Kom hid, nu vil jeg give ham Lejlighed til
at viise sin høie Levemaade.

Henrik.

Jeg vil og vise mig høit fæd, og nedrig op-
lært. — Jeg veed, min Bestemmelse er fun til
Hoffet.

Grevinden.

Kun til Hoffet? Jeg gad nok vist, hvor
han egentlig hører hjemme, siden han strax tager
til sin Foragt? — Kun til Hoffet.

Henrik.

Virkelig Frue, den Karl, Gud har laant
nogle gode Mannerer, har altid noget at tage til
ved Hoffet. Den, der ei kan giøre en Kompliment,
tage til Hatten, kysse paa Haanden og sige intet,
har hverken God, Haand, Læber eller Hat: og i
Sandhed saadan en Karl, bestemt at tale, var

ei for Hoffet; Men hvad mig angaaer, da harer jeg et Svar, der passer for alle og enhver.

Grevinden.

Ih, det maae være et artigt Svar, der passer til alle Spørgsmaal.

Henrik.

Det er som en *) Stoel i en Barbeersue, der passer alle, enten han er spinkel eller lastet.

Grevinden.

Vil dit Svar og ligeledes passe til ethvert Spørgsmaal?

Henrik.

Ta saavelsom ti Grot til en Prokurator's Haand, en Pandekage for en Tiirsdag i Fasten, en Mohrendands for Majdag: som Meglen til sin Plads, en Hanrei til sine Horn, som en kivagtig Kvinde til en trettefær Mand, som Monnens Læbe til Munkens Mund, ja som Polsen til sit Skind.

Grevinden.

Har du da ogsaa virkelig et saadant Svar for alle Spørgsmaal?

Henrik.

Ta, fra Hertugen af ned til Politiebetienten passer det til ethvert Spørgsmaal.

Grev-

*) Et almindeligt Ordsprog, der gierne bruges lignels sesviis.

Grevens.

Grevinden.

Det maae være et Svar af et overordentlig Slags, der passer saaledes til alle Spørgsmaal.

Henrik.

En Ubethdelighed, min Troe, om de Lærde Kulde tilstaae Sandheden: her er det og alt, hvad dertil hører. — Spørg mig, om jeg er en Hofmand — det skal ikke fæde Dem at kunne lære.

Grevinden.

For at blive ung igien, om det var muligt: Jeg vil da være saa enfoldig at spørge, i Haab om at blive klugere ved dit Svar. — Giig mig da, Herre, er De en Hofmand?

Henrik.

O, Gud! min Herre *) — Det var fort afsærdiget — videre, videre, et hundrede saadanne.

Grevinden.

Min Herre, jeg er en hengiven Ven af Dem, som elsker Dem.

Henrik.

O, Gud! min Herre — frist, frist, spar mig ikke.

Grevinden.

Jeg forestiller mig, min Herre, at De kan ikke spise nogen saa grov Kost.

A n 4

Henrik.

*) Dette var paa den Tid et ølsmindeligt Udtryk ved Hosset.

Barbutorum.

Henrik.

O, Gud! min Herre — Nu kom De
kun med saamange De hyster.

Grevinden.

Det er ikke længe siden han sit Prygl,
Herre, tænker jeg.

Henrik.

O, Gud! min Herre — Spar mig ikke.

Grevinden.

Raaber han og: O, Gud! min Herre,
naar han bliver afspryget? og spar mig ikke?
virkelig, hans: O, Gud! min Herre, passer ret
godt til en Afsprygling; Han vilde svare ret vel
til en Afsbankning, om det kom dertil.

Henrik.

Aldrig i mit Liv havde jeg en slettere Lykke
med mit: O, Gud! min Herre. Jeg seer vel,
man kan bruge en Ting længe, og dog ikke evig.

Grevinden.

Jeg maae sige, at jeg er ret en god Huus-
holder med Tiden, der fordriver den saa lystig
med en Gief..

Henrik.

O, Gud! min Herre — See, der passer
det atter igien.

Grevinden.

Hermid lad det have en Ende; sagttag hans
Forretning. Giv Helena dette Brev, og anmod
hende

hende om et hastigt Svar derpaa tilbage. Unbes-
fal mig mine Beslagtede og min Son; det er ei
megen —

Henrik.

Ei megen Unbesaling til Dem.

Grevinden.

Ei megen Umage for ham; han forstaer
mig.

Henrik.

Paa det kraftfuldeste. — Jeg skal være der for-
end mine Been.

Grevinden.

Men kom snart tilbage igien.

(de gaar.)

Femte Scene.

(Det Franske Hof.)

Bertram, Lafeu, Parolles.

Lafeu.

Man siger Miraklernes Tid er forbi, og vi
have endog Philosopher, der kan giøre overnatur-
lige og ubegribelige Ting fattelige og alminde-
lige. Deraf kommer det, at vi holde alle Skræf-
billeder for Borneværk, og forståndse os selv inden
vore skinbare Kundskaber, naar vi skulle underkastie
os en ukjendt Frygt.

Parolles.

Ja, det er det besynderligste Underværk, der
i disse sejnere Tider har tildraget sig.

A a 5

Ber.

Bertram.

Det er og sandt.

Lafeu.

At blive overgivet af de kndigste Læger. —

Parolles.

Det tænker jeg og,

Lafeu.

Gaade af Galen, og Paracels. — Af alle de
Kørde og anseeligste Mænd.

Parolles.

Ganske sandt; det tænker jeg med.

Lafeu.

Som gave ham ud for at være uden al
Kedning.

Parolles.

Tjst saa; det tænker jeg ligeledes.

Lafeu.

Der ei funde hielpes.

Parolles.

Riktig; som et Menneste, der funde forlade
sig til at —

Lafeu.

Livet var ham allerede uvist, og Doden sikker.

Bertram.

Riktig, som De siger; det samme tænkte jeg
nu ogsaa.

Lafeu.

Lafeu.

Jeg maae oprigtig tilstaae, at det er en Tildragelse, der maae forekomme helle Verden saelsom.

Parolles.

Saa er det i Sandhed: dersom man vil see det i Form af et Skuespil, kan man faae det at læse — Hvad kaldes det nu —

Lafeu.

Gorestilling af en himmelst Kraft i en Jordisk Person *).

Parolles.

Just det; det selv samme, jeg nu tænkte paa.

Lafeu.

Ei! vor Dauphin er ikke rassere og fyrigere: hvad mig angaaer, maae jeg med Erbodighed —

Parolles.

Ja det er underligt, ganske forunderligt, det er nu sandt og vist; og den maae have en hoist vanartig Siel, der ei vil tilstaae at det er — —

Lafeu.

Ja selv Himmelens Værk.

Parolles.

Just saa tænker jeg.

Lafeu.

* Titelen af en Piece, som man her vil giøre latterlig.
Warburton.

Lafeu.

Gevirket ved et meget svagt — —

Parolles.

Og særskeligt Nedskab; en stor Kraft, visselig
noget ganste ubegribeligt, som vi skulde østere giøre
Brug af, end allene ved Kongens Helbredelse, og
derfore vise — —

Lafeu.

En almindelig Taknemmelighed.

Slette Scene.

De Forrige, Kongen, Helena med Følge.

Parolles.

Det var just hvad jeg tænkte at ville sige;
ganste rigtig. — Der kommer Kongen.

Lafeu.

Lustick, som Hollanderne siger — Jeg vil
desmere holde af Pigen, saalænge jeg har en Tand
i Mundten: Ei! han er i Stand til at dandse
en Polsdans med hende.

Parolles.

Mort de vinaigre! er det ikke Helena?

Lafeu.

Jo, min Gud, er det hende.

Kongen.

Gaae hen og indbyd alle Kavalierne ved mit
Hof til en Sammenkomst — Sid ned min Skyds-
Engel,

Engel ved din Patientes Side, og af denne helbrede Haand, hvis forviiste Folelse du haver falset tilbage, imodtag nok engang Bekræftelsen paa min belovede Gave, der allene venter din Udvælgelse. (Tre eller fire Kavalierer kommer ind) Smukke Pige! betragt her denne fyrige Hob af unge Adelsmand, over hvilke jeg haver Raadighed, der adlyde saavel min Kongelige Magt, som min faderlige Stemme; vælg efter eget Godtbefindende. Valget skal staae i din Magt, og ei i Deres at give dig Afslag.

Helena.

En smuk og yndig Pige tilfalde enhver af Dem, mine Herrer, efter Eders Kierligheds eget Bydende! — Men, dog kun een.

Vaseu.

Jeg vilde give min' Kastaniebrune Engelsænder med samt dens Tilbehør, naar mine Kinder ei være mere indfaldne end disse Herrers, og ei havde mere Skæg end De.

Kongen.

Beskue Dem noie; der er ingen af Dem, som jo havde en Adelsmand til Fader.

Helena.

Edle Herrer, Himsen har ved mig forhiulvet Kongen til sin Helbred igien.

Nlle.

Derom ere vi underrettede, og vi takke Himsen for Dem.

Helena.

Helena.

Jeg er en uskyldig Pige, og det er min' sterste
Herlighed, at kunne bevidne, jeg er det i Sand-
hed — Om Deres Majestet behager, er jeg aller-
rede færdig. Mine Kinders Nødme hviffer saale-
des til mig: „Vi rødme fordi du skal vælge;
thi faaer du Aflag, vil dødelig Bleghed sidde paa
dine Kinder for bestandig, og vi komme aldrig
mere tilbage.“

Kongen.

Gior kun et Valg; og hør, hvo der forkaster
hendes Kierlighed, forkaster og min til ham.

Helena.

Nu, Diana! flyer jeg fra dit Alster; og til
dig al herstende Amor, høieste Guddom! opstige
mine Sukke — (til en af Kavaliererne) Min Herre,
vil De høre min Begiering?

I. Adelssmand.

Og tilsige opfyldte den.

Helena.

Jet takker Dem, min Herre. — Alle de
vrigere ere stumme.

Læser.

Jeg gad hellere være paa Valg med; end
kaste Esser alle om mit Liv.

Helena.

Den Høihed (til den anden Kavalier) der straa-
ler af Deres smukke Nine, min Herre, besvarer
mig alt for truende, forend jeg taler. Kierlighed
giore

Giore Deres Lykke tusende Gange større, end dens,
der ønsker dette, og hendes ringe Kierlighed!

2. Adelsmand.

Ei heller nogen bedre, om De behager.

Helena.

Jmodtag mit Ønske om alt, hvad den mægtige Kierligheds Gud formaaer at give! — og dermed anbefaler jeg mig Dem.

Lafeu.

Skulde De vel alle give hende Aflag? — vare De mine Sonner, lod jeg dem prygle, eller og sendte dem til Tyrkiet, for at giore Gildinger af dem.

Helena.

Vær ei bange for, (til den tredie Adelsmand) at jeg skulde tage Deres Haand. Jeg vil aldrig for Deres Persons Skyld giøre Dem nogen Forstred: gid Deres Ønsker maae blive Dem bonhorte, og at en stionnere og lykkeligere Egttemage maae give Dem sin Haand, naar De vil gifte sig!

Lafeu.

Jeg troer, De Herrer maae være af Jis; De maae ganske vist være Engelsmandens Frille-Børn: de nedstamme aldrig fra Transmænd.

Helena.

De er for ung, (til den fjerde Adelsmand) for lykkelig og for god til at blive min Mand.

4. Adelsmand.

Jeg tænker ikke saa, min Smukke.

~~Parolles.~~

Der er endnu en Drue (visende paa Bertram)
jeg er vis paa, at din Fader drak Vin.

Lafen.

Er du ei en Esel, saa giid jeg blive ung igien.
Jeg kiender dig allerede.

Helena.

Jeg tor ei sige, at jeg vælger Dem, (til Bertram)
men jeg overgiver gjerne min Person og Herredommet
over famne, saalænge jeg lever, til Deres besty-
rende Magt. — Dette er Manden.

Kongen.

Den unge Bertram altsaa; tag hende, hun
er din Kone.

Bertram.

Min Kone, Raadigste Konge, min Kone! —
Jeg skal bede, at Deres Majestet vil i slig et
Begivenhed tillade, at jeg spørger mine egne Hine
til Raads.

Kongen.

Veed du ikke, Bertram, hvad hun har gjort
for mig?

Bertram.

Jo, min Raadige Konge, men onsker ei at
vide, hvorfore jeg skulde ægte hende.

Kongen.

Du veed, at hun reiste mig op fra min
Sygeseng.

Ber-

Bertram.

Men folger da deraf, Maadig Konge, at Dres Opreisning skal drage mit Hald efter sig? — Jeg kiender hende vel; hun blev opdraget paa min Faders Bekostning; en fattig Doktordatter — og hun skulde blive min Kone! — Nei for lad Skam og Skiendsel ramme mig!

Kongen.

Det er kun hendes Stand, du foragter hos hende, hvilken jeg kan forhsie. — Det er besynderligt, at vort Blod, der haver samme Farve, Vægt og Hede hos alle, saa at ingen endog ved anstillet Sammenligning skal mærke den allermindste Forskjellighed, dog vil tilstede saa stor en Afsondring. Dersom du finder intet uden hvad dydigt er hos hende, og hun anstaar dig ei, fordi hun er en fattig Doktordatter, saa mishager Dyden dig allene for Navnets Skyld: men tænk ikke det. Naar dydige Handlinger blive udøvede af den laveste Stand, forherliges Standen ved Gierningsmandens Handling. Men Eren derimod fornedes af den, der brammer af store Værdigheder, som han ei skylder Dyd eller Retskaffenhed; hvad der er godt, er det ved sig selv, og behover intet stolt Navn. Enhver Ting bor slattes efter eget Værdi, og ei efter sin Bemærkelse. — Hun er ung, fornuftig, kion; dette har hun arvet umiddelbar af Naturen, hvilket gior Fordring paa Ere. Det er Erens Skiendsel, naar nogen udgiver sig for dens øgte Son og ligner ei sin Stamme. Det stikker sig bedst, naar hoie Fortrin og stor Anseelse udspringe af egne Handlinger, hellere end fra Forfædre.

brene. Navnet, Ere, er paa enhver Liigsteen
og enhver Grav en nederdrægtig Hybler, et bedra-
geligt Seierstegn; og som ofte forstummer, hvor
Stov og skammelig Forglemmelse glemmer den
virkelig ærede Mands Been. — Hvad kan vel
siges derimod? anstaer dig denne velskabte Piger
saa vil jeg skabe det øvrige. Dyden og hun selv
er hendes egen Medgift; Ere og Rigdom skal
komme fra mig.

Bertram.

Jeg kan ei elskke hende, ikke heller tvinge mig
til at giøre det.

Kongen.

Du stader dig selv, om du ei kan beslutte
dig dertil.

Helena.

Det glæder mig vist meget, min Konge, at
De er helbredet: lad allene det øvrige fare.

Kongen.

Det gielder her om min Ere, til hvilken at
haandthæve jeg maae bruge min Myndighed. —
Her, tag hendes Haand, stolte, haanlige unge
Menneske, uværdig saa god en Gave, som med ne-
drig Ringeagtelse bestemmer min Kierlighed og
hendes Fortieneste; der ei kan bequemme sig til
at troe, at vi, ved at legge os i hendes lettere
Vægtskaal, skulde hæve dig i Veiret lige til Stan-
gen; og som ei vil vide, at det staer til os at plante
din Ere, hvor det behager os at den skal groe.
Betving din Foragt: og adlyd vor Billie, som har
dit Bedste til Gienstand. Mistroe din Stolthed, og
lad

Iad din egen Lykke frivillig vederfares den Ret,
 som baade din Skyldighed kræver, og vor Magt
 paastaaer: eller og jeg vil udesukke dig fra min
 Raade for altid, og overslade dig til Undommens
 og Daarerne Hvirvel og forskyldte Tald; i Ret-
 farvighedens Ravn vil jeg losslippe min Hævn-
 gierrighed og mit Had, for at forfolge dig uden-
 for al Medlidenheds Grændser. — Hvad kan
 du svare hertil?

Bertram.

Gorlad mig, Raadigste Konge; jeg underkaster
 Dem min Tilboielighed her for Deres Vine. Maar
 jeg ret betænker, hvormange Herligheder og megen
 Ere, der adlyder Deres Vinck, besindrer jeg nu,
 at hun, som uylig i mine stolte Tanker var høist
 nedrig og ringe, er forherliget ved min Konges
 Berommelser: og den som saaledes adles, er det
 ligesaafuld som ved Gudselen.

Kongen.

Tag hende ved Haanden; og stig hende at hun
 er din; jeg lover en tilstrekkelig Modvægt, om et
 en større end der nogensinde var i din Magt.

Bertram.

Jeg tager hendes Haand.

Kongen.

God Lykke og Kongens Gunst smilte ned paa
 Eders Forbindelse! som ved behorig Bevilgning
 skal blive stadsfæstet, og endnu i Aften udfærdiget.
 Men Hoitideligheden selv skal udsettes noget hen i
 Tiden, for at oppebie fraværende Venner. Saar-
 længe

Længe du elster hende, skal din Kierlighed være
mig hellig; i manglende Falz bliver du bedrager.

Syvende Scene.

Parolles, Lafey.

Lafey.

Hør engang, Monsieur, et Ord.

Parolles.

Og hvad behager De, min Herre?

Lafey.

Hans Herre og Hosbond giorde vel i at
han tog sine Ord tilbage, og gav efter.

Parolles.

Gav efter? — min Herre? — min Hos-
bond? —

Lafey.

Ta, er det ikke et forstaaeligt Sprog jeg
taler?

Parolles.

Et ganske hæsligt Sprog, og ei forstaaelig
uden blodige Folger. — Han, min Herre?

Lafey.

Er han da Greven af Roussillons Ligemand
og Selstabbsbroder?

Parolles.

Ta, med enhver Greve, alle muelige Grever;
med enhver Kari.

Lafey.

Lafeu.

Sa vel med en Greves Karl, en Greves
Herre har mere at betyde.

Parolles.

De er for gammel, min Herre; lad det være
Dem nok, De er for gammel.

Lafeu.

Jeg kan da fortælle dig, at jeg sagde Karl,
til hvilken Titel Alderen kan ei forhjelpe dig.

Parolles.

Hvad jeg tor alt for vel giøre, det tor jeg
her ikke giøre.

Lafeu.

Jeg havde ikke spist mere end to Gange i
Laug med dig, inden jeg troede, du var ret en klog
og dygtig Fyr; du gjorde taalelig Wind af dine
Reiser, det funde nu gaae saa hen; men din Tak-
kelage holdt mig fra at troe, at dit Skrog duede
meget. Nu er jeg kommet efter dig, og treffer
jeg dig ei mere, saa kan det være ligemeget. Thi
du er neppe værd at give sig i Laug med.

Parolles.

Havde du ikke Alderdommens Fribrev for
dig — —

Lafeu.

Oh! tag dig i Agt for at overile dig, du
funde derved let destosør saae din Dom beskrevet;
hvilken — — Gud hielpe dig, din Stymper! —
Nu, mit gode Staaltraad-Windue, Farvel. Jeg

— — — — —

behøver ikke først at lufte dig op, jeg seer igennem
dig. Giv mig din Haand.

Parolles.

Min Herre, De giver mig Anledning til den
yderste Fortrydelse.

Lafeu,

Oh! af mit ganske Herte; du er det vel
værd.

Parolles.

Jeg harer ikke fortient det, min Herre.

Lafeu,

Oh! jo min Troe, hvert Quintin; og jeg vil
ikke afflæae dig et eneste Gran.

Parolles.

Vel, jeg vil blive klogere,

Lafeu,

Ja, saasnart som du kan, thi du har langt
frem. Dersom du nogensinde bliver bundet i dit
Skierf og pryglet, saa skal du erfare, hvad det
er at være stolt af dine Haand. Jeg har Lyst til
at vedligeholde Omgang eller rettere Bekjendtskab
med dig, saa jeg kan sige ved ethvert af dine
Heiltein; jo, jo jeg kiender Karlen.

Parolles.

Men Herre, De plager mig paa het ufor-
hørligste.

Lafeu.

Jeg gad, for din Skyld, at det var selve
Hvelvedes Plage, min Ven, og at den formagede
at

at virke evindelig. Alderdommen gør, at jeg formaaer nu ikke mere, men mod dig formaaer jeg nok, hvor gammel jeg er.

(gaaer)

Parolles.

Nu godt; Du har en Son, der skal vase mig den Plej af; du ublue, skarnagtige gamle Usling. Ja, jeg maae vel være taalig; man maae vel give efter for Overmagten. Jeg vil prylle ham, saasandt jeg lever, dersom jeg kun kan finde den mindste gunstige Anledning, om han end var to Gange saa stor en Herremand. — Jeg vil ei have mere Medlidenhed med hans Alder, end som — — Jeg skal saa morbante ham, dersom jeg kun kan trefse ham igien.

Lafeu.

Lafsen.

Nok et Ord, hans Herre og Hosbond er gift: det er Myt for ham. Han faaer da i hende en nye Overherre.

Parolles.

Jeg beder Dem, min Maadige Herre, i al Oprigtighed, at De dog vil forffaane mig for flere Fortornelser. Han, min gode Herre, her oven til, hvis Liener jeg er, han er min Overherre.

Lafeu.

Hvem, Gud?

Parolles.

Ja, min Herre.

Lafeu.

Det er Fanden heller, der er din Herre.
 Hvorfore indsnører du dine Arme paa den Maade,
 vil du giøre Stromper af Ermene? giør andre
 Betiente saa? du gjorde bedst i at sette din lave
 Deel, hvor din Næse nu staaer. Paa min Ere,
 hvis jeg var kun to Timer yngere, vilde jeg prygle
 dig. Mig synes du er alle til Forargelse, og at
 enhver havde Ret dertil. Jeg indbilder mig, at
 du var skabt for at Folk ret kunde styre sin Harme
 paa dig.

Parolles.

Det er en usortient og haard Begegnelse,
 min Herre.

Lafeu.

Ei! min Ven, han blev jo afspryglet i Italien,
 blot fordi han udspillede en Kierne af et Granat-
 æble; Han er en Landstryger, og ingen retskaffet
 Rejsende. Han er mere uforståmet i sin Omgang
 med store Herrer og Rangpersoner, end hans
 Godsels-Ret og Fortjenester giver ham Frihed til.
 Det er ei Umagten værd at spille flere Ord paa
 ham, ellers vilde jeg falde ham en Skurk. Far-
 vel!

Parolles.

Godt, ret godt, det kan saa være. Godt,
 meget godt. Det kan nu blive skult en Stund.

Ottende Scene.

Bertram, Parolles.

Bertram.

Ganske uden Medning og fordømt til evige
Bekymringer!

Parolles.

Hvad er det, som er hændet min Hiertens
Ven?

Bertram.

Endskjont jeg for Alteret haver gjort en hoi-
tidelig Eed, vil jeg dog ikke soge Seng med hende.

Parolles.

Hvad, hvad? min Hiertens Ven!

Bertram.

O! min kære Parolles, De har påanodet
mig en Kone; jeg vil tage Krigstjeneste i Toscana,
og aldrig soge Seng med hende.

Parolles.

Frankrike er et Hundehul, og fortiener ikke
at betrædes af ærlige Folk. Til Kriegen!

Bertram.

Her er Breve fra min Moder; deres Ind-
hold, er mig endnu ubekjendt.

Parolles.

Jo, det vil man snart faae at vide. — Men
til Kriegen, min Ven, til Kriegen! — Den bær
sin Ere indelukt i en skjult Eske, der ligger

her hjemme og tager sin Glut i Favn, forsdende sin mandlige Marv i hendes Arme, som skulde udholde Martis vælige Hingstes Galop og høje Spring. — Nei bort til andre Lande — Frankrige er en Stald, og vi, der opholde os i den, nogle elvedige Krig; dersore til Krigens!

Bertram.

Det maae saa være; jeg vil sende hende hjem igien, og underrette min Moder om det Had, jeg havør fættet til hende, og hvorfor jeg tog Flugten. — Kongen vil jeg skriftlig berette hvad jeg ei mundtlig torde sige ham. Hans nyelig mig tilstaaede Gaver skal udrusse mig til det Italienisse Feldttag, hvor man strider som kiekke Folk. Kriggen er Bornelæeg mod at leve under Tag med, og daglig omgaaes en afskyelig Kone

Parolles.

Wil dette Lune, mener du, blive bestandigt?

Bertram.

Kom og gaae med mig i mit Kammer, og lad mig raadføre mig med dig. Jeg vil nu strax sende hende bort; og allerede i Morgen begiver jeg mig til Krigens, og hun i sin enlige Sorgestand.

Parolles.

Hvilke Spring disse Bolde ikke giøre! og hvilken Stoi! — For et ungt Menneske er Ægtesstanden Plagestand. Dersore afsted! og forlad hende uden Betænkning: gaae, Kongen har behandlet Dem ubillig; men tys, det kan ei ændres.

(de gaae.)

Niende

Niende Scene.

Helena, Henrik.

Helena.

Min Moder lader mig venslig hilse — hun
befinder sig dog vel?

Henrik.

Hun er ikke vel, men dog har hun sin Hel-
bred; hun er meget munter, og dog er hun ikke
vel; Himmelnen stee Tak fordi hun er saa vel, og seiler
intet i Verden; og dog er hun ikke vel.

Helena.

Naar hun er meget vel, hvad faltes hende,
siden hun tillige ikke er ganske vel?

Henrik.

Sandelig hun er meget vel, min Troe, paa
to Ting nær.

Helena.

Hvad er det for to Ting?

Henrik.

Forst, fordi hun ikke er i Himmelnen, hvor-
hen Gud sende hende hastig! og for det andet,
fordi hun er her paa Jordén, hvorfra Gud sende
hende hastig?

Tiende

Tiende Scene.

De Forrige, Parolles.

Parolles.

Gud velsigne Dem, min lykkelige Frue!

Helena.

Jeg haaber, min Herre, at min gode Lykke
har Deres gode Welbehag?

Parolles.

Jeg led sagede Dem tilforn altid med mine
Bonner og Onsker, som jeg og uafsladelig herefter
skal vedblive. — Oh! min Ven, hvad gør vel
den gamle Frue Grevinde?

Henrik.

Naar De havde hendes Rynker, og jeg hen-
des Penge, saa vilde jeg onste hun gjorde, sot
De siger.

Parolles.

Hvad, jeg siger jo intet.

Henrik.

Deri, kan jeg troe, gior han desto fornufti-
gere: thi mangen en Tieners Tunge rober sin Her-
res Skam. At sage intet, at giore intet, at vide
intet og at have intet, udgior en stor Deel af De-
res Fortieneste, som er indskraenkst til et ganste
ubetydeligt intet.

Parolles.

Tanden i Vold! du er en stor Skurk.

Henrik.

393 LEIE

Henrik.

De skulde have sagt, Herre, foran en stor Skurk; og jeg staer her for en, som er en Skurk; det havde været den rene Sandhed.

Parolles.

Før Pøkker, du er en vittig Gieb, har jeg nu ikke tresset det.

Henrik.

Skulde De ikke helst tresse flige Folk, som De taler om, hos Dem selv, Herre? eller har De faaet Anvisningen andensleds fra? Eftersøgelsen, min Herre, skulde ei være omsonst, og De vil vist hos Dem selv befinde sig i et godt Narreselskab til Verdens Forlystelse og Latters Besordring.

Parolles.

Min Troe en stor Skurk, der stieler ei sin Fode — Frue, min Herre vil i Aften begive sig paa Reisen, bevæget dertil af meget betydelige Marsager. Han erkiender vel Kierligheds store Fordringer og Skifte, hvorpaa Tiden gior Paag stand, som Deres Rettighed; men uimodstaelige Hindringer foraarsage, at han maae opsette det. Men disse Glæders Undværelse og Opsettelse ere forbundne med Behageligheder, som tillaves i den svangre Mellemtid, for at det Tilkommende skal flyde over af Fryd, og Fornoielser siromme over Bredderne.

Helena.

Hvad er ellers hans Willie?

Parolles.

Parolles.

At De viebliklig maae tage Afsked fra Høfset,
og lade som, at denne Jilferdighed er ester eget
bedste Oversleg; hvilket De maae undersøtte med
saadanne Undskyldninger, at den antages for en
rimelig Nødvendighed.

Helena.

Hvad mere befaler han?

Parolles.

At naar De har forrettet dette, De da videre
vil vente hans behagelige Willie.

Helena.

Den skal jeg i alle Tilfælde vide at holde
mig esterrettelig.

Parolles.

Det skal jeg berette ham.

(gaaer.)

Helena.

Det er just min Begiering — kom han og følg
med mig. (til Henrik.)

(t: gaae.)

Ellevte Scene.

Lafeu, Bertram.

Lafeu.

Men jeg forestiller mig dog, Maadig Herre,
at De ikke holder ham for nogen retskaffen Krigs-
mand.

Ber-

Bertram.

Jo, min Herre, og for en Mand af prover
Tapperhed.

Lafseu,

De har det da nok fra hans egen Beretning.

Bertram.

Saa va af andre paalidelige Vidnesbyrd.

Lafseu,

Da gaaer mit Uhr ikke rigtig. Jeg tog den
Kerke for en Rødstiert.

Bertram.

Jeg kan forsikre Dem, min Herre, at han
besidder mange Indsigter og forholdsmaessig Tap-
perhed.

Lafseu.

Jeg har da forsyndet mig imod hans Kund-
skaber, og forgrebet mig paa hans Tapperhed; og
min Tilstand er i den Henseende farlig, siden jeg
ei kan bringe mit Hierte til Fortrydelse. Der
kommer han; mag det saa, at vi kan blive
Venner igien, jeg skal giøre mig Umage deraf.

Tolvte Scene.

De Forrige, Parolles.

Parolles.

Altting skal blive efterkommel, min Herre.

Lafseu.

Laſeu.

Men ſig mig, min Herre, hvem er hans
Skredder?

Parolles.

Hvad, min Herre?

Laſeu

Oh! jeg kiender ham ret vel. Han er fan-
delig en god Arbeider, virkelig en god Skredder.

Bertram

(afſides til Parolles).

Er hun gaaet til Kongen for at tage Af-
ſteed?

Parolles.

Ta, hun er.

Bertram.

Wil hun tiltræde Reisen i Aften?

Parolles.

Alt ligesom De behager.

Bertram.

Jeg har ſrevet mine Breve ferdig, indpakket
mit Toi, bestilt Skyds; og i Mat, da jeg ſkulde
tage min Brud i Besiddelse — og førend jeg be-
gynder —

Laſeu.

En vel bereift Person er henimod Slut-
ningen af et Maaltid den bedste Krydde paa
Maden; men den, som lyver de tre Tredie-
dele, og bruger en bekjendt Sandhed for der-
ved at anbringe tusende Urimeligheder, ſkulde
for

for hver Gang han lod sig høre, blive tre Gange
afspryget — Gud bevare Dem, Herr Kaptain!

Bertram.

Er der forefaldet nogen Misforstaelse imellem denne Herre og Dem, Monsieur?

Parolles.

Jeg veed ikke, hvorledes jeg har fortient at falde i min Herres Unaade.

Lafeu.

Det har behaget Dem at løbe deri med Stovler og Sporer, ligesom den, der løb i Flødekagen; og De vil nok snarere løbe ud deraf igien, end udsette sig for Tiltale ved deres Ophold.

Bertram.

De maae have mistkendt ham, min Herre.

Lafeu.

Det skal jeg altid, omendfiont jeg hørte, at han skrevede. Lev De vel, min Herre, og troe mig, den lette Nsd kan ingen Kierne have: Klæderne er Sielen hos den Mand. Stoel ei paa ham i vigtige Anliggender. Jeg har havt nogle tamme af den Art, og jeg kiender deres Natur — Farvel Monsieur: Jeg har talt bedre om Dem, end De enten har eller nogensinde vil fortjene af mig, men vi maae giengielde godt med ondt. (gaaer.)

Parolles.

En taassed Herremand, paa min Ere.

Bertram.

Saa synes mig og.

C c

Parolles.

2133. 1466

Varolles.

Hvad, kiender De ham ikke?

Bertram.

Ja, jeg kiender ham vel, og det almindelige
Rygte giver ham et godt Skudsmaal — Der
kommer min Plageaand.

Trettende Scene.

De Forrige, Helena.

Helena.

Jeg har i Folge Deres Befaling talt med
Kongen, og udvirket hans Tilladelse til min nær-
værende Reise. Han forlanger ikkun en eensig
Samtale med Dem.

Bertram.

Jeg skal adlyde hans Willie — De maae ikke,
Helena; forundre Dem over mit Forhold, der slet
ikke passer til Tiden, eller opfylder de udforderlige
Plichter, der paa min Side paaligger mig. Et
saadant Tilfælde var mig saa uventet, og deraf
findes jeg og ganske ubelavet derpaa; hvilket nodet
mig til at bede Dem, at de strax tiltræder Reisen
hiemad, og hellere estertænker end omsspørger, hvor-
fore jeg gior Dem denne Begiering. Thi mine
Hensigter ere bedre end de synes, og jeg haver
mere drivende Bevægegrunde for denne min Besem-
melse, end samme ved forstie Hækast vise sig for-
hende, der ei kiender dem — Overbring min Mo-
der dette Brev. — Et Par Dage vil nok forlæbe,
inden

inden jeg skal see Dem igien, og nu anbefaler jeg mig Dem, og haaber, De som en fornuftig Kone vil finde Dem i vor Stilsmitte.

Helena.

Jeg kan ei sige andet, end at jeg altid skal være Deres lydige Lienerinde.

Bertram.

Meget vel; altsaa nu ei mere derom.

Helena.

Og jeg skal bestandig ved den strængeste Opmærksomhed søge at godtgøre, hvad min lave Sterne har ladet det mangle for at blive min Lykke værdig.

Bertram.

Lad det fare. Jeg haver stort Hastværk — Farvel, forsoi De Dem nu hjem.

Helena.

Men jeg beder Dem dog, forlad mig, min Herre — —

Bertram.

Mu vel, haver De endnu noget at forebringe mig ?

Helena.

Jeg er ikke værdig til den Hærlighed, jeg besidder, og tor ei sige mig selv at den er min, om den endog er det i. Men jeg har ligesom en frygtagtig Thy, megen Lust til at spiele det, som Lovene have tilkiendt mig.

Bertram.

Hvad er Deres Forlangende?

E c 2

Helena.

SCENE VI.

Helena.

Kun noget — og neppe saameget — i Grunden intet — Jeg kan dog ei sige Dem, hvad jeg vilde — i Sandhed, ja, Fremmede og Fiender skilles ad og kysses ikke.

Bertram.

Oh! ophold Dem nu ikke længere, men skynd Dem til Vognen.

Helena.

Jeg skal ei overtræde min bedste Herres Besfaling.

(gaar.)

Bertram.

Hvor ere mine andre Folk, Monsieur? — Farvel! Reis du kun hjem, hvor jeg skal aldrig komme, saalænge jeg kan bære Kaarden eller høre Trommen: — Nu afsæd og lad os tag: Flugten.

Parolles.

Øpperlig! frist Mod!

(de gaae.)

Tredie

Tredie Act.

Første Scene.

(Slottet i Florents.)

Hertugen af Florents, To Franse
Adelsmænd, Bagt.

Hertugen.

Saaledes haver De da nu Post for Post er-
faret de virkelige Aarsager til denne Krig, hvis
vigtige Afgørelse har allerede foranlediget saa megen
Blodsudgrydelse, og som endnu vil foraarsage
mange Twistigheder.

1. Adelsmand.

Striden, Maadigte Fyrste, har paa Deres
Side et helligt Udsende; men et sort og befrygtelig
paa Modstandernes.

Hertugen.

Derfore undres vi meget over, at vor Hetter,
Kongen af Frankrige, vilde i saa retmæssig en Sag
tillukke sit Hierte mod vor Begiering om hans
Bystand.

2. Adelsmand.

Vor Regierings Aarsager hertil kan jeg ikke
angive, uden som en fremmed og uvedkommende

Mand, der i egen udhygtige Foresættning gør sig store Begreber om sin Konges Raad. Jeg tor derfore ei udlade mig med mine Tanker, eftersom jeg i mine ubisse Grund sætninger har befundet mig til gesaa ofte at feile, som jeg har vovet at giette.

Hertugen.

Han maae da deri giore, som han behager.

2. Adelsmand.

Men jeg er forsikkret om, at vor Nations Ungdom, der kiedes ved Magelighed, vil Dag for Dag komme hid for at soge Lægedom deraf.

Hertugen.

De skal være mig velkommen, og alle de Eresbevisninger, som fra mig kan have deres Udspring, skal visselig tilfalde Dem. — Enhver af Dem veed nok sin Post; naar nogen bedre foresalde, falde De Dem til Fordel: I Morgen maae enhver begive sig i Feldten.

(de gaae.)

Uden Scene.

(Roussillon i Frankrig.)

Grevinden, Henrik.

Grevinden.

Det har altsammen lykkelig indtruffet ligesom jeg vilde have det, uden dette at han ei kommer hid tilbage med hende.

Henrik.

222-1111

Henrik.

Min Troe, jeg anseer den unge Herre for at være et meget tungtfindigt Menneske.

Grevinden.

Og paa Grund af hvilke Jagttagelser, om jeg maae spørge?

Henrik.

Ei! han seer jo paa sine Stovler, og synger; retter paa sit Kallekryds, og synger; gior Spørgsmæale, og synger; stanger sine Lænder, og synger. Jeg har kiedt en Mand, der havde samme Anførd af Tungfindighed, og som for en Sang folgte en prægtig Herregaard.

Grevinden.

Lad mig engang see, hvad han skriver, og naar han tænker at komme tilbage.

Henrik.

Jeg har tabt al Lust til vore Isabeller, siden jeg var ved Hoffet. Vor gamle Stofisk og vore Landsbye Isabeller ere som intet imod dem ved Hoffet: Min Kupido har nu og faaet det sidste Stod og jeg begynder at elsker, ligesom en gammel Mand elsker Penge, uden al Appetit.

Grevinden.

Hvad er dette her.

Hendrik.

Netop det samme, som det er.

(gaar.)

Grevinden (læsende Brevet).

„ Jeg sender Dem en Svigerdatter : hun har
helbredet Kongen , og giort mig ulykkelig.
Jeg har ægtet hende , men ikke sagt Seng.
med hende ; og har sværget paa , at dette
„ ikke ” skal være evig. De vil faae at
høre , at jeg har taget Flugten ; viid det
nu derfore inden at Nygtet beretter det.
Dersom Verden ei er alt for trang , skal
jeg altid holde mig i en tilstrekkelig Af-
stand. Jeg anbefaler mig Dem , og for-
bliver Deres ulykkelige

Deres ulykkelige Son
Bertram.

Det er ei vel giort, du ubesindige, uregierlige Dreng, at undrage dig en saa stor Konges Gunst, og sette dig blot for hans fortornede Brede ved at ringeagte en Pige, der er for dydig til at blive forkastet af en Monark.

Henr. I.

Henrif.

Oh! Frue, hif inde gives traurige Nyheder imellem to Officierer og den unge Frue.

Grevinden.

Hvem er det angaaende?

Henrif.

Ja, der er dog nogen Trost ved de Nyheder, ret nogen god Trost. Deres Son vil ei saa snart blive stikket ud af Verden, som jeg tænkte.

Gress:

333. 405.

Grevinden.

Hvorfør skalde han det?

Henrik.

Det er som jeg siger, Frue, dersom han løber bort fra sin Kone, som jeg hører, han gør. Karen bestaaer i at blive hos hende; det volder mangen Mands Dod, ligelsaavel som mange Børns Liv. Men der kommer de, om vil fortælle dem mere. For min Part, jeg hørte allene at Deres Son var bortløbet.

Tredie Scene.

De Forrige, Helena, To Adelsmænd.

1. Adelsmand.

Deres Tienere, Maadige Frue.

Helena.

Min Gemahl, Deres Maade, har jeg tabt,
for evig tabt!

2. Adelsmand.

Det skal De ei sige.

Grevinden.

Find dig i Taalmodighed, min Bedste.— Glæde og Bedrovelse, mine Herrer, har spillet mig saa mangen et Puds, at samme ved første Anseelse ei skal foraarsage mig nogen pludselig Bestyrkelse eller betage mig Modet. — Hvor er min Son?

2. Adelsmand.

Han har begivet sig til Florents, Frue, for at tage Dieneste hos Hertugen. Vi modte ham paa Veien derhen, hvorfra vi just kom; og naar de Sager, der vare os overdragne, ere afferdigede ved Hoffet, tage vi samme Wei tilbage.

Helena.

Betragt dette Brev, Frue; det er mit Reisepas. „Naar du kan faae denne Ring fra mit Finger, der aldrig skal afstages, og vise mig et Barn, som du har bragt til Verden, og hvortil jeg er Fader, da kan du falde mig din Mand; men dette „da“ vil blive et „Aldrig.“ — Det er en forskrækkelig Dom.

Grevinden.

Medbragte De iette Brev, mine Herrer?

1. Adelsmand.

Ja, Frue, og for Indholdets Skyld ere vi bedrovede for vor Umage.

Grevinden.

Jeg beder dig, min Bedste, var kun ved et frisk Mod, dersom du tiltager dig selv alle Beskyringer, saa berover du mig den halve Deel: Han var min Son, men jeg vil vaske hans Mavn udaf mit Blod, og giore dig til mit eneste Barn. — Til Florents var det han agtede sig?

2. Adelsmand.

Ja, Deres Naade.

Grev-

222. LEKKE

Grevinden.

Og for der at tage Krigstjeneste?

2. Adelsmand.

Det var hans ædle Forsæt; og vær forsikkret
om, at Hertugen vil bevise ham al den Ære,
som han med Rimelighed kan giøre Fordring paa.

Grevinden.

Agter De Dem derhen tilbage?

1. Adelsmand.

Ja, Deres Maade, vi ille derhen med al
muelig Hastighed.

Helena.

"Inden jeg har mistet min Kone, havør jeg
intet i Frankrike." — (læser) Det er bittert.

Grevinden.

Staaer det der?

Helena.

Ja, Frue.

1. Adelsmand.

Det er maaske en Udsvævelse, hvori hans
Haand allene havør gjort sig skyldig, og som al-
drig har været bisaldet af hans Hierte.

Grevinden.

Intet i Frankrike, inden han har mistet sin
Kone? — Her er intet, der er for godt for ham,
uden hun allene, og hun fortiente en Gemahlt, der
havde et heelt Snees slige raae Knose til Opvar-
tere,

tere, og som hvel Time maatte falde hende sin
Naadige Frue. — Hvem havde han til Folge?

I. Adelsmand.

Allene en Tiener og en vis Herre, som jeg
har kiendt for nogen Tid siden.

Grevinden.

Var det ikke Parolles?

I. Adelsmand.

Jo, Naadig Frue! den selv samme.

Grevinden.

Et meget fordærvet Menneske og fuld af Feil.
Min Son fordærver sit gode medfødte Gemyt ved
hans Forforelser.

I. Adelsmand.

I Sandhed, Deres Naade, den samme Per-
son har en god Deel af det formeget, som ei er
ham til megen Fordeel.

Grevinden.

De ere mig færkomne, mine Herrer; Jeg
udbeder mig, at naar De igien faaer min Son at
see, De da vil sige ham fra mig, at hans Kaarde
aldrig kan vinde saamegen Ere, som han dog ta-
ber. Mere skal jeg berette ham skriftlig, som
jeg beder, De vil have den Godhed at overbringe
ham.

2. Adelsmand.

Vi ere altid til Dieneste, Frue, naar De vil
bære os med Deres Forretninger saavel i dette som
andre Liffælde.

Grev-

Grevinden.

Paa Vilkaar at De vil tillade mig at gien-giesde Deres Vrtigheder — behager De at trine nærmere?

(Grevinden og de to Nædelsimænd gaae.)

Fierde Scene.

Helena.

Helena.

"Inden jeg har mistet min Kone, har jeg intet i Frankrike." — Intet i Frankrike, indtil han har mistet sin Kone! — Nu vel, Greve, De skal ingen Kone mere have, ingen Kone i Frankrike; og da er De igien indsat i Besiddelsen af alt. Arme Greve! er det mig, der fordriver dig fra dit Fæderneland, og udsetter dine spæde Lemmer for alle Krigens uafvendelige Farer? Og er det mig, der driver dig bort fra det muntre Hof, hvor du kun blev anfaldet af de mildeste Diekast, for nu at være Maalec for ildsprudende Musetter? — O, I blytunge Sendebud, der udspinge med Ildens voldsomme Fart, forseiler Eders Maal, farer hvinnende igiennem den tilbagevigende Luft, og berorer ei min Mand! det er mig som har opstillet enhver, der skyder efter ham. Jeg er Torræderen, der for-anlediger hvert Skud, som giores mod hans modige Bryst, og endskønt jeg dræber ham ei selv, er jeg dog ene Marsagen som bevirker hans Død. Det var mig bedre, om jeg havde mødt den rovgierrige Love, naar den broter af en hæftig fortærende Hunger; Langt bedre om jeg paa eengang

var

var blevet et Ros for alle de Elendigheder, som findes i Naturen. — Nei kom kun hjem igien, Greve, derfra, hvor Eren kun afvinder Farerne en Skramme, ligesaa ofte som den taber alt — Jeg vil afsted: det er mig, som ved mit Ophold holder dig herfra. Skulde jeg da til den Ende blive? Nei, nei, om endog paradisisk Luft strømme mede igjennem Huset, og Engle her gjorde Opvartering; — Jeg vil da bortvandre, saa at et medslidende Rytte maae snart bringe den trostfulde Es-terretning om min Flugt til dine Dren! — Nør- me dig o, Nat! forsvind du Dagens Lys! I Mørket vil jeg arme Typ stiele mig bort herfra.

(gaaer.)

Hemte Scene.

(Slottet i Florents.)

**Hertugen af Florents, Bertram, Parolles,
Soldater, Trommer og Trompetter.**

Hertugen.

Du er General ved vort Rytterie, og efter vor store Forhaabning sette vi den bedste Kierlighed og Tillid til din forjættende Lykke.

Bertram.

Det er, min Fyrste, en alt for svær Byrde for mine Kræfter; men dog vil jeg stræbe at bære den til Deres Ere indtil Bredden af alle Far- ligheders Afgrund.

Hertugen.

Hertugen.

Gaa vandre da bort, og Lykvens Guddinde
sidde smilende paa din hældige Hielm, som din
velgiorende Beskytterinde!

Bertram.

Paa denne Dag træder jeg da, o store Krigs-
Gud! ind under din Fahne. Lad mig kun ligne
mine Førsætter, og jeg skal vise mig som en El-
skere af dit Spil, og en Hader af al Kierlighed.

Siette Scene.

(Roussillon i Frankrig.)

Grevinden, Huushofmesteren.

Grevinden.

Oh! hvorsor imodtog du dette Brev af hen-
de? Kunde du ei forestille dig, at hun vilde fore-
tage det, som nu er gjort, naar hun skikkede mig
et Brev? — Læs det nok engang.

Huushofmesteren

(Læser).

Jeg som sanct Jacobs Pilgrim er henvandret;
Ærgierrig Elskov har mig saa mishandlet,
At barsod vandrer jeg paa solde Jord,
Hvorhen jeg løftet for min Brødre stor
Indløse maae. Fra blodig Krig tilbage
Kald/elskete Son, min før tilbedte Mage.
Hans Lykke gior; Jeg langt fra Fedestavn
Med brændend' Iver helliger hans Navn.

Uds

Udstanden Mie beed ham mig forlade,
 Hans trodsig Juno *), som lod ham forjage
 Fra Vennekredsen bort til Fiendens Land,
 Hvor Sværd og Død ledsager værdigst Mand.
 Han er for god og smuk for Døden og for mig,
 Som jeg omfavner selv for hannem at befrie.

Grevinden.

Oh! hvilke skarpe Sting ligge ikke i hendes mildeste Ord! — Aldrig manglede han, Rinaldo, mere Eftertanke, end da han lod hende saaledes gaae. Havde jeg kommet til at tale med hende, kunde jeg maaskee vel have formaaet hende til at forandre sit Forsæt; hvilket hun nu haver forekommet.

Huushofmesteren.

Tilgiv mig, Frue Grevinde. Dersom jeg havde overbragt dem det forrige Aften, kunde man maaskee have indhentet hende; endskont hun skriver, at al Hemmelighed vilde have været forgives.

Grevinden.

Hvilken Engel skal være i Stand til at giøre denne uverdige Ægtemand lykkelig herefter? — Det kan aldrig gaae ham vel, med mindre at hendes Bonner, som Himlen hører med Velbehag og opfylder med Glæde, skal redde ham fra den høieste Retfærdigheds Brede. Skriv uopholdelig,

*) Den hedeniske Guderstørre underretter os om, at Juno af Skindsyge over Ascmene, med hvilken Jupiter havde avlet Hercules, bragte dennes ældre Broder til at vællegge ham de tolv Arbeider, hvorved man ønskede at felle ham ved Livet; men Hercules tilende bragte dem alle lykkelig.

delig, kære Rinaldo, til denne sin Kone saa værdige Ægteemand. Lad ethvert Ord blive vægtigt af hendes Verd, saa at han kan destomere sole sin egen Ringhed: udtryk min store Græmme, hvorvel han soler lidet til den, paa den meest igien-nemtrængende Maade. Afsend dermed det paalideligste Bud, maaske naar han hører, at hun er borte, han da skal vende tilbage, og jeg tor haabe, at hun ved Esterretning derom vil og skynde sig hers hid igien, ledsaget af den reneste Kierlighed. Hvem af dem begge, der er mig kæreste, og som jeg skulde give Fortrinnet, er jeg efter egen Folelse ei i Stand til at afgjøre. Afferdige nu Budet — mit Hierle er tungt, og Alderen gør mig skrøbelig; Bekymringen kræver Tårer, men Sorgen byder mig at tale.

(de gaae.)

Svende Scene.

(Egnen uden for Florents. Krigsmusik høres langtfra.)
En gammel Enke i Florents, Diana, Biolenta, Mariana, med adskillige andre Borgerfolk.

Enken.

Nei kom nu; thi komme de Byen nærmere,
skal vi tage dem af Sigte.

Diana.

Man siger, at den Franske Greve har indlagt sig megen Ære ved sit Forhold.

D d

Enken.

Enken.

Der siges at han har taget deres største General til Fange, og med egen Haand nedlagt Hertugens Broder — Al vor Moie er nu forgives; de har taget en anden Vei; man kan høre det af Trompeterne.

Mariana.

Kom, lad os gaae tilbage, og allene lade os nse med Beretningen derom — hor, Diana, tag dig vel i Agt for den Franske Greve; en Piges Ere er hendes gode Navn', og ingen Arvedeel er saa kostbar som Verlighed.

Enken.

Jeg har fortalt min Naboerste, hvilke For-
slag den ene Adelsmand hans Medfolger har giort
dig.

Mariana.

Jeg kiender nok den Skielm, Skam faae han!
det er en vis Parolles, en hæstig Ansører for den
unge Greve ved sine Lilskyndelser. Vogt dig vel
for dem, Diana; Deres Loster, Tillokkelser, Ge-
der, Forøringer, og alle disse Lysternes Krigspuds,
er allene det Flag, de gaae under. Mangen Pige
er blevet forført af dem; og det er en Jammer,
at Exempler paa saa sterkkelig mange Brag af strandet
Uskyldighed kan dog ei holde dem fra at vove sig
i Faren, indtil de blive liimslagne af den Kvist,
der truede dem. — Jeg haaber, at jeg ei videre be-
høver at advare dig, men at din egen Sædelighed
vil giore dig opmærksom paa din Post, endfisoint
man stod ingen anden Fare end Verbarhedens Tab.

Diana.

Diana.

De behøver ikke at frygte for mig.

Ottende Scene.

De Forrige, Helena forklædt som Pilgrim.

Enken.

Det haaber jeg og — See, der kommer en Pilgrim; jeg kan troe hun vil tage Herberge hos mig, thi til dette Sted henviser gierne den ene den anden; jeg vil tilstale hende. — Gud være med Dem, Pilgrim! hvorhen har De bestemt Dem?

Helena.

Til den hellige Jacobus. — hvor tage de ans dægtige Vandriere ind, om jeg maae spørge?

Enken.

Hos Franciskanerne, her tæt ved Havnem.

Helena.

Er dette Veien derhen?

(En Marsch høres noget borte.)

Enken.

Ja viss er det. — Hører I, de komme denne Vei. — Dersom de kun vil opholde sig noget, hellige Pilgrim, indtil Tropperne ere dragne os forbi, saa skal jeg selv veilede dem hen til deres Herberge; og det saameget desbedre, da jeg kiender deres Wertinde saa noie som mig selv.

Da

Helena.

139

Helena.

Maaskee det er Dem selv?

Enken.

Ifald De saa skulde behage, Pilgrim.

Helena.

Jeg takker Dem, og vil bie indtil De faae
Tid og Leisighed.

Enken.

De er formodentlig fra Frankrike?

Helena.

Ganske rigtig, det er jeg.

Enken.

Her skal De faae see en af Deres Landsmænd,
der har holdt sig tapper.

Helena.

Hvad er hans Navn, om jeg maae spørge?

Diana.

Greven af Roussillon. — Kiender De ham?

Helena.

Blot af Rygtet, der fortæller meget godt om
ham. Jeg kiender ham ei af Anseelse.

Diana.

Hvordan han end er, saa holdes han her for
en tapper Mand; han listede sig hemmelig bort fra
Frankrike, som man beretter; thi Kongen har paas-
nordet ham der en Kone, som ei gefaldt ham. Ved
De noget om, at det skulde være sandt?

Helena.

HELENE

Helena.

Ja visselig, det er den rene Sandhed; jeg
kiender hans Gemahlinde.

Diana.

Der er en Herre i Grevens Dienestie, der
taler ganske maadelig om hende.

Helena.

Hvad hedder han?

Diana.

Monsieur Parolles.

Helena.

Oh! det troer jeg ham vel til; og i Værd
er hun vist nok for ringe til at settes ved Siden
af den store Greve, ja fortienier ikke engang at
nævnes med Herommelse; hendes hele Fortienestie
bestaaer i en fornufteig retstassen Vandel, paa hvil-
ken jeg ei har hørt, at man har havt noget at
udsette.

Diana.

Oh, den arme Kone! en Mands Foragt
er et besværligt Vag at bære.

Enken.

Ja vist; den arme Stakkel! hvorsomhelst
hun end er, saa sukker vist hendes Hjerte under en
svær Byrde. — Denne unge Pige kunde spille
hende et skielmst Puds, om hun saa behagede.

Helena.

Hvordan da? maaſkee Greben søger at forſore hende til nogen ulovlig Kiersligheds Handel.

Enken.

Det gør han sikkerlig; han anvender alle Kunſtgreeb paa at forſore denne unge Piges Uſkylighed; men hun har væbnet ſig mod ham, og forvarer ſin Post med al Velanſtændighed.

Miende Scene.

De Forrige, Bertram, Parolles.

En Trop Soldater og Officierer med Trommer og Fahner.

Mariana.

Ih, Gud forbyde andet!

Enken.

Saa, nu kommer de. — Den er Antonio, Hertingens ældste Son; — den anden hift er Eskalus.

Helena.

Hvem af Dem er Tranſmanden?

Diana.

Han der med Fiaſren. Det er en heiligt Karl, jeg vilde ønske, han fun elſkede ſin Kone: dersom han var ærligere og mere troe, var han langt mere godlidende — er det ikke en yndig indtagende Herre?

Helena.

133. 1666.

Helena.

Jeg synes vel om ham.

Diana.

Det er Skade, at han ei er redeligere sin-det. — See hist henne gaaer den samme Knegt, der fører Greven paa disse Afveie; dersom jeg var hans Kone, skulde jeg forgive den nedrige Skurk.

Helena.

Hvor er han?

Diana.

Den Narrifas med Skierfet paa. — Hvor dan! han seer nedslaget ud.

Helena.

Maakee er han blevet saaret i en Trefning.

Parolles.

Saa stammelig at tage vor Tromme! —

Mariana.

Noget besynderligt maae der være gaaet ham imod. — See, han har alerede saaget Die paa os.

Enken.

Ih, Wolker i Vold med ham!

Mariana.

Og med alle hans Skielmisslykker!

(Bertram, Parolles, og de andre gaae)

Enken.

Nu er da Mandskabet gaaet forbi — Kom nu, Pilgrim, skal jeg føre Dem til Deres Hærberge: der er tilforn allerede fire eller fem Penitenter i mit Huus, som og agte sig til den hellige Jacobus.

Helena.

Jeg takker Dem ydmigst. Isald denne gode Kone og denne smukke Pige vil spise med os til Aften, skal jeg paataage mig Omkostningerne, og enda blive Dem Tak skyldig; til ydermere Erkiendtlighed vil jeg give denne unge Pige nogle Lære-Regler, som ere værd at legge Mærke til. (De gaae.)

Tiende Scene.

Bertram og de To Franske Adelsmænd.

1. Adelsmand.

O! min bedste kære Herre, lad ham kun
sette det i Værk, og forsøge sin Lykke.

2. Adelsmand.

Dersom De, Naadig Herre, ikke besindrer
ham at være en stor Stympere, saa lad mig her-
efter tage al Deres Agtelse.

1. Adelsmand.

Saa sandt jeg lever, Naadig Herre, en stor
Windmager.

Bertram.

Tænker De da, at jeg har taget saameget Feil
af ham?

1. Adels-

222. 1616.

1. Adelsmand.

Det kan De troe, min Herre; hvad jeg siger
 Dem er ester egen sikke Overbeviisning uden mindste
 Ondskab; endskont han er min Paarørende maae
 jeg dog tilstaae, han er ret en Erkekujon, en uendelig
 stor Logner, en øjebliklig Lovters Overtrædere, ei
 Besidder af nogen god Egenstab, som er værd
 Deres Understøttelse.

2. Adelsmand.

Det var Dem gavnligt ret at kiende ham,
 da han ellers ved Deres alt for store Tilstid til hans
 Lapperhed, som han ei besidder, kunde i en eller
 anden magtpaalliggende og vobelig Sag slaae Dem
 Heil og lade Dem i Stikken.

Bertram.

Widste jeg kun noget serdeles Foretagende,
 hvorved jeg kunde sette ham paa Probe.

2. Adelsmand.

Intet bedre end at lade ham erobre sin Trom-
 me tilbage, hvilket De hører, han saa dierbt vil
 paataage sig at udføre.

1. Adelsmand.

Jeg vil med en Drop Florentinere uformo-
 dentlig overfalde ham; alle saadanne Folk, som
 han ei skal kiende fra Fienden. Deryaa vil vi
 binde for hans Hine og sammenslutte ham, saa
 at han ei skal formode andet, end at han bliver
 fort hen i Fienders Leir, naar vi bringe ham til
 vore egne Teltte; Men De, Maadig Herre, maae
 være nærværende ved Forhoret; dersom han da

D d 5. ikke

ikke for Loftet om hans Livs Frelse, og i den største Beængstelse af en nedrig Frygt, tilbyder sig at ville forraade Dem, og give alle de Opdagelser og Es-terretninger om Dem, som er ham muligt, og det enda under Eed af hans Siels Fortabelse, saa fest aldrig Tillid til min Skionsomhed i nogen Ting.

2. Adelsmand.

Oh, lad ham dog for Laiers Skyld staffe Trommen tilbage. Han siger, at han just har et eget Krigspuds, hvorved det kan lykkes; dersom De da, Maadig Herre, naar De seer Udfaldet af hans Foretagende, og til hvilket Slags Metal denne uegte Guldklump vil omsmeltes, dersom De da ikke giver ham Thomas *) Trommers Trakte-ment, saa er Deres Hengivenhed til ham ganske uroffelig. — Der kommer han.

Ellevte Scene.

De Forrige, Parolles.

1. Adelsmand.

Oh! for alle gode Laiers Skyld hindre ham ej fra at udføre sit Indfald, lad ham, hvordan det end gaaer, staffe Trommen tilbage.

Bertram.

Hvi nu, min Herre? tager De sig det saa forferdelig nær til Hiertet?

2. Adels-

*) I Holingsheds Historie af Island forekommer et Sted, der viser, hvori Thomas Trommers Trakte-ment skal have bestaaet, nemlig deri: at trække en Mand ind ved Hovedet og derefter støde ham paa Ryggen ud igien.

2. Adelsmand.

Pokker i Vold, lad Trommen være, hvor
den er; det er kun en Tromme.

Parolles.

Kun en Tromme! — Saa, det er kun en
Tromme? — en Tromme saa skammelig forloren!
— Jo, det var ret en herlig Kommando at falde
ind med Rytteriet paa vor egen Glosi, og adsplitte
vore egne Folk!

2. Adelsmand.

Det kunde ei legges Komandoen til Last; det
var et Udfælde, som Cæsar selv ikke ville have
forekommel, om han samme Gang havde koman-
deret.

Bertram.

Bal nok; vi have dog ikke synderlig at ud-
sette paa Udfaldet: nogen Skam havde vi vel
af denne Trommes Forliis, men nu kan den ikke
faaes tilbage.

Parolles.

Det kunde have været mueligt.

Bertram.

Det kunde: men nu er det ikke saa.

Parolles.

Den kan endnu faaes tilbage; Maar kun
ikke Eren af et Foretagende saa sjeldent blev den
tillagt, som er den virkelige og sande Giernings-
mand, saa vilde jeg nok vide at tilbeiebringe
Trommen, koste hvad koste vil, eller og hic jacet.

Ber-

Bertram.

Ih! dersom han har saa stor Lyft dertil, min
Ven, og tænker ved noget af sine hemmelige Krigs-
puds at bringe dette Ørens Instrument tilbage til
sit rette Standqvarteer igien, saa viis sig hoimodig
og sæt det i Verk. Jeg vil give Deres Foreta-
gende Anseelse c. en Heltegierning: dersom det
lykkes Dem, saa skal Hertugen vist ei fortie den,
og uden Indstrækning belonne Dem, som det an-
staaer Hans Hsihed efter det uviagtigste Forhold
til Deres Fortieneste.

Parolles.

Ved denne min Haand sværger jeg som Krigs-
mand, at jeg vil paatauge mig det.

Bertram.

Men lad ei Deres Beslutning faae Tid til at
kiolne.

Parolles.

Jeg vil i denne Aften endog stride dertil, og
strax optegne mit Udkast, bestyrke mig selv i mitt
Tillid, forberede mig til alle dydelige Tilfælde, og
ved Minatstider pas paa, om De ei skal høre vi-
dere fra mig.

Bertram.

Maae jeg tage mig den Frihed at berette
Tyrsten Deres Foretagende?

Parolles.

Jeg veed ei, hvordan Udfaldet vil blive,
min Herre, men Forsøget indestaar jeg for.

Ber-

Bertram.

Jeg kiender din Tapperhed, og vil altid underskrive for dig Mueligheden af dine Helte-Bedrivter. Farvel.

Parolles.

Jeg er ingen Elster af mange Ord.

(gaaer.)

Tolvte Scene.

Bertram, De Forrige To Adelsmænd.

I. Adelsmand.

Nei, ikke mere end Fisken af Vandet —
Er det ikke en underlig Karl, Maadig Herre, der
saa tillidsfuld synes at foretage denne Sag, somt
han veed ei kan udføres; der fordømmer sig selv
til at giøre det, og vilde vist hellere blive fordømt
end giøre det?

2. Adelsmand.

De kiender ham ikke, Maadig Herre, saavel
som vi. — Vist nok vil han funne liste sig ind i
en Mands Undest, og for en heel Uges Tid vide at
undgaae en Deel Opdagelser; men, naar De engang
er kommet paa Spor efter ham, undgaaer han
Dem aldrig bagefter.

Bertram.

Hvordan? tanker De da, at han slet intet vil
sette Værk af det, han saa alvorligen har paataget sig?

2. Adels-

2. Adelsmand.

Slet intet i Verden; men i det Sted vende
Kilbage under et nyt Paaskud, og binde Dem to
eller tre sandsynlige Logner paa Ermet; men vi
have nu bragt ham i saa stor en Knibe, at De
denne Nat ufeilbarlig vil see hans Fal. Han
fortiener i Sandhed ikke at bærres med Deres Agtelse.

1. Adelsmand.

Vi vil stafse Dem nogle Loier med Ravnen,
inden vi slipper ham ud af Gaarden igien. Den
gamle Læsø sit først Binden af ham; naar nu
Masken er ham astaget, saa siig mig, om de da ei
vil besfinde ham at være en stor Gæk. Og her-
om skal De endog i denne Nat komme til Oplys-
ning.

2. Adelsmand.

Jeg maae nu gaae hen og see til mine Garn;
vi vil tage ham vist.

Bertram.

Deres Broder maae giøre mig Selskab.

2. Adelsmand.

Som De behager, Naadig Herre. Jeg vil
ha forlade Dem.

(Gaaer)

Bertram.

Nu vil jeg føre ham hen til Huset, og vise
ham den lille Pige, jeg talte om.

1. Adelsmand.

Men De sagde jo, at hun er Verbarheden
selv.

Her-

133-1616

Bertram.

Det er hele Feilen. Jeg har kun engang talte med hende, og da fandt jeg hende forferdelig kold; hvorpaa jeg ved denne samme Pralhals, som vi gaae paa Spor efter, sendte hende Forærringer og Breve, hvilke hun stikkede os tilbage; og det er alt hvad jeg har udrettet. Det er en stor Skionhed, vil De gaae med derhen for at see hende?

I. Adelsmand.

Hiertelig gierne, min Herre.

(de gaae.)

Trettende Scene.

(Enkens Hus i Florent.)

Helena.

Dersom hun mistivuler om, at jeg er hans Kone, saa veed jeg ikke hvad videre Forsikring jeg skal give hende uden derved at forspilde mit Møje.

Enken.

Endstiont det er gaaet tilbage med mig, var jeg dog født af gode Folk, og aldeles uvant til flige Ting. Og derfor vilde jeg nu ikke ved nogen Skiden Handling besmitte mit gode Navn og Nygte.

Helena.

Det skulde jeg ikke heller ønske. Men De maae sikkert forlade sig til, at Greven er min Mand, og at, hvad jeg i Hemmelighed under min Eed har betroet Dem, forholder sig saa i Sandhed;

alt-

altsaa kan De ikke vove noget ved at tilstaae mig den Hielp, som jeg paa Regning indtil videre udbeder mig af Dem.

Enken.

Jeg maae da troe Dem, saasom De har viist mig Ring, der vel bevidner, at De maae være af stor Stand og Vilkaar.

Helena.

Imodtag denne Guldbors, og lad mig saaledes tilkøbe mig Deres venstabelige Hielp, som jeg igien vil betale, ja betale dobbelt, naar jeg har imodtaget den. — Greven frier til Deres Datter, gior de herligste Aulæa paa at vinde denne saa store en Skionhed, og har besluttet at udføre dem. Lad hende villige deri, og vi vil afrette hende, hvorledes hun bedst kan anstille sig. Hans Kierlighed vil ei afflaae hende noget af hvad hun begierer; og Greven bær en Ring paa Fingeren, som i hans Familie er gaaet fra Son til Son fire eller fem Slægter nedad efter hinanden. Denne Ring tillegger han overmaade megen Værd; dog vil hans opflammende Lidenskab ei agte den for kostbar til sit Ønskes Opnaaelse, omendskont han vil fortryde det bagefter.

Enken.

Nu seer jeg allerede Hensigten af Deres Foretagende.

Helena.

De seer altsaa, at den er retmæssig. Deri beistaar det alt: at Deres Datter, forend hun synes at have overgivet sig, forlanger denne Ring, sætter ham

ham et vist Stevne, og lader mig i hendes Sted nytte Tiden, imedens hun fraværende bevarer sin Kydshed; Derpaa vil jeg som Medgift endnu legge tre tusende Kroner til hvad jeg allerede har tilstaet hende.

Enken.

Jeg har intet mere derimod. Underret nu min Datter om, hvorledes hun videre skal forholde sig, saa at Tid og Sted kan stemme overeens til dette lovlige Bedrageries Guldbyrdelse. Hver Aften pleier han at komme hid for med fuld Musik at affynge de Sange, som han har forsattet til hendes ringe Fortinesters Ophoelse: det nyttet os kun lidt ved vor Skinden at forjage ham fra vore vinduer, thi han bliver staende, som hans Liv beroede derpaa.

Helena.

Lad os altsaa i Nat forsøge at spille vort Puds; hvilket, om det lykkes, er en ond Hensigt i en lovlig Handling, og en tilladelig Hensigt i en utilladelig Handling, hvor paa begge Sider er ingen Synd, endskont en syndig Handling begaaes. Men lad os stride til Guldbyrdelsen.

(de gaae.)

Gierde Act.

Første Scene.

(Egnen ved Florents.)

En Officier af de Franse Adelsmænd med
fem eller sex Soldater i Baghold.

Officieren.

Han kan ei tage nogen anden Wei, end her
om Hjørnet af dette Gierde; naar J overfalte
ham, saa tael hvilket forkeert Tungemaal, som J vil;
om J ei forstaaer det selv, saa siger det intet. Thi vi
maae alle lade som, at vi ei forstaae ham, und-
tagen en vis af os, som vi maae udgive for vor
Tolk.

Soldaten.

Kjære Herr Kapitain lad mig være Tolken.

Officieren.

Er du da ubekiedt for ham? Kiender han ei
din Stemme?

Soldaten.

Nei, Herre, det gior han visselig ikke.

Officieren.

Hvad er det vel for bagvendt forkeert Snak,
du kan tale til os igien?

Sol-

Soldaten.

Lige det samme, som De taler til mig.

Officieren.

Han maae holde os for en Trop fremmede
Soldater i fiendtlig Sold. Noget er han be-
vandret i alle Naboesprog, derfor maae enhver
overlade sig til sit eget Indfald, uden at nogen
af os forstaer, hvad den anden taser; dog maae
vi alle vide at anstille os, som vi arbeide til et
Maal. Kragemaal er usforstaaeligt og godt nok.
Hvad dig angaaer, Tolk, da maae du vide at tage
dig vel i Agt. — Men stille! Der kommer han for
at sove et Par Timer bort, og derpaa at vende
tilbage og beedige de Logne, som han har smedet
sammen.

Anden Scene.

~~med end~~ De Forrige, Parolles,

Parolles.

Klokk'en allerede ti — Efter tre Timers
Forlob bliver det vel betids nok at gaae hjem igien.
— Hvad skal jeg nu vel sige, jeg har gjort? der
maae en snorrig Opdigtsel til at redde mig. De
begynder allerede at lugte Luntten, og Uheld har
nu mylig og saa ofte banket paa min Dør; min Tunge
slaaer sig alt for gal, thi mit Hjerte betages
alt for meget af Frygt for Krigsguden Mars og
hans Tilhængere, saa det ei tor vedsigae Tungens
Udsigender.

Officieren.

Det er den første Sandhed, hveri din Tunge
nogenfinde gørde sig skyldig. (affides.)

Parolles.

Hvad Fanden skulde og bevæge mig til at
paatage mig denne Trommes Tilveiebringelse, da
Umuligheden deraf er mig vel bekendt, og jeg
vidste at saadant var langt fra mit Forsæt? — Jeg
maae selv støtte mig nogle Skrammer, og foregive
at jeg sit dem i et Udsald; men de maae ikke
heller være saa ubetydelige, om det skal hielpe no-
get. Ellers ville de sige: oh! slap han saa let! og
af Betydenhed tor jeg ingen give mig. Hvorfor,
hvad gør det til Sagen? — Tunge, jeg skal
sette dig i en Fiskerkjellings Mund, og kiose mig
en anden af Bajazets Muulesel, dersom du taler
over dig i disse Farligheder.

Officieren (affides).

Er det mueligt, at han skulde vide, hvad han
er, og dog blive, hvad han er?

Parolles.

Jeg vilde onspe at jeg funde slippe derfra
med at forhugge mine Klæder, eller synderbryde
min Spaniske Klinge.

Officieren (affides).

Det kan jeg ei saa lige indvilge.

Parolles.

Eller om jeg skulde affiere mit Skæg, og
sige det stede af Krigslist.

Offi-

333. 111.
Officieren (affides).

Det vil ei giøre det.

Parolles.

Eller nedsynke mine Klæder i Vandet, og foregive at jeg blev udplyndret.

Officieren (affides).

Det vil vanskelig hielpe dig.

Parolles.

Dog naar jeg swoer paa, at jeg sprang ud af et vindue i Kastellet.

Officieren (affides).

Hvor dybt?

Parolles.

Tredive Favne.

Officieren (affides).

Tre store Eder vilde neppe giøre det troligt.

Parolles.

Jeg ønsker at jeg kun havde en af Fiendernes Trommer, saa vilde jeg sværge paa, at jeg erobrede dem.

Officieren (affides).

Nu skal du strax faae en at høre.

(Der slaaes Allarm i Nærverelsen.)

Parolles.

Nu da — det er jo en fiendtlig Tromme jeg hører.

— 333 — 1666

Officieren.

Throkamofusus, kargo, kargo, kargo.

Alle.

Kargo, Kargo, villiando var kargo, kargo.

Parolles.

Oh ! Hielp ! Hielp ! — forbind ei mine
Dine.

(de gribe ham, og binde ham for Dinen.)

Tolken.

Bastos, thromaldo bastos.

Parolles.

Jeg hører at De ere af Muskos Regiment, og
skal her misse mit Liv af Mangl paa ei at kunne
forstaae dem — Findes der iblandt Eder nogen
Tydker, Dans, Nederlænder, Italiener eller
Franskmand, saa lad ham tale til mig; jeg skal aaben-
bare Ting, som skal giore Florentinerne reent
ulykkelige.

Tolken.

Bastos, vaubado. — Jeg begriber dig og
forstaaer dit Tungemaal. Kerelibunto — Tænk
paa dine Synder, thi sytten Dolke ere stillede mod
dit Bryst.

Parolles.

Oh!

Tolken.

O ! Beed ! beed ! — Mancha Ravancha dulche.

Officieren.

Dskeoribi dulchos solivorch.

Tolken.

Tolken.

Vor General er nu villig til at spare dig; og saa forbundet som du er vil han fore dig med sig for at benytte dine Opdagelser. Maaske du kan berette ham noget, hvorved du vil frelse dit Liv.

Parolles.

Oh! Spar mit Liv, og jeg vil aabenbare vor hele Leirs Hemmeligheder, deres Magt og alle deres Planer; ja jeg skal sige Dem Ting, som De vil forundre sig over.

Tolken.

Men kan man og forlade sig derpaa?

Parolles.

Hvis jeg ei holder mit Lovste, saa gid jeg blive fordømt.

Tolken.

Accorda Linta. — Wel, man har tilstaet dig Opsettesse. (gaar tilligemed Parolles.)

Officieren

Gaae nu hen og fortæl Greven af Roussillon og min Broder, at vi har saaet Fuglen i Buret; og at vi vil holde ham vel indelukt, indtil vi hore videre Besked fra dem.

Soldaten.

Det skal skee, Herr Kapitain.

Officieren.

Fortæl dem tillige, at han gierne vil forraade os alle til os selv.

Soldaten.

Det skal jeg.

Officieren.

I midlertid vil jeg holde ham vel indslukt,
og ei lade ham see Dagens Lys.

(de gaae)

Tredie Scene.

(Enkens Huus i Florents.

Bertram, Diana.

Bertram.

Man har fortalt mig, at Dere³ Navn var
Fontibella.

Diana.

Nei, Naadige Herre, det er Diana.

Bertram.

Oh! ester en Gudinde er De da opkaldt: ja
det er og det mindste hvortil De v^r berettiget. Men,
min Deilige! har Kierlighed da ingen Indsydelse
paa Dere^s omme Herte? — Dersom Ungdommens
levende Ild ei oplyver Dere^s Siel, saa er De in-
gen Pige, men et Monument: naar De er død,
maatte De være saadan, som De nu er — saa kold
og alvorlig; og nu burde De ligne Dere^s Moder
paa den Tid, da De selv, min sode Pige, blev
frembragt til Verden.

Diana.

Hun var troe og dydig.

Ber-

Bertram.

De skulde være som hun.

Diana.

Nei, min Moder efterlevede kun sine Pligter;
det samme, min Herre, som De skylder Deres Kone.

Bertram.

Tael ei derom; imodstaae ikke mine Ønsker.
Hun var mig paansdet. Men jeg elsker dig af Hier-
ligheds egen føde Drift, og vil for altid opfylde
de Forbindtligheder, der paaligge din Tiener.

Diana.

Ja, I tiene os saalænge, indtil vi maae tiene
Eder: men naar I vel have taget vore Roser, efter-
lade I os de nøgne Torne at stikke os paa, og at spotte
vor Nogenhed.

Bertram.

Hvor høit har jeg ikke sværget dig! —

Diana.

Det er ikke Edernes Antal, der bevirker
Troværdighed; men det eneste blotte sandfær-
digen giorte Lovste. Hvad helligt er der vel,
hvorpaa vi ikke sværge, og krave den Høieste til
Vidne? — Giig mig, om jeg ved den store mægtige
Jupiter vilde sværge paa, at jeg inderlig elskede
Dem, ville De troe mine Eder, naar jeg
slet ikke elskede Dem? — Det er krafteslost
at sværge ved den, jeg tilstaaer at elsker, at jeg vil
stride imod ham. Derfore ere alle Deres Eder
blotte Ord, og fattige, ubeseglede Vetingelser, i
det mindste i mine Tanker.

Bertram.

Før andre for alting dog dette Deres Sindelaug:
Vær ei saa hellig gruesom. Kierlighed er hellig; og
min Oprigtighed kiendte aldrig de Rænker, som De
legger Mændene til Last. Vær ei længere tilbage-
holden, men overgiv dig til mine syge Længsler,
som da vil helbredes. Siig at du er min, og
min Kierlighed skal evig vedvare, som den begyn-
der.

Diana.

Jeg seer at Mandfolkene giver os Forhaab-
ninger i alle Tilfælde, hvor vi selv ville lade vor
Paastand fare — giv mig den Ring.

Bertram.

Jeg vil laane dig den, min Kærestie, men det
staaer ei i min Magt at bortgive den.

Diana.

De vil da altsaa ikke give mig den, Naadige Herre?

Bertram.

Det er et Ærestegn, der tilhører vort Husus,
og er nedarvet fra mange Forsædre, og som vilde paad-
rage mig den største Eftertale i Verden, om jeg
skilte mig ved den.

Diana.

Min Ære er juist saadan en Ring; min
Kydslhed er vort Husets Klenodie, nedarvet fra
mange Forsædre, og jeg skulde paadrage mig den
største Eftertale i Verden, om jeg skilte mig ved
den — Saaledes bringer Deres egen Klogstab

Æren

Weren til at forsegte min Sag imod Deres for, fængelige Angreeb.

Bertram.

Der, tag denne Ring. — Mit Huus, mit Wære, ja mit Liv høre dig til, og jeg vil underkaste mig dit Bydende.

Diana.

Da maae De banke paa mit Kammervindue ved Minatstider, og jeg vil mage det saa, at min Moder ei skal komme til at høre det. Men jeg paalegger Dem som ubrødelige Vilkaar, at naar De sonst Seierherre har taget min jomfruelige Seng i Besiddelse, De da kun opholder Dem der en Time, og uden at tale til mig: Mine Grunde derfore ere hoist vigtige, og De skal blive underrettet om samme, naar De igien modtager denne Ring; En anden Ring vil jeg i Nat sette paa Deres Finger, som, hvad der end hænder, skal i tilkommende Tider betegne vores Handlinger. Farvel saalænge, og udesbliv ikke; De har ved mig vundet en Kone, om endskjont jeg derved har tabt alle mine Forhaabninger.

Bertram.

En Himmel paa Jorden har jeg vundet ved at vinde dig!

(gaaer.)

Diana.

Og gib De længe maae leve for at takke Himlen og mig! Det maae De dog til Slutning giore — Min Moder har saa noiagtig forud fortalt mig hans paafølgende Omgangsmæade, som

om hun havde sadt i hans Herte; Alle Mandfolk, siger hun, bruge de samme Eder. Han har soerget paa at ville ægte mig, naar hans Kone er død; jeg skal altsaa blive foreenet med ham, naar jeg er begravet. Eftersom Mandfolkene ere saaledes bestafne, saa gifte sig hvem der hyster, jeg vil leve og doe som Pige. — Allene under denne Forstillelse tænker jeg det ingen Synd at bedrage den, som vil vinde uretfærdig.

(gaaer.)

Fierde Scene.

(Den Florentinse Peir.)

De To Franske Adelsmænd, og To eller Tre Soldater.

1. Adelsmand.

De har altsaa endnu ikke givet ham hans Moders Brev?

2. Adelsmand.

Jeg har overleveret ham det for en Time siden; det indeholder vist noget fardeles nærgaende, thi da han læste det, blev han bagester som et andet Menneske.

1. Adelsmand.

Man legger ham det meget vel fortient til last, at han har skildt sig fra saa god en Kone og indtagende Dame.

2. Adels-

2. Adelsmand.

I Besynderlighed har han paadraget sig Kon-
gens bestandige Unaade, der havde stemt sin God-
hed til at foresynde ham Lyksalighed. Jeg vil
fortælle Dem en Ting, men De maae ei lade sig
mærke med det ringeste til nogen.

1. Adelsmand.

Saa snart De haver sagt mig det, skal det
være dødt og hos mig begravet.

2. Adelsmand.

Han har forsørt en ung Pige her i Florents,
som Nygter udgav for Kydsheden selv, og i Mat-
tilfredsstiller han sin Lust med hende paa hendes
Eres Bekostning; han har givet hende sin Fa-
milie-Ring, og troer at have gjort en stor Gangst
ved denne ukydske Handel.

1. Adelsmand.

Nu, hvilke Kreature vi ikke ere, naar vi
maae raade os selv!

2. Adelsmand.

Blot vore egne Forrædere; og som det gaaer
med alle Forræderier, vi see dem gjerne opdage sig
selv, inden de naae deres afskyelige Maal. Saale-
des vil og han, der ved denne Leilighed stormer mod
egen Adel og Værdighed, visinok ved sin Overgivenhed
berede sin Undergang.

1. Adelsmand.

Er det ikke en Skindsel, at vi selv skal ud-
basunere vore egne utiladelige Hensigter? — Vi
skal da vel altsaa ikke nyde hans Selskab i Aften? —

2. Adels-

2. Adelsmand.

Ei forend efter Midnat. Thi han er sat
Steyne til den Tid.

1. Adelsmand.

Den er ei langt borte. Jeg vilde gierne,
han skulde være nærværende ved Forharet over sin
Selskabsbroder, saa at han kunde noje beregne det
hele Omfang af hans Dommeraft, hvori dette
Skabikken stod saa høit anfrevet.

2. Adelsmand.

Vi vil ei foretage noget med ham, inden
Greven kommer; thi hans Nærværelse maae være
den andens Svøbe.

1. Adelsmand.

I midlertid hvad har De hørt, at man taler
om Krigen?

2. Adelsmand.

Man siger at Fredsunderhandlingerne ere allerede
begyndte.

1. Adelsmand.

Nei, jeg kan forstikkre, at Freden allerede er
sluttet.

2. Adelsmand.

Hvad vil da Greven af Roussillon foretage?
Sil han reise videre, eller vende tilbage til Frank-
rig?

1. Adelsmand.

Jeg mærker af dette Spørgsmaal, at De ei
er hans Fortroelige.

2. Adels-

2. Adelsmand.

Det forbyde Himlen! — Jeg skulde da og
faae til Ansvar for en stor Deel af hans Hand-
linger.

1. Adelsmand.

Hans Kone lob for to Maaneder siden bort
fra sit Hjem, og foregav en Pilgrimsfart til den
hellige Jacobus. Hun fuldførte og dette andægtige
Foretagende i al Hellighed; men da hun der
opholdt sig, blev hendes spæde Natur et Nov for
Gremmessen. Om sider udstodt hun det sidste
kummerfulde Suk her i Livet, og vandrede til
Evighedens Land.

2. Adelsmand.

Har man og derom nogen sikker Efterret-
ning?

1. Adelsmand.

Hendes egne Breve bevidne den største Deel
deraf, som stadfæste Sandheden af hendes Historie
indtil hendes Dødsstund; og hendes Dod selv,
hvorom hun da ingen Anmeldelse kunde giøre,
bliver troværdig bevidnet af Stedets Sognepræst.

2. Adelsmand.

Har Greven faaet den hele Underretning om
alt dette?

1. Adelsmand.

Ja, tilligemed alle de særdeles Beviislighe-
der fra Punkt til Punkt, som alle stride for sam-
mes Virkelighed.

2. Adels-

2. Adelsmand.

Det gør mig hertelig ondt, at det vil glæde ham.

1. Adelsmand.

Hvor hæstig stræbe vi ei øste at forvandle vort Tab til Glæde!

2. Adelsmand.

Og hvor hæstig til andre Tider igien drukne vi ikke vore Fordele i Taarer! Den store Anseelse, som hans Tapperhed her har forhvervet ham, vil forfunkles hjemme ved ligesaa stor en Skam.

1. Adelsmand.

Vort Livs Bæv bestaaer af blandet Garn, godt og slet tilsammen: vore Dyder vilde hoffærde sig, om vore Feil ei tugtede dem; og vore Laster fortvible, om de ei blev pleiede af vore Dyder. (en Tiener kommer ind) Nu, hvor er din Herre?

Tieneren.

Han modte Hertugen paa Gadet, Herre, med hvem han tog en hoitidelig Afseend. Hans Grevelige Høihed vil i Morgen tidlig træde Reisen til Frankrike. Hertugen har givet ham Anbefalingsskrivelser til Kongen.

2. Adelsmand.

De ville være ham der høigen nødvendige om de endog virkelig vare mere anbefalende, end de ere.

Femte Scene.

De Forrige, Bertram.

1. Adelsmand.

De kan ei være for milde for Kongens Fortnelse. Der kommer Greven selv; Hvordan, min Herre, er det allerede over Midnat?

Bertram.

Jeg har i Nat besorget sexten forstellige Sager, hver paa en Maaneds Lengde, som ved Fortning dog fik en lykkelig Fortgang. Jeg har taget Afsted med Hertugen, sagt hans Beslagtede Farvel, begravet en Kone, og sorget for hende; skrevet til min Frue Moder, at jeg er paa Tilbagereisen, gjort Aftale med mit Reiseselskab; og imellem denne Mængde af Hoved-Førretninger, besorget mange mindre Nodvendigheder. Det sidste var det vigtigste, men som endnu ikke er tilendebragt.

2. Adelsmand.

Har Sagen mindste Vanskælheder, og Dere's Reise hersra er bestemt til i Morgen tidlig, saa maae De i Sandhed ret skynde Dem, Herr Greve.

Bertram.

Jeg meener Sagen er ei til Ende, da jeg befrygter herefter endog at faae noget at høre om den — Men skal vi nu ikke foretage Forhoret imellem den anden Gieb og Soldaten? Kom, lad os anstille Proven med denne nægte Metal; han har bedraget mig ligesom en tvekydig Spaa-mand.

S. f

Ber-

2. Adelsmand.

Bring ham nu frem, han har hele Natten sat
i Blokken, den arme Kidder.

Bertram.

Smaating! hans Hæle har vel fortient det ved
at bruge Sporene saalange. Hvorledes bør han
sig ad?

1. Adelsmand.

Blokken bær ham. Ellers græder han som
en Pige, der er kommet for Skade at udslaae sin
Mælk. Han har bigtet for Morgan, som han
holder for en Munk, alle sine Synder, lige fra
den Tid, han kan erindre tilbage, og indtil dette
nærvarende Uhæld i Blokken; og hvad tænker De
vel, at han har bekjendt?

Bertram.

Vel intet om mig, har han?

2. Adelsmand.

Hans Bekjendelse er skriftlig forfattet, og
den skal blive op læst i hans eget Paahor; om
Deres Höihed er deri indbegrebet, som jeg troer,
De er, saa måae De have Taalmodighed at høre
derpaa.

Sjuette Scene.

De Forrige, Parolles, Tolken og
Soldater.

Bertram.

Gid du saae en Ulykke din Skabhals! Han
kan dog ingen Ting sige om mig.

I. Adelssmand.

Eys! — Blindebukken kommer. — Portovar-
tarossa.

Tolken.

Han forlanger Torturen frem; hvad vil han
uden den bekende?

Parolles.

Jeg vil sige alt, hvad jeg veed uden Evang,
om I trykker mig som en Postei, skal jeg ei
kunne sige mere.

Tolken.

Bosco, Chimurcho.

I. Adelssmand.

Biblibinde, Chicurmurko.

Tolken.

De er en Naadig General. — Vor General
paalegger ham at svare paa hvad jeg skal tilspørge
ham efter min Forfært.

Parolles.

Ja, saa sandfærdig, som jeg haaber at leve.

Tolken.

Først forlang at vide af ham, hvor mandstærk
Hertugens Rytterie er. — Hvad siger han hertil?

Parolles.

Tem eller sex Tusende, men meget svage og
utienslighytige Folk; Tropperne ligge overalt adsprede,
og Ansørerne ere, paa min Troe og Ere, nogle
Stakler, saasandt som jeg usle haaber at leve.

Tolken.

Skal jeg saaledes forsatte hans Svar?

Parolles.

Ja gior det; Jeg vil tage Sakramentet der-
paa, hvor og naar De selv vil. Det er mig
uden Forstiel.

Bertram.

Hvilken Guds forgaaen Knegt er ikke det!

I. Adelsmand.

De tager Heil, Maadig Herre; det er Mon-
sieur Parolles, den herlige Krigshelt, som han
kaldte sig selv, der havde den hele Krigs-Theorie
i Knuden af sit Skjærf, og dens Praxis i Dop-
skoen af hans Kaarde.

Bertram.

Jeg vil ikke saa hastig igien fatte gode Tan-
ker om en Karl, allene fordi han holder sin Kaarde
blank, ei heller troe at han er fuldkommen i alt,
fordi han holder sig pyntelig.

Tolken.

Tolken.

Bel, det er antegnet.

Parolles.

Fem eller sex Tusende, sagde jeg; jeg vil tale Sandhed, eller saa mange omtrent. Skriv det, thi jeg vil ei sige andet, end hvad sandt er.

1. Adelsmand.

Han er Sandheden temmelig nær heri.

Bertram.

Men jeg bliver ham ingen Tak skyldig for Maaden, hvorpaa han beretter den.

Parolles.

Nogle arme Stakler, maae jeg bede De vil antegne.

Tolken.

Bel, det er opstrevet.

Parolles.

Jeg takker Dem ydmigst, min Herre; Sandhed er Sandhed, de ere ret nogle elendige Stympere.

Tolken.

Forlang at vide af ham, hvor sterk deres Godfolk er. — Hvad siger han dertil?

Parolles.

Paa Troe og Ere, min Herre, om jeg ei skulde leve længere end denne Time, saa vil jeg tale Sandhed. — Lad mig see, Spurio er hundrede og halvtredsindestyve Mand sterk; Sebastian ligesaa mange, Korambus ligesaa mange, Jacobus li-

gesaa mange; Gviltian, Kosmo, Lodovik og Gratii,
hvert to hundrede og halvtredindstyve; mit eget
Kompagnie, Chitopher, Baumond, Bentii, hvert
to hundrede og halvtredindstyve Mand; Saa at
den hele Slagtordning, friske og Skrænninger
iberegnede, besøber sig, saasandt jeg lever, ikke til
halvtredindstyve Tusende Hoveder, og Halvdelen
af samme kor dog ikke ryste Queen af deres Hitler,
med mindre de staae Fare for at ryste sig selv i
mange Stykker.

Bertram.

Hvad skal vi vel giøre ved ham?

I. Adelsmand.

Intet, uden at aflagge ham vor Taksigelse.
Spørgh ham nu om min Forsfatning, og hvorledes
jeg staaer anstrebet hos Hertugen.

Tolken.

Vel, det er optegnet. — „Du skal spørge
ham, om en vis Kaptein Dumain, en Frans-
mand, befinder sig i Leiren; hvorledes han er an-
seet hos Hertugen, hvad Tapperhed, Redeltghed
og Krigs-Erfarenhed han besidder; og om han ei-
tænker, det var mueligt ved gode vægtige Dukater
at forføre ham til at giøre Opstand. — Hvad
figer han hertil? — Hvad veed han desan-
gaaende?

Parolles.

Jeg udbeder mig, at jeg maae besvare hvort
Spørgsmaal særligt; spørgh mig om hver især.

Tolken

Tolken.

Kiender han den Kaptain Dumain?

Parolles.

Jeg kiender ham vel. Han var Dreng hos en Skoeflukke i Paris, hvor han blev jaget paa Doren, fordi han gjorde en Raadsherres taassede Pige frugtsommelig; et uskyldigt Stakels Faat, der kunde ei sige ham nei.

Bertram

(stil Dumain, der truer at ville staae ham).

Nei med Tilladelse, hold Deres Haand tilbage; endskont jeg veed at hans Hierne er forbrudt ved den første Tagsteen, der falder ned.

Tolken.

Vel, er den samme Kaptain i Hertugens Leir?

Parolles.

Saabidt jeg veed, er han der, saa stor en Kunshund han end er.

I. Adelsmand.

Nei, stir dog ikke saa forferdelig paa mig, vi vil snart faae noget at høre om Dem selv, Maadig Herre.

Tolken.

I hvad Anseelße staar han hos Hertugen?

Parolles.

Hertugen kiender ham ikkun som en fattig Officier af mit Kompagnie, og skrev mig forgangen Dag til om at staafe ham bort af Corpset. Jeg troer endog at jeg har det samme Brev i Kommen.

Tolken.

Oh, vi vil sage derefter.

Parolles.

Net oprigtig saa veed jeg det ikke vist, enten
det er der, eller trukket paa en Snor med de
andre af Hertugens Breve ligger i mit Telt.

Tolken.

Her er det nok, det er et Stykke Papiir;
skal jeg læse det for Dem?

Parolles.

Jeg veed ikke, om det er det samme eller ei.

Bertram.

Dor Tolke spiller sin Rolle godt.

1. Adelsmand.

Ganske fortreffelig.

Tolken læser:

"Diana, Greven er en Mar, har Guld
som Sand."

Parolles.

Det er ikke Hertugens Bres, min Herre.
Det er en Adbarsel til en ung rast Pige i Florents,
on vis Diana, at hun skal vide at tage sig i Agt
for en vis Greve af Roussillons Forførelser, der
er ret en naragtig lumpen Karl, og meget letfer-
dig. Jeg beder Dem, min Herre, leg det ned
igien.

Tolken.

Nei jeg vil, med Deres Tilladelse, læse det
først.

Parolles.

PAROLLES.

Min Meening dermed var meget redelig f
Henseende til Pigen; ihi jeg veed, at Greven er
en farlig og losagtig Knegt; han jager som en
Hvael efter Jonifruer, og opsluger al den smaae
Dngel han foretresser.

Bertram.

Du Galgenstrik! Skurk fra overst til ne-
derst.

Tolken læser Grevet:

Troe Ged og Løster ei, tag Guld og tøv ei længe:
Thi naar hans Lyft er syrt saaer du kun Snak
for Penge.

Slut Kisbet forud, om det efter skal bestaae,
Han siden gaaer derfra, du forud tage mage.
Og mørk, Diana, hvad en Krigsmand siger hende,
Man bruger vorne Mænd, og kysser unge Drenge.
Troe mig, forlad dig til, at Greven er en Nar;
Tag du ham forud vist, saa veed du hvad du har.

Din, estersom han tilsoer dig i dit eget Dre.
Parolles.

Bertram.

Han skal løbe Spidsrod hele Armeen igjennem
med disse Vers for paa sin Pande.

2. Adelsmand.

Det er Deres hengivne Ven, Herre, den
overordentlige Sprogkyndige, og den Vaabenmæg-
tige Krigsmand.

Bertram.

For kunde jeg fordrage altting uden en Kat,
men nu er han en Kat for mig.

Zolffen.

Jeg kan mærke, min Ven, paa Generalens
Ansigt, at vi blive nedsaget til at lade dig hænge.

Parolles.

Hør Himmelens Skyld, spar endelig Livet,
Hvordan det gaaer; ej fordi at jeg er juft bange
for at døe, men mine Synder ere saa mange,
at jeg gierne vilde anvende min ovriges Levetid til
Gud og Bedring. Kære, lad mig leve, om det
saa var i det føleste Hul, i Bolt og Jern, naar
jeg kun maae beholde Livet.

Zolfin.

Vi vil see til, hvad vi kan giore, isald han
vil gaae til oprigtig Bekjendelse. Altsaa, for at
komme til Kaptain Dumain igien — Han har nu
besvaret os i Henseende til hans Anseelse hos Her-
tugen, og hans Tapperhed. Men stig mig tillige,
om han er en retskaffen Mand?

Parolles.

Han vilde, min Herre, stiele Dem et *) Eg
ud af et Kloster: og i Roverie og Voldforeller giver
han selv Næssus (** slet intet efter. Han gør
sig

^{*)} Det vil sige: han stieler alt, endog de ringeste Ting,
om deg end var paa det helligste Sted.

^{**) Centauren Nessus tilbød Herkules at viste bringe hans Dejanira over Floden Evne, og da han var kommet vel derover med hende, vilde han bortføre hende; men Herkules stod ham ihiel med en Pil.}

sig ingen Slave af at holde sin Ged; men i at bryde den er han sterkere end Herkules. Han kan lyve med saadan Herdighed, at man skulde tænke, han holder Sandhed for Mar. Hylderie er hans bedste Dyd, thi han drifker sig gierne saa fuld, som et Svin; og i hans Sovn gior han lidet Fortraed, uden det skulde være Sengeflæderne under ham: men man kiender hans smukke Egenstaer, og legger ham gierne paa Straae. Jeg veed kun lidet mere at sige om hans Retskaffenhed. Han har alt det en retskaffen Mand ikke skulde have; men hvad en retskaffen Mand skulde have, deraf har han aldeles intet.

I. Adelsmand.

Jeg begynder at holde af ham for det.

Bertram.

For denne Afskildring paa din Retskaffenhed?
— Jeg for min Deel onsker ham Pokker i Bold;
han bliver mig jo længere jo mere en Kat.

Tolken.

Hvad kan han sige os om Hans Krigs-Erfarenhed?

Parolles.

I Sandhed, min Herre, han har været Trommestager hos de Engelske Tragedie-Spillerer; belyve ham vil jeg ikke, og flere af hans Krigsbedrivter kiender jeg ikke, undtagen han havde den Ære der i Landet at være Officier paa et Sted,

Sted, hos dem kaldet Mile-End *), for at lære dem at formere Lintierne. Jeg vil gierne lade Manden vedersares al den Ære jeg kan, men her om har jeg ingen videre Forsikring.

1. Adelsmand.

Han er saa overordentlig stor Skurk, at intet uden hans Sieldenhed kan redde ham.

Bertram.

Gid han faae al Ulykke! han er for mig altid en Kat.

Tolken.

Da hans Egenstaber ere af saa lidt Værd, behøver jeg vel ikke at spørge, om han ved Guld lod sig forsøre til Opstand?

Parolles.

Oh! min Herre, for en god Tomark var han i Stand til at sælge sin Saligheds frie Lehn med samme Arverettigheden, udelukke alle Slægtinge fra Ødel, og bestandig Arvesølge til evig Tid.

Tolken.

Hvad er hans Broder, den anden Kaptain Dumain?

2. Adelsmand.

Hvorfor skal han og spørge om mig?

Tolken.

*) Mile-End er et Hospital og Arbejdshus i London. File, betyder baade et Geleed Soldater, saa og en Kraad. The doubling of Files kan deraf ligesaavel betyde Geledernes eller Liniernes Fordobling i en Krigshær, som og Kraadernes Fordobling i det virkelige Toi; hvortil her uden Kvivl sigtes.

333. 1614.

Tolken.

Hvad er det vel for Person?

Parolles.

Netop en Krage af samme Nede; ikke ganske
saa stor som den første i det Gode, men en stor Deel
større i alt hvad der er ondt. En ulige feigere Karl
end hans Broder, endstikt hans Broder agtes for
en af de bedste, der vel kan gives. Paa Flugten
renner han forbi en Losber; men skal han rykke
frem, saa kryber han affsted som en Snegl.

Tolken.

Dersom man vil spare ham Livet, vil han
da paataage sig at forraade Florentinerne?

Parolles.

Ja, og tillige Ansøreren for Rytteriet, Gre-
ven af Roussillon.

Tolken.

Jeg vil hviske til Generalen, og høre hans
Betænkning.

Parolles (sør sig).

Aldrig mere vil jeg have med Trommen at
bestille. Fanden tage alle Trommer! allene for at
skaffe mig et Slags Skin af Fortieneste, og be-
drage den unge losagtige Knegt Greven i sine
Tanker om mig, har jeg løbet ind i alle disse Fa-
rer; dog hvem skulde vel have formoder noget
Baghold der, hvor jeg blev grebet?

Tolken.

Tolken.

Der er ingen ~~N.~~ning for ham, Herre, han
maae dse. Generalen siger, at den, der saa for-
ræderst har opdaget sine egne Krigskameraters
Hemmeligheder, og berettet slige Skindigheder om
Folk, der holdes i stor ~~Ere~~, er et gaafste uverdig
og udnestigt Menneske i Verden; derfor maae han dse.
Kom Skarprettet, og hug ham hans Hoved af.

Parolles.

O, Gud! min Herre, lad mig leve, eller
dog i det mindste see min Død.

Tolken.

Det skal han. Og tag nu Afsted med alle
gode Venner. (lopende ~~klædt~~ fra ~~Dinene~~) Saa, se
sig nu om, kiender han nogen her?

Bertram.

God Morgen, ædle Kaptain.

2. Adelsmand.

Underdanige Tiener, Herr Kaptain Parolles.

1. Adelsmand.

Jeg ønsker al Velgaaende, ædle Kaptain.

2. Adelsmand.

Herr Kaptain, besaler De at jeg skal hilse
Herr Lafeu fra Dem? Jeg agter mig til Frank-
rige.

1. Adelsmand.

Gedste Kaptain, vil De ikke have den Godhed
at give mig en Kopie af de samme Vers, De skrev
til Diana, betreffende Greven af Roussillon? Der-
som

som jeg ei var saa feig en Karl, skulde jeg astvinge
Dem samme; men faer nu vel!

(de gaae)

Tolken.

Det er ude med Dem, Kaptain, og nær ved
Oplosningen; kun Deres Skierf allene har endnu
en Knude tilbage.

Parolles.

Hvem kan vel og bestaae mod en heel Komplot?

Tolken.

Var De nu i Stand til at opdage et Land,
hvor der kun gaves Fruentimmer, der havde paas-
draget sig ligesaa megen Skam, kunde De ret
blive Stamfader for et ganske usorskammet Folk. Lev
vel, kiære Herré, jeg reiser og til Frankrig, vi
vil vist tale om Dem der.

(gaaer.)

Syvende Scene.

Parolles.

Parolles.

Himlen være dog lovet, hvordan det gaaer.
Havde jeg et stolt Hierte, saa vilde det briste her-
ved. Kaptain vil jeg ikke være, men jeg vil æde
og drikke og sove saa sot, som trods nogen Kapt-
tain. — Jeg er dog Karl for at slaae mig igennem
Verden endnu, hvor ret og slet jeg er; enhver,
der veed med sig selv at han er en Storpraler, maae
befrygte samme Skiebne; thi det skal ei slaae Heil
at en Stryder til Slutning hafndes at være en Esel.

Eros

— Torrust Kaarde! kisne blussende Rodme! Og
Parolles leve høit i sin Ekiendsel. Gior du din
Lykke ved dine Narrestreger, siden du endelig er
giort til Mar. Der er Middel og Udveie for enhver
levende Moders Siel. Jeg vil forsøie mig efter Dem.

(gaaer.)

Ottende Scene:

(Enkens huus i Florents.)

Helena, Enken, Diana.

Helena.

Før at hun tydelig kan see, at jeg ei har
handlet uret imod hende, skal en af de sørste
Hyrster i Kristenheten være min Borgen, for hvis
Chrone jeg nødvendig maae knæle, førend jeg kan
fuldbringe mine Hensigter. Der var en Tid, da
jeg gjorde ham en foronsket Dieneste, ligesaameget
værd, som hans Liv: For hvis Skyld Erkiendt-
lighed vilde bevæge den blindthaarde Tartars Hierte
til at overslyde af Taksigelse. Jeg er tilstrekkelig
underrettet om, at Hans Kongelige Hoihed er i
Marseille, hvorhen vi skal have bequem Befordring.
Hun maae vide, at man holder mig for død; og
at min Mand ved Troppernes Adskillelse drager
hiem, hvor vi ved Himsens Hielp, og Kongens,
min Maadige Herres, Tilladelse skal ankomme for
al Forventning.

Enken.

Smukke Frue! vær forvisset om, at De al-
drig havde en oprigtigere Tienerinde, som med større
Welbehag antog sig Deres Ansiggender.

Helena.

Helena.

Ei heller De, Madam, en Veninde, hvis Tanker mere redelig arbeide paa at besonne Deres Kierlighed. Lovl ei om, at jo Himlen ved mig har bestemt Deres Datter en Medgift, ligesom den har udkaaret hende til at være det Redstab, der skal forhjelpe mig til en Mand.— Men hvor besynderlige ere ikke disse Mænd, der kan giøre saa behageligt Brug af hvad de hader, naar De med deres Velhyster i Tilstid til bedragne Tanker besmitte den hegsorte Nat. Saaledes giøre Lysterne sig til gode med hvad de væmmes ved nærværende, naar de i Stedet for det tænke sig noget fraværende. Men mere derom siden. — De, min Diana, maae endnu udstaae noget for min Skyld under min ringe Ansørel.

Diana.

Om endog, Frue, Deres Fordringer angik Død og Ere, taaler jeg villig for at være Dem til Velbehag.

Helena.

Jeg beder Dem endnu om at have Taalmoodighed. Tiden vil engang medbringe Sommer, da Rosenhækene skal have Blade saavel som Tornet, og blive ligesaa yndige som skarpe. Vi maae nu afsted, vor Vogn staaer bered, og Tiden fordrer Tilsferdighed. Maar Enden er god, er altting godt; Enden er det som kroner Værket. Hvordan altting gaaer, er det Udsaldet der bestemmer vor Noes.

(De gaae.)

Niende Scene.

(Noussillon i Frankrig.)

Grevinden, Lafeu, Henrik.

Lafeu.

Nei, nei, Deres Son blev forført af det op-
stadsede Modejunker, der med sin gemene Saffran *)
vilde have besmittet vor hele Nations ubagede Ung-
dom. Deres Svigerdatter skulde endog denne Time
have levet, og Deres Son her hiemme ved Kongens
Raade bragt det videre, hvis den rødfæstede
Humleshue ei havde været, som jeg nu taler om.

Grevinden.

Jeg skulde ønske, at han aldrig havde kendet
ham, thi det lagde den dydigste Pige i Graven,
som nogensinde var skabt til Naturens Ære: om huit
havde været en Deel af mit eget Kjod og Blod,
og kostet mig en Moders første Smærter, kun-
de jeg aldrig have haft en mere rødfæstet Kierlig-
hed til hende.

Lafeu.

Det var en fortreffelig Dame, ja ret en for-
treffelig Dame. Vi maae vel skære tusende Salater,
inden vi kan trefse for ligesaadan en Urt.

Henrik.

*) Hermed sigtes til den da værende Mode, da man
brugte at stive Baand og Manchetter med gnuul
Stivelse, saavel som og at overstryge Kager og Po-
steier med Saffran.

Warburton.

333. 1616

Henrik.

I Sandhed, min Herre, hun var den sode
Majoran i Gallat, eller rettere *) Fromheds-
Urten Rude.

Lafeu.

De hører jo ei til Gallat-Urterne, Losse,
de ere jo for Mæsen.

Henrik.

Jeg er ingen stor Neb uchadnesar, Herre! jeg
har ei nogen Forstand paa Græs.

Lafeu.

Hvad giver du dig vel selv ud for, en
Skielm eller en Æar?

Henrik.

Før en Æar, Herre, til Konernes Tieneste,
og en Skielm til Mændenes.

Lafeu.

Hvi saa, forklar dig noiere.

Henrik.

Jeg vilde gierne bestuppe en Mand for hans
Kone, og giøre hans Tieneste.

G g 2

Lafeu.

*) Den Urt Rude kaldes i England af Landfolkene
Herbe of grace, Maades, eller Fromheds-Urt, efter-
som de Romerskhatolke Geistlige fornemmelig blan-
dede denne Urt i den Drif, som de ved Exorcismus
gave de besatte at drifke, hvilket gemeenlig fede om
Søndagen for den hele forsamlede Menighed.

Warburton.

Lafeu.

Paa den Maade var du og virkelig en Skielm
& hans Tieneste.

Henrik.

Og jeg vilde gierne give hans Kone min Kappe,
Herre, og giore hende Tieneste.

Lafeu.

Jeg vil underskrive for dig, du er baade en
Skielm og en Nar.

Henrik.

Til Deres Tieneste.

Lafeu.

Nei, nei.

Henrik.

Ei min Herre! kan jeg ikke tiene Dem, saa
kan jeg tiene ligesaet stor en Fyrste, som De er.

Lafeu.

Hvem er da det, en Frankemand?

Henrik.

I Sandhed, min Herre, han har et Engelst
Navn, men hans Physionomie er mere i Moden
i *) Frankrig end hos os.

Lafeu.

Hvilken Fyrste er det?

Henrik.

*) De Franze ere i Almindelighed brunere og mere
mørkladne af Ansigtssarve.

— — — — —

Henrik.

Den sorte Fyrste, min Herre; alias Mørkhe
dens Fyrste, alias Fanden.

Lafeu.

Holdt, der har du denne Pung; jeg giver dig
det ikke for at løkke dig fra din Herre, som du
taler om. Forlad ei hans Dieneste.

Henrik.

Jeg er, min Herre, selv fra en Skovogn,
ja var altid en stor Elster af megen Varme; og
den Herre, jeg taler om, holder bestandig en god
Ild; Men eftersom han er denne Verdens Fyrste,
maae vel Adelen blive ved hans Høf. Jeg vælger
hellere Huset med den trange Port, som jeg tænker
at være for siden for Pomp og Pragt at gaae ind
igienem: nogle enkelte, der ydmige sig, kan det vel
lykkes, men de fleste vil være for sm og kuldskiar,
og de vælge hellere den blomstrende Wei, der fører
til den brede Port og den store Ild.

Lafeu.

Gaae nu din Wei, du begynder at feede mig,
og jeg figer dig det i Tide, af Marsag at jeg ikke
vil legge mig ud med dig *).

Henrik.

Jeg takker for god Efterretning.

(gaper.)

G 9 3

Lafeu.

* Her maatte et Par uoversættelige Udtryk udelades,
der ei ere af nogen Betrydenhed.

Lafau.

En forslagen Knegt er det.

Grevinden.

Min Mand, der er død, havde megen Spøg med ham. Efter hans Anbefaling bliver han her, hvilket han tænker giver ham Fribrev paa at være uforstørret; han har ei heller nogen bestemt Forretning, men gaaer hvor han vil.

Lafau.

Jeg kan godt side ham. — Jeg var nu just i Begreeb med at ville fortælle Dem, siden jeg hørte den gode Frues Dod og at Deres Herr Son er paa Hjemreisen, at jeg har bevæget Kongen, min Herre, til at tale til Bedste for min Datter, hvilket han og i begges Mindreaarighed, af egen naadige Grindring, selv først bragte i Forstag. Hans Höihed har lovet mig at ville giøre det, og lade fare den Unaade, han havde fattet mod Deres Son, hvortil intet er tienligere. Finder det, Naadige Frue, Deres Biefald?

Grevinden.

Mit fulde Biefald, min Herre; og jeg ønsker det lykkelig iværksat.

Lafau.

Hans Kongelige Höihed forsvier sig hid fra Marseille med det allersnareste, saa frist og rørig, som han kun havde talt de tredive; han vil være her i Morgen, eller og jeg er bedraget af en Person, der i slige Begivenheder sielden feiler.

Grev-

333. LEJEN

Grevinden.

Det fornøier mig dog, at jeg kan haabe at
see ham forend jeg doer. Jeg har faaet Breve,
der melde, at min Son vil være her i Aften.
Dersom jeg maae bede, ønsker jeg at De vilde for-
blive hos mig indtil De indtresser.

Lafeu.

Jeg stod nu just og tænkte paa, Frue, hvor-
ledes jeg selv paa den antageligste Maade kunde
anmode Den derom.

Grevinden.

De behøver kun at benytte Dem af Deres
velansændige Frihed.

Lafeu.

Jeg har ofte været saa dristig at ansee den
som en Nettighed; men jeg takker Himlen for at
jeg dog endnu er i Besiddelsen deraf.

Tiende Scene.

De Forrige. Henrik.

Henrik.

Oh! Frue, Deres Son, min Herre, er hist
nde, og han har et Fløjels Plaster paa Ansigtet;
om der er en Skramme derunder eller ei, maae
Plasteret vide, men det er et deiligt Fløjels Plaster;
paa hans vensire Kind har han endnu halvandet
Haar, men den høire er ganske bar.

Grevinden.

En Skramme faaet med Ere, eller en ærefuld Skramme, er et godt Erestegn. Saa er det og uden Twivl hermed.

Henrik.

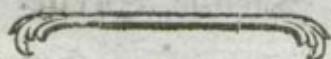
Men det er rigtig et karboneret Ansigt.

Lafseu.

Lad os gaae hen, og see Deres Son; jeg længes efter at tale med den ødle unge Kriger.

Henrik.

Virkelig, der er et heelt Dosin af dem, der alle have skionne Hatte og de allerdeiligeste Fær, de bukke med Hovedet, og nikke til alle og enhver.

Femte Aet.

Første Scene.

(Hosset i Marseille.)

Helena, Enken, Diana, To Dierere.

Helena.

Denne hastige og besværlige Reise haade Dag og Mat maae nødvendig have svækket Deres K्रæs-ter; men det er nu overstaet. Og siden De in-
gen Forstiel har giort imellem Dag og Mat, men
overvundet Deres Krons Svaghed for mit Anlig-
gendes Skyld, saa giver Dem nu tilfreds. Er-
fiendtlighed er derfor saa dybt indprentet i mit
Hierte, at intet skal kunne udslette den. — Jen
lykkelig Tid —

Anden Scene.

De Forrige, En Adelsmand.

Helena.

Denne Person kunde forstaffe mig Adgang til
Kongen, om han vilde giore sit Bedste. — Die-
nerinde, min Herre!

Adelsmanden.

Deres Liener, Madam.

Helena.

Teg har tilforn seet Dem, min Herre, ved
Hoffet i Frankrig.

Adelsmanden.

Teg har undertiden opholdt mig der.

Helena.

Teg formoder, min Herre, at De endnu fuldkommen svarer til Rygtet om Deres Godhed. Og derfor tor jeg, tilskyndet af de meest drivende Bevægegrunde, alle sommelige Omstændigheder til-
sidesat, strax formaae Dem til Udøvelsen af Deres gode Egenskaber, hvorfør jeg skal altid blive tak-
nemmelig.

Adelsmanden.

Hvad er Deres Begiering?

Helena.

At De vil behage at overgive Kongen denne hdmnyge Ansøgning, og at jeg understøttet ved De-
res formaende Anseelse maae forhielpes til at
blive inladt for ham.

Adelsmanden.

Kongen er nu ikke her.

Helena.

Ikke her, min Herre?

Adels-

Adelsmanden.

Nei i Sandhed. Forrige Aften tog han herfra, og det med større Tilferdighed end sædvanlig.

Enken.

Oh, hvor har vi ei spildt vor Noie!

Helena.

Maar dog Enden er god, er alting godt; hvor ugunstig end Leiligheden og Omstændighederne ere os! Maae jeg spørge, hvor reiser han hen?

Adelsmanden.

Formodentligen og saavidt jeg veed til Rousillon; sammesteds hen, som jeg nu og agter mig.

Helena.

Jeg udbeder mig, min Herre, af Dem, da De uden Lovol forend jeg vil faae Kongen at see, at De vil bede Hans Majestet naadig at optage dette Papiir; hvilket, jeg formoder, ei skal indbringe Dem nogen Skam, men heller Tak for UImagen. Jeg skal selv komme efter saa hastig, som Omstændighederne vil foere og tillade.

Adelsmanden.

Det vil jeg gierne giøre for Dem.

Helena.

Og De skal see, at man vil vise sig Dem Takkyldig, om De ei ellers skulde have videre Gavn deraf. — Vi maae nu begive os til vor Wogn. Afsted, afsted; ingen Forhaling!

(de gaae.)

Tredie Scene.

(Rousillon.)

Henrik , Parolles.

Parolles.

Min gode Monsieur Lavatch, overlever Herr Læsen dette Brev; Jeg havør tilforn nok været bedre bekjent med dig, da smukke Klæder gjorde mig Selskab; Men nu er jeg blevet ilde besmurt i Fortunas Morads og har en stærk lugt af hendes stærke Unaade.

Henrik.

Virkelig Fortuna's Unaade er vist hæfällig, dersom den lugter saa stærkt som han taler om. Jeg vil for Eftertiden ingen Fisk mere spise med Fortuna's Sauce. Gaae tilside, lad mig ei have Vinden af dig.

Parolles.

Nei, han behøver juist ikke at tilstoppe sin Næse; Jeg talte kun i en Metaphor.

Henrik.

Min Troe, dersom nogens Metaphor stinker, saa stopper jeg Næsen for enhvers Metaphor. Kære, holdt sig til Siden.

Parolles.

Vær saa god at overlevere dette Papiir for mig.

Henrik.

133. 1691.

Henrik.

Fy! Kom mig ei for nær; at give en Adelsmand et Papiir fra Lykkens Matsol! — Men seer der kommer han selv.

Fjerde Scene.

De Forrige, Læseu.

Henrik.

Her er en Knurren af Fortuna's Kat — dog ei en Desmerkat — der er faldet i hendes Unaades solede Fjeldepark, og, som den siger, er meget ilde tilsmurt. Jeg beder Dem, Herre, brug Karpen ester eget Behag, thi den ligner meget en Stakkels forfalden, spidssindig, naragtig, skielmst Skurk. Jeg ynsker hans Uheld med mine trostefulde Smil, og overlader ham til Deres Maade.

Parolles.

Min Herre, jeg er en Mand, som Fortuna grusom har forkradset.

Læseu.

Og hvad kan jeg giøre dertil? Det er nu for silde at beklippe dens Negle. Hvad skielmst Puds har De spillet Fortuna, eftersom hun vilde kradse Dem, der dog i sig selv er en god Dame, og vil ikke at Skilmere længe stal tribes hos hende? Der har han nogle Skillinger: Lad Retfærdigheden saa giøre ham og Lykken igien til Venner. — Jeg har andre Forretninger.

Parolles.

Parolles.

Jeg beder Dem, Maadig Herre, endnu kun
at høre et eneste Ord.

Lafeu.

Han trygler endnu om en eneste Styver: vel,
den skal han faae, behold sit Ord for sig selv.

Parolles.

Mit Navn, min gode Herre, er Parolles.

Lafeu.

Han beder da altsaa om mere end et Ord. —
Ei, for en Usærd! giv mig sin Haand. Hvor
gaaer det med Trommen?

Parolles.

Oh, min gode Herre! De var den første,
der fandt mig.

Lafeu.

Nei, min Troe, var jeg det! Og jeg var
og den første, ved hvem du blev forloren.

Parolles.

Det paaligger Dem, min Herre, at bringe
mig i Maade igien, thi De bragte mig derudaf.

Lafeu.

For en Ulykke, Knegt! Vil du tillegge mig
paa engang baade Guds og Fandens Bestilling?
Den ene tager dig til Maade, den anden stiller dig
ved den. — Nu kommer Kongen, jeg hører det
paa hans Trompetere. — Han kan nærmere høre til
mig; jeg talte om ham forrige Aften. Endstien
han

han er en Gieb og en stor Skurk, skal han dog ikke sulde; kom og folg med.

(De gaae.)

Parolles.

Nu Gud være lovet!

Femte Scene.

Kongen, Grevinden, Lafeu, De To Franske
Adelsmænd. Folge.

Kongen.

Vi tabte en Juvel i hende, som gør os meget fattigere i vor egen Agtelse. Men Dereß Son var og som forvildet, der ganske manglede Følelse for hendes store Værd.

Grevinden.

Det er nu forbi, min Konge. Og jeg beder Dem at ansee det, som en Naturens Udsævelse i Ungdommens Hede, naar Olie og Ild opbrændende bemestrer sig Tornustens Magt, og bryder ud i Luer.

Kongen.

Min ærede Grevinde! jeg har tilgivet alt og forglemt alt; enskint min Hævn var høit opspendt mod ham, og ventede kun paa Dieblifiket til at springe los.

Lafeu.

Dette maae jeg dog give mig den underdanige Frihed at sige; den unge Greve tilføiede Dereß Kongelige Høihed, hans Moder, og sin Gemahlinde

inde den største Krankelse, men dog sig selv den betydeligste Skade. Han mistede en Kone, hvis Skionhed slog den stoltesset Syn med Beundring; hvis Tale indtog alles Øren; hvis yndefulde Guld-kommuneheder endog de Hierter, som skyede ethvert Aag, hyldede som sin Behersterinde.

Kongen.

Hvad der er tabt, bliver ved dets Berommelse desto kærere for Grindringen. Vel — kald ham Hid; Vi lade os da forsone: og det første Syn skal dræbe al Igientagelse af det forbiggangne. Lad ham ei bede os om Forladelse; hans store Forseelse er død, og dybt under Forglemmelsen vil vi begrave dens rygende Levninger. Lad ham nærme sig som en Fremmed, ei som en Forbryder; og underret ham om, at dette er vor Willie.

Adelsmanden.

Det skal skee, min Konge.

9d

(gaaer.)

Kongen.

Hvad siger han angaaende Deres Datter? Har De talst med ham derom?

Lafeu.

Hans hele Person er i den Fald afhængende af Deres Kongelige Høiheds Godtbefindende.

Kongen.

Da skal Partiet blive sluttet. — De indløbne Greve indeholde meget til hans store Berommelse.

Siette Scene.

De Forrige, Bertram.

Kafeu.

Han seer fornøjet ud derover.

Kongen.

Jeg ligner ei mere nogen Godveirs dag, thi Soelskin og Hagel sees ofte paa engang hos mig: Men nu skal de fordeelte Skyer give Vei for de klareste Straaler; kom altsaa kun frem, thi Himlen er allerede opklaret.

Bertram.

Forlad mig, dyrebare Monark, min dybe fortroedne Brøde!

Kongen.

Alt skal nu da være godt igien: ei et Ord mere om den forløbne Tid. Lad os grieve den nærværende forfra, thi vi er nu til Aars, og Tidens umærkelige, sagtfærdige God stieler sig paa vores hastigste Anlæg, inden vi kan iværksætte dem. — Du erindrer dig vel denne Adelsmands Datter?

Bertram.

Overmaade vel, min Konge. Fra Begyndelsen faldt mit allerførste Valg paa hende, forend mit Hjerte endog vovede at giore Tungen til sin alt for dristige Herold. Og da mine Blikke meest uafvendelig vare fæstede paa hende, opstillede Foragt sit haansulde Glas for mig, som vanskabte ethvert Skjønheds Træf, udskiemmede den smukke

Ansigtsfarbe, eller forestillede den som forfalsket, udstrakte eller sammendrog alle Forhold og udgjorde saaledes den højeste Gienstand: deraf kom det, at hun, som enhver berommede, og som jeg selv, siden jeg tabte hende, haver elsket, var i mine Hine det Stov, der smertede dem.

Kongen.

En god Utdskyldning — at du elsker hende udstryger mange Summer af dit store Gieldsbrev; men Kierlighed, der kommer for sildig, ligesom en angerfuld og Synderen forseent tilbragt Raade, forvandler sig til sorrigfuld Fortrydelse, der raaer paa, at det var godt, som er borte. Vor overilende Ubesindighed legger ringe Agtelse paa vigtige Ting, som vi besidde, og bestuer dem ej rigtig, førend vi see deres Grav. Vor Misnöelse, ubillig mod os selv, bereder osie vore Venners Fal, og bagefter begræder deres Stov; Naar da vor egen Kierlighed opvaagner, forferdes den ved at see, hvad der er skeet medens den bestiemede Awind omsider har lagt sig til Hvile. Dette være den yndige Helenas sidste Sorgesang, og saa forglemme vi hende! — Gior nu den skionne Magdalena din Kierligheds Erflæring; Vedkommendes Samlykke har du, og her vil vi opholde os for at bivaane vor Enkemands anden Bryllupsdag.

Grevinden.

Hvilken du o, Himmel! forleene en større Belsignelse, end den første, eller og ophor i mig Natur, førend de indgaae nogen Foreening!

Lafæu.

Nu kom, min Son, i hvem mit Huses Navn
skal blive antegnet, giv mig et Elskovs-Pandt, der ved
sin Tryllekraft kan opvække min Datters Hyrighed, og
formaae hende til storre Silferdighed. — Ved mit gamle
Skæg og hoert Haar deri, var ei Helena, som nu
er død, en yndig Skabning! (Bertram giver ham en Ring)
Saadan en Ring som denne var det, da hun sidste
Gang tog Afsted fra Høfset, jeg saae paa hendes
Finger.

Bertram.

Denne var aldrig hendes.

Kongen.

Nu, lad mig see den. Thi mine Dine vare
øfste, i det jeg talede, fæstede paa den. — Denne
Ring var min, og da jeg gav Helena den, lovede
jeg hende, om noget ugunstigt Silfælde skulde giøre
hende trængende til Hielp, at jeg vilde biesaae
hende, naar dette Legn blev mig foreviist. — Havde
du Hierte til at berove hende det, hvorpaa hen-
des største Sikkerhed beroede?

Bertram.

Min Maadigste Fyrste! uagtet De behager
at ansee den derfor, saa har denne Ring dog al-
drig tilhørt hende.

Grevinden.

Son, jeg har saasandt jeg lever seet hende
høre den. Og hun holdt den saa dyrebar, som
hendes Liv.

Lafey.

Jeg er forsikkret om, at jeg saae hende
hære den.

Bertram.

De tager Feil, min Herre, hun har aldrig
seet den nogensinde. — I Florents blev den nedka-
stet til mig af et vindue, indsvobt i et Stykke
Papiir, der indeholdt dens Navn, der lod den
falde. Hun var af Adel, og troede, jeg var
ubunden, men da jeg underskrev min Lykke, og
fuldkommen underrettede hende om, at jeg ei funde
indlade mig paa den Eresbane, hvortil hun aab-
nede mig Adgang, beroeligedes hun omsider, skont
vanstelig, og vilde aldrig tage Ringen igien tilbage.

Kongen.

Plutus selv, der kiender alle de skulste Tings
Bestanddele og Frembringelser, har ingen større Kund-
stab om Naturens Hemmeligheder, end jeg om
denne Ring. — Den tilhørte mig, den var Helena's,
hvem der end gav dig den: altsaa dersom du ei
vil tilstaae, at du er ganske fremmed for dig selv,
da betiend, at den var hendes, og ved hvilket haardt
Evangsmiddel du sik den hende afnødet. Hun kaldte
alle Helgene til Bidne paa, at hun aldrig vilde tage
den af sin Finger, med mindre hun gav dig den
selv i hendes Seng, hvor du aldrig er kommet,
eller tilstikkede os den i et stort Ulykkes Tilfælde.

Bertram.

Hun har vist aldrig seet den.

Kongen.

Kongen.

Du taler usandferdig, saasandt jeg har min
Ere før! Du opvækker mistænkelige Bekymringer,
som jeg gierne vilde udelukke; skulde det kunne
bevises, at du var saa umenneskelig — det kan
vel aldrig ske — og dog veed jeg ikke — du
havde et dodeligt Had til hende, og hun er død;
hvilket ingen King mere kunde komme mig til
at troe, end Synet af denne samme King, med
mindre jeg selv havde tillukt hendes Dine. Fører
ham bort! (Vagten bemægtiger sig Bertram) De fore-
gaaende Beviisligheder, hvordan end Sagen udsal-
der, skal have siden Grund til at bebreide mit
Misstanke, i det jeg ugrundet har sat alt for siden
Misstanke til ham. Afsæd med ham! — Vi vil
nuhere tage denne Sag under vor Betragtning.

Bertram.

Dersom man skal kunne bevise, at denne
King var hendes, saa skal man ligesaa let bevise
at jeg som Mand har havt Omgang med hende
i Florents, hvor hun dog aldrig har været.

(Bertram gaaer bort under Vagtens Bevogtning.)

Kongen.

Afskyelige Forestillinger oprinde i mine
Tanker!

Sybende Scene.

De Forrige, En Adelsmand.

Adelsmanden.

Naadigste Konge! jeg veed ei om De vil
lasse mig eller ikke. — Jeg overbringer her
en Ansgning fra en Florentinerinde, som, fire
eller fem Stationer tilbage, vilde have kommet
for sildig til sels at overrefke den. Jeg paatog
mig det, formaaet dertil af den Ansgendes Undig-
hed og bevaegende Tale, der dog nu; saavidt jeg kan
formode, selv maae være ankommet. Efter Anseelse er
Hendes Anliggende af Vigtighed, og hun tillende-
gav mig, ligesaac fort som behagelig, at det an-
gik Deres Majesiet ligesaavel som hende selv,

Kongen

(leser Brevet)

"Paa hans mange Forsikringer om Aegteskab,
naar hans Kone døde — Jeg rodmær ved
at sige det — overgav jeg mig. Nu er
Greven af Roussillon blevet Enkemand, hans
Løster ere min Borgen, og jeg har betroet
ham min Ere. Han drog hemmelig bort
fra Florents uden at tage Afsneed, og jeg
folger ham til sit Fædreneland for at haandt-
hæve min Ret. Forhielp mig til den, o
Konge! thi det beroer paa Dem; ellers tri-
umpherer en Forfoerer, og en Stakkels Pige
bliver ulykkelig."

Diana Capulet.

Lafey.

Læseu.

Jeg vil kisbe mig en Svigerson paa Markedet, og tolde for ham *). Den Herre skister jeg nu ikke om.

Kongen.

Himlen har ret viist dig sin Gunst ved denne Opdagelse. Ophold de Sogende: hastig, bringer Greven tilbage. — Jeg er meget bange for min Frue, at Helena paa en skammelig Maade er herovet Livet!

Grevinden.

Saa lad Gierningsmanden faae sin vel for tiente Lon.

Kongen.

Jeg undres over (til Bertram, som føres ind af Bagten) Greve, at Fruentimmerne forekomme Dem saa affyelige, og at De flyer dem, saasnart De har givet dem Troestabs-Lofte, og dog alligevel vil gifte sig — Hvad er det for et Fruentimmer?

H h 5

Ottende

*) Det var brugeligt at betale Kold paa Markedet for Heste, hvorved Kioberen blev forsikret sin Ejendoms Ret imod den forrige Besidder, om Hesten igien skulle blive bortstaalet.

Grev.

Ottende Scene.

Enken, Diana, De Forrige.

Diana.

Jeg er en ulykkelige Pige fra Florents,
Naadigste Konge, der nedstammer fra den gamle
Capulets Familie. Mit Anliggende er Dem, som
jeg hører, allerede bekendt; De veed da og
saa tillige hvorvidt jeg bor beklages.

Enken.

Jeg er hendes Moder, min Konge, hvis Al-
der og Ære side begge under den Sag, hvorover
vi klage, og begge Dele skal uden Deres Hielp
gaae forloren.

Kongen.

Kom hid, Greve! Kiender De disse Gruen-
immer?

Bertram.

Min Konge, jeg hverken kan eller vil nægte,
at jeg ikke skulde kiende dem. Har De ellers
noget at klage over mig?

Diana.

Hvorfor anstiller du dig saa fremmed mod
din egen Kone?

Bertram.

Hun har aldrig været min, Naadige Konge.

Diana.

Diana.

Naar du gifter dig, saa bortgiver du denne Haand, og den er min; du bortgiver dine Øster, hvorved du har frævet Himlen til Vidne, og de ere mine; du bortgiver mig selv, som vist tilhører mig, thi jeg er dig saa fast forlovet og indlemmet, at hun, som øgte dig, maae øgte mig; enten begge eller ingen.

Lafey.

Før en Person af Deres Opforsel holder jeg min Datter for god. Du er ingen Mand for hende.

Bertram.

Maadigste Konge! det er et forelsket uregierslig Dyr, som jeg undertiden har holdt mig noget lystig med. Deres Majestet maae satte ædlere Tanker om min Ære, end som at troe, jeg vilde saaledes henkaste den.

Kongen.

I mine Tanker staer du ei gunstig anstrebet, førend du kan vide at vinde dem ved dine Handlinger. Beviis at din Ære tilkommer mere Agtelse, end den, du i mine Tanker nyder.

Diana.

Opsordre ham nu paa sin Ged, Maadigste Konge! til at erklære sig, om han ei har berøvet mig min jomfruelige Ære.

Kongen.

Hvad kan du da svare hende derpaa?

Bertram.

Hun er et uforstammet Dyr, min Konge,
og en gemeen Qvinde, der var almindelig for den
Hele Leir.

Diana.

Han gisr mig Uret, Maadigste Konge! dersom jeg det hadde været, kunde han da have tilklaebt sig mig for en ringe Pris; nei troe ham ikke — Oh betrægt kun denne King, hvis høje Værdie og store Kostbarhed er uden lige; og desvagtet har han dog bortgivet den til den gemene Qvinde, der var almindelig for hele Leiren, dersom jeg er saadan en,

Grevinden.

Han rodmær: det er og hans King. Den samme har nu Efterkommerne af sex Forsædre arvelig bekommet, og saaledes været eiet og baaret af dem. Det maae være hans Kone; denne King er saa fuldt som tusende Beviser.

Kongen.

Mig synes, De sagde, at her ved vores Hof
skulde opholde sig nogen, som kunde aflagge Vidnesbyrd derom?

Diana.

Ganske rigtig, Naadigste Konge, men jeg undseer mig ved at frembringe et saa daarsligt Nedskab; Hans Navn er Parolles.

Lafey.

Jeg saae den samme Adelssmand i Dag, om han nogensinde kan kaldes en Mand.

Kongen.

Opsaag ham, og bring ham herhvid.

Bertram.

Hvad vil man med ham? — det er vel bekjendt, at han agtes af alle for en troelos Skielm, og er behæftet med al muelig Ekiendsel, der krymper sig ved at sige den mindste Sandhed; skulde mig paabyrdes et eller andet, fordi han finder for godt at sige det, der kan bequemme sig til at sige alt, hvad det skal være?

Kongen.

Men hun har dog denne King.

Bertram.

Det troer jeg og, hun har. Vist nok er det, at hun anstod mig, og at jeg paa den overgivne Ungdoms Biis har holdt mig lystig med hende. Hvit vidste at holde sig tilbage, og dog udkastede hun sin Krogs ester mig, opvækende ved hendes Tilbageholdenhed desto mere Altraaens Ild hos mig; ligesom gemeenlig paa Lysternes Bane enhver Forhindring besordrep

fortører Seierbindingernes Antal: og ved Anvendelsen af hendes konstede Tilløkkelser bragte hun mig til at trævse hende alt: hun sif da denne Ring, og jeg det, som enhver ringere kunde have tilkostet sig for Markeds pris.

Diana.

Jeg maae have Taalmodighed. — Da han først forkastede en saa fortresselig Kone, kan han og med Billighed forkaste mig. Men jeg beder — da jeg kan undvære den Mand, som ingen Dyd besiddet — at De vil lade Deres Ring hente, som jeg vil bringe hjem med mig; giv mig kun min egen tilbage.

Bertram.

Jeg har den ikke.

Kongen.

Hvilken Ring var da det, der tilhørte hende?

Diana.

En, som er meget liig den samme, De der havar paa Deres Finger.

Kongen.

Kiender hun den Ring? nu myelig var han i Besiddelse deraf.

Diana.

Det var den samme, jeg gav ham i min Seng.

Kongen.

Kongen.

Altsaa bliver da Fortællingen falsk, at hun nedkastede den fra et vindue.

Diana.

Jeg har ei sagt andet end Sandhed.

Niende Scene.

De Forrige, Parolles.

Bertram.

Jeg maae tilstaae, min Konge, at denne Ring var hendes.

Kongen.

Du vakler skæffelig, og vækker for enhver Fier: er det den Mand, hvorom hun talte?

Diana.

Ta, det er ham, min Konge.

Kongen.

Sig mig, men siig sandt, det paaglegger jeg dig, uden Frygt for din Herres Unaade, son jeg skal afværge, om du holder Ord. Hvad veed du angaaende ham og dette Fruentimmer, der staer?

Parolles.

Deres Majestet tage det ei unaadig op! min Herre har bestandig været en retskaffen agtværdig

Jun-

Junker; Pudsier har han været i Stand til at
giøre, som Junkere i Almindelighed.

Kongen.

Nu, til Sagen; elskede han nogensinde dette
Gruentimmer?

Parolles.

I Sandhed elskede han hende; men hvordan?

Kongen.

Nu, hvordan? siig frem.

Parolles.

Han elskede hende, min Konge, som en Ra-
valier elsker et Gruentimmer.

Kongen.

Hvordan er da det?

Parolles.

Han elskede hende, og elskede hende og ikke.

Kongen.

Ligesom du er en Skurk, og dog ikke en Skurk;
hvilken tvetydig Krabat er ikke det!

Parolles.

Jeg er en fattig Karl, til Deres Majestets
Tjeneste.

Rafæl.

Lafey.

Han er en god Trommer, Raadig Konge,
men en elendig Taler.

Diana.

Veed De og ikke, om han lovede mig Ægteskab?

Parolles.

O! jeg veed, min Troe, langt mere end jeg vil sige.

Kongen.

Men vil du ikke sige alt, hvad du veed?

Parolles.

Jo, naar Deres Majestet saa behager.— Jeg blev, som jeg sagde, brugt til Melleinhandler imellem dem; men det som er endnu mere han elskede hende. Thi han blev virkelig fast som forrykt i Hovedet for hendes Skyld, og talede om Satan, om Skiers-Ild, og om Furier, og jeg veed ikke altsammen. Jeg var paa samme Tid saavel antaget hos Dem, at jeg sik at vide De sogte Seng sammen, og andre Hemmeligheder, saa som at han lovede hende Ægteskab, og adskillige saadanne Ting, som vilde kun opvække Deres Uvillie mod mig, hvis jeg vilde tale derom; dersor vil jeg ei heller sige alt, hvad jeg veed.

Kongen.

Du har allerede sagt alt, hvad behoves, med mindre du endnu kan sige os, om De er gift sam-

sammen; men dine Vidnesbyrd ere saa spidssfin-
dige, derfore gaae assides. — Denne Ring, siger
hun, var hendes?

Diana.

Sa, min Maadige Konge!

Kongen.

Hvor fikste hun den, eller hvem gav hende
den?

Diana.

Ingen har givet mig den, ei heller har jeg
fikst den af nogen.

Kongen.

Hvem laante hende den da?

Diana.

Dett er og ikke blevet mig laant.

Kongen.

Hvor har hun da fundet den?

Diana.

Jeg fandt den heller ikke.

Kongen.

Eftersom hun ei har faaet den paa nogen af
disse Maader, hvorledes kunde hun da give ham
den?

Diana.

Diana.

Geg har aldrig givet ham den.

Kafeu.

Dette Fruentimmer, min Konge, er ligesom en mæssig Handske; den lader sig trække af og paa, ligesom man behager.

Kongen.

Denne Ring var min, og jeg gav hans første Kone den.

Diana.

Den maae, saavidt jeg kan vide, være Deres eller hendes.

Kongen.

Forer hende bort, nu bliver hun mig utselig. I Fængsel med hende, og bort med ham! hvis hun ei vil sige mig, hvor hun fik denne Ring, da skal hun doe inden en Time.

Diana.

Det vil jeg aldrig sige.

Kongen.

Bringer hende da bort!

Diana.

Jeg vil fremstille Dem en Person til Borgens for mig, Naadigste Konge!

I

Kongen.

Kongen.

Nu holder jeg dig for at være en gemeen li-
berlig Qvinde.

Diana.

Bed Himlen! dersom jeg nogensinde har haft
Omgang med Mænd, saa var det med Dem.

(til Læseu.)

Kongen.

Hvorfor har du da den hele Tid ført Klage
über ham?

Diana.

Gordi han baade er skyldig, og ikke skyldig;
Han vil vist vide, at jeg ikke er Jomfrue, ja vil sværge
Derpa: og jeg vil sværge paa, at jeg er Jomfrue,
Hvilket han ikke veed. Store Konge! jeg er, saa-
sandt jeg lever, ingen laderlig Qvinde; Jeg er
enten en ørlig Pige, eller og denne gamle Mand's
Kone.

(pegende paa Læseu.)

Kongen.

Hun bedrager vo're Dren ved sine Tvetydigheder; i Fængsel med hende!

Diana.

Min bedste Moder, gaae nu hen og hent den, der
skal være min Borgen. (Enken gaaer) Deres Majestet op-
holde sig her et Dieblik.— Juveleren, som eier denne
Ring, bliver nu hidfaldet, og den samme skal
stille Sikkerhed for mig. — Hvad denne Herre an-
gaaer

gaaer, (til Bertram) der har bedraget mig, som han selv veed, endskjont han aldrig gjorde mig nogen Skade, saa opgiver jeg hermed min Rettighed til ham. Han veed selv, at han har besmittet min Seng, paa samme Tid han gjorde sin Kone frugtsommelig; men endskjont hun skal være død, befinder hun sig dog i frugtsommelige Omstændigheder. Deri bestaaer den mørke Tale: at den Kone, som foregives at være død, er Fyrigheden selv — og see der er Oplosningen.

Tiende Scene.

De Forrige, Helena, Enken.

Kongen.

Er her ingen Hexemester, der fortryller mine Hine og berover dem sit rette Syn? er det og virkeligt, hvad jeg der seer?

Helena.

Nei, min Naadigste Konge, det er kun Skyggen af en Kone, som De her seer; — Mavnet og ikke Tinget.

Bertram.

Oh! begge Dese. — Forlad! forlad mig!

Helena.

Oh, min bedste Mand, da jeg befandt mig i Lignelsen af denne Pige, da udviiste De forfærdelig megen Omhed. — Her er Deres Ring, og see, her er ligeledes Deres Brev; dets Indhold

er: „Naar du kan faae denne Kong fra min Finger, og ved mig blive frugtsommelig. o. s. v.
hvilket nu er bragt til Virkelighed. — Vil De da nu være min, da jeg har vundet Dem dobbelt?

Bertram.

Dersom hun, min Konge, kan fuskommen
overthyde mig derom, vil jeg for altid tilsværg
hende en indeelig og evig Kierlighed.

Helena,

Naar det ei tydelig legges for Dagen, men skalde
besindes usandferdig, da lab en dødelig Skilsmisse
ophæve al Foreening imellem dig og mig! — O!
min dyrebare Moder, skal jeg endnu see Dem i
Live?

(til Grevinden)

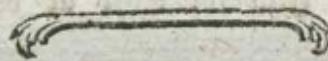
Eafen.

Mine Dine lugte allerede Logen, de vil snart
syde over. — (til Parosse) Min gode Thomas
Trommer, laan mig et Kommetørklæde — saa, jeg
gaffer dig. Følg med mig hjem; jeg vil der have
nogle Lister af dig. — Spar dine Komplimenter,
dem kan jeg slet ikke lide.

Kongen.

Nu vil vi siden lade os denne Historie berette med
alle sine Omstændigheder, hvis Sandhed vil glæde mig
overordentlig, — (til Diana) dersom du endnu er
et fristt ubrækket Blomster, saa udvælg dig en
Mand, og jeg vil besørge Medgisten. Thi jeg kan
forestille mig, at du ved din reislaue Hiesel har
fors

formaaet at giore hende til en sirkelig Kone, og
dog selv forbblevet Pige. — Til en beseiliger Tid vil
vi opsette at underrettes om de mindre og mere
betydelige Tilsælde, som have bidraget til et saa
lykkeligt Udsald. — Nu synes alting godt, og naar
Enden er saa onskeligt, vil de forbigangne Bitter-
heder giore de nærværende Behageligheder desmere
velkomme.

E p i l o g

f r e m s a g t a f K o n g e n .

Bed Stykkets Slutning blev nu Kongen til en Prækker.

Men Enden bliver god, og vi af Hiertet takker,

Om Biefalb skienkes os; da vi ei skal afside

At vise daglig Glid for Eder at behage.

Skient os Taalmodighed, tag alt, hvad vi formaaer;

Os laaner Hænderne, I vore Hierter faaer.

A m m æ r k n i n g e r
o v e r
S o r g e s p i l l e t M a c b e t h.

Holingsheds Krønike af England, Skotland og Irland *) var den fornemste Kilde, hvorf Shakspeare tog Materien til de Skuespil, hvis Indhold udgjør et Stykke af hans Fædrenelands Historie. Det vil formodentlig dersore ikke blive Læserne ubehageligt her at faae et Udtog af denne Krønike, som indeholder Macbeths Historie, og at sammenholde samme med dette Sujets dramatiske Udarbeidelse. Ved denne Sammenligning vil man blive vaer, at Digteren har taant af Historieskriveren ikke allene de historiske Begivenheder, men endog ofte de handlende Personers Taler, næsten Ord til andet.

Under Duncan Kongen af Skotlands Regering, der efter Historieskriverernes Beretning var en mild fredelig og kleinmodig Fyrste, opstod et Opror iblandt Folket i Lochaber; og en vis Macdowald, en

T i 4

M a n d,

*) Raph. Holingsheds and Will. Harrisons Chronicles of great Britain, Scotland and Ireland. London 1577. 3 Voll. fol. og med en Fortsettelse af Hooker og andre. Lond. 1587. 3 Voll. fol.

Mand, der stod i stor Anseelse i Landet for sit Heltemod og Tapperhed, gjorde tilligemed mange af sine Beslægtede og Venner en Sammenrottelse, og opfæstede sig selv til Ansøger for Oprørerne.

De store Løfter, som han gjorde alle dem, der vilde forene sig med ham, løkkede daglig en stor Mængde fra Vesterne til hans Partie. De Kerner og Galloglasser komme selv frivillig fra Irland for at giøre Dienest under ham; og saaledes saae han sig efter en fort Tids Forløb i Spidsen af en frygtelig Hær, ved Hjælp af hvilken han slog aldeles et Antal af de Kongelige, som var udsendt imod ham, og tog deres Hærforer Malcolm til Fange, hvilken han strax efter Slaget lod henrette.

Da Kongen fik Underretning om dette Nederlag, forsamlede han et Raad for at overlegge, hvad Midler man skulle anvende til at dæmpe Oprøret. Macbeth Kongens Fetter, ligesaa stolt, grusom og hævngierrig, som Duncan var mild og fredelig, tillagde Kongens Dorskhed og Blodagtighed Skylden for alle deres Urvæligheder, og erklaerede, at om man vilde stille højt og Banquo i Spidsen af en Frigsmagt og sende dem ud imod Oprørerne, da forbandt han sig til ganske at underkue dem, og saa ganske at udrydde dem af Landet, at ikke en eeneste af dem siden skulle findes.

Dette Løfte opfyldte han paa det noieste. Thi Oprørerne blev ved hans Ankomst slagne med Skræk, og mange af dem stjal sig hemmelig bort fra deres Hærforer, som med sine overblevne blev tvunget til et Slag, og af Macbeth ganske ødelagde.

Macdowald, fuld af Fortvivlelse over Tabet af sidste Tresning, og aldeles forlævt af alle sine Tilhængere, tog Flugten til et Slot, i hvilket hans Kone og Born vare indsluttede; og da han meget vel indsaae, at han ei længe skulde kunne forsvare det imod sine Fiender, og at han, naar han overgav sig, et kunde være vis paa at beholde Livet; saa dræbte han, i et Anstod af Fortvivlelse, først hans Kone og Born og derefter sig selv.

Macbeth kom siden ind paa Slottet, og fandt i et af Værelserne Macdowalds døde Legeme liggende paa Gulvet ved Siden af hans myrdede Kone og Born. I midlertid viiste han og ved dette skrækkelige Syn den ham medførte Grumhed, ashuggede Macdowalds Hoved, tilskikkede Kongen det, som den gang opholdt sig i Bertha, og lod Legemet ophænge i en høj Galge.

De vestlige Ders Indvaanere, som havde understøttet Macdowald, anholdte om Benaadning; men han paalagde dem anseelige Pengestrøsse, og lod alle dem ombringe, som han fandt i Lochaber, og som vare komne derhen for at fægte mod Kongen.

Neppe vare disse Uroligheder stillede, førend man erholdt Efterretning om, at Svend Kongen i Morge var Landet ved Fife for med en stærk Krigshær at angribe hele Skotland. Denne Efterretning bragte Kongen ud af den Isolesløshed og Uvirkomhed, hvori han var begravet; i mueligste Hast bragte han en Krigshær sammen, og delede Befalingen over samme med Banquo og Macbeth. Slaget, som fulgte strax

derpaa, havde et ulykkeligt Udfald for Skotlænderne; de Mørke seirede, og Duncan flygtede til Bertha. Her tilbragte han nogen Tid i Underhandlinger med sine Fiender, og sendte imidlertid Macbeth, som bestandig havde en god Deel af de hervede Tropper hos sig, Besaling til at oversalde dem, som han nu vidste vare svækkede af Lediggang og Overdaadighed. Macbeth islede derpaa hen til det Sted, hvor de Danske havde deres Leir, nedsablede Bagterne, og anrettede et grusomt Blodbad paa de arme Danske, som han forefandt efter Maaltidet indyssede i en dyb Sovn, og fuldkommen Sikkerhed. Svend allene, ledsgaget af ti Mand, undkom og flygtede til Norge.

Midt i deres Glæde over denne Seier blevé Skotlænderne beskyrtede ved Efterretningen om at en nye Danske Flaade var ankommet til Kinghorne, som Kong Knud i Dannemarck havde stillet derhen for at hævne sin Bröders Nederlag.

Før at giore disse Fiender Modstand, der allerede havde gjort Landgang, og vare bestreftigede med at plyndre, blevé Macbeth og Banquo assendte med en tilstrækkelig Hær. De gjorde Anfald paa de Danske, dræbte en Deel, og drev de øvrige tilbage til deres Skibe. De, som undvigede og vare komne i Sikkerhed paa Skibene, tilkobte sig med store Penge-Summer den Tilladelse af Macbeth, at de af deres Venner, som vare blevne i sidste Tresning, maatte blive begravede i St. Colmes Inch.

Kort Tid herefter rede Macbeth og Banquo sammen til Fife, hvor Kongen dengang opholdt sig, og

og da de uden videre Folgeskab komme over en stor Mark, mødte dem pludselig tre besynderlig kledte Fruentimmer, der saae ud som Skabninger fra en anden Verden, og i det de betragtede dem med Opmarksomhed, og meget forundrede sig over deres besynderlige Tilsyneladelse, nærmeste de sig Macbeth. Den første sagde: „Hæld dig, Macbeth, du Thane af Glammis!“ Den anden: „Hæld dig, Macbeth, du Thane af Cawdor!“ og den tredie: „Hæld dig, Macbeth, der i Tiden skal blive Konge!“ — Hvad for et Slags Fruentimmer ere vel I, sagde Banquo, yderst bestyrket, der synes mig saalidet gunstige? Min Medbroder lobe I ikke allene høje Erestrin, men endog et Kongerige; mig derimod lobe I slet intet.

Ta, sagde den, der først havde faaet, vi lobe dig endnu større Fordelse end ham. Han skal vist nok i egen Person komme til at regiere, men hans Ende skal blive ulykkelig; desuden skal han og ingen Afskom efterlade sig, som kan arve Kronen efter ham. Du selv skal vel ikke blive Konge, men dine Efterkommere skal udsbrudt komme til at regiere Kongeriget Skotland i mange Aar. Nejpe bare disse Ord uttalte, forend de alle paa eengang forsvandt.

Dette Forfald blev i Forstningen ikun holdet for et Bedrag af deres Indbildung, saa at Banquo undertiden for Spøg kaledte Macbeth Kongen i Skotland, og denne hiin Stamfaderen til mange Konger. Men siden efter blev det en almindelig Mening, at disse Kvinder enten maae have været Troldsysterne, det er Skiebnens Gudinder, eller Nymphær, Feer, der

der ved Hexekunsten havde erholdt Kunckab om tilkommende Ting, estersom alt, hvad de forudsagde, rigtigen indtraf.

Thanen i Cawdor blev fort derefter som skyldig i Landsforræderie, og Kongen gav Macbeth alle hans Ekesposter, Godser og Betjeninger. Da følgelig den forste Deel af Spaadommen paa denne Maade var opfyldt, saa indfaldt ham og adskillige Tanker angaaende det øvrige, og begyndte nu at tænke paa de Midler, hvorved han funde erholde Kronen. Men da hans første Lykke var kommet ubentet og uden Ansøgning, saa besluttede han at bie, indtil Forsynet vilde hane ham Wei, og ophsie ham til den Værighed, som han inderlig attræaede.

Duncan havde to Sønner med sin Gemahlinde, der var en Datter af Seward, Greven af Northumberland: han udnævnte Malcolm den ældste til Prinds af Cumberland, og derved ogsaa tillige til Efterfølger i Regieringen efter sin Død. I de gamle Rigslove var en Forordning, som fastsatte, at i Fald den til Thronarving bestemte Prinds ikke ved sin Forgiengers Død var gammel nok til at paatage sig Regieringen, da skulde hans nærmeste Fetter bestige Thronen.

Macbeth saae altsaa ved denne Kongens Foranstaltung sine Forhaabninger tilintetgiorte, og begyndte at legge Planer for med Gewalt at tilvende sig Regieringen, saasom han troede sig besynderlig fornærmet af Duncan, der ved denne sin endnu mindreaarige Sons Ophoelse paa Thronen berovede ham alle sine tilkommende Forderinger paa samme. Troldqvinder-

nes Udsagn bidroge og noget til at bestyrke ham i sine Anslag paa Kronen; og hans Gemahlinde, en stolt, ergierrig Kone, fuld af brennende Længsel efter at blive Dronning, ophørde ikke at plague ham, førend han lod sig beqvemme til at tage en fast Beslutning. Han fortroede dersore ingen sit Forehavende uden sine paalideligste Venner, hvori blandt Banquo var den fornemste, estersom han forlod sig paa deres belovede Hjelp, og derpaa myrdede han Kongen i Inverness, i hans Regierings fjerde År. Macbeth, der ei var omgivet af andre end saadanne Folk, der vare ham hengivne, lod sig udraabe til Konge, og begav sig strax derpaa til Scone, hvor han med eenslennigt Biefald blev kronet og paa sedvanlig Maade indviet til Konge.

Malcolm Canmore, og Donald Bane, de twende Kong Duncans Sonner, besrygtede at Macbeth for at blive dessstovissere paa Thronen, skulde berøve dem Livet, og begave sig dersor hemmelig bort fra Skotland. Malcolm flygtede til Cumberland, hvor han forblev saalenge, indtil Edvard, Kong Etheldres Son, erholdt Englands Krone af de Danskes Hænder; denne tog ham i sin Skyts og begegnede ham paa den anständigste Maade. Donald Bane, hans Broder, tog sin Tilflugt til Irland, og blev meget gunstig modtaget af dette Lands Konge.

Efter disse to Prindsers Afreise gjorde Macbeth sig megen Uimage for ved store Foræringer at tilvende sig den Skotske Adels Hengivenhed; og da han nu saae sig i rolig Besiddelse af Kongeriget, forbedrede han Lovene, og udryddede alle de Grumheder og Miss-

Missbrug, som havde indsneget sig under Duncans
svage og efterladende Regiering. Selv udgav han
adskillige gode Love, og i ti Aar forvaltede Regierin-
gen med storste Klogstab og Retfærdighed.

Desuagtet var dette Anseende af Billighed og Iver
for det almindelige Bedste ei andet end blot Forstillelse,
som allene havde til Hensigt at tilvende sig Folkets Gunst.
Tyranner ere altid mistroisse og leve i bestandig Frygt
for, at nogen anden igien skal stille dem ved deres Magt
ved de samme uretfærdige Midler, hvorved de selv have
erholdet den. Macbeth, ophidset ved nogle mod ham
anstillede Forsøg, skuldede ikke længer sine Tilboielig-
heder, men udsvede og tilled alle Slags Grusomhe-
der; endnu var ikke heller de tre Troldqvinders Ud-
sigender gaaet ham af Tankerne.

De lovede ham et Kongerige; og han var nu i
Besiddelse deraf. Men de gjorde og Banqvo's Ester-
kommere det samme Lofte; og denne Spaadom kunde
bringes til Opfyldelse. For altsaa at forhindre dette,
besluttede han at myrde Banquo og hans Son, og
indbød dem i denne Hensigt til et Gæstebud. Da de
nu reiste hjem igien, oversaldt nogle Mordere, som
han havde besalet at stille sig paa Landevejen, Banquo
og dræbte ham, men hans Son Fleance, beskyttet
ved Mattens Dunkelhed, undkom og flygtede til
Wallis.

Efter Banquo's Ombringelse synes Lykken at
være blevet Macbeth ugunstig. Alle hans Foretagen-
der mislykkedes; enhver begyndte at zittre for sit eget
Liv, og vovede ikke at lade sig see for ham. Alle frug-
tede

tede ham, og han frygtede igien for alle; saa at han bestandig sogte Leilighed til at ombringe dem, mod hvilke han havde sattet den ringeste Mistanke.

Hans Mistillid og Grusomhed tiltog daglig; hans Blodtørstighed blev aldrig stillet. Godserne, som tilfaldt ham efter de Adelsmænd, som han paa denne Maade henrettede, berigede hans Skatkammer, og satte ham i Stand til at underholde en Magt, hvorved han kunde beskytte sig mod sine Fienders Fores tagender. For tillige, uagtet hans store Grusomheder mod sine Undersaatter, at stille sin Person i Sikkerhed, byggede han et fast Slot paa Toppen af et højt Bierg, som kaldes Dunstinnane, beliggende i Gowry ti Mile fra Perth. Dette Bierg var saa forsædlig højt, at man fra Toppen af samme kunde oversee Egnen ved Angus, Fife, Stermond og Tweedale, som alle syntes at ligge tæt der neden under. Da nu Slottet blev opført paa den øverste Spidse af Bierget, flettes Kongeriget derved i store Omkostninger, estersom Bygningsmaterialierne ikke uden megen Tid og Arbeide kunde opbringes. Da desuden Macbeth i en Hast vilde have Værket fuldendt, besalede han, at alle Thans af ethvert Grevskab efter Ordenen skulde have Andeel i dets Fuldbringelse.

Raden kom og til Macduf, Thanan af Fife, som skulde fuldføre sin Deel af Bygningen. Han stikkede Arbeidere derhen med de fornødne Materialier, og besalede dem at forrette deres Arbeide med storste Flid og Trofast, saa at Kongen ingen Leilighed skulde faae til at være misfornøjet, fordi han ei, som de øvrige Thans, indsandt sig der selv personlig. Thi han

han vidste vel at Macbeth var baade Frygt for ham og Mistroe til ham, hvorfore han holdt det for raadeligst at undgaae hans Nærværelse.

Strax derpaa kom Macbeth samme steds hen for at erkynlige sig op i Bygningens Fremfart, og blev meget opdragt, da han ei fandt Macduf der. Gra denne Tid fattede han et overordentligt Had til ham. Troldquinderne, til hvilke han formedelst de tvende forste Spaadommes Opfyldelse fastede stor Tillid, havde advaret ham om at vogte sig for Macduf, der, som de sagde, blot ventede paa en gunstig Lejlighed til at styrte ham. Denne Spaadom skalde have bevoget ham til strax at lade Macduf ombringe, dersom ei en anden Troldquinde, hvis Spaadomme ligeledes gieldede meget hos ham, havde forsikret ham, at han aldrig skulde beroves Livet af nogen, der var født af en Quinde; ei heller blive oversafdet inden Birnams Skov kom til Dunsinanes Slot. Disse trostelige Lovster forjagede al Frygt fra hans Sies. Han lod sin medfodte Grusomhed frit Lob, understrykkede Undersaaterne paa det jammerligste og tilfoste Folk allehaande Fornærmer.

Endelig besluttede Macduf for sit eget Livs Sikkerhed at flygte til Engelland, i Haab om at formaae Malcolm Canmore til at giøre Fordring paa Skotlands Krone. Macbeth, som i enhver Adelsmands Huus holdt en Spion blandt Folkene, fik snart Macduffes Aflag at vide. Han kom derfor pludselig med en Krigshær til Fife, og beleirede Slottet, hvor Macduf boede, i den Forventning at finde ham der selv. Portene bleve strax aabnede af Betienterne,

som

Som ingen Fare formodede, men Macbeth, ræsende over at Macduf var ham undsløbet, gav Besaling, at man skulde dræbe Kone, Barn og alle dem, som maatte befinde sig paa Slottet.

Macduf var allerede i Sikkerhed ved det Engelste Hof, da han erholdt Efterretningen om denne gruelige Handling. Hans Ønske, at redde det undertrykte Skotland, opflammedes nu af Haabet om at forstaffe sig selv Hævn. Han stræbede at væge Prinsen til at sette sig i Besiddelse af sine Retigheder. Han forestillede ham meget rorende hans Fædrenelands beklagelige Tilstand, hvori det var gevraadet ved Macbeths umenneskelige Grusomheder, og hvorledes Folket, der hadede ham for hans begangne Mord saavel paa Adelen som paa Folket, intet ivrigere ønskede end en Lejlighed til at afkaste Naget.

Malcolm, som følede inderlig Medlidenhed med sine Landsmænds Ulykker, drog et dybt Suf, imedens Macduf talede; det bemærkede denne sidste og forniede igien sine kraftigste Opmuntringer. Malcolm blev vel meget rørt over hans Tale, men twivlede dog, om ikke Macbeth maaßke kunde have udsendt ham, for at forraade sig, og fattede dersør det Forsøt, først at sette hans Redelighed paa Probe, inden han antog hans Forstag. I denne Hensigt svarede han ham saaledes: Den Elendighed, Macduf, hvorunder mit ulykkelige Fædreland allerede saalænge har sukket, smørter mig meget; Men om endog min Lyst til at hælpe det var ligesaa sterk som din Altræae, saa er jeg dog ei i Stand til at vove et saa vigtigt Foretagende formedelst nogle uovervin-

delige Læster, der har slaget dybe Kybber i mit Hier-te. Thi først er jeg saa dybt nedshyntet i unaadelig Vellyst og Sandselighed — alle andre Læsters af-skjellige Kilder — saa at, naar jeg kom i Besiddelse af den Kongelige Magt, skulde ei en eneste af evers Dottres og Koners Ære blive i Sikkerhed; og saadan udsværende Unaadelighed maatte blive eder end-nu usordrageligere end Macbeths blodige Tyrannie.

Unaadelighed, vedblev Macduf, er overalt en meget stor Feil. Mange fortresselige Konger og Hyrster ere derved blevne skildte haade ved Liv og Rige; fordi de vare hengivne til denne Last. Imidlertid er der Fruentimmer nok i Skotland, der kan tilfredsstille dine Begierligheder. Folg derfor mit Raad, og gior dig selv til Konge; Lad det være min Sag, at fyldesgiore din Tilbvielighed til Vellyst, jeg vil giøre det paa saa hemmelig en Maade, at din Ære slet intet skal slide derved.

Dertil med, igentog Malcolm, er jeg og det egennyttigste Menneske af Verden; og dersom jeg var Konge i Skotland, saa skulde jeg skille den største Deel af Adelen ved Livet, for at sette mig i Besiddelse af deres Godser.

Denne Feil, sagde Maeduf, er meget stemmere end hin; thi Gierrighed er en Rod til ast ondt, og en Last, der har beroyet vore fleste Konger Livet. Imidlertid maae jeg dog endnu bede dig om at giøre For-dring paa Kronen; Skotland har Rigdomme nok, hvorved din gierrige Graadighed kan tilfredsstilles.

333. ELLER
 Jeg er ligeledes, sagde Malcolm, meget tilbøjelig til Forstillelse og al Slags Bedragerie; Jeg glæder mig aldrig mere, end naar jeg kan forraade dem, som nogensinde sætte Tillid til mig. Da nu intet gør en Fyrste mere elsket, end Bestandighed, Retfærdighed og Troestab, og jeg ganske er hengiven til de modsatte Laster, saa indseer du vel, hvor usikker jeg er til Regeringen. Alle mine øvrige Fejl har du vidst at besmykke, forsøg nu og at undskynde denne.

Forstillelse, sagde Macduf, er sandelig det værste af alle Ting; Jeg maae altsaa opgive mit Haab om dig. Men ak! I ulykkelige og ynkværdige Skotter, fæiede han til, der ere hiemsøgte med saa mange uundgaaelige Plager! den ugudelige Boddels, der uden mindste Rettighed hersker over Eder, undertrykker Eder med den blodgierrigste Grumhed; og den Person, der har en saa grundet Ret til Kronen, er saa aldeles besprængt med Engellændernes skændigste Laster, at han ei fortiner at erholde den. Thi, efter hans egen Tilstaelse er han ei allene yderst egenmyttig, men endog dybt nedsynket i den umatteligste Vellyst; derhos og saa falst en Forræder, at man ei kan sætte Troe til et eneste af hans Ord. Nu, Skotland, faer da for evig vel! Nu anseer jeg mig selv for virkelig landstygtil, uden herefører at kunne giøre mig Forhaabning om nogen Trost eller Hjælp mere. — I det han saaledes talede, græd han bitterlig.

Da Malcolm saae, at han vilde gaae bort, tog han ham ved Haanden og sagde: vær rolig Macduf, thi jeg besidder ingen af de Laster, hvorover du be-

flager dig. Jeg har allene for Spøg talt saaledes, for at sette din Redelighed paa Probe; thi Macbeth har meget ofte forsøgt paa denne Maade at fange mig. Men desto utilbøjeligere jeg forhen viiste mig i at opfylde dit Forlangende, jo større Umage vil jeg nu giøre mig for at iværksætte det. Herpaa omarmede de hinanden, lovede at befordre hinandens Bedste af yderste Kræfter, og overlagde mi, hvorledes de paa bedste Maade kunde udføre deres Forehavende.

Macduf begav sig strax derefter hen til Grænderne af Skotland, og stikkede hemmelig Breve omkring til Adelen i Landet, hvori han tilmeldte dem, at Malcolm havde fattet den Beslutning pludselig at komme til Skotland, og giøre Fordring paa Kronen; hvorefore han bad dem, at saasom denne Prinds var den sande og retmæssige Arving, de da vilde giøre dem Biestand med deres hele Magt, for at rive Tyrannen Kronen af Hænderne.

Imidlertid vidste Malcolm at overtale Kong Edvard til, at den gamle Seyward Greven af Northumberland maatte med ti tusende Mand blive affsendt til Skotland, og ledsgage ham derhen for at understøtte hans Fordringer paa Thronen.

Da Rygtet om dette forestaaende Indfald udbrerede sig i Skotland, delte Adelen sig i to forskellige Partier, hvorfra det ene var paa Macbeths, og det andet paa Malcolms Side. Imellem disse tvende Partier forefaldt ofte småe Skiermydler; Men de, som holdte med Malcolm, vilde ei udsette sig for Farren af et ordentligt Slag, førend Malcolm og den En-

Engelske Mægt, som Greven af Northumberland an-
forte, havde foreenet sig med dem.

Macbeth troede sig ei stærk nok til at binde ani med Engellænderne, men trak sig tilbage til Fife, og slog Leir i Nærheden af Dunsinanes Slot, i det Forstet ei at vove nogen Trefning, uden naar hans Fiender skulde forfølge ham derhen. Imidlertid raadede nogle af hans Venner ham, enten at indgaae Forlig med Malcolm, eller strax at flye til Berne, og sammestedshen føre sine Skatte med sig, for at kunne blive i Stand til at bringe nogle af Rigets største Hyrster paa sin Side, og beholde Fremmede i sin Sold, paa hvilke han bedre kunde forlade sig, end paa sine Underdanere, som daglig forlod ham. Desvagtet havde han sat en saa fast Lilliud til Spaadommene, at han sikkert troede ei at blive overvunden forend Birnams Skov kom til Dunsinane, ei heller at skulle brydes Livet af nogen, der var født afen Dvinde.

Malcolm, der i største Hast forfulgte Macbeth, ankom til Birnams Skov Aftenen før Slaget; og da hans Hær havde udhviist sig der noget, befalede han, at enhver af dem skulde hugge sig en Green af Træerne, og marschere frem med samme i Haanden, for at de, paa denne Maade beskyggede, kunde i al Stilhed komme deres Fiender lige under Vinene uden at forraade deres Antal.

Den følgende Dag, da Macbeth saae dem, forferdedes han meget; og da han erindrede sig Spaadommene, som længe tilforn vare foregaede, drog han ei længer i Tvivl, at de nu vare opfyldte,

da han saae Birnams Skov komme til Dunfinane. Desuagtet stillede han sine Folk i Slagtordning, og opmunrede dem til tappert at segte. Men neppe havde hans Fiender bortkastet Grenene forend Macbeth blev vaer deres Antal, og tog Flugten.

Macduf, ansporet af Had og Hævngierrighed, lod ei far af at forfolge ham, indtil han endelig traf ham i Lunsfannain; og da Macbeth saae ham i Hælene efter sig, sprang han af Hesten og raabte høit: Du Forræder, hvorfor forfolger du mig forgives, da jeg ei kan dræbes af nogen, der er født af en Kvinde? Men kom dog hid, og imodtag den Beleffning, som din Dumdriftighed fortienner. — Han biebragte ham et Stod med sin Kaarde, og troede at have dræbt ham; Men Macduf sprang hurtig fra Hesten, undvigede Stoden, holdt den dragne Kaarde i Haanden, og svarede: Det er sandt, hvad du figer, Macbeth, og nu skal din umåttelige Grusomhed tage en Ende; thi jeg er just den selvsamme, som, efter Troldqvindernes Udsigende, ei af min Moder er født til Verden, men blev udskaaret af hendes Liv. I det samme gik han los paa ham, dræbte ham paa Stoden, og hug ham Hovedet fra Skuldrene, sat det paa en Stang, og tilbragte Malcolm det.

Dette var Macbets Endeligt, efterat han havde regieret over Skotland i sytten Aar. I hans Regierings Begyndelse gjorde han mange roesværdige Handlinger, og udgav adskillige meget nyttige Love; men i den paafølgende Tid fordunklede han formedelst Dievelens Forblindelse sine gode Gierninger ved de afflystige Grusomheder.

Man finder og Beretningen om Macbeth i Buchanans *) Historie af Skotland med de samme Omstændigheder, allene noget fortære; undtagen at denne Historieskriver udgiver Troldqvindernes Tilsyneladelse blot for en Drom **), som og det Loste til Banqvs Esterkommere for et af slette Folk udspredt Kyngte ***); og anfører den Omstændighed, at Malcolms Soldater droge frem med Grene i Hænderne, som en blot Virkning af deres glade Haab om Seier, kaldende de ved Macbeths Død ellers fortalte Begivenheder, saavel som Grindringen om de foregaaende Spaadomme og flere slige Ting, fabelagtige, mere theatraliske end historiske ****).

Nogle Kunstdommere have været af den Meening, at Shakspeare haver taant Lady Macbeths Karakteer af denne Historieskriver. Men, naar man sammenholder det Sted, som angaaer samme, med dem, som

Kf 4

findes

*) S. Geo. Buchanani Opera omnia. Edinh. 1715 fol 1 voll. p. 111. sq.

**) Cum in Scotia omnia pace florent, Macbethus, qui consobrini ignavia semper spreta Regni spem occultam in animo alebat, creditur somnio quodam ad eam confirmatus. Quadam enim nocte, cum longiuscule abesset a Rege, visus est sibi tres feminas forma augustiore quam humana vidisse, quarum una Angusie Thanum, altera Moraviæ, tertia Regem eum salutasset.

***) De hoc (Banchone) vulgabatur Sors, per maleficos edita, fore, ut ejus posteritas aliquando Regnō potiretur.

****) Multa hic fabulosè quidam nostrorum effingunt: sed quia Theatris aut Milesis fabulis sunt aptiora quam historiæ, ea omitto.

findes hos Holingshed og Hektor Boethius, saa seer man ei mindste Grund til denne Formodning. Der til kommer endnu, at man af Buchanans Alsvigelse fra Kronikestriveren i Henseende til Troldqvindernes Hilsenaabnbare seer, at Shakspeare ei har havt den første men sidste for Nine. Farmer holder for, at Macbeth ganske vist var et af Shakspear's sidste Skuespil; og maaskee tog han Anledning dertil af et lidet Stykke af samme Indhold, som blev opført for Kong Jacob i Oxford Aar 1605. Wacke giver i sin Rex Platonicus følgende Efterretning derom: *Fabulae ansam dedit antiqua de regia prosapia historiola apud Scoto-Brittannos celebrata, quæ narrat, tres olim Sybillas occurrisse duobus Scotiæ proceribus, Macbetho & Banchoni & illum predixisse regem futurum, sed regem nullum geniturum; hunc regem non futurum, sed reges geniturum multos. Vaticinii veritatem rerum eventus comprobavit. Banchonis enim è stirpe potentissimus Jacobus oriundus.*

Milton, som efterlod en Fortegnelse paa ikke mindre end hundrede og to Sujets til Sørgespil, havde og blandt andre anmærket Macbeth. Hans Hensigt var at giore Begyndelsen ved Malcolms Ankomst til Macduffs Slot. Hvad der foregaaer med Duncan, siger han, kan blive forebragt ved at indføre hans Geist. Af denne Anmærkning fulde man slutte, siger Steevens, at Milton har misbilliget den Frihed, som hans Forgienger havde taget sig ved at bringe en Historie af saadan Længde inden et Skuespils snevre Grændser, og at han har villet omarbeide det Hele efter det gamle Drama's Plan. I det mindste

mindste kunde han vel ikke smigre sig med det forsængelige Haab at overgaae Shakspeare i Sørgespillet Macbeth.

Allerede for mere end fyrtietyve Aar siden udgav Dr. Johnson et særskildt lidet *) Skrift over dette Sørgespil, hvorfaf han igien har indrykket det vigtigste i Anmærkningerne ved sin Udgave af denne Digter. En af de udforsligste og fortrinligste af disse Anmærkninger har jeg giemt til dette Sted; det angaaer Maschineriet i Macbeth.

For tilborlig at kunne bedsinne en Skribents Færdigheder og Fortienester, bliver det altid nødvendigt at anstille Undersøgelser over hans Tidsalders Genie og de Medlevendes Lænkemaade. En Digter, som i vores Tider vilde grunde sit hele Sørgespils Handling paa Tryllerie, og som vilde frembringe de fornemste Begivenheder ved overnaturlige Magters Medvirkning, skulde med Rette fortiene den Gebredelse, at han overskred Sandsynlighedens Grænser, ja blive forviist fra Theatret til Bornestuen, og dømt til at skrive Fee-Fortællinger hellere end Sørgespil. Derimod vil en Undersøgelse om de Begreber og Meninger, som herskede paa den Tid, da dette Sørgespil blev skrevet, tilstrækkelig bevise, at Shakspeare har ingen saadan Gebredelse at befrygte, i det han allene til sin Fordeel benyttede sig af det System, som dengang var almindelig antaget, og var derhos meget langt fra at forudsætte hos sine Tilhørere for megen Lettroenhed.

*) Miscellaneous Observations on the Tragedie of Macbeth.
Lond. 1745 - 8.

Hexeriers og Trylleriers Virkelighed, der vel ikke egentlig ere lige betydende, men som dog blandes om hinanden i dette Skuespil, er til alle Tider og i alle Lande blevet antaget og troet af den almindelige Mand og paa de fleste Steder endog af de Lærde selv. Vist nok lode disse Fantomer sig desto oftere til Syne, jo større Uvidenhedens Mørke var; imidlertid bemærker man ei at Indsigters og Kundskabers klareste Lys havet nogen Tid været tilstrækkelig nok til at fordrive dem af Verden. Den Tid, paa hvilken dette Slags Overtroe havet naaet den højest Spidse, synes at være den hellige Krigs Tidspunkt, da de Kristne altid tilstred Fortryllelser eller Dievelens Modstand Skylden for deres Nederlag, ligesom de takkede deres stridbare Helgenes Biestand for deres Lykke; og den Lærde Dr. Warburton synes at troe, at de første Fortællinger om Fortryllelser ere indførte i vor Verdens Deel af dem, som kom tilbage fra de Østerlandiske Heldttog. Dog alligevel er der altid et vist Mellemrum saavel imellem Daarskabens som Dindskabens Godsel og Modenhed. Hün Menning har allerede længe været til i Verden, omendskjont den i de forbgangne Tider aldrig var saa sedvanlig eller almindelig antaget. Olympiodorus i Udtogene af Photius melder om en vis Libanius, som drev dette Slags Tryllestier i Krigene, og da han havde lovet: „at udrette store Ting imod Barbererne uden Hjælp af Soldater“ saa blev han paa Keiserinden Placidias Forlangende berøvet Livet, ligesom han var i Begrebet med at afslægge Prover paa sin Duelslighed. I al sin Forbittrelse udviste dog Keiserinden nogen Godhed, i det hun lod ham henrette paa en Lid, der var saa fordeelagtig for hans Ere.

Derforuden finder man et endnu mærkværdigere Bevis paa denne Menings Elde, i den hellige Chrysostomus's Bog De Sacerdotio, hvor der i en Scene forekommer Tryllerier, som ingen Roman fra Middelalderen har drevet videre. Han foregiver, at en Person som Tilstuer tager en Valplads i Diesyn i en andens Selskab, der betyder ham Skrækens mangfoldige Gienstænder, Ødeleggelsens Værktøj og alle Slags mordiske Kunster. Han viser ham fremdeles i de fiendtlige Hære, fortryllede, flyvende Heste, bevednede Mænd, som føres igennem Lusten, og enhver magisk Kraft og Gestalt. Enten nu Chrysostomus havør troet, at saadanne Tryllerier virkelig varer synlige samme Dag et Slag blev holdet, eller blot havør høgt at gisre sin Beskrivelse mere levende ved Anbringelsen af ualmindelige Forestillinger, saa bliver det dog altid afgjort, at saadanne Meninger varer paa hans Tid almindelige, og at de folgelig ei først i de senere Tider bleve indførte af Sarazenerne. Imidlertid gav dog Krigene med Sarazenerne Anledning til deres Forplantelse, ei allene fordi Overtrøe meget let opdager Bidundere, men og fordi Handlingens Skueplads var i en stor Fraliggenhed.

Kirkeforbedringerne naaede ikke saa strax deres Middagshøide; og om endog Lyset mere og mere tiltog, saa sværmede dog Troldommens Spogelser omkring i Dæmringen. I Dronning Elisabets Tid forefaldt den mærkværdige Hexe-Proces i Warbois, til hvil Thukommelse der endnu aarlig holdes en Præken i Huntington. Men under Kong Jakobs Regering, da dette Sørgespil blev strevet, stodte forskellige Omstændigheder sammen, som biedroge til

at

at forplante og bestyrke denne Mening. Kongen, som var meget bersmt for sine Indsigter, havde før sin Ankomst til Engeland ikke allene selv holdet Forhor over en Kone, der var beskyldt for Hexerie, men endog i sine Samtaler over Dæmonologien, som bare forfattede i den Skotske Dialect, og udkom i Edinburg, givet en omstændelig Beretning om onde Aanders Kunster og Blendværk, om Hexernes hemmelige Forbund, om de iblandt dem brugelige Skifte, om Maaden at opdage dem paa, og om den lovformelige Omgangsmæde ved deres Afstraffelse. Denne Bog blev fort efter hans Regierings Tiltrædelse paa nye trykt i London; og da det var den korteste Vei, hvorved man kunde tilvende sig Kong Jakobs Gunst, nemlig at foie sig efter hans Griller, saa blev Demonologie-Systemet strax antaget af alle, som ønskede enten at blive befordret til Embeder, eller ei at miste dem, som de havde. Saaledes blev da Læren om Hexerie indprentet Folk paa det eftertrykkeligste; og da de fleste ingen anden Grund have for deres Mening, end at de hævdes af Moden, saa var man desto snarere tilbørlig til at antage disse, som tilmed bleve understøttede af Forsængelighed og Overtroe. Parlamentet blev selv endog snart anstukket deraf. I Kong Jakobs første Regieringsaar gaves en Forordning, i hvilke tolvte Kapitel blev sagt: „Dersom nogen betiener sig af onde Aanders Paakaldelse eller Besværgelse; eller i nogen Sag raadfører sig med en ond Mand, holder Samtale med ham, bruger, underholder eller besønner ham; eller udtager nogen afdød Mand, Kone eller Born af Graven, eller og Huud, Been og mindste Deel af et dødt Legeme for dermed at anstille Troldom, Hexerie eller Besværgelser;

ser; eller om han udsæver noget Slags Hexerie, Trolldom eller Besværgelse, hvorved nogen bliver gjort ulykkelig, dræbt, beskadiget, udtaret eller fordærret paa nogen Deel af Legemet; da skulle enhver, som saadant gior, og derom overbevises, have Livet forbrudt." — Denne Forordning blev først i vore senere Tider tilbagekalder.

I Shakespeares Tid var altsaa Læren om Trolldom baade ved Lov og Sædvaner stædfæstet; det var ei blot upolitisk, men endog strafværdigt at falde dem i Twivl, og da man desto snarere seer Bidundere, jo mere man forventer det, saa opdagede man daglig Hexer, og samme vare paa nogle Steder saa talrige, at Biskop Hall melder om en Landsbye i Lancaster-Shire, hvor der vare flere Hexer end Huse. Jesviter og Sekterere forte sig denne almindelige Bildfarselse til Nutte, og bemspiede sig at befordre deres Partiers Fordele ved besatte og af onde Aander plagede Menneskers foregivne Helbredelse; men de blev af den herskende Kirkes Geistlighed opdagede og beståmmede.

Man kan altsaa let tilgive vor Digter, at han har grundet et Skuespil paa saa almindelig en Daarlighed; saameget mere, som han med største Noigtighed fulgte Historiens Beretninger, hvilke man den gang holdt for sande. Tilmed er der ingen Twivl om, at disse Heje-Scener, saameget man i vore Dage maae lee over dem, blev baade af ham selv og hans tilskuere holdte for meget rørende og høitidelige."

I en Anmærkning til fjerde Acts første Scene forklarer Dr. Johnson den egentlige Beskaffenhed med Hexebesværgelserne, som, da den tiener til at udbrede Lys over samme Scene, her indsøres.

„Shakspeare har med meget Overlæg valgt alle Omstændighederne og Høitidelighederne i denne Scene, og paa det noieste rettet sig efter de almindelige Fortællinger og Meeninger:

Den spragled Kat har tregang miauet.

Den sædvanlige Skikkelse, hvori Manderne efter Almuens Sagn lode sig see, er Skikkelsen af en Kat. En Hex, som henimod et halvt hundrede Aar før Shakspears Tider blev dømt, havde en Kat, der heed Rutterkin, ligesom en af disse Hexers Mand havde det Navn Grimalkin, og naar hun vilde stifte et eller andet Uhæld, saa pleiede hun at byde Rutterkin „at gaae og at flyve afsted;“ men engang, da hun vilde affrikke Rutterkin for at plage Grevinden af Nutlands Datter, saa vilde Katten hverken gaae eller flyve, men kreeg allene Miau; et Tegn paa, at den unge Grevinde ei var i hendes Magt. Thi Hexernes Magt var ei almindelig, men indskrænket, som Shakspeare ei har glemt at tilskiende give:

Endslont hans Skib kan ei forgaae,

Skal Storme og Bolger det dog forslaae.

De almindelige Plager, som Hexernes Ondskab
bevirkede vare, Lungsinhed, Legemets Fordrejelser og
Udtørelse; ogsaa hermed truer en af Shakspears
Hexer:

— Jeg vil plage ham maver og mat
Svin skal han hverken faae Dag eller Nat —
Tunge Nætter og Dage syvgange ni
Skal han omtumles og pines udi.

End videre pleiede de at ødelægge deres Nat
voers Hjorder; og Forpagterne paa Landet bruge
endnu adskillige Kunster for at beskytte deres Koer og
øvrige Øvæg for at blive forhævet. Allermeest synes
de at være mistænkt for at udøve deres Ondskab paa
Svin. Shakspeare lader dersore en af sine Hexer
sige, at de har ombragt Svin; og Dr. Harsenet
bemærker, at intet Svin paa den Tid kunde have
Finner, ingen Pige hysteriske Tilsælde, uden at man
desaarsag holdt en gammel Kielling for at være en
Hex.

Tudse, der i Dvale under Kislig Steen,
I tredive Jevndogn har hvilt dine Been,
Og tærende Gist indaandet har,
Kaag du først i det tryllede Kar.

Tudserne har man ligeledes længe haft Mis-
tanke paa, at de bidroge noget til Troldom; dersor
kalder Shakspeare i første Scene af dette Skuespil
en af Nanderne Padocke (Tudse); og lader først
legge en Tudse ned i Kiedlen.

Nyrer af moradsig Snog
 I Kiedlen vældig skum og saag.
 Been af Froe, Fjørstærels Lunge,
 Flaggermuus Duun og Hunde-Lunge —

Disse Ingredienteſers Passelighed og gode Valg
 Kan man overbeviſes om ved at læſe de Bøger:
 De viribus animalium og De mirabilibus Mundi,
 ſom blive Albertus Magnus tillagde; hvor enhver,
 der har Lid og Lettroenhed nok, kan opdage under-
 fulde Hemmeligheder.

Finger af Barn i Fodselen dræbt,
 Og i en Hule af Moderen henslæbt. —

Det er allerede anført i Forordningen imod
 Hexerne, at man troer om dem, de borttage døde
 Liig for at bruge dem til deres Tryllerier. Det til-
 stod den Qvinde, ſom Kong Jakob afhørte; hun hav-
 de for ſin Deel faaet to Fingre af et dødt Legeme,
 ſom blev deelt i en af deres Forsamlinger. Det er
 mærkeligt, at Shakſpeare ved denne store Begiven-
 hed, da det kom an paa en Konges Skicbne, for-
 dobler de Skræk opvækende Omſtændigheder. Det
 Barn, hvis Finger bliver brugt maae være dræbt i
 Fodslen; Fittet maae ei blot være Menneske Fit,
 men neddryppet af en Morders Galge. Endog den
 Soe, hvis Blod bliver brugt, maae have ſkendet
 Naturen, og opædt hendes egne Grise. Alle Trekf
 af Bedommelseskraft og Genie!

Sorte Aander og hvide,
 Blaae Aander og graae!
 Blander, blander, blander
 I som blande maae!

Og i første Act:

Troldsysterne alle Hand i Hand
 Sendebud over Søe, over Land,
 Dandser nu lystigen i en Ring,
 Tre Gange rundt og tilbage swing;
 Og endnu tre Gange til vi faae ni! —
 Holdt! — kraftig er nu vort Tryslerie;

Jeg tager disse to Steder paa eengang, da de begge funde synes for ubetydelige for Tryslekunstens Høitidelighed, og det dog lader sig bevise af et Sted i Camdens Beretning om Irland, at de grunde sig paa en Skif, som virkelig udsovedes af dette Lands usædelige Indvaanere. „Naar en falder, siger den Person, af hvilken Camden samme steds lod sig underrette, saa springer han pludselig op, dreier sig tre Gange til hoire Side, og graver et Hul i Jorden; Thi de troe, at i samme befinner sig en Aand. Og naar han inden to eller tre Dage bliver syg, saa skækker de en af disse Koner, der er forsøgt i saadanne Ting, hen til huunt Sted, hvor hun siger: Jeg falder dig fra Østen, Vesten, Norden og Sonden, fra Skove og Buske, Floder og Soer, du blandt de røde, sorte og hvide Feer o. s. v.“ Man havde og for Shakspær's Tider en Bog, hvori blandt andre Aandernes Egenstabber, deres Farve tillige beskrives. Der lod sig endnu mange Omstændigheder anfore, hvor Shakspær har viist Indsigt og Bedsmmelseskraft.

I Henseende til dette Sorgespils indvortes store Skionheder *) da maae man beundre det ei blot som et herligt Mesterstykke af vor Digter, men endog som et Mesterstykke af den menneskelige Forstand.

Den Beundring er bekjendt, hvormed man i Engelland, blandt andre af de store Shakspear's Stykker, saae ogsaa dette forestillet af den Digteren saa værdige Garrick. Folgende Lovtale har man givet ham i Anledning af Macbeth.

Ligesom Shakspeare paa mange Steder har vidst at hæve sig over sig selv, saaledes og denne hans største og bedste Fortoller, der ei blot fremstiller hans Skionheder for Indbildningskraften, men endog paa den føleligste Maade veed ataabne dem Adgang til Hiertet. Blandt tusend andre Beviis paa næsten Hexemester-Fortiereste vil vi blot erindre nogle saae i Macbeths Karakter. Hvo saae vel den udsadelige Skuespiller, fort for han gif hen at fuldføre Mordet paa Duncan, at fare tilbage ved Dolken, som han troede at see, og beskrive samme, uden ved Sympathie at virkeliggiore den gestaltlose Lust til en Dolks skrækkelige Skifelse? Hvo horte nogensinde hans Stemmes hule men igennemtrængende Tone, naar han siger, Gierningen er fuldbragt! og naar han fremsagde hine uesterlignelige Steder om de sovende Bevogtere og om Sovnens Mord, uden at sole en stærk Mystelse i sine Nerver? Hvo saae den Samvittigheds Angst og Forvirring i hans Ansigts Eræk,

*) I folgende Skrifter bliver dette Stykke noiere bedømt og igennemgaaet: A philosophical Analysis and illustration of some of Shakspur's remarkable Characters, by W. Richardson, Esq; 2. Edit. London 1774. 8vo, hvoraf haves en tydlig Oversetselsc. — The Dramatic. Censor. Vol. I. p. 79.

Træk, naar Banqvos Geist lader sig tilsynে ved Tafselet, uden at hans Fornuft ganske bliver betaget af en virkelig Frygt for et opdigtet Gespenst? Hvo kan, efter at han har faaet det dodelige Saar, med den yderste Dodts Angst *) til Legeme og Siel hore ham tale, uden at zittre ved Tanken om den tilkommende Straf, og uden næsten at beklage den doende Elendige, om han endskjont er beslektet med de afskyeligste Forbrydelser.

Den theatraliske Kunst forestiller de fleske Tilstuere sig at bestaae i Lemmernes mechaniske Stilling, og i en papegsiemæssig Art af Foredrag. Det er den dessværre alt for ofte; men det sande og store Talent gaaer langt udenfor saa snevre og usfrugtbare Grændser. Det forfolger Naturen i dens mangfoldige Vendinger, trænger ind i dens dybeste Afgrunde, og opsporer tusende Skionheder, som blot Kunst og Methode ei bliver vaer. Det tungeste Begreeb kan lære at komme ind fra denne eller hin Side, at stille sig paa en bestemt Plads, og her at forhoeie, der igien at nedtrykke Stemmen; men naar Bevægelse og Foredrag ei bliver bestyret af en indsigtfuld Kundskab om Verden og medfod riktig Foelse, opnaes ingen hoiere Grad af Fortieneste, end kold Regelmæssighed og Orden. Garricks uforlignelige Genie derimod faengsler ei allene vor ustadiige Foelse, men giver og vor Siel den bedste og meest styrkende Næring.

*) Efter den Forandring, hvormed dette Sørgespil opføres i disse senere Tider, doer Macbeth paa Skuepladsen, og beslutter sit Liv med nogle af Garrick tilfoede Vers.

Anmærkninger
over
Sørgespillet Othello.

Dette Sørgespils Fabel er saant af Giraldi Cinthio's Noveller *), hvorfaf forskellige blev oversatte paa Engelsk af Painter og andre. Denne nærværende har man hidindtil ei endnu forefundet i dette Sprog; men formodentlig var det en særskilt aftrykt Piece, der lettelig kunde forkomme. Rimeligvis var den, som andre saadanne Fortællinger, taget af en fransk Oversættelse af samme Cinthio, som en vis Gabriel Chappuys allerede Mar 1584 havde udgivet, og hvoraf her skal leveres et kort Udtog efter Oversættelsen i den Tyske Merkur. 3die Bind. 63 Side.

„I Venedig levede en overmaade tapper Moer, der havde giort sig meget fortient af Staten. Den Bevommelse, som han ved sine Bedrifter og sin Tapperhed havde indlagt sig, opvakte en ung Venetianerindes Kierlighed til ham; hun hedte Desdemona, og var meget smuk. Moeren var ligeledes fortryllet af hendes overordentlige Skionhed, og de ægtede hinanden, hvormeget det end mishagede Desdemonas Fader og hendes øvrige Paarørende. Strax derpaa mattede

Mosse

*) Deca. III. Nov. 7.

Moeren, efter Raabets Besaling i Venedig, forsoie
 sig til Cypern, for at paataage Comandoen over
 Besætningen samme steds, hvorhen Desdemona til
 Skibs og led sagede ham. Moeren havde to fortrolige
 Venner: den ene var Hændrik, og havde et neder-
 drægtigt og ondskabsfuldt Gemyt, men var tillige
 huul og snedig nok til at skule sin Ondskab; den an-
 den var en Kaptain, af en retskaffen og god Tænke-
 maade. Othello havde ham meget kær, og Desde-
 mona viiste sig deraf meget venstabelig mod ham.
 Hændriken havde indgaaet Egteskab med en ung Ita-
 lienerinde, som fortiente hans hele Kierlighed; men
 hans tanker gif bestandig ud paa, hvorledes han
 kunde beskiemme sin General og forfore hans Kone.
 I denne Hensigt udlagde han for Desdemonas Dyd
 mange hemmelige Snarer. Han saae sig dog alligevel
 bedraget i sit Haab, og skod Skylden deraf paa
 Kaptainen, hvilken han holdt for sin lykkelige Med-
 heiler. Denne Forestilling opslammede hans Had
 og Hævngierrighed. Han naaede endelig sit Niemed,
 hvortil ogsaa Omstændighederne hældigen biedroge.
 Et eller andet tilsyneladende tvetydigt Forfald havde
 besyrfet Moeren i sin Mistanke, og han begyndte
 at tænke paa hvorledes han vilde ombringe den
 formeente Forbryder. — Hændriken var ved sin
 Nederdrægtighed alt for feig til at paataage sig dette
 Mords Udførelse; endelig lod han sig bestikke dertil
 og fattede Mod. En Aften, da hiint retskafne unge
 Menneske gif hiem til sit Logis, anfaldt Hændriken
 ham i Mørket, og gav ham bag fra et dygtigt Stod
 i Venet, saa at han faldt omkuld. Den Saaredes
 Raaben opvalte det hele Nabaelaug; og da Hændriken
 saae, at Folk løb sammen, kom han tilbage og forstak

sig iblandt Hobet, anstilende sig ganske forferdet og bedrøvet over det ulykkelige Forfald, der var hændet Kaptainen, omendskjont han i Grunden haabede, at hans Bunde skulde være dodelig.

Nu tænkte Moeren ogsaa paa, hvorledes han paa bedste Maade kunde stille sin Kone ved Livet, og raadforde sig desangaaende med Fændriken. Hans Mistanke var ved nogle tvivlsomme Omstændigheder blevet mere bestyrket, besynderlig ved et Tørklæde, som han med Visshed troede, at Desdemona havde foræret Kaptainen. Fændriken sogte at befordre Desdemonas Dod, og foreslog det Middel, at slaae hende saalænge med en Sæk fuld af Sand, indtil hun opgav Alanden, og derpaa lade en Deel af Loftet indstyrte, for siden at kunde foregive, at hun ved dets Fal var blevet ihiel slaget. Moeren biefaldt dette Anslag. — Natten derpaa maatte Fændriken skule sig i et Kabinet tat ved deres Sovekammer, hvor han magede det saa, at der inden for hortes en Larmen. Moeren bad hende staae op for at see, hvad det kunde være; da Fændriken i det samme pludselig kom frem af Kabinetet, og gav hende et saa heftigt Slag, at hun sank livlos til Jorden. Han og Moeren tog og bare hende hen paa Sengen, hvor de forslog Hendes Hoved, og lod siden Loftet i Kammeret nedstyrte paa hende. Moeren raabte derpaa om Hielp, eftersom hans Huus truede at ville nedfalde, og da Maboerne lobe til, fandt man Desdemona liggende begravet under Ruinerne. Imidlertid opvaagnede ikke længe derefter en hoist nagende Fortrydelse og Uroelighed i Moerens Hierte; det var umueligt længere at kunne udstaae Synet af Fændriken, som var Skyld i det Hele,

Helse, og dersore fratog han ham sin Post. Denne blev derover forbittret, og i Forbund med Kaptainen, der var ganske helbredet efter sit Saar, overlagde de sammen, hvorledes de kunde udføre deres Hævn paa Moeren. De reiste begge i Selskab til Venedig, og forklagede ham der for Raadet. Dette gav Ordre til at lade Moeren paagribe og føre til Venedig, hvor de sogte ved Evangsmidler at bringe ham til at tilstaae den hele Sag. Men han tilstod intet; blev dog alligevel daaet landsflygtig, og siden ombragt af Desdemona's Paarorende. Fændriken blev og siden efter paa en voldsom Maade taget af Dage."

Man seer snart, naar denne Fortælling sammenlignes med Shakspears Sørgespil, at begge stemme overeens i Hovedsagen, og afvige allene fra hinanden i nogle Biomstændigheder. Da man endnu ikke, som forhen er bemærket, har forefundet den Engelske Fortælling, hvorfaf Digteren umiddelbar har benyttet sig, saa lader det sig ikke heller bestemme, hvormeget af de tilføjede Begivenheder kan tillegges hans egen Opsindelse, eller blot ere en Tilsætning af den Franske eller Engelske Novellist. I øvrigt maae enhver nok tilstaae, at Sujettet fast heel igennem har bundet meget ved disse Forandringer. Cinthio, f. E. tillegger ei Moeren nogen fortrinlig Rang; Shakspeare lader ham udstamme af Kongeligt Blod. Der ved bliver hans Person anseeligere, og den Værdighed, som Raadet i Venedig giver ham, mere begribelig. I Sørgespillet bliver Cassio, paa hvilken Moeren er jaloux, forestillet som en ung, elskværdig Officier, som altsaa let kunde indtage Desdemona; I Fortællingen derimod tillegges alle disse Egenskaber

den Spidsbub, som ophidser Moeren til at myrde sin Kone; og den formeente Medbeiler er kun et ganske almindeligt Menneske.

Nogle have troet Emilia's Karakteer, som i Novellen er god, og i Sørgespillet snart god snart slet, i dette sidste at fortiene Daddel. Men Digteren synes med Flid at have tillagt denne Karakteer den qvinde-lige Bankelmodighed, som efter de forekommende Tilfælde snart hælder til Dyden, snart igien til La-sten. Emilia bliver maaßke ved et ugunstigt Tilfælde, eller og blot ved et Hang til at slutte Kierligheds-Handeler, bevæget til endog selv at biedrage til Mis-tanckens Befordring hos sit Herskab; men derpaa, naar denne Mistanke bliver Desdemonas Ulykke, ja endog hendes Dod, er hendes Kierlighed til hende stærk nok til ved hendes Skiebne at blive bevæget til Medlidenhed og den indersigste Deelstagelse.

Endnu et Fortrin, som Sørgespillet haver for Fortællingen, er den Omstændighed, at Iago haver Othello mistankt for Emilia. Derved bliver hans Hævngierrighed mod Othello desto fatteligere; og hans Grusomhed mod Desdemona synes af samme hans Hævngierrighed at lade sig forklare og retsæ-diggisire.

Paa det mestersigste lykkedes Othellos Karakteer Digteren, hvis hele Anlæg synes at være hans eget Værk. I Novellen er han et grusomt Umenneske; og i Sørgespillet en Mand af et godt Gemyt, men udannet. Hans Lidenkaber ere vilde og raae, som Landet, hvor han fodtes. Hans Kierlighed er næsten Afsindighed; hans Venstak Eensoldighed, hans Ret-særdighed Grusomhed, og hans Fortrydelse Selvmord.

Men

Men hans indvortes naturlige Godgjortenhed gior at disse hans Handlinger her opvække Medlidenhed hos os, som vi afflye hos ham i Fortællingen.

Dog dette Sorgespils Skionheder indpræge sig hos Læseren alt for dybt af sig selv, som Dr. Johnson med Rette siger, til at nogen kritisk Forklaring skulde kunne forstærke Indtrykket. Den frimodige Vabenhertighed hos Othello, der er hoimodig, ukunflet og lettroende, vindstrænet i sin Tillid, brændende i sin Tilboielighed, uboelig i sin Beslutning, og haardnakket i sin Hævn; Iagos folde Ondskab, som er forborgen i sin Forbitrelse, snedig i sine Hensigter, der trætter ligesaameget efter sin Fordeel som efter Hævn; Desdemonas milde ukunflede Væsen, som fuld af Tillid til en god Sag, er sig sin Usyldighed bevidst, hendes utvungne Standhaftighed ved hendes Ansogning, og hendes Langsomhed i at falde paa Mistanke om, at man kan holde hende mistænkt for noget; dette er alt Beviser paa Shakspears store Kundskab om det menneskelige Hjerte, hvorefter man formodentlig skal søger forgives hos enhver anden af de nyere Forfattere. Den gradvise Fortgang, som Iago gior, indtil han faaer Moeren overbevist, og de Midler han bruger for at opflamme ham, ere paa en saa konstig Maade naturlig, at man maa ses vel ikke skal sige om ham, hvad han siger om sig selv, at han nemlig ei lettelig kan blive skindsyg; men maae vi dog nødvendig beklage ham, naar vi til Slutning see, at han bliver bragt til det Yderste.

Det er altid at befrygte, at et ondt Gemyt foreenet med store Sinds Gaver skal tilsnige sig Agtelse, om den endog intet Bisald erholder; men Ja-

gos Karakter er saaledes skildret, at man fra den første Scene af maae have og foragte ham.

Endog Bipersonernes Karakterer i dette Skuespil skulde i ethvert andet Stykke overordentlig udmaerk sig, ikke allene formedelst deres Rigtighed, men og for deres Styrke. Rassio er tapper, godhertig og retskaffen; allene hans Mangel paa Standhaftighed til at modstaae en listig Forførelse givt ham ulykselig. Rodrigo's mistænkelige Lettroenhed, og den Utaalmodighed, hvormed han finder sig i ethvert Bedragerie, som man aabenbar spiller ham, og det den ene Gang efter den anden, udgjor et stærkt Billede af et svagt Gemiyt, som af utiladelige Begierligheder lader sig forraade ved en falso og bedragelig Ven. Og Emilias Dyd er af den Art, som vi ofte forende den, skiosdeslos baaret, men aldrig ganske nedlagt; Lettelig forledet til smaae Forseelser, men som settes ganske i Urolighed og oprores ved himmelraabende Skielmssyfker.

Personerne ere fra Begyndelsen og til Enden virksomme, og Handlingen ved lykkelige Mellemtildragelser afværlende, som paa en regelmæssig Maade vedblive bestandig at befordre dens Fremgang; og endskont Fortællingen figer os til Slutning ikke andet end det vi allerede vide, saa er den dog nødvendig til at bevirke Othello's Død.

Var Skuepladsen strax blevet aabnet i Cypern, og det føregaaede fortalt ved Leilighed, saa skulde det have feilet dette Sørgespil kun ganske lidet i den nsiagtigste og strengeste Regelmæssighed.

Dr. Young har i sit Sorgespil, *Hævnen*, uden Twivl og havt Othello for Nine. — Og selv Voltaire, saa haanlig han ofte synes at ringeagte vor Digter, og saa diervt han ofte selv har spottet over Steder i dette Sorgespil, skylder dog aabenbar ingen anden end Shakspeare allene Ideen til sin Bayre, og selv en Deel af sammes Udførelse. „Othello,“ figer Lessing, er aabenbar det Billede, hvorefter Oroosman har været tegnet. Cibber figer, at Voltaire har bemægtiget sig den Brand, som stak Ild i Shakspears tragiske Baal. Jeg vilde have sagt, at det var kun en Brand af det flammende Baal; og det endnu kun en, som ryger mere end lyser og varmer. „Oroosman høre vi den Skindsyge Mand tale, vi see ham fortage den Skindsyges rafte Handling; men om Skindsygen selv lærer vi intet mere og intet mindre, end hvad vi vidste tilforn. Othello derimod er den fuldstændigste Lærebog over dette sorgelige Kaserie; der kan vi lære alt, hvad den angager, hvorledes den opvækkes og kan undgaaes *).“

*) Hamburgische Dramaturgie, B. 1. S. 115.

Anmærkninger

over Lystspillet

Ende god, alting godt.

Nilden til dette Skuespil er en Fortælling hos Bacaz, den niende nemlig i den tredie Giornata; om endskjont det er at formode, at Shakspeare ikke har laant den af ham, men af Painter, i hvis Palace of Pleasure den forefindes under denne Opskrift: Giletta of Narbon. Dens Indhold er fortælg folgende.

En Fransk Adelsmand, ved Navn Isnard Greve af Roussillon, var meget svagelig, og havde desaarsag altid en Læge, navnlig Gerhard af Marbonne, hos sig i Huset. Greven havde en eeneste Son, Bertram, som han lod opdrage tillige med andre Born af samme Alder, hvoriblandt og Gillette, en Datter af denne Læge, befandt sig. Denne Pige havde fattet en overordentlig Kierlighed til den unge Bertram; og da Kongen lod ham efter hans Faders Dod falde til Paris, maatte hun stort længselfuld blive tilbage i Roussillon til hendes største Bedrovelse. Hendes Fader døde fort derefter. Man foreslog hende adskillige Partier, som hun alle afslog, da hun i Hiertet havde fattet den faste Beslutning, aldrig at give nogen

sin Haand, uden den unge Greve. Strax derpaa
 fik hun Underretning om, at Kongen laae syg af en
 Fistel. Hendes Fader havde efterladt hende ad-
 skillige af sin Kunstes Hemmeligheder, hvorfaf hun
 nu kunde gisre et bequemt Brug; med Glæde be-
 nyttede hun sig derfore af denne Leilighed for at
 reise til Paris. Kongen antog hendes Legemiddel,
 og lovede at ville give hende en Person af de rigeste
 og adeligste Familier til Mand, hvilken hun selv
 kunde udvælge sig, naar hun bevirkeade hans Helbre-
 delse. Hendes Kuur havde den foronste Virkning,
 og Geletta udbad sig nu Grev Bertram til sin Ge-
 mahl; men han viiste sig ganste hold ved Forslaget
 til dette Giftermaal, som han troede at være saa
 langt under hans Stænd. Imidlertid blev Kongen
 ved sin Paastand, for ikke at bryde det engang gjorte
 Lovte, og friede de nødvendige Unretninger til deres
 Bryllup, som og virkelig blev fuldbyrdet. Strax
 efter at samme var holdet, forfoiede Bertram sig,
 under Forevendig af at ville reise til sit Hædreneland,
 i det Sted til Toscana, og tog Krigstjeneste hos
 Florentinerne, som dengang forte Krig med Sienen-
 serne. Giletta begav sig imidlertid til Roussillon,
 og erhvervede sig sammesteds en almindelig Kierlig-
 hed og Agtelse hos alle. Hun assendte to af hendes
 Venner til Greven, for at lade ham sige, at hun for
 evig vilde forlade Roussillon, om hendes Ophold der
 skulde være Skyld i hans Fraværelse. Bertram mel-
 dede hende tilbage igien, at hun kunde giore, hvad
 hun fandt for godt, og at han var fast besluttet ikke
 at leve med hende som sin Gemahlinde, forend hun
 kom i Besiddelse af denne Ring, som han bar paa
 sin Finger, og ved ham havde avlet en Son; thi
 han

Han troede at begge Dese skulde altid blive lige unmelige. Giletta overlagde imidlertid, hvorledes hun kunde giøre samme muligt, og besluttede endelig at reise derhen, hvor Greven opholdt sig.

Dette gjorde hun i en Pilgrims Dragt, ledsgæt af en Kammerpige og en af hendes Fettere. I Florents tog hun Boepål hos en Enke; og ikke længe efter hendes Ankomst saae hun Grev Bertram med et stort Folge at ride forbi. Hun lod som hun ikke kiedte ham, og spurgte Enken om ham. Denne fortalte hende iblandt andet, at han var sterkt forældet i en af hendes Naboerster, en ung, kion og deilig Pige, der tillige var fattig, og som af hendes Moder meget omhyggelig blev bevogtet for hans Forfælser. For denne hendes Medbeilerindes Moder aabenbarede Giletta sig, og overtalede hende ved Lovste om en anseelig Belønning til i hendes Datters Navn at melde Greven, at man nu villedede i hans Ønskes Opfyldelse, og til den Ende forlangede af ham, som et Tegn paa hans oprigtige Kierlighed, den Ring, som han bar paa sin Finger. Dette skeede; Bertram stikkede hende Ringen, og kom paa den bestemte Time i Enkens Huus, hvor Giletta, i Stedet for hans Elskede, imodtog ham i sine Arme. Bedrageriet lykkedes, og han igentog som oftest sine Besøg hos hende. Følgen deraf var, som Giletta havde ønsket, nemlig hendes Besværgelse; hun overosste Moderen og Datteren med rige Foræringer, og begav sig igien tilbage til Enken. Bertram hørte at hans Gemahlinde havde forladt Roussillon, og lod sig ved sine Underdaneres Bonner bevæge til at reise der hen tilbage. Giletta blev imidlertid i Florents

rents forloft med tvende Sonner, som lignede deres Fader meget, og reiste, saasnart hun var opkommet af Barselsengen, med hendes to Sonner til Roussillon, hvor Greven, paa samme Tid hun ankom, gav et stort Giestebud. Hun gif i hendes Pilgrims Dragt, med de to Sonner i hendes Arme, lige ind til Sel-skabet, faldt paa Knæ for Greven, gav ham Ringen, og fortalte ham alt. Bertram, bestyrtset og rørt over denne Begivenhed, antog Giletta som sin virkslige Gemahlinde, og levede fornøjet og lykkelig med hende. — Man seer altsaa, at Shakspere har i den alvorlige Deel af sit Skuespil fulgt denne Novelle meget noie; den komiske Deel synes ganske at være hans egen Opfindelse. Men han har og under hin Historie Gang gjort nogle smaae Forandringer og Tilsetsninger, som formodentlig den dramatiske Indklaednings Modvenndighed synes ham at fordre eller at retsærdiggiore. Men ogsaa disse Endringer ere ei undgaaede Kunstdommernes Dadel, der som oftest er ugrundet og overdrevet. Saaledes synes man at Hélénas foregivne Død er en elendig og usfordeelagtig Tilfats, som oppækker en stammelig Mistanke mod Greven, hvilken han bær med den meest vanærende Feighed. Men tiente ei den formeente Død meget mere til at knytte Knuden desto fastere, og at giøre Oplossningen mere uventet og interessent? fortiente ikke Greven, der saa letindig og grusom havde behandlet Hélénas, paa nogen Tid at straffes med denne Mistanke, som og de ham ved denne Leilighed giorte Bebreidelser? og hvordan skulde han anderledes have opført sig mod sin opbragte Konge?

Hélénas Karakteer i Skuespillet fortiente ligesaa lidt i Sammenligning med Gilettas i Fortællingen at

at forringes. Hvor folde vilde ikke de Scener have
blevet, hvori den Dramatiske Digter skulde have for-
søgt at anbringe i Handling hendes Klogstab i Huus-
væsens Indretningen og øvrige Bestyrelses Sager
i Mousillon, hvilke Fortælleren ganske rigtig funde
hørere til hendes Fordeel! Men hvad er vel i den
sidstes Novel saa vorende, saa indtagende, som de
Scener imellem Helena og Grevinden, som hendes
Taler med sig selv i Genrum, som hendes Handle-
maade mod Bertram, mod Kongen, mod Enken,
og s. f. Endog Dianas Anbringende, hvorved hun
vil anklage Bertram for Kongen, gisr, synes mig,
Helenas Karakteer ikke i mindste Maade lastværdig.
Bertrams Hensigt og Forhold fortiente denne lille
Havn, den forte Forlegenhed, hvori han derved bliver
sat, og som endes saa hastig ved den lykkelige Op-
løsning. Ligeledes havde og en saa forkastet og mis-
handlet Ægtefælle mere Net, ved saa mange Fordrin-
ger, til at paastaae Grevens Kierlighed, end Marsag
til klælende og bedende at tryggle om den; i det mindste
synes mig hendes Karakteer forædles mere ved det
ene, end ved det andet.

Lad endog være at Bertram viser sig i Skuespillet
langt mere forhadt og nederdrægtig end i Fortællingen;
hvorfor maae han ikke det? Hans Modbydelighed
for hende lader sig i Fortællingen retfærdiggjøre ved
den Evang, hvorved en Kone bliver ham paanodet.
Men hvad kan vel undstylde hans paafølgende Forhold
mod en Person, der opofrer alle Ting for hans
Skyld? *)

*) De her igiendrevne Beskyldninger mod Shakspeare ere
for det meeste gjorte af Miss Lenox i hendes Shakspeare
Illustrated.

